

**PRZEKŁADY
AKTÓW
PRAWNYCH**

2(24)03

Traktat Konstytucyjny UE (projekt)

BIULETYN

Przekłady Aktów Prawnych 2(24)03

Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy (projekt)

przyjęty w drodze konsensusu przez Konwent Europejski w dniu 13 czerwca i 10 lipca 2003 roku, przedłożony Przewodniczącemu Rady Europejskiej w Rzymie w dniu 18 lipca 2003 roku

Tłumaczenie – wersja robocza

Biuletyn
Biura Studiów i Ekspertyz
Kancelarii Sejmu

Tłumaczenie z jęz. francuskiego: *Helena Klugiel-Królikowska*

Tłumaczenie z jęz. angielskiego: *Albert Pol*

Weryfikacja: *prof. dr hab. Cezary Mik* (cz. I i II), *Dorota Olejniczak* (cz. I i II)

Redakcja: *Andrzej Chodyra*

Projekt okładki: *Janina Knap*

Tłumaczenie robocze - (na podstawie wersji językowych francuskiej i angielskiej, w sprawach wątpliwych rozstrzyga wersja francuska)

© Copyright for Polish translation by Kancelaria Sejmu, Warszawa 2003

ISSN 1507-9805

Opracowanie graficzne, skład i łamanie: *Biuro Studiów i Ekspertyz*

Druk i oprawa: *Wydawnictwo Sejmowe*

Warszawa, lipiec 2003

Spis treści

Wprowadzenie	5
Wstęp do części I i II projektu Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy przedłożonych w Salonikach w dniu 20 czerwca 2003 roku	7
Preambula	9
Część I. Tytuł I. Definicja i cele Unii	11
Tytuł II. Prawa podstawowe i obywatelstwo Unii	13
Tytuł III. Kompetencje Unii	14
Tytuł IV. Instytucje Unii	20
Tytuł V. Wykonywanie kompetencji Unii	30
Tytuł VI. Życie demokratyczne Unii	40
Tytuł VII. Finanse Unii	43
Tytuł VIII. Unia i jej bezpośrednie otoczenie	45
Tytuł IX. Członkostwo w Unii	45
Część II. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej	48
Preambula	48
Tytuł I. Godność	49
Tytuł II. Wolności	50
Tytuł III. Równość	53
Tytuł IV. Solidarność	55
Tytuł V. Prawa obywateli	58
Tytuł VI. Wymiar Sprawiedliwości	60
Tytuł VII. Postanowienia ogólne dotyczące wykładni i stosowania Karty	61
Część III.	
Protokół w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej	
Protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności	
Protokół w sprawie reprezentacji obywateli w Parlamencie Europejskim oraz ważenia głosów w Radzie Europejskiej i Radzie Ministrów	
Deklaracja załączona do Protokołu w sprawie reprezentacji obywateli w Parlamencie Europejskim oraz ważenia głosów w Radzie Europejskiej i Radzie Ministrów	

Wprowadzenie

Szanowni Państwo,

Prezentujemy Państwu tłumaczenie robocze projektu Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy, przyjętego przez Konwent Europejski w dniach 13 czerwca i 10 lipca 2003 r.

Przekład dokumentu na język polski sprawił tłumaczom wiele kłopotu.

Po pierwsze, od czasu podjęcia prac nad tłumaczeniem, projekt był wielokrotnie zmieniany i do chwili przekazania niniejszej publikacji do druku pojawiały się nowe, kolejne jego wersje. Projekt jest zresztą ciągle przedmiotem prac redakcyjnych i zapewne dokument stanowiący podstawę niniejszego przekładu jeszcze się zmieni. Należy też mieć na uwadze, że Traktat konstytucyjny przedłożony ostatecznie Państwu Członkowskim – po konferencji międzyrządowej – będzie prawdopodobnie różnił się od tekstu projektu.

Po drugie, projekt Traktatu, jak każdy dokument opracowany przez organ kolegialny, napisany jest niejednolitym językiem. Tłumacze stanęli więc przed problemem pogodzenia zastosowanego tam języka potocznego z językami prawniczym i prawnym (także tym bardzo sformalizowanym, jakim jest język traktatów).

Po trzecie, tłumacze związani byli w pewnym zakresie terminologią już obecną w przekładach traktatów stanowiących podstawę Unii Europejskiej i, tam gdzie to było możliwe, starali się korzystać z funkcjonujących już pojęć czy fraz. Dla polskiego czytelnika mogą one mieć brzmienie obce, a nawet kłójące się z intuicyjnym rozumieniem zastosowanej terminologii.

Podstawą tłumaczenia są oryginalne dokumenty Konwentu w językach francuskim i angielskim, przy czym pierwszeństwo dano wersji francuskiej. Wersja francuska zazwyczaj – w większym stopniu niż wersja angielska – pozwala rozstrzygnąć wątpliwości co do treści normatywnej przepisów.

Zdajemy sobie sprawę, że działając pod presją czasu, oddajemy w Państwa ręce dokument językowo niedoskonały. Zapewne będzie wywoływał dyskusje i wątpliwości. Mamy jednak nadzieję, że niniejsza publikacja będzie stanowić istotne źródło informacji o zamierzonych zmianach w prawie i strukturze Unii Europejskiej, oraz że stanie się podstawą do przygotowania rzetelnego przekładu Traktatu konstytucyjnego, w jego ostatecznej wersji.

Lipiec 2003 r.

*Dr Jacek Głowacki
Wicedyrektor
Biura Studiów i Ekspertyz*

Wstęp do części I i II projektu Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy przedłożonych w Salonikach w dniu 20 czerwca 2003 roku

Rada Europejska stwierdzając podczas spotkania, które odbyło się w Laeken, w Belgii, w dniach 14 i 15 grudnia 2001 r., że Unia Europejska znajduje się w okresie przełomowym swojego istnienia, zwołała Konwent Europejski w sprawie przyszłości Europy.

Konwent otrzymał zadanie sformułowania propozycji dotyczących trzech następujących kwestii: zbliżenie obywateli do projektu europejskiego i instytucji europejskich, organizowanie struktur życia politycznego i europejskiej przestrzeni politycznej w poszerzonej Unii, Unia jako czynnik stabilizacji i punkt odniesienia w nowym porządku świata.

Konwent dał odpowiedź na pytania postawione w deklaracji z Laeken:

- zaproponował lepszy podział kompetencji między Unię i Państwa Członkowskie;
- zalecił połączenie traktatów i nadanie Unii osobowości prawnej;
- wprowadził uproszczenie instrumentów działania Unii;
- zaproponował środki mające na celu rozwijanie demokracji, zwiększenie przejrzystości i skuteczności działania Unii Europejskiej poprzez zwiększenie udziału parlamentów narodowych w legitymowaniu projektu europejskiego, uproszczenie procesów decyzyjnych, czyniąc funkcjonowanie instytucji europejskich bardziej przejrzystym i czytelnym;
- ustanowił środki niezbędne do udoskonalenia struktury i wzmocnienia roli każdej z trzech instytucji Unii, z uwzględnieniem, w szczególności, konsekwencji poszerzenia.

Deklaracja z Laeken zawiera pytanie czy uproszczenie i zmiana traktatów powinny otworzyć drogę do przyjęcia Konstytucji. Prace Konwentu doprowadziły do przygotowania projektu Traktatu ustanawiającego

wiającego Konstytucję dla Europy, który uzyskał szerokie poparcie na sesji plenarnej w dniu 13 czerwca 2003 roku.

Ten właśnie projekt, w imieniu Konwentu Europejskiego, mamy dziś, 20 czerwca 2003 roku, zaszczyt przedłożyć Radzie Europejskiej w Salonikach, życząc, by stanowił on fundament przyszłego Traktatu ustanawiającego Konstytucję Europejską.

Valéry Giscard d'Estaing
Przewodniczący Konwentu

Giuliano Amato
Wiceprzewodniczący

Jean-Luc Dehaene
Wiceprzewodniczący

PROJEKT TRAKTATU USTANAWIAJĄCEGO KONSTYTUCJĘ DLA EUROPY

PREAMBUŁA

*Χρόμεθα γάρ πολιτεία ... καί όνομα μέν διά τό μή ές ολίγους αλλ' ές πλείονας
οικείν δημοκρατία κέκληται ...*

Tukidydes II, 37

*Nasz ustrój polityczny ... nazywa siędemokracją, ponieważ opiera się na
większości obywateli, a nie na mniejszości ...*

Tukidydes II, 37

*[Wojna peloponeska, z grec. przeł. Kazimierz Kumaniecki, wyd. 3, Warsza-
wa, Czytelnik 1988].*

Świadomi tego, że Europa jest kontynentem, który zrodził cywilizację, że jej mieszkańcy, którzy sukcesywnie napływali od początków dziejów ludzkości, rozwijali stopniowo wartości stojące u podstaw humanizmu, takie jak równość ludzi, wolność i poszanowanie dla rozumu,

Czerpiąc inspirację z dziedzictwa kulturowego, religijnego i humanistycznego Europy, której wartości zawsze obecne w jej dziedzictwie, ugruntowały w życiu społecznym uznanie nadrzędnej roli osoby ludzkiej, jej nienaruszalnych i niezbywalnych praw oraz poszanowania prawa,

Przeświadczeni o tym, że odtąd zjednoczona Europa zamierza podążać tą drogą cywilizacji, postępu i dobrobytu, dla dobra wszystkich jej mieszkańców, łącznie z najsłabszymi i najbardziej poszkodowanymi; że pragnie pozostać kontynentem otwartym na kulturę, wiedzę i postęp społeczny oraz pogłębiać charakter demokratyczny i jawność życia publicznego, jak również dąży do pokoju, sprawiedliwości i solidarności na całym świecie,

Przekonani o tym, że narody Europy, pozostając dumne ze swojej narodowej tożsamości i historii, zdecydowane są wznieść się ponad stare podziały i coraz bardziej zjednoczone, wykuwać wspólną przyszłość,

Przekonani o tym, że Europa „zjednoczona w swej różnorodności” daje im najlepszą szansę dalszego prowadzenia, w poszanowaniu praw jednostki i ze świadomością swojej odpowiedzialności wobec przyszłych pokoleń i Ziemi, ogromnego przedsięwzięcia, które uczyni ją szczególnym obszarem ludzkiej nadziei,

Wdzięczni członkom Konwentu Europejskiego za przygotowanie niniejszej Konstytucji w imieniu obywateli i państw Europy,

[Którzy, po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za należyte i sporządzone we właściwej formie, uzgodnili co następuje:]

CZEŚĆ I

TYTUŁ I. DEFINICJA I CELE UNII

Artykuł 1. Ustanowienie Unii

1. Kierując się wolą obywateli i państw Europy budowania wspólnej przyszłości, niniejsza Konstytucja ustanawia Unię Europejską, której Państwa Członkowskie powierzają kompetencje w celu osiągnięcia wspólnych celów Państw Członkowskich. Unia koordynuje polityki Państw Członkowskich, zmierzające do osiągnięcia tych celów oraz wykonuje w sposób wspólnotowy kompetencje jej przez nie przekazane.

2. Unia jest otwarta dla wszystkich Państw Europejskich, które uznają jej wartości i zobowiązują się wspólnie je popierać.

Artykuł 2. Wartości Unii

Unia opiera się na wartościach poszanowania godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego i poszanowania praw człowieka. Wartości te są wspólne Państwom Członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności i niedyskryminacji.

Artykuł 3. Cele Unii

1. Celem Unii jest popieranie pokoju, jej wartości, a także dobrobytu jej narodów.

2. Unia zapewnia swoim obywatelom przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, bez granic wewnętrznych oraz jednolity rynek, na którym konkurencja jest swobodna i niezakłócona.

3. Unia działa na rzecz trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest zrównoważony wzrost gospodarczy, społeczna gospodarka rynkowa o wysokiej konkurencyjności, ukierunkowana na pełne zatrudnienie i postęp społeczny oraz wysoki poziom ochrony i poprawę

stanu środowiska naturalnego. Unia popiera postęp naukowo-techniczny.

Zwalcza wykluczenie społeczne i dyskryminację oraz popiera sprawiedliwość społeczną i ochronę socjalną, równość kobiet i mężczyzn, solidarność międzypokoleniową i ochronę praw dziecka.

Popiera spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz solidarność między Państwami Członkowskimi.

Unia szanuje swoją bogatą różnorodność kulturową i językową oraz zapewnia ochronę i pomnażanie europejskiego dziedzictwa kulturowego.

4. W swoich stosunkach ze światem zewnętrznym Unia utrwała i promuje swoje wartości i interesy. Przyczynia się do pokoju, bezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju Ziemi, solidarności i szacunku między narodami, swobodnego i uczciwego handlu, wyeliminowania ubóstwa, ochrony praw człowieka, a zwłaszcza praw dzieci, jak również do ścisłego przestrzegania i rozwoju prawa międzynarodowego, w tym poszanowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych.

5. Cele te osiąga się przez stosowanie właściwych środków, w zależności od zakresu kompetencji, jakie niniejsza Konstytucja przyznaje Unii w tym celu.

Artykuł 4. Podstawowe swobody i niedyskryminacja

1. Gwarantuje się swobodny przepływ osób, towarów, usług i kapitału oraz swobodę przedsiębiorczości wewnątrz Unii i przez Unię, zgodnie z postanowieniami Konstytucji.

2. W zakresie zastosowania Konstytucji i bez uszczerbku dla jej postanowień szczególnych, zabrania się wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową.

Artykuł 5. Stosunki między Unią i Państwami Członkowskimi

1. Unia szanuje tożsamość narodową swoich Państw Członkowskich, która jest nierozzerwalnie związana z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego. Szanuje ona zasadnicze funkcje

państwa, w szczególności funkcje mające na celu zapewnienie integralności terytorialnej państwa, utrzymania porządku publicznego oraz ochronę bezpieczeństwa wewnętrznego.

2. Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy, Unia i Państwa Członkowskie szanują się wzajemnie i pomagają sobie w wykonywaniu zadań wynikających z Konstytucji.

Państwa Członkowskie ułatwiają wykonywanie zadań Unii i powstrzymują się od podejmowania środków, które mogłyby zagrozić osiągnięciu celów określonych w niniejszej Konstytucji.

Artykuł 6. Osobowość prawna

Unia ma osobowość prawną.

TYTUŁ II

PRAWA PODSTAWOWE I OBYWATELSTWO UNII

Artykuł 7. Prawa podstawowe

1. Unia uznaje prawa, wolności i zasady ustanowione w Karcie Praw Podstawowych, która stanowi część II Konstytucji.

2. Unia będzie starała się o przystąpienie do Konwencji Europejskiej o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Przystąpienie do Konwencji nie zmienia kompetencji Unii, określonych w Konstytucji.

3. Prawa podstawowe, gwarantowane przez Konwencję Europejską o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz wynikające ze wspólnych tradycji konstytucyjnych Państw Członkowskich, stanowią zasady ogólne prawa Unii.

Artykuł 8. Obywatelstwo Unii

1. Obywatel Unii jest każda osoba mająca przynależność Państwa Członkowskiego. Obywatelstwo Unii uzupełnia obywatelstwo krajowe, nie zastępując go jednak.

2. Obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkom przewidzianym w Konstytucji. Przysługuje im:

– prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich;

– prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach lokalnych w Państwie Członkowskim, w którym mają miejsce zamieszkania, na takich samych warunkach, jak osoby mające przynależność tego Państwa;

– prawo do korzystania, na terytorium państwa trzeciego, w którym Państwo Członkowskie, którego mają przynależność nie ma przedstawicielstwa, z ochrony ze strony władz dyplomatycznych i konsularnych każdego Państwa Członkowskiego, na takich samych warunkach, jak osoby mające przynależność tego Państwa;

– prawo do kierowania petycji do Parlamentu Europejskiego, składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, jak również zwracania się do instytucji i organów doradczych Unii w jednym z języków Konstytucji oraz otrzymywania odpowiedzi w tym samym języku.

3. Prawa te są wykonywane na warunkach i w granicach określonych w Konstytucji oraz w postanowieniach przyjętych w celu jej stosowania.

TYTUŁ III. KOMPETENCJE UNII

Artykuł 9. Zasady podstawowe

1. Granice kompetencji Unii są określane zgodnie z zasadą kompetencji powierzonych. Wykonywanie kompetencji Unii podlega zasadom pomocniczości i proporcjonalności.

2. Zgodnie z zasadą kompetencji powierzonych, Unia działa w granicach kompetencji jej powierzonych przez Państwa Członkowskie w Konstytucji, zmierzając do osiągnięcia celów, które określa Konstytucja. Kompetencje nie powierzone Unii w Konstytucji przysługują Państwom Członkowskim.

3. Zgodnie z zasadą pomocniczości, w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, na szczeblach centralnym, regionalnym lub lokalnym, a mogą być, z uwagi na rozmiar lub skutki zamierzonego działania, lepiej osiągnięte na szczeblu Unii.

Instytucje Unii stosują zasadę pomocniczości zgodnie z Protokołem w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, załączonym do Konstytucji. Parlamente narodowe zapewniają przestrzeganie tej zasady zgodnie z procedurą określoną w Protokole.

4. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, zakres i forma działania Unii nie mogą wykroczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Konstytucji.

Instytucje stosują zasadę proporcjonalności zgodnie z Protokołem, o którym mowa w ustępie 3.

Artykuł 10. Prawo Unii

1. Konstytucja i prawo przyjmowane przez instytucje Unii w ramach wykonywania kompetencji jej powierzonych mają pierwszeństwo przed prawem Państw Członkowskich.

2. Państwa Członkowskie podejmują wszelkie właściwe środki, ogólne lub szczególne, w celu zapewnienia wykonywania obowiązków wynikających z Konstytucji lub z aktów instytucji Unii.

Artykuł 11. Kategorie kompetencji

1. Jeżeli Konstytucja powierza Unii wyłączną kompetencję w określonej dziedzinie, tylko Unia może stanowić prawo oraz przyjmować akty prawnie wiążące, natomiast Państwa Członkowskie mogą to czynić jedynie z upoważnienia Unii lub w celu wykonania aktów przyjętych przez Unię.

2. Jeżeli Konstytucja powierza Unii, w określonej dziedzinie, kompetencję dzieloną z Państwami Członkowskimi, Unia i Państwa Członkowskie mają kompetencję legislacyjną i mogą przyjmować

akty prawnie wiążące w tej dziedzinie. Państwa Członkowskie wykonują swoją kompetencję w zakresie, w jakim Unia nie wykonała swojej kompetencji, lub postanowiła o zaprzestaniu jej wykonywania.

3. Unia ma kompetencję w zakresie popierania i koordynowania polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia Państw Członkowskich.

4. Unia ma kompetencję w zakresie określania i wykonywania wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym stopniowego kształtowania wspólnej polityki obronnej.

5. W niektórych dziedzinach i na warunkach określonych w Konstytucji, Unia ma kompetencję w zakresie prowadzenia działań w celu wspierania, koordynowania lub uzupełniania działań Państw Członkowskich, nie zastępując jednak ich kompetencji w tych dziedzinach.

6. Zakres i warunki wykonywania kompetencji Unii określają postanowienia szczególne, dotyczące każdej dziedziny, zawarte w części III.

Artykuł 12. Kompetencje wyłączne

1. Unia ma wyłączną kompetencję w zakresie ustanawiania zasad konkurencji, niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego, oraz w następujących dziedzinach:

- polityka pieniężna w odniesieniu do Państw Członkowskich, które przyjęły euro,
- wspólna polityka handlowa,
- unia celna,
- ochrona biologicznych zasobów morza w ramach wspólnej polityki rybołówstwa.

2. Unia ma wyłączną kompetencję w zakresie zawierania umowy międzynarodowej, jeżeli jej zawarcie zostało przewidziane w akcie ustawodawczym Unii, jest niezbędne do umożliwienia wykonywania przez Unię jej kompetencji wewnętrznych lub wpływa na akt wewnętrzny Unii.

Artykuł 13. Dziedziny kompetencji dzielonej

1. Unia dzieli kompetencję z Państwami Członkowskimi, jeżeli Konstytucja powierza jej kompetencję, która nie dotyczy dziedzin, o których mowa w artykułach 12 i 16.

2. Kompetencję dzieloną stosuje do następujących podstawowych dziedzin:

- rynek wewnętrzny,
- przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości,
- rolnictwo i rybołówstwo, z wyjątkiem ochrony biologicznych zasobów morza,
- transport i sieci transeuropejskie,
- energetyka,
- polityka społeczna, w odniesieniu do aspektów określonych w części III,
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna,
- środowisko naturalne,
- ochrona konsumentów,
- wspólne problemy bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego.

3. W dziedzinach badań, rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej, Unia ma kompetencję w zakresie prowadzenia działań, w szczególności określania i wykonywania programów; jednak korzystanie z tej kompetencji nie może prowadzić do uniemożliwienia wykonywania przez Państwa Członkowskie ich kompetencji.

4. W dziedzinach współpracy na rzecz rozwoju oraz pomocy humanitarnej, Unia ma kompetencję w zakresie podejmowania działania i prowadzenia wspólnej polityki; jednak korzystanie z tej kompetencji nie może prowadzić do uniemożliwienia wykonywania przez Państwa Członkowskie ich kompetencji.

Artykuł 14. Koordynacja polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia

1. Unia podejmuje środki w celu zapewnienia koordynacji polityk gospodarczych Państw Członkowskich, w szczególności przez przyjmowanie ogólnych wytycznych tych polityk. Państwa Członkowskie koordynują w ramach Unii swoje polityki gospodarcze.

2. Do Państw Członkowskich, które przyjęły euro, stosuje się postanowienia szczególne.

3. Unia podejmuje środki w celu zapewnienia koordynacji polityk zatrudnienia Państw Członkowskich, w szczególności przez przyjmowanie wytycznych tych polityk.

4. Unia może podejmować inicjatywy w celu zapewnienia koordynacji polityk społecznych Państw Członkowskich.

Artykuł 15. Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

1. Kompetencja Unii w sprawach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa obejmuje wszystkie dziedziny polityki zagranicznej oraz wszelkie kwestie związane z bezpieczeństwem Unii, w tym stopniowe kształtowanie wspólnej polityki obronnej, które może prowadzić do wspólnej obrony.

2. Państwa Członkowskie wspierają aktywnie i bez zastrzeżeń wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa Unii w duchu lojalności i wzajemnej solidarności oraz stosują się do aktów przyjętych w tej dziedzinie przez Unię. Powstrzymują się od działań sprzecznych z interesem Unii lub mogących osłabić jej skuteczność.

Artykuł 16. Dziedziny prowadzenia działań wspierających, koordynujących i uzupełniających

1. Unia może podejmować działania wspierające, koordynujące lub uzupełniające.

2. Dziedziny prowadzenia na szczeblu europejskim działań wspierających, koordynujących lub uzupełniających obejmują:

- przemysł,
- ochronę i poprawę stanu zdrowia ludzi,
- edukację, doskonalenie zawodowe, młodzież i sport,
- kulturę,
- ochronę cywilną.

3. Akty prawnie wiążące przyjmowane przez Unię na podstawie postanowień szczególnych, dotyczących dziedzin zawartych w części

III, nie mogą prowadzić do harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Artykuł 17. Klauzula elastyczności

1. Jeżeli w ramach polityk określonych w części III działanie Unii okaże się konieczne do osiągnięcia jednego z celów określonych przez niniejszą Konstytucję, a Konstytucja nie przewidziała niezbędnych uprawnień, Rada Ministrów, stanowiąc jednogłośnie na wniosek Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, podejmuje odpowiednie środki.

2. Stosując procedurę monitorowania zasady pomocniczości, o której mowa w artykule 9 ustęp 3, Komisja zwraca uwagę parlamentów narodowych Państw Członkowskich na wnioski oparte na niniejszym artykule.

3. Postanowienia przyjęte na podstawie niniejszego artykułu nie mogą prowadzić do harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich w przypadkach, gdy Konstytucja wyklucza taką harmonizację.

TYTUŁ IV. INSTYTUCJE UNII

Rozdział I. Ramy instytucjonalne

Artykuł 18. Instytucje Unii

1. Unia dysponuje jednolitymi ramami instytucjonalnymi, mającymi na celu:

- osiągnięcie celów Unii,
 - popieranie wartości Unii,
 - służenie interesom Unii, jej obywateli i Państw Członkowskich,
- oraz zapewnianie spójności, skuteczności i ciągłości polityk i działań prowadzonych w związku z osiągnięciem tych celów.

2. Te ramy instytucjonalne obejmują:

- Parlament Europejski,
- Rada Europejska,
- Rada Ministrów,
- Komisja Europejska,
- Trybunał Sprawiedliwości.

3. Każda instytucja działa w granicach uprawnień powierzonych w Konstytucji oraz zgodnie z procedurami i na warunkach określonych w Konstytucji. Instytucje współpracują między sobą na zasadzie pełnej wzajemności.

Artykuł 19. Parlament Europejski

1. Parlament Europejski wykonuje, wspólnie z Radą Ministrów, funkcje ustawodawczą i budżetową, jak również funkcje kontroli politycznej i konsultacji na warunkach określonych w Konstytucji. Wybiera on przewodniczącą Komisji Europejskiej.

2. Parlament Europejski wybierają, na okres pięciu lat, obywatele europejscy w powszechnych wyborach bezpośrednich oraz w wolnym i w tajnym głosowaniu. Liczba jego członków nie przekracza siedmiuset trzydziestu sześciu. Reprezentacja obywateli europejskich jest malejąco proporcjonalna, przy czym stosuje się minimalny próg czterech członków na jedno Państwo Członkowskie.

Z odpowiednim wyprzedzeniem, przed wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2009 roku, a w razie potrzeby w późniejszych wyborach, Rada Europejska podejmuje jednomyślnie, na wniosek Parlamentu Europejskiego i za jego zgodą, decyzję ustalającą skład Parlamentu Europejskiego, przestrzegając wyżej wymienionych zasad.

3. Parlament Europejski wybiera spośród swych członków przewodniczącego oraz prezydium.

Artykuł 20. Rada Europejska

1. Rada Europejska daje Unii impulsy niezbędne do jej rozwoju oraz określa w tej mierze ogólne polityczne kierunki i priorytety. Nie wykonuje ona funkcji prawodawczej.

2. W skład Rady Europejskiej wchodzi szefowie państw lub rządów Państw Członkowskich, oraz jej przewodniczący i przewodniczący Komisji. W jej pracach uczestniczy Minister Spraw Zagranicznych Unii.

3. Rada Europejska spotyka się co kwartał; Radę Europejską zwołuje jej przewodniczący. Jeżeli porządek obrad tego wymaga, członkowie Rady mogą postanowić, że będzie towarzyszyć im minister, a w wypadku przewodniczącego Komisji – komisarz europejski. Jeśli wymaga tego sytuacja, przewodniczący zwołuje posiedzenie nadzwyczajne Rady Europejskiej.

4. Jeżeli Konstytucja nie stanowi inaczej, Rada Europejska podejmuje decyzje w drodze konsensusu.

Artykuł 21. Przewodniczący Rady Europejskiej

1. Rada Europejska wybiera swojego przewodniczącego większością kwalifikowaną, na okres dwóch i pół roku, przy czym możliwe jest jednokrotne odnowienie mandatu. W wypadku przeszkody lub poważnego uchybienia w wykonywaniu obowiązków, Rada Europejska może pozbawić mandatu przewodniczącego zgodnie z tą samą procedurą.

2. Przewodniczący Rady Europejskiej:

– przewodniczy Radzie i kieruje jej pracami,

– zapewnia ich prawidłowe przygotowanie i ciągłość, we współpracy z przewodniczącym Komisji i na podstawie prac Rady do Spraw Ogólnych,

– dąży do ułatwiania osiągania spójności i konsensusu w Radzie Europejskiej,

– przedstawia Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie z każdego posiedzenia Rady.

Działając w tym charakterze przewodniczący Rady Europejskiej zapewnia, na swym szczeblu, reprezentowanie Unii na zewnątrz w sprawach dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, bez uszczerbku dla kompetencji Ministra Spraw Zagranicznych.

3. Przewodniczący Rady Europejskiej nie może sprawować mandatu narodowego.

Artykuł 22. Rada Ministrów

1. Rada Ministrów wykonuje, wspólnie z Parlamentem Europejskim, funkcje ustawodawczą i budżetową, jak również funkcje określania kierunków polityki i koordynacji na warunkach określonych w Konstytucji.

2. W skład Rady Ministrów wchodzi po jednym przedstawicielu każdego Państwa Członkowskiego na szczeblu ministerialnym, w każdym jej składzie. Tylko taki przedstawiciel może skutecznie związać Państwo Członkowskie zobowiązaniem lub oddać głos.

3. Jeżeli Konstytucja nie stanowi inaczej, Rada Ministrów podejmuje decyzje większością kwalifikowaną.

Artykuł 23. Składy Rady Ministrów

1. Rada do Spraw Ogólnych i Legislacji zapewnia spójność prac Rady Ministrów.

Wykonując funkcję Rady do Spraw Ogólnych, Rada Ministrów przygotowuje, w łączności z Komisją, posiedzenia Rady Europejskiej i zapewnia ich kontynuację.

Wykonując swą funkcję ustawodawczą, Rada Ministrów rozpatruje oraz uchwała, wspólnie z Parlamentem Europejskim, ustawy europej-

skie i europejskie ustawy ramowe, zgodnie z postanowieniami Konstytucji. W ramach tej funkcji, reprezentacja każdego Państwa Członkowskiego składa się z jednego lub dwóch przedstawicieli na szczeblu ministerialnym, mających odpowiednią wiedzę fachową, stosownie do rodzaju spraw zamieszczonych w porządku obrad Rady Ministrów.

2. Rada do Spraw Zagranicznych kształtuje polityki zewnętrzne Unii, na podstawie wytycznych o charakterze strategicznym, określonych przez Radę Europejską, oraz zapewnia spójność działań Unii. Przewodniczy jej Minister Spraw Zagranicznych Unii.

3. Rada Europejska podejmuje decyzję europejską ustanawiającą inne składy, w jakich Rada Ministrów może odbywać posiedzenia.

4. Przewodnictwo składu Rady Ministrów, z wyjątkiem Rady do Spraw Zagranicznych, sprawują przez okres co najmniej roku, na zasadzie równej rotacji, przedstawiciele Państw Członkowskich w Radzie Ministrów. Rada Europejska podejmuje decyzję europejską ustanawiającą zasady takiej rotacji, biorąc pod uwagę europejską równowagę polityczną i geograficzną oraz zróżnicowanie Państw Członkowskich.

Artykuł 24. Większość kwalifikowana

1. Jeżeli Rada Europejska lub Rada Ministrów podejmuje decyzję większością kwalifikowaną, taką większość stanowi większość Państw Członkowskich, reprezentujących co najmniej trzy piąte ludności Unii.

2. Jeżeli Konstytucja nie zobowiązuje Rady Europejskiej lub Rady Ministrów do stanowienia na podstawie wniosku Komisji albo jeżeli Rada Europejska lub Rada Ministrów nie stanowi z inicjatywy Ministra Spraw Zagranicznych Unii, wymaganą większość kwalifikowaną stanowią dwie trzecie Państw Członkowskich, reprezentujących co najmniej trzy piąte ludności Unii.

3. Postanowienia ustępów 1 i 2 wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2009 roku, po przeprowadzeniu wyborów do Parlamentu Europejskiego zgodnie z postanowieniami artykułu 19.

4. Jeżeli w części III Konstytucja przewiduje, że ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe są uchwalane przez Radę Ministrów zgodnie ze szczególną procedurą ustawodawczą, Rada Europejska może z własnej inicjatywy podjąć jednomyślnie, po co najmniej sześciomiesięcznym okresie rozpatrywania, decyzję upoważniającą do uchwalania takich ustaw lub ustaw ramowych zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą. Rada Europejska stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim i po poinformowaniu parlamentów narodowych.

Jeżeli w części III Konstytucja przewiduje, że Rada Ministrów stanowi jednomyślnie w danej dziedzinie, Rada Europejska może z własnej inicjatywy podjąć jednomyślnie decyzję europejską upoważniającą Radę Ministrów do stanowienia w tej dziedzinie większością kwalifikowaną. Każdą inicjatywę podejmowaną przez Radę Europejską na podstawie niniejszego akapitu przesyła się parlamentom narodowym nie później niż cztery miesiące przed podjęciem decyzji na podstawie niniejszego akapitu.

5. W Radzie Europejskiej, jej przewodniczącemu i przewodniczącemu Komisji nie przysługuje prawo głosowania.

Artykuł 25. Komisja Europejska

1. Komisja Europejska promuje ogólny interes europejski oraz podejmuje w tym celu stosowne inicjatywy. Komisja zapewnia stosowanie Konstytucji oraz środków podejmowanych przez instytucje na podstawie Konstytucji. Nadzoruje stosowanie prawa Unii pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości. Wykonuje budżet i zarządza programami. Wykonuje również określone w Konstytucji funkcje koordynacji, wykonawczą i zarządzającą. Zapewnia reprezentację Unii na zewnątrz, z wyjątkiem wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz innych przypadków przewidzianych w Konstytucji. Inicjuje programowanie roczne i wieloletnie Unii w celu doprowadzania do porozumień międzyinstytucjonalnych.

2. Jeżeli Konstytucja nie stanowi się inaczej, akty ustawodawcze Unii mogą być uchwalane wyłącznie na wniosek Komisji. Pozostałe

akty są przyjmowane na wniosek Komisji, o ile tak stanowi Konstytucja.

3. Skład Komisji stanowi Kolegium złożone z jej przewodniczącego, Ministra Spraw Zagranicznych Unii - wiceprzewodniczącego oraz trzynastu komisarzy europejskich wybieranych według systemu równej rotacji między Państwami Członkowskimi. System ustanawia się na podstawie decyzji europejskiej podjętej przez Radę Europejską zgodnie z następującymi zasadami:

a) Państwa Członkowskie traktuje się zgodnie z zasadą bezwzględnej równości przy określaniu kolejności i czasu zasiadania osób przynależnych Państwu Członkowskiemu w charakterze członków Kolegium; w konsekwencji różnica między ogólną liczbą mandatów wykonywanych przez przynależnych danym dwóm Państwom Członkowskim nigdy nie może być większa niż jeden.

b) z zastrzeżeniem litery a, skład każdego kolejnego Kolegium musi być tak dobrany, aby w sposób zadowalający odzwierciedlał zróżnicowanie demograficzne i geograficzne wszystkich Państw Członkowskich Unii.

Przewodniczący Komisji powołuje komisarzy bez prawa głosowania, wybieranych według tych samych kryteriów, jakie stosuje się do członków Kolegium oraz pochodzących ze wszystkich pozostałych Państw Członkowskich.

Postanowienia te stają się skuteczne z dniem 1 listopada 2009 roku.

4. Komisja jest w wykonywaniu swych zadań w pełni niezależna. Podczas wykonywania swych obowiązków, komisarze europejscy i komisarze nie zwracają się o instrukcje i nie przyjmują ich od jakiegokolwiek rządu lub innego organu.

5. Komisja, jako Kolegium, ponosi odpowiedzialność przed Parlamentem Europejskim. Przewodniczący Komisji ponosi odpowiedzialność przed Parlamentem Europejskim za działalność komisarzy. Zgodnie z procedurami określonymi w artykule III-238, Parlament Europejski może uchwalić wobec Komisji wotum nieufności. W przypadku uchwalenia takiego wotum nieufności, komisarze euro-

pejscy i komisarze kolektywnie rezygnują ze swych funkcji. Komisja zajmuje się nadal sprawami bieżącymi do czasu wyznaczenia nowego Kolegium.

Artykuł 26. Przewodniczący Komisji Europejskiej

1. Biorąc pod uwagę wybory do Parlamentu Europejskiego i po stosownych konsultacjach, Rada Europejska, decydując większością kwalifikowaną, przedstawia Parlamentowi Europejskiemu swojego kandydata na stanowisko przewodniczącego Komisji. Parlament Europejski wybiera tego kandydata większością swoich członków. Jeżeli kandydat ten nie uzyska poparcia wymaganej większości, Rada Europejska zgłasza w ciągu miesiąca, zachowując tę samą procedurę, nowego kandydata.

2. Każde Państwo Członkowskie wyznaczone zgodnie z systemem rotacji sporządza listę trzech osób, zapewniającą reprezentację obu płci, które, zdaniem tego Państwa, kwalifikują się do objęcia stanowiska komisarza europejskiego. Wybierając jedną osobę z każdej zgłoszonej listy, przewodniczący-elekt wybiera trzynastu komisarzy europejskich, kierując się ich kompetencją, zaangażowaniem w sprawy europejskie oraz gwarantowaną niezależnością. Przewodniczący i osoby wyznaczone w taki sposób na członków Kolegium, w tym przyszły Minister Spraw Zagranicznych Unii, jak również osoby wyznaczone na komisarzy bez prawa głosowania, podlegają łącznie zatwierdzeniu przez Parlament Europejski w drodze głosowania. Kadencja Komisji trwa 5 lat.

3. Przewodniczący Komisji:

- określa wytyczne dotyczące pracy Komisji,
- decyduje o wewnętrznej organizacji Komisji, zapewniając spójność, skuteczność i kolegialność jej działania,
- mianuje wiceprzewodniczących spośród członków Kolegium.

Komisarz europejski oraz komisarz składają rezygnację, jeżeli zażąda tego Przewodniczący.

Artykuł 27. Minister Spraw Zagranicznych Unii

1. Rada Europejska, stanowiąc większością kwalifikowaną, w uzgodnieniu z przewodniczącym Komisji, mianuje Ministra Spraw Zagranicznych Unii. Minister prowadzi wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa Unii. Rada Europejska może zgodnie z tą samą procedurą zakończyć jego kadencję.

2. Minister Spraw Zagranicznych Unii, poprzez swoje wnioski, przyczynia się do rozwoju wspólnej polityki zagranicznej, którą prowadzi z upoważnienia Rady Ministrów. Dotyczy to także wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej.

3. Minister Spraw Zagranicznych Unii jest jednym z wiceprzewodniczących Komisji. Minister odpowiada w Komisji za stosunki zewnętrzne oraz za koordynację innych aspektów działań zewnętrznych Unii. W wykonywaniu tych obowiązków w Komisji, i tylko w zakresie tych obowiązków, Minister Spraw Zagranicznych Unii jest związany procedurami obowiązującymi w Komisji.

Artykuł 28. Trybunał Sprawiedliwości

1. Trybunał Sprawiedliwości obejmuje Europejski Trybunał Sprawiedliwości, Sąd¹ i sądy wyspecjalizowane. Trybunał Sprawiedliwości zapewnia poszanowanie prawa w wykładni i stosowaniu Konstytucji.

Państwa Członkowskie ustanawiają środki odwoławcze niezbędne do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w zakresie prawa Unii.

2. W skład Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości wchodzi sędziowie, po jednym z każdego Państwa Członkowskiego; Trybunał Sprawiedliwości jest wspierany przez rzeczników generalnych.

W skład Sądu wchodzi co najmniej jeden sędzia z każdego Państwa Członkowskiego; ich liczbę określa Statut Trybunału Sprawiedliwości.

¹ W wersji francuskiej: Tribunal de Grande Instance [Sąd Wielkiej Instancji]; w wersji angielskiej: the High Court [Wysoki Trybunał]; w wersji niemieckiej: das Gericht [Sąd].

Sędziowie i rzecznicy generalni Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości oraz sędziowie Sądu, wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności, spełniających warunki określone w artykułach III-260 i III-261, są mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich na okres sześciu lat, z możliwością ponownego mianowania.

3. Trybunał Sprawiedliwości orzeka:

– w sprawach wnoszonych przez Państwo Członkowskie, instytucję albo osobę fizyczną lub prawną, zgodnie z postanowieniami części III;

– w trybie prejudycjalnym, na wniosek sądów Państw Członkowskich, o wykładni prawa Unii albo o ważności aktów przyjmowanych przez instytucje;

– w innych sprawach przewidzianych w Konstytucji.

Rozdział II. Inne instytucje i organy

Artykuł 29. Europejski Bank Centralny

1. Europejski Bank Centralny wraz krajowymi bankami centralnymi stanowią Europejski System Banków Centralnych. Europejski Bank Centralny wspólnie z krajowymi bankami centralnymi Państw Członkowskich, które przyjęły walutę Unii – euro, prowadzą politykę pieniężną Unii.

2. Europejski System Banków Centralnych jest kierowany przez organy decyzyjne Europejskiego Banku Centralnego. Podstawowym celem Europejskiego Systemu Banków Centralnych jest utrzymywanie stabilności cen. Bez uszczerbku dla tego celu, wspiera ogólne polityki gospodarcze w Unii, mając na uwadze przyczynianie się do osiągnięcia celów Unii. Wykonuje inne zadania banku centralnego zgodnie z postanowieniami części III i Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych oraz Europejskiego Banku Centralnego.

3. Europejski Bank Centralny jest instytucją mającą osobowość prawną. Tylko on może upoważniać do emisji euro. W wykonywaniu swych obowiązków i w zakresie swych finansów jest on niezależny.

Instytucje i organy Unii oraz rządy Państw Członkowskich zobowiązują się do przestrzegania niniejszej zasady.

4. Europejski Bank Centralny podejmuje środki niezbędne do wykonywania jego zadań zgodnie z postanowieniami artykułów III-77 – III-83 oraz artykułu III-90, jak również z warunkami ustanowionymi w Statucie Europejskiego Systemu Banków Centralnych oraz Europejskiego Banku Centralnego. Zgodnie z tymi samymi postanowieniami, Państwa Członkowskie, które nie przyjęły euro, a także ich banki centralne, zachowują swe kompetencje w kwestiach monetarnych.

5. W zakresie kompetencji Europejskiego Banku Centralnego, należy się z nim konsultować w sprawie każdego projektu aktu Unii oraz wszystkich projektów regulacji na szczeblu krajowym; Bank może w takich sprawach wydawać opinie.

6. Organy decyzyjne Europejskiego Banku Centralnego, ich skład i metody działania są określone w artykułach III-84 – III-87 oraz w Statucie Europejskiego Systemu Banków Centralnych oraz Europejskiego Banku Centralnego.

Artykuł 30. Trybunał Obrachunkowy

1. Trybunał Obrachunkowy jest instytucją, która sprawuje kontrolę rachunków.

2. Trybunał Obrachunkowy kontroluje rachunki wszystkich dochodów i wydatków Unii oraz zapewnia należyte zarządzanie finansami.

3. W skład Trybunału Obrachunkowego wchodzi jeden obywatel z każdego Państwa Członkowskiego. W wykonywaniu swych obowiązków, członkowie Trybunału Obrachunkowego są w pełni niezależni.

Artykuł 31. Organy doradcze Unii

1. Parlament Europejski, Rada Ministrów i Komisja korzystają z pomocy Komitetu Regionów oraz Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, wykonujących funkcje doradcze.

2. Komitet Regionów składa się z przedstawicieli wspólnot regionalnych i lokalnych, posiadających mandat wyborczy społeczności regionalnej lub lokalnej, bądź odpowiedzialnych politycznie przed wybranym zgromadzeniem.

3. Komitet Ekonomiczno-Społeczny składa się z przedstawicieli organizacji pracodawców, pracobiorców oraz innych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, w szczególności w dziedzinach społeczno-ekonomicznej, obywatelskiej, zawodowej i kultury.

4. Członków Komitetu Regionów oraz Komitetu Ekonomiczno-Społecznego nie wiąże żadna instrukcja. Są w pełni niezależni w wykonywaniu swych funkcji, w ogólnym interesie Unii.

5. Zasady dotyczące składu tych Komitetów, desygnowania ich członków, ich uprawnień i funkcjonowania określają artykuły III-292 – III-298 Konstytucji. Na wniosek Komisji, Rada Ministrów dokonuje, w regularnych odstępach czasu, przeglądu zasad dotyczących składu komitetów, biorąc pod uwagę rozwój sytuacji gospodarczej, społecznej i demograficznej w Unii.

TYTUŁ V. WYKONYWANIE KOMPETENCJI UNII

Rozdział I. Postanowienia wspólne

Artykuł 32. Akty prawne Unii

1. Wykonując kompetencje powierzone jej przez Konstytucję, Unia wykorzystuje jako środki prawne, zgodnie z postanowieniami części III, ustawy europejskie, europejskie ustawy ramowe, rozporządzenia europejskie, decyzje europejskie, zalecenia i opinie.

Ustawa europejska jest aktem ustawodawczym mającym zastosowanie ogólne. Wiąże ona w całości i jest bezpośrednio stosowana we wszystkich Państwach Członkowskich.

Europejska ustawa ramowa jest aktem ustawodawczym, wiążącym odnośnie do zamierzonego rezultatu Państwa Członkowskie, do których jest skierowana, pozostawiając jednak władzom krajowym cał-

kwowitą swobodę w zakresie wyboru formy i środków do osiągnięcia tego rezultatu.

Rozporządzenie europejskie jest aktem nieustawodawczym, mającym zastosowanie ogólne w celu wykonania aktów ustawodawczych i niektórych postanowień szczególnych Konstytucji. Może ono wiązać w całości i stosować się bezpośrednio we wszystkich Państwach Członkowskich albo wiązać odnośnie do zamierzonego skutku Państwa Członkowskie, do których jest skierowane, pozostawiając jednak władzom krajowym całkowitą swobodę w zakresie wyboru formy i środków do osiągnięcia tego rezultatu.

Decyzja europejska jest aktem nieustawodawczym wiążącym w całości. Decyzja, która określa adresatów, wiąże tylko adresatów.

Zalecenia i opinie wydawane przez instytucje nie mają mocy wiążącej.

2. Rozpatrując projekty aktów ustawodawczych, Parlament Europejski i Rada powstrzymują się od przyjmowania aktów nie przewidzianych w niniejszym artykule w określonej dziedzinie.

Artykuł 33. Akty ustawodawcze

1. Ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe są uchwalane, na wniosek Komisji, wspólnie przez Parlament Europejski i Radę Ministrów, zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą określoną w artykule III-302. Jeżeli obie te instytucje nie mogą osiągnąć porozumienia w sprawie aktu, nie zostaje on uchwalony.

W szczególnych wypadkach przewidzianych w artykule III-165, ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe mogą być uchwalane z inicjatywy grupy Państw Członkowskich zgodnie z artykułem III-302.

2. W szczególnych wypadkach określonych w Konstytucji, ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe są uchwalane przez Parlament Europejski z udziałem Rady Ministrów, lub przez Radę Ministrów z udziałem Parlamentu Europejskiego, zgodnie ze szczególnymi procedurami ustawodawczymi.

Artykuł 34. Akty nieustawodawcze

1. Rada Ministrów i Komisja przyjmują rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie w przypadkach określonych w artykułach 35 oraz 36, jak również w szczególnych wypadkach przewidzianych w Konstytucji. Rada Europejska podejmuje decyzje europejskie w szczególnych wypadkach przewidzianych w Konstytucji. Europejski Bank Centralny przyjmuje rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie, jeżeli został do tego upoważniony w Konstytucji.

2. Rada Ministrów i Komisja, jak również Europejski Bank Centralny, jeżeli został do tego upoważniony w Konstytucji, wydają zalecenia.

Artykuł 35. Rozporządzenia delegowane

1. Ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe mogą upoważnić Komisję do uchwalania rozporządzeń delegowanych w celu uzupełnienia lub zmiany określonych nieistotnych elementów ustawy lub ustawy ramowej.

Cele, treść, zakres i upoważnienia oraz czas, na jaki je wydano są wyraźnie określone w ustawach i ustawach ramowych. Upoważnienie nie może obejmować istotnych elementów danej dziedziny. Są one zastrzeżone dla ustawy lub ustawy ramowej.

2. Warunki stosowania, którym podlega upoważnienie są wyraźnie określone w ustawach lub ustawach ramowych. Mogą one obejmować następujące możliwości:

– Parlament Europejski lub Rada Ministrów mogą postanowić o cofnięciu upoważnienia;

– rozporządzenie delegowane może wejść w życie tylko wtedy, gdy Parlament Europejski lub Rada Ministrów nie wyrażą sprzeciwu w terminie przewidzianym przez ustawę europejską lub europejską ustawę ramową;

Do celów poprzedniego akapitu, Parlament Europejski stanowi większością swoich członków, a Rada Ministrów większością kwalifikowaną.

Artykuł 36. Akty wykonawcze

1. Państwa Członkowskie przyjmują wszelkie środki przewidziane w prawie krajowym, niezbędne do wykonania prawnie wiążących aktów Unii.

2. Jeżeli konieczne są jednolite warunki wykonywania wiążących aktów Unii, akty te mogą powierzyć kompetencje wykonawcze Komisji lub – w należycie uzasadnionych przypadkach oraz w przypadkach określonych w artykule 39 – Radzie Ministrów.

3. Ustawy europejskie ustanawiają z wyprzedzeniem przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez Państwa Członkowskie aktów wykonawczych Unii.

4. Akty wykonawcze Unii mają formę europejskich rozporządzeń wykonawczych lub europejskich decyzji wykonawczych.

Artykuł 37. Zasady wspólne dla aktów prawnych Unii

1. Jeżeli Konstytucja nie zawiera wyraźnego zastrzeżenia, instytucje decydują, zgodnie z właściwymi procedurami, jakiego rodzaju akt ma być w danym przypadku przyjęty, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności określonej w artykule 9.

2. Ustawy europejskie, europejskie ustawy ramowe, rozporządzenia europejskie oraz decyzje europejskie zawierają uzasadnienie, a także odnoszą się do wniosków lub opinii wymaganych przez Konstytucję.

Artykuł 38. Publikacja i wejście w życie

1. Ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe uchwalone zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą są podpisywane przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i przewodniczącego Rady Ministrów. W innych wypadkach są one podpisywane przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego albo przewodniczącego Rady Ministrów. Ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe są publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i wchodzi w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji.

2. Rozporządzenia europejskie oraz decyzje europejskie, które nie określają adresata albo są skierowane do wszystkich Państw Członkowskich podpisywane są przez przewodniczącą instytucji która je przyjęła i publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej; wchodzi w życie z dniem w nich określonym lub, w jego braku, dwudziestego dnia po ich publikacji.

3. Inne decyzje są notyfikowane ich adresatom i stają się skuteczne wraz z tą notyfikacją.

Rozdział II. Postanowienia szczególne

Artykuł 39. Postanowienia szczególne dotyczące wprowadzenia w życie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa

1. Unia Europejska prowadzi wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, której podstawą jest rozwój wzajemnej politycznej solidarności Państw Członkowskich, określanie spraw dotyczących interesu ogólnego o osiąganie większego stopnia zbieżności działań Państw Członkowskich.

2. Rada Europejska określa interesy strategiczne Unii oraz cele wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Rada Ministrów kształtuje tę politykę zgodnie z wytycznymi strategicznymi określonymi przez Radę Europejską oraz warunkami przewidzianymi w części III.

3. Rada Europejska i Rada Ministrów podejmują niezbędne decyzje europejskie.

4. Wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa wprowadzają w życie Minister Spraw Zagranicznych Unii i Państwa Członkowskie, przy wykonywaniu środków krajowych i środków Unii.

5. Państwa Członkowskie uzgadniają w ramach Rady Europejskiej i Rady Ministrów wszelkie sprawy dotyczące polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, stanowiące przedmiot ogólnego zainteresowania, w celu określenia wspólnego podejścia. Przed podjęciem jakichkolwiek działań na arenie międzynarodowej albo zobowiązań, które mogłyby wpłynąć na interesy Unii, każde Państwo Członkowskie kon-

sultuje się z pozostałymi Państwami Członkowskimi w ramach Rady Europejskiej lub Rady Ministrów. Państwa Członkowskie zapewniają, poprzez zbieżne działania, realizację interesów i wartości Unii na arenie międzynarodowej. Państwa Członkowskie są wzajemnie solidarne.

6. Prowadzi się regularne konsultacje z Parlamentem Europejskim w sprawie najważniejszych aspektów i podstawowych kierunków wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa i jest on na bieżąco informowany o rozwoju tej polityki.

7. W dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Rada Europejska i Rada Ministrów podejmują decyzje europejskie jednomyślnie, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w części III. Rada Europejska i Rada Ministrów stanowią na wniosek Państwa Członkowskiego, na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych Unii albo na wniosek tego Ministra z poparciem Komisji. Ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe wyłączają się.

8. Rada Europejska może jednomyślnie zdecydować, że Rada Ministrów stanowi większość kwalifikowaną w przypadkach innych niż wskazane w części III.

Artykuł 40. Postanowienia szczególne dotyczące wprowadzenia w życie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej

1. Wspólna polityka bezpieczeństwa i obronna stanowi integralną część wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Zapewnia Unii zdolność operacyjną, mającą u podstaw środki cywilne i wojskowe. Unia może ich użyć w misjach wykonywanych poza Unią w celu utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i umacniania bezpieczeństwa międzynarodowego, zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych. Wykonywania tych zadań podejmuje się z wykorzystaniem zdolności dostarczanych przez Państwa Członkowskie.

2. Wspólna polityka bezpieczeństwa i obronna obejmuje stopniowe kształtowanie wspólnej polityki obronnej Unii. Doprowadzi ona do wspólnej obrony, jeżeli Rada Europejska, stanowiąc jednomyślnie, tak zadecyduje. W takim przypadku Rada Europejska zaleca Państwom

Członkowskim podjęcie takiej decyzji zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Polityka Unii, określona w niniejszym artykule, nie uchybia specyficznemu charakterowi polityki bezpieczeństwa i obronnej niektórych Państw Członkowskich, szanuje ona wynikające z Traktatu Północnoatlantyckiego zobowiązania Państw Członkowskich, które uważają, że ich wspólna obrona jest wykonywana w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego oraz jest zgodna z przyjętą w tych ramach wspólną polityką bezpieczeństwa i obroną.

3. Państwa Członkowskie oddają do dyspozycji Unii, w celu wprowadzenia w życie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej, zdolności cywilne i wojskowe, aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych przez Radę Ministrów. Państwa Członkowskie, wspólnie tworzące siły wielonarodowe, mogą również przekazać je do dyspozycji wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej.

Państwa Członkowskie zobowiązują się do stopniowego zwiększania swoich zdolności wojskowych. Tworzy się Europejską Agencję do spraw Zbrojeń, Badań i Zdolności Wojskowych w celu określania potrzeb operacyjnych, promowania środków dla ich realizacji, przyczyniania się do określania i, w razie potrzeby, realizacji wszelkich środków dla wzmocnienia bazy przemysłowej i technologicznej sektora obrony, udziału w określaniu europejskiej polityki w zakresie zdolności wojskowych i zbrojeń, a także w celu wspomżenia Rady przy ocenie doskonalenia zdolności wojskowych.

4. Decyzje europejskie dotyczące realizacji wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej, łącznie z decyzjami dotyczącymi podjęcia misji, o której mowa w niniejszym artykule, są podejmowane przez Radę Ministrów stanowiącą jednomyślnie na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych Unii albo na wniosek Państwa Członkowskiego. Minister Spraw Zagranicznych Unii, tam gdzie to jest właściwe wspólnie z Komisją, może zaproponować wykorzystanie zarówno środków krajowych, jak i instrumentów Unii.

5. Rada Ministrów może powierzyć wykonywanie misji, w ramach Unii, grupie Państw Członkowskich w celu zachowania wartości Unii

lub służenia jej interesom. Wykonywanie takiej misji regulują postanowienia artykułu III-211.

6. Państwa Członkowskie spełniające zaostrzone kryteria w zakresie zdolności wojskowych i które podpisały w tej dziedzinie między sobą bardziej wiążące zobowiązania w celu podjęcia najbardziej wymagających misji, ustanawiają współpracę strukturalną w ramach Unii. Współpracę tę regulują postanowienia artykułu III-213.

7. Do czasu podjęcia przez Radę Europejską decyzji zgodnie z ustępem 2 niniejszego artykułu, ustanawia się ściślejszą współpracę w ramach Unii w dziedzinie wzajemnej obrony. W ramach tej współpracy, w razie zbrojnej agresji na terytorium jednego z Państw uczestniczących we współpracy, pozostałe Państwa uczestniczące udzielają mu, wszelkimi dostępnymi im środkami, pomocy i wsparcia, wojskowego lub innego, zgodnie z postanowieniami artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych. Współpracując ściśle w dziedzinie wzajemnej obrony, uczestniczące Państwa Członkowskie działają w ścisłej współpracy z Organizacją Traktatu Północnoatlantyckiego. Szczegółowe warunki uczestniczenia i funkcjonowania oraz tryb podejmowania decyzji właściwych dla tej współpracy określa artykuł III-214 Konstytucji.

8. Prowadzi się regularne konsultacje z Parlamentem Europejskim w najważniejszych kwestiach i w sprawie podstawowych kierunków wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej i jest on na bieżąco informowany o rozwoju tej polityki.

Artykuł 41. Postanowienia szczególne dotyczące wprowadzenia w życie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

1. Unia tworzy przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości poprzez:

– uchwalanie ustaw europejskich i europejskich ustaw ramowych mających, w razie potrzeby, na celu zbliżanie prawa krajowego w dziedzinach wymienionych w części III,

– zwiększanie wzajemnego zaufania między właściwymi organami Państw Członkowskich, w szczególności na podstawie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i pozasądowych,

– współpracę operacyjną między właściwymi organami Państw Członkowskich, w tym służbami policyjnymi, celnymi i innymi wyspecjalizowanymi w zapobieganiu i wykrywaniu przestępstw.

2. W ramach przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, parlamenty narodowe mogą uczestniczyć w mechanizmach oceny przewidzianych w artykule III-161 oraz włączają się w monitorowanie polityczne Europolu i ocenę działalności Eurojustu, zgodnie z artykułami III-177 i III-174.

3. W ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, Państwom Członkowskim przysługuje prawo inicjatywy zgodnie z artykułem III-165 Konstytucji.

Artykuł 42. Klauzula solidarności

1. Unia i jej Państwa Członkowskie działają wspólnie w duchu solidarności, jeżeli Państwo Członkowskie stanie się przedmiotem ataku terrorystycznego, katastrofy naturalnej lub katastrofy spowodowanej działalnością człowieka. Unia mobilizuje wszystkie instrumenty będące w jej dyspozycji, w tym środki wojskowe udostępnione przez Państwa Członkowskie, w celu:

a) – zapobiegania zagrożeniu terrorystycznemu na terytorium Państw Członkowskich;

– ochrony instytucji demokratycznych i ludności cywilnej przed ewentualnym atakiem terrorystycznym;

– niesienia pomocy Państwu Członkowskiemu na jego terytorium na prośbę jego władz politycznych, na wypadek ataku terrorystycznego,

b) – niesienia pomocy Państwu Członkowskiemu na jego terytorium na prośbę jego władz politycznych, na wypadek katastrofy.

2. Szczegółowe warunki stosowania tego postanowienia zawiera artykuł III-231.

Rozdział III. Wzmocniona współpraca

Artykuł 43. Wzmocniona współpraca

1. Państwa Członkowskie, które chcą ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę w ramach kompetencji niewyłącznych Unii, mogą wykorzystać w tym celu jej instytucje i wykonywać te kompetencje, stosując odpowiednie postanowienia Konstytucji, z zastrzeżeniem ograniczeń oraz zgodnie z procedurą określoną w niniejszym artykule i w artykułach III-322 i III-329.

Celem wzmocnionej współpracy jest sprzyjanie realizacji celów Unii, ochrona jej interesów oraz umacnianie procesu jej integracji. Taka współpraca jest otwarta dla wszystkich Państw Członkowskich w czasie jej ustanawiania lub w dowolnym czasie, zgodnie z artykułem III-324.

2. Upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy wydaje Rada Ministrów w ostateczności, jeżeli w Radzie Ministrów zostało ustalone, że cele takiej współpracy nie mogą być osiągnięte w odpowiednim terminie przez całą Unię oraz pod warunkiem, że do takiej współpracy przystąpi co najmniej jedna trzecia Państw Członkowskich. Rada Ministrów stanowi zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule III-325.

3. W przyjmowaniu aktów biorą udział jedynie członkowie Rady Ministrów reprezentujący Państwa uczestniczące we wzmocnionej współpracy. Wszystkie Państwa Członkowskie mogą jednak uczestniczyć w obradach Rady Ministrów.

Jednomyślność ustanawia się wyłącznie głosami przedstawicieli Państw uczestniczących. Większość kwalifikowaną określa się jako większość głosów przedstawicieli Państw uczestniczących, reprezentujących co najmniej trzy piąte ludności tych Państw.

Jeżeli Konstytucja nie zobowiązuje Rady Ministrów do stanowienia na wniosek Komisji lub jeżeli Rada nie stanowi z inicjatywy Ministra Spraw Zagranicznych, wymaganą większość kwalifikowaną określa się jako większość dwóch trzecich Państw uczestniczących, reprezentujących co najmniej trzy piąte ludności tych Państw.

4. Akty przyjmowane w ramach wzmocnionej współpracy wiążą tylko państwa uczestniczące. Nie są one uważane za dorobek, który musi zostać przyjęty przez kandydatów do członkostwa w Unii.

TYTUŁ VI. ŻYCIE DEMOKRATYCZNE UNII

Artykuł 44. Zasada demokratycznej równości

Unia przestrzega we wszystkich działaniach zasady równości obywateli. Instytucje Unii traktują wszystkich z jednakową uwagą.

Artykuł 45. Zasada demokracji przedstawicielskiej

1. Podstawą funkcjonowania Unii jest zasada demokracji przedstawicielskiej.

2. Obywatele są bezpośrednio reprezentowani na szczeblu Unii w Parlamencie Europejskim. Państwa Członkowskie są reprezentowane w Radzie Europejskiej oraz w Radzie Ministrów poprzez ich rządy, które z kolei odpowiadają przed parlamentami narodowymi wybieranymi przez ich obywateli.

3. Każdy obywatel ma prawo uczestniczenia w demokratycznym życiu Unii. Decyzje podejmuje się w sposób jak najbardziej otwarty i możliwie jak najbliżej obywateli.

4. Partie polityczne na szczeblu europejskim przyczyniają się do kształtowania europejskiej świadomości politycznej i wyrażania woli obywateli Unii.

Artykuł 46. Zasada demokracji uczestniczącej

1. Instytucje Unii, za pomocą odpowiednich środków, umożliwiają obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiedanie i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii.

2. Instytucje Unii utrzymują otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim.

3. Komisja prowadzi szerokie konsultacje z zainteresowanymi stronami w celu zapewnienia spójności i przejrzystości działań Unii.

4. Obywatele, w liczbie nie mniejszej niż jeden milion, wywodzący się ze znacznej liczby Państw Członkowskich mogą zwrócić się do Komisji o przedłożenie stosownego wniosku w sprawach, co do których obywatele uważają, iż akt prawny Unii jest niezbędny w celu wykonania niniejszej Konstytucji. Ustawa europejska określa przepisy dotyczące szczególnych procedur i warunków wymaganych od takich inicjatyw obywatelskich.

Artykuł 47. Partnerzy społeczni i autonomiczny dialog społeczny

Unia Europejska uznaje i popiera rolę partnerów społecznych na szczeblu Unii, uwzględniając różnorodność systemów narodowych oraz ułatwia dialog między partnerami społecznymi, szanując ich autonomię.

Artykuł 48. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, mianowany przez Parlament Europejski, przyjmuje skargi dotyczące niewłaściwego administrowania w instytucjach, organach i agencjach Unii, bada je i sporządza sprawozdanie na ich temat. W wykonywaniu swoich obowiązków Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest w pełni niezależny.

Artykuł 49. Przezrystość prac instytucji Unii

1. W celu wspierania dobrego rządzenia i zapewnienia uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego, instytucje, organy i agencje Unii działają z możliwie najwyższym poszanowaniem zasady otwartości.

2. Parlament Europejski obraduje jawnie; dotyczy to także Rady, gdy rozpatruje i przyjmuje wniosek ustawodawczy.

3. Każdy obywatel Unii oraz każda osoba fizyczna lub prawna, mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową w Państwie Członkowskim, ma prawo dostępu do dokumentów instytucji, organów i agencji Unii, niezależnie od formy, w jakiej zostały sporządzone, na warunkach określonych w części III.

4. Ustawa europejska określa zasady ogólne i ograniczenia, które, z uwagi na interes publiczny lub prywatny, regulują korzystanie z prawa dostępu do dokumentów.

5. Każda instytucja, organ i agencja, o których mowa w ustępie 3, przyjmuje w swoim regulaminie przepisy szczególne, dotyczące dostępu do ich dokumentów, zgodnie z ustawą europejską, o której mowa w ustępie 4.

Artykuł 50. Ochrona danych osobowych

1. Każda osoba ma prawo do ochrony dotyczących jej danych osobowych.

2. Ustawa europejska określa reguły dotyczące ochrony osób fizycznych przy przetwarzaniu danych osobowych przez instytucje, organy i agencje Unii oraz przez Państwa Członkowskie w ramach prowadzenia działalności, której dotyczy zakres stosowania prawa Unii, a także przepisy dotyczące swobodnego przepływu takich danych. Przestrzeganie tych przepisów podlega kontroli niezależnego organu.

Artykuł 51. Status Kościołów i organizacji niewyznaniowych

1. Unia Europejska szanuje status, z którego korzystają Kościoły i stowarzyszenia lub wspólnoty wyznaniowe w Państwach Członkowskich na podstawie przepisów prawa krajowego i nie narusza go.

2. Unia Europejska w taki sam sposób szanuje status organizacji świątopoglądowych i niewyznaniowych.

3. Uznając tożsamość i szczególny wkład tych Kościołów i organizacji, Unia utrzymuje z nimi otwarty, jawny i regularny dialog.

TYTUŁ VII. FINANSE UNII

Artykuł 52. Zasady budżetowe i finansowe

1. Wszystkie pozycje dochodów i wydatków Unii uwzględnia się w preliminarzu sporządzanym na każdy rok finansowy i wykazuje w budżecie zgodnie z postanowieniami części III.

2. Dochody i wydatki budżetu powinny być zrównoważone.

3. Ujęte w budżecie wydatki są dozwolone w okresie roku budżetowego zgodnie z ustawą europejską, o której mowa w artykule III-318.

4. Dokonywanie wydatków z budżetu wymaga uprzedniego przyjęcia wiążącego aktu prawnego, stanowiącego podstawę prawną działań Unii oraz wydatkowania środków zgodnie z ustawą europejską, o której mowa w artykule III-318. Akt ten musi mieć formę ustawy europejskiej, europejskiej ustawy ramowej, rozporządzenia europejskiego lub decyzji europejskiej.

5. W celu utrzymania dyscypliny budżetowej, Unia nie może przyjąć żadnego aktu, który mógłby mieć poważne skutki dla budżetu, bez zagwarantowania, że proponowany wniosek lub środek mogą być sfinansowane w granicach zasobów własnych Unii oraz mieszczą się w wieloletnich ramach finansowych, o których mowa w artykule 54.

6. Budżet Unii jest wykonywany zgodnie z zasadą dobrego zarządzania finansami. Państwa Członkowskie współpracują z Unią w celu zapewnienia, że środki zapisane w budżecie będą wykorzystywane zgodnie z zasadami dobrego zarządzania finansami.

7. Unia i Państwa Członkowskie zwalczają oszustwa i inne nielegalne działania godzące w interesy finansowe Unii, zgodnie z postanowieniami artykułu III-321.

Artykuł 53. Zasoby Unii

1. Unia pozyskuje środki niezbędne do osiągnięcia swoich celów i realizacji swoich polityk.

2. Z zastrzeżeniem innych dochodów, budżet Unii jest finansowany całkowicie z zasobów własnych.

3. Ustawa europejska Rady Ministrów określa wielkość środków własnych Unii, może ona ustanawiać nowe i likwidować istniejące rodzaje zasobów. Ustawa ta nie wejdzie w życie do czasu jej przyjęcia

przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

4. Ustawa europejska Rady określa szczegóły dotyczące zasobów Unii. Rada Ministrów stanowi po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

Artykuł 54. Wieloletnie ramy finansowe

1. Wieloletnie ramy finansowe mają na celu zapewnienie, że wydatki Unii będą prowadzone w sposób uporządkowany i w granicach zasobów własnych. Określają one maksymalną wysokość rocznych zobowiązań w zakresie przyznawanych środków według kategorii wydatków, zgodnie z postanowieniami artykułu III-308.

2. Ustawa europejska Rady Ministrów określa wieloletnie ramy finansowe. Rada Ministrów stanowi po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, udzielonej większością głosów swoich członków.

3. Budżet roczny musi być zgodny z wieloletnimi ramami finansowymi.

4. Rada Ministrów, stanowiąc jednomyślnie, uchwała pierwsze od czasu wejścia w życie Konstytucji wieloletnie ramy finansowe.

Artykuł 55. Budżet Unii

Na wniosek Komisji i na warunkach określonych w artykule III-310, Parlament Europejski i Rada Ministrów uchwalają ustawę europejską określającą budżet roczny Unii.

TYTUŁ VIII. UNIA I JEJ BEZPOŚREDNIE OTOCZENIE

Artykuł 56. Unia i jej bezpośrednie otoczenie

1. Unia rozwija szczególne stosunki z państwami, będącymi jej sąsiadami, dążąc do utworzenia przestrzeni dobrobytu i dobrego sąsiedztwa, opartej na wartościach Unii i charakteryzującej się bliskimi, pokojowymi stosunkami opartymi na współpracy.

2. W tym celu Unia może zawierać i wykonywać specjalne umowy z zainteresowanymi państwami, zgodnie z artykułem III-227. Umowy te mogą obejmować wzajemne prawa i obowiązki oraz otwierać możliwości prowadzenia wspólnych działań. Ich wykonanie jest przedmiotem okresowych konsultacji.

TYTUŁ IX. CZŁONKOSTWO W UNII

Artykuł 57. Warunki członkostwa oraz tryb przystępowania do Unii

1. Unia jest otwarta dla wszystkich Państw europejskich, które szanują wartości, o których mowa w artykule 2 i zobowiązują się wspólnie je popierać.

2. Każde Państwo europejskie, które chce zostać członkiem Unii, może złożyć stosowny wniosek do Rady Ministrów. O wniosku powiadamia się Parlament Europejski i parlamenty narodowe Państw Członkowskich. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Komisją i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego. Warunki oraz tryb przyjęcia są przedmiotem umowy między Państwami Członkowskimi a Państwem kandydującym. Umowa ta podlega ratyfikacji przez wszystkie umawiające się Państwa zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

Artykuł 58. Zawieszenie praw członkowskich Unii

1. Na uzasadniony wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich, na wniosek Parlamentu Europejskiego lub Komisji, Rada Ministrów, stanowiąc większością czterech piątych swoich członków, może, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, podjąć decyzję europejską stwierdzającą istnienie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Państwo Członkowskie wartości wymienionych w artykule 2. Przed dokonaniem takiego stwierdzenia, Rada Ministrów wysłuchuje zainteresowane Państwo Członkowskie i, stanowiąc zgodnie z tą samą procedurą, może skierować do tego Państwa zalecenia.

Rada Ministrów regularnie sprawdza, czy podstawy dokonania takiego stwierdzenia pozostają aktualne.

2. Rada Europejska, stanowiąc jednomyślnie na wniosek jednej trzeciej Państw Członkowskich lub na wniosek Komisji, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, może, po wezwaniu zainteresowanego Państwa Członkowskiego do przedstawienia swoich uwag, podjąć decyzję europejską, stwierdzającą istnienie poważnego i stałego naruszenia przez Państwo Członkowskie wartości wymienionych w artykule 2.

3. Po dokonaniu stwierdzenia przewidzianego w ustępie 2, Rada Ministrów, stanowiąc większością kwalifikowaną, może podjąć decyzję europejską zawieszającą niektóre prawa wynikających ze stosowania Konstytucji do tego Państwa Członkowskiego, łącznie z prawem tego Państwa Członkowskiego do głosowania w Radzie Ministrów. Rada Ministrów uwzględni przy tym możliwe skutki takiego zawieszenia dla praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych.

Obowiązki, które ciążyą na tym Państwie Członkowskim na mocy niniejszej Konstytucji pozostają, w każdym przypadku, wiążące dla tego Państwa.

4. Rada Ministrów może następnie, stanowiąc większością kwalifikowaną, podjąć decyzję europejską zmieniającą lub uchylającą środki podjęte na podstawie ustępu 3, w odpowiedzi na zmianę sytuacji, która doprowadziła do ich wprowadzenia.

5. Do celów niniejszego artykułu, Rada Ministrów stanowi nie biorąc pod uwagę głosu danego Państwa Członkowskiego. Wstrzymanie się od głosu członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w podjęciu decyzji, o których mowa w ustępie 2.

Niniejszy ustęp stosuje się również w przypadku zawieszenia praw do głosowania stosownie do postanowień ustępu 3.

6. Do celów ustępów 1 i 2, Parlament Europejski stanowi większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentujących większość jego członków.

Artykuł 59. Wystąpienie dobrowolne z Unii

1. Każde Państwo Członkowskie może, zgodnie ze swoimi wymogami konstytucyjnymi, postanowić o wystąpieniu z Unii Europejskiej.

2. Państwo Członkowskie, które postanowiło wystąpić z Unii, notyfikuje swój zamiar Radzie Europejskiej; Rada Europejska bada taką notyfikację. W świetle wytycznych Rady Europejskiej, Unia negocjuje i zawiera z tym Państwem umowę określającą warunki wystąpienia, uwzględniając ramy jego przyszłych stosunków z Unią. Umowa jest zawierana w imieniu Unii przez Radę Ministrów, stanowiącą większością kwalifikowaną, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

W dyskusji i w podejmowaniu decyzji przez Radę Europejską lub Radę Ministrów nie bierze udziału przedstawiciel Państwa Członkowskiego występującego z Unii, którego sprawa dotyczy.

3. Niniejsza Konstytucja przestaje mieć zastosowanie do tego Państwa, z datą wejścia w życie umowy o wystąpieniu lub, w braku takiej umowy, dwa lata po notyfikacji, o której mowa w ustępie 2, chyba że Rada Europejska w porozumieniu z zainteresowanym Państwem Członkowskim postanowi o przedłużeniu tego okresu.

4. Jeżeli Państwo, które wystąpiło z Unii zwróci się o ponowne przyjęcie, wniosek w tej sprawie jest przedmiotem postępowania, o którym mowa w artykule 57.

CZĘŚĆ II

KARTA PRAW PODSTAWOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ

PREAMBUŁA

Narody Europy, tworząc coraz ściślejszy związek, są zdecydowane zapewnić sobie pokojową przyszłość, opartą na wspólnych wartościach.

Unia, świadoma swego dziedzictwa duchowego i moralnego, opiera się na niepodzielnych, powszechnych wartościach godności ludzkiej, wolności, równości i solidarności; u jej podstaw leżą zasady demokracji i państwa prawnego. Ustanawiając obywatelstwo Unii oraz tworząc przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w swoich działaniach koncentruje się na osobie. Unia przyczynia się do ochrony i rozwoju tych wspólnych wartości, w poszanowaniu różnorodności kultur i tradycji narodów Europy, jak również tożsamości narodowej Państw Członkowskich i organizacji ich władz publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym; dąży ona do wspierania zrównoważonego i stałego rozwoju oraz zapewnia swobodny przepływ osób, towarów, usług i kapitału oraz swobodę przedsiębiorczości.

W tym celu, w obliczu zmian zachodzących w społeczeństwie, postępu społecznego oraz naukowo-technicznego, konieczne jest wzmocnienie ochrony praw podstawowych poprzez uczynienie ich bardziej widocznymi w Karcie.

Niniejsza Karta potwierdza, w poszanowaniu kompetencji i zadań Unii oraz zasady pomocniczości, prawa wynikające w szczególności z tradycji konstytucyjnych i zobowiązań międzynarodowych wspólnych Państwom Członkowskim, z Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Kart Społecznych przyjętych przez Unię i Radę Europy oraz z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W tym kontekście, sądy Unii i Państw Członkowskich

będą interpretowały Kartę z należyтым uwzględnieniem wyjaśnień sporządzonych pod kierunkiem Prezydium Konwentu, który opracował tę Kartę.

Korzystanie z tych praw pociąga za sobą odpowiedzialność i nakłada obowiązki wobec innych osób, wspólnoty ludzkiej i przyszłych pokoleń.

W konsekwencji, Unia uznaje niżej określone prawa, wolności i zasady.

TYTUŁ I. GODNOŚĆ

Artykuł II-1. Godność ludzka

Godność ludzka jest nienaruszalna. Należy ją szanować i chronić.

Artykuł II-2. Prawo do życia

1. Każdy ma prawo do życia.
2. Nikt nie może być skazany na karę śmierci ani nie może nastąpić jej wykonanie.

Artykuł II-3. Prawo do integralności osoby

1. Każdy ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i umysłowej.
2. W dziedzinach medycyny i biologii muszą być przestrzegane w szczególności następujące zasady:
 - a) swobodna i świadoma zgoda osoby zainteresowanej, wyrażona zgodnie z warunkami określonymi przez ustawę;
 - b) zakaz praktyk eugenicznych, w szczególności mających na celu selekcję osób;
 - c) ciało ludzkie i jego części nie mogą same w sobie stanowić źródła zysku;
 - d) zakaz klonowania istot ludzkich.

Artykuł II-4. Zakaz tortur i nieludzkiego

lub poniżającego traktowania albo karania

Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Artykuł II-5. Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej

1. Nikt nie może być trzymany w niewoli lub poddaństwie.
2. Nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej.
3. Handel ludźmi jest zakazany.

TYTUŁ II. WOLNOŚCI

Artykuł II-6. Prawo do wolności i bezpieczeństwa

Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.

Artykuł II -7. Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego

Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.

Artykuł II-8. Ochrona danych osobowych

1. Każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą.
2. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie, w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie określonej przez ustawę. Każdy ma prawo dostępu do zgromadzonych danych, które go dotyczą, i prawo ich sprostowania.
3. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu.

Artykuł II-9. Prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny

Gwarantuje się prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny, zgodnie z ustawami krajowymi regulującym korzystanie z tych praw.

Artykuł II-10. Wolność myśli, sumienia i wyznania

1. Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Prawo to obejmuje wolność zmiany religii lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swojej religii lub przekonań, przez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i uczestniczenie w obrzędach.

2. Uznaje się prawo do odmowy pełnienia służby wojskowej ze względu na przekonania, zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tego prawa.

Artykuł II-11. Wolność wyrażania opinii i wolność informacji

1. Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych, bez względu na granice państwowe.

2. Szanuje się wolność i pluralizm środków przekazu.

Artykuł II-12. Wolność zgromadzeń i zrzeszania się

1. Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego gromadzenia się i swobodnego zrzeszania się na wszystkich szczeblach, zwłaszcza w sprawach politycznych, związkowych i obywatelskich, co oznacza, że każdy ma prawo do tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla ochrony swych interesów.

2. Partie polityczne na szczeblu Unii przyczyniają się do wyrażania woli politycznej obywateli Unii.

Artykuł II-13. Wolność twórczości artystycznej i badań naukowych

Twórczość artystyczna i badania naukowe są wolne od ograniczeń. Szanuje się wolność akademicką.

Artykuł II-14. Prawo do nauki

1. Każdy ma prawo do nauki i dostępu do kształcenia zawodowego i ustawicznego.

2. Prawo to obejmuje możliwość korzystania z bezpłatnego szkolenia obowiązkowego.

3. Szanuje się wolność tworzenia, z poszanowaniem zasad demokratycznych, placówek oświatowych i prawo rodziców do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania zgodnie ze swoimi przekonaniami religijnymi, światopoglądowymi i pedagogicznymi zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tej wolności i tego prawa.

Artykuł II-15. Wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy

1. Każdy ma prawo do podejmowania pracy oraz wykonywania swobodnie wybranego lub zaakceptowanego zawodu.

2. Każdy obywatel Unii może swobodnie poszukiwać pracy i wykonywać ją, korzystać z prawa do przedsiębiorczości oraz świadczyć usługi w każdym Państwie Członkowskim.

3. Obywatele państw trzecich, posiadający zezwolenie na pracę na terytorium Państw Członkowskich, mają prawo do takich samych warunków pracy, z jakich korzystają obywatele Unii.

Artykuł II-16. Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej

Uznaje się swobodę prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie z prawem Unii oraz ustawodawstwem krajowym i krajową praktyką.

Artykuł II-17. Prawo do własności

1. Każdy ma prawo do własności mienia nabytego zgodnie z prawem, jego użytkowania, dysponowania nim i przekazywania w drodze testamentu. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym, w przypadkach i na warunkach przewidzianych przez prawo i za słusznym odszkodowaniem wypłaconym we właściwym czasie. Korzystanie z własności może być regulowane ustawowo w zakresie niezbędnym ze względu na interes ogólny.

2. Własność intelektualna jest chroniona.

Artykuł II-18. Prawo do azylu

Gwarantuje się prawo do azylu z poszanowaniem zasad określonych w Konwencji Genewskiej z dnia 28 lipca 1951 roku i Protokole z dnia 31 stycznia 1967 roku dotyczących statusu uchodźców oraz zgodnie z Konstytucją.

Artykuł II-19. Ochrona w przypadku usunięcia, wydalenia lub ekstradycji

1. Wydalenia zbiorowe są zabronione.

2. Nikt nie może być usunięty, wydany lub wydany w drodze ekstradycji do państwa, w którym istnieje poważne niebezpieczeństwo skazania go na karę śmierci, poddania torturom lub innemu nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

TYTUŁ III. RÓWNOŚĆ

Artykuł II-20. Równość wobec prawa

Każdy jest równy wobec prawa.

Artykuł II-21. Niedyskryminacja

1. Zakazana jest wszelka dyskryminacja zwłaszcza ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub każde inne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

2. W zakresie zastosowania Konstytucji oraz bez uszczerbku dla jej postanowień szczególnych, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

Artykuł II-22. Różnorodność kulturowa, religijna i językowa

Unia szanuje różnorodność kulturową, religijną i językową.

Artykuł II-23. Równość mężczyzn i kobiet

Należy zapewnić równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w sprawach zatrudnienia, pracy i wynagrodzenia.

Zasada równości nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu środków zapewniających określone korzyści dla płci mniej licznie reprezentowanej.

Artykuł II-24. Prawa dziecka

1. Dzieci mają prawo do ochrony i opieki niezbędnej dla ich dobra. Mogą one swobodnie wyrażać swoje poglądy. Poglądy te są uwzględniane w sprawach, które ich dotyczą, stosownie do ich wieku i stopnia ich dojrzałości.

2. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez władze publiczne, jak i instytucje prywatne, największe znaczenie ma nadrzędny interes dziecka.

3. Każde dziecko ma prawo do utrzymywania regularnych związków osobistych i bezpośrednich kontaktów z obojgiem rodziców, chyba że jest to sprzeczne z jego interesami.

Artykuł II-25. Prawa osób w podeszłym wieku

Unia uznaje i szanuje prawa osób starszych do godnego życia i niezależności oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym.

Artykuł II-26. Integracja osób niepełnosprawnych

Unia uznaje i szanuje prawo osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im niezależność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności.

TYTUŁ IV. SOLIDARNOŚĆ

Artykuł II-27. Prawo pracowników do informacji i konsultacji w przedsiębiorstwie

Pracownikom lub ich przedstawicielom należy zagwarantować na właściwych szczeblach informację i konsultacje w właściwym czasie, w przypadkach i na warunkach przewidzianych w prawie Unii oraz w ustawach krajowych i krajowej praktyce.

Artykuł II-28. Prawo rokowań i działań zbiorowych

Pracownicy i pracodawcy lub ich odpowiednie organizacje, mają, zgodnie z prawem Unii oraz ustawami krajowymi i krajową praktyką, prawo do rokowań i zawierania układów zbiorowych na właściwych szczeblach i do podejmowania, w przypadku konfliktu interesów, działań zbiorowych, w tym strajku, w obronie swoich interesów.

Artykuł II-29. Prawo korzystania z pośrednictwa pracy

Każdy ma prawo korzystania z bezpłatnego pośrednictwa pracy.

Artykuł II-30. Ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy

Każdy pracownik ma prawo do ochrony przed nieuzasadnionym zwolnieniem z pracy, zgodnie z prawem Unii oraz ustawami krajowymi i krajową praktyką.

Artykuł II-31. Właściwe i sprawiedliwe warunki pracy

1. Każdy pracownik ma prawo warunków pracy szanujących jego zdrowie, bezpieczeństwo i godność.

2. Każdy pracownik ma prawo do ograniczenia maksymalnego czasu pracy, do codziennego i cotygodniowego wypoczynku oraz do corocznego płatnego urlopu.

Artykuł II-32. Zakaz pracy dzieci i ochrona pracy młodocianych

Zakazane jest zatrudnianie dzieci. Minimalny wiek zezwalający na podjęcie pracy nie może być niższy niż minimalny wiek zakończenia obowiązku szkolnego, bez uszczerbku dla zasad, które mogą być bardziej korzystne dla młodocianych i z wyjątkiem ograniczonych odstępstw.

Młodocianym dopuszczonym do pracy należy zapewnić warunki pracy stosowne do ich wieku oraz ochronę przed wyczerpaniem ekonomicznym oraz przed jakąkolwiek pracą mogącym zagrozić ich bezpieczeństwu, zdrowiu lub rozwojowi fizycznemu, umysłowemu, moralnemu i społecznemu albo utrudniającym im naukę.

Artykuł II-33. Życie rodzinne a życie zawodowe

1. Rodzina korzysta z ochrony prawnej, ekonomicznej i społecznej.
2. W celu pogodzenia życia rodzinnego z zawodowym każdy ma prawo do ochrony przed zwolnieniem z pracy ze względów związanych z macierzyństwem oraz prawo do płatnego urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego po urodzeniu lub adopcji dziecka.

Artykuł II-34. Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna

1. Unia uznaje i szanuje prawo dostępu do świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz usług społecznych zapewniających ochronę w takich wypadkach, jak: macierzyństwo, choroba, wypadki przy pracy, niesamodzielność lub podeszły wiek oraz w wypadku utraty pracy, zgodnie z warunkami określonymi w prawie Unii, ustawach krajowych i krajowej praktyce.

2. Każdy, kto przebywa lub przemieszcza się legalnie w granicach Unii ma prawo do świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego i korzyści socjalnych, zgodnie z prawem Unii, ustawami krajowymi i krajową praktyką.

3. W celu zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, Unia uznaje i szanuje prawo do pomocy społecznej i mieszkaniowej w celu zapewnienia godnej egzystencji osobom pozbawionym wystarczających środków, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawach krajowych i krajowej praktyce.

Artykuł II-35. Ochrona zdrowia

Każdy ma prawo dostępu do profilaktycznej opieki zdrowotnej i prawo do korzystania z usług medycznych na warunkach ustalonych w prawie krajowym i krajowej praktyce. Zapewnia się wysoki poziom

ochrony zdrowia ludzkiego jest zapewniony przy określaniu i wykonywaniu wszystkich polityk i działań Unii.

Artykuł II-36. Dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym

Unia uznaje i szanuje prawo dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym przewidziane przez prawo krajowe i krajową praktykę, zgodnie z Konstytucją, w celu wspierania spójności społecznej i terytorialnej Unii.

Artykuł II-37. Ochrona środowiska naturalnego

Wysoki poziom ochrony środowiska naturalnego i poprawa jego jakości muszą być włączane do polityk Unii i muszą być zapewnione zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Artykuł II-38. Ochrona konsumentów

W politykach Unii zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów.

TYTUŁ V. PRAWA OBYWATELI

Artykuł II-39. Prawo do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego

1. Każdy obywatel Unii ma prawo do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim, w którym mieszka, na takich samych warunkach, jak obywatele tego Państwa.

2. Członkowie Parlamentu Europejskiego są wybierani w wyborach powszechnych i bezpośrednich, w wolnym i tajnym głosowaniu.

Artykuł II-40. Prawo do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych

Każdy obywatel Unii ma prawo do głosowania i kandydowania w wyborach do samorządu terytorialnego w Państwie Członkowskim, w którym zamieszkuje, na takich samych warunkach, jak przynależni tego Państwa.

Artykuł II-41. Prawo do dobrej administracji

1. Każdy ma prawo do bezstronnego i rzetelnego załatwienia jego sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i agencje Unii.

2. Prawo to obejmuje:

a) prawo każdej osoby do osobistego przedstawienia sprawy, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jej sytuację;

b) prawo wglądu każdej osoby do akt sprawy, która jej dotyczy, przy równoczesnym poszanowaniu uzasadnionych interesów poufności, tajemnic zawodowej i handlowej;

c) obowiązek organu administracji uzasadnienia swych decyzji.

3. Każda osoba ma prawo do odszkodowania od Unii z tytułu szkód wyrządzonych przez instytucje lub funkcjonariuszy, wykonujących swoje obowiązki służbowe, zgodnie z ogólnymi zasadami wspólnymi dla prawa Państw Członkowskich.

4. Każda osoba może zwracać się pisemnie do instytucji Unii w jednym z języków Konstytucji i musi otrzymać odpowiedź w tym samym języku.

Artykuł II-42. Prawo dostępu do dokumentów

Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna zamieszkała lub mająca swoją statutową siedzibę w Państwie Członkowskim ma prawo dostępu do dokumentów instytucji, organów i agencji Unii, niezależnie od formy, w jakiej zostały sporządzone.

Artykuł II-43. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna zamieszkała lub mająca swą statutową siedzibę w Państwie Członkowskim ma prawo zwracać się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich Unii w przypadku nieprawidłowego administrowania w działaniach

instytucji, organów lub agencji Unii, z wyjątkiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i Sądu w zakresie wykonywania funkcji sądowej.

Artykuł II-44. Prawo do składania petycji

Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna zamieszkała lub mająca swoją statutową siedzibę w Państwie Członkowskim ma prawo do składania petycji do Parlamentu Europejskiego.

Artykuł II-45. Swoboda przemieszczania się i przebywania

1. Każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich.

2. Swoboda przemieszczania się i przebywania może być przyznana, zgodnie z Konstytucją, obywatelom państw trzecich zamieszkującym legalnie na terytorium Państwa Członkowskiego.

Artykuł II-46. Opieka dyplomatyczna i konsularna

Każdy obywatel Unii korzysta na terytorium państwa trzeciego, gdzie Państwo Członkowskie, którego jest przynależnym, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony ze strony władz dyplomatycznych i konsularnych każdego z pozostałych Państw Członkowskich, na takich samych warunkach jak obywatele tego Państwa Członkowskiego.

TYTUŁ VI. SPRAWIEDLIWOŚĆ

Artykuł II-47. Prawo do skutecznego środka odwoławczego i do sprawiedliwego procesu

Każda osoba, której prawa i wolności gwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka odwoławczego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule.

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przed niezależnym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy prawa. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela.

Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie dysponują wystarczającymi środkami, w zakresie w jakim jest ona niezbędna do zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Artykuł II-48. Domniemanie niewinności i prawo do obrony

1. Każdego oskarżonego uważa się za niewinnego do czasu udowodnienia mu winy zgodnie z prawem.

2. Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony.

Artykuł II-49. Zasady legalności oraz proporcjonalności czynów zabronionych pod groźbą kary i kar

1. Nikt nie może być uznany za winne popełnienia czynu polegającego na działaniu lub zaniechaniu, który – według prawa krajowego lub prawa międzynarodowego – nie stanowił przestępstwa w czasie, jego popełnienia. Nie można wymierzyć kary surowszej od tej, którą można było wymierzyć w czasie, gdy przestępstwo zostało popełnione. W przypadku, gdy po popełnieniu czynu ustawa przewiduje karę łagodniejszą, to należy ją wymierzyć.

2. Niniejszy artykuł nie stanowi przeszkody w sądeniu i karaniu osoby za działanie lub zaniechanie, które w czasie, gdy miało miejsce stanowiło czyn zabroniony pod groźbą kary, myśl ogólnych zasad uznanych przez wspólnotę narodów.

3. Surowość kar musi być proporcjonalna do popełnionego czynu zabronionego pod groźbą kary.

Artykuł II-50. Zakaz ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym za to samo przestępstwo

Nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w procesie karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, od którego zgodnie z prawem został uprzednio prawomocnie uniewinniony lub za które został uprzednio zgodnie z prawem prawomocnie skazany na terytorium Unii.

TYTUŁ VII. POSTANOWIENIA OGÓLNE DOTYCZĄCE WYKŁADNI I STOSOWANIA KARTY

Artykuł II-51. Zakres zastosowania

1. Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie do instytucji, organów i agencji Unii z uwzględnieniem zasady pomocniczości oraz do Państw Członkowskich tylko wówczas, gdy wykonują one prawo Unii. W konsekwencji, szanują one zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi uprawnieniami i w poszanowaniu granic uprawnień Unii powierzonych jej w pozostałych częściach Konstytucji.

2. Niniejsza Karta nie rozszerza zakresu stosowania prawa Unii poza uprawnienia Unii, nie ustanawia żadnego nowego uprawnienia ani zadania dla Unii, ani nie zmienia uprawnień i zadań określonych w pozostałych częściach Konstytucji.

Artykuł II-52. Zakres i wykładnia praw i zasad

1. Wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w niniejszej Karcie muszą być przewidziane prawem i szanować istotę tych praw i wolności. W poszanowaniu zasady proporcjonalności, ograniczenia mogą być wprowadzane jedynie wówczas, gdy są niezbędne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób.

2. Prawa uznane w niniejszej Karcie, które są przedmiotem postanowień pozostałych części Konstytucji, są wykonywane na warunkach i w granicach określonych w tych częściach.

3. W zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom gwarantowanym w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, znaczenie i zakres tych praw są takie same, jak nadane im przez tę Konwencję. Niniejsze postanowienie nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii zapewniło szerszą ochronę.

4. W zakresie, w jakim niniejsza Karta uznaje prawa podstawowe, wynikające ze wspólnych tradycji konstytucyjnych Państw Członkowskich, prawa te interpretuje się zgodnie z tymi tradycjami.

5. Postanowienia niniejszej Karty zawierające zasady mogą być wprowadzane w życie przez akty ustawodawcze i wykonawcze przyjmowane przez instytucje i organy Unii oraz przez akty Państw Członkowskich, w których Państwa te wykonują prawo Unii, w wykonywaniu ich odpowiednich kompetencji. Można się na nie powoływać w sądzie jedynie w celu wykładni tych aktów i orzekania o ich legalności aktów.

6. Prawo krajowe i krajową praktykę uwzględnia się w pełni, jak przewiduje niniejsza Karta.

Artykuł II-53. Poziom ochrony

Żadne z postanowień niniejszej Karty nie będzie interpretowane jako ograniczające lub naruszające prawa człowieka i podstawowe wolności uznane, we właściwych im obszarach zastosowania, przez prawo Unii i prawo międzynarodowe oraz umowy międzynarodowe, których Unia lub wszystkie Państwa Członkowskie są stronami, w tym przez Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz przez konstytucje Państw Członkowskich.

Artykuł II-54. Zakaz nadużycia praw

Żadne z postanowień niniejszej Karty nie może być interpretowane jako przyznanie prawa do podjęcia działań lub dokonania aktu zmierzającego do zniweczenia praw i wolności uznanych w niniejszej Karcie albo ich ograniczenia w większym stopniu niż jest to w niej przewidziane.

CZĘŚĆ III

POLITYKI I FUNKCJONOWANIE UNII

TYTUŁ I. ZASADY OGÓLNE

Artykuł III-1

Unia zapewnia spójność różnych polityk i działań określonych w niniejszej części, z uwzględnieniem wszystkich celów Unii i zgodnie z zasadą powierzania kompetencji.

Artykuł III-2

We wszystkich działaniach określonych w niniejszym artykule Unia zmierza do zniesienia nierówności, oraz wspierania równości, mężczyzn i kobiet.

Artykuł III-3

Przy określaniu i realizacji polityk i działań, o których mowa w niniejszej części, Unia dąży do zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Artykuł III-4

Przy określaniu i realizacji polityk i działań Unii, o których mowa w niniejszej części, w szczególności w celu wspierania trwałego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego.

Artykuł III-5

Wymogi ochrony konsumentów są uwzględniane przy określaniu i realizacji innych polityk i działań Unii.

Artykuł III-6

Bez uszczerbku dla artykułów III-55, III- 56 i III-136 oraz zważywszy na miejsce, jakie usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym zajmują wśród wspólnych wartości Unii, jak również ich znaczenie we wspieraniu jej spójności społecznej i terytorialnej, Unia i Państwa Członkowskie, każde w granicach swych kompetencji i w granicach stosowania Konstytucji, zapewniają, aby te usługi funkcjonowały na podstawie zasad i na warunkach, w szczególności ekonomicznych i finansowych, które pozwolą im wypełniać ich zadania. Ustawa europejska określa te zasady i warunki.

TYTUŁ II

NIEDYSKRIMINACJA I OBYWATELSTWO

Artykuł III-7

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanawiać zakaz dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, o którym mowa w artykule I-4.

Artykuł III-8

1. Bez uszczerbku dla innych postanowień Konstytucji i w granicach kompetencji, które powierza ona Unii, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów może ustanowić środki niezbędne w celu zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić podstawowe zasady dotyczące środków zachęcających i określić te środki, dla wsparcia działania podjętego przez Państwa Członkowskie, z wyłączeniem harmonizacji ich przepisów ustawowych i wykonawczych.

Artykuł III-9

1. Jeżeli działanie Unii okazuje się konieczne dla ułatwienia wykonywania prawa, o którym mowa w artykule I-8, każdego obywatela Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Państw Członkowskich, a Konstytucja nie przewiduje niezbędnych kompetencji, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może w tym celu ustanowić środki.

2. W tym samym celu i jeżeli Konstytucja nie przewiduje kompetencji do działania w tej dziedzinie, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów może ustanowić środki dotyczące paszportów, dowodów tożsamości, dokumentów pobytowych lub jakichkolwiek innych podobnych dokumentów, a także środki dotyczące zabezpieczenia społecznego lub ochrony socjalnej. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-10

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów ustanawia warunki wykonywania określonego w artykule I-8 prawa każdego obywatela Unii do głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, nie mając przynależności tego Państwa. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Warunki te mogą przewidywać odstępstwa, jeżeli uzasadniają to specyficzne problemy Państwa Członkowskiego.

Prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego jest wykonywane bez uszczerbku dla postanowień artykułu III-232 ustęp 2 i przepisów przyjętych w celu jego wykonania.

Artykuł III-11

Państwa Członkowskie przyjmują niezbędne przepisy w celu zapewnienia ochrony dyplomatycznej i konsularnej obywateli Unii w państwach trzecich, o której mowa w artykule I-8.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów może ustanowić środki niezbędne dla ułatwienia takiej ochrony. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-12

Języki, w których każdy obywatel Unii może zwracać się do instytucji lub organów konsultacyjnych zgodnie z artykułem I-8 oraz otrzymywać odpowiedź, są wymienione w artykule IV-10. Instytucjami i organami konsultacyjnymi, o których mowa w niniejszym artykule są instytucje i organy wymienione w artykułach I-18 ustęp 2, I-30 oraz I-31 oraz Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich.

Artykuł III-13

Co trzy lata Komisja składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Ministrów oraz Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu w sprawie stosowania postanowień artykułu I-8 oraz niniejszego tytułu. Sprawozdanie to uwzględnia rozwój Unii.

Na tej podstawie i bez uszczerbku dla innych postanowień Konstytucji, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów, może uzupełniać prawa przewidziane w artykule I-8. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego. Ta ustawa lub ustawa ramowa wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

TYTUŁ III
POLITYKI I DZIAŁANIA WEWNĘTRZNE

ROZDZIAŁ I
RYNEK WEWNĘTRZNY

SEKCJA 1
USTANOWIENIE RYNKU WEWNĘTRZNEGO

Artykuł III-14

1. Unia podejmuje odpowiednie środki w celu ustanowienia rynku wewnętrznego, zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu, artykułów III-15, III-26 ustęp 1, artykułów III-29, III-39, III-62 i III-65, III-143 oraz bez uszczerbku dla innych postanowień Konstytucji.

2. Rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału, zgodnie z postanowieniami Konstytucji.

3. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, uchwała rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie ustanawiające wytyczne i warunki niezbędne do zapewnienia zrównoważonego postępu we wszystkich odpowiednich sektorach.

Artykuł III-15

Podczas opracowywania propozycji zmierzających do osiągnięcia celów wymienionych w artykule III-14 uwzględnia zakres wysiłku, jaki będą musiały podjąć niektóre gospodarki o zróżnicowanym rozwoju w celu ustanowienia rynku wewnętrznego, i może proponować odpowiednie środki.

Jeżeli środki te przyjmują postać derogacji, muszą mieć charakter przejściowy oraz powodować możliwie najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

Artykuł III-16

Państwa Członkowskie konsultują się ze sobą w celu wspólnego podjęcia działań niezbędnych, aby środki, do podjęcia których Państwo Członkowskie może być skłonięne w przypadku poważnych zaburzeń wewnętrznych zagrażających porządkowi publicznemu, w przypadku wojny, poważnego napięcia międzynarodowego stanowiącego groźbę wojny lub w celu wypełnienia zobowiązań przyjętych przez nie w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego nie miały wpływu na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

Artykuł III-17

Jeżeli środki podjęte w przypadkach przewidzianych w artykułach III-6 i III-34 powodują zakłócenie warunków konkurencji na rynku wewnętrznym, Komisja bada z zainteresowanym Państwem sposoby dostosowania tych środków do zasad ustanowionych w Konstytucji.

Na zasadzie odstępstwa od procedury przewidzianej w artykułach III-265 i III-266, Komisja lub każde Państwo Członkowskie mogą wnieść bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości skargę, jeżeli uznają, że inne Państwo Członkowskie nadużywa uprawnień przewidzianych w artykułach III-6 i III-34. Trybunał Sprawiedliwości orzeka z wyłączeniem jawności.

SEKCJA 2

SWOBODNY PRZEPIY W OSÓB I USŁUG

Podsekcja 1

Pracownicy

Artykuł III-18

1. Pracownicy mają prawo swobodnego przemieszczania się wewnątrz Unii.

2. Zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową między pracownikami Państw Członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy.

3. Z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego i zdrowia publicznego, Pracownicy mają prawo:

- a) ubiegania się o rzeczywiście oferowane miejsca pracy,
- b) swobodnego przemieszczania się w tym celu po terytorium Państw Członkowskich,
- c) przebywania w jednym z Państw Członkowskich w celu podjęcia tam pracy, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi dotyczącymi zatrudniania pracowników tego Państwa,
- d) pozostawania na terytorium Państwa Członkowskiego po ustaniu zatrudnienia, na warunkach zawartych w rozporządzeniach europejskich uchwalonych przez Komisję.

4. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej.

Artykuł III-19

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki niezbędne do wprowadzenia w życie swobodnego przepływu pracowników w rozumieniu artykułu III-18. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ma, w szczególności, na celu:

- a) zapewnienie ścisłej współpracy między organami administracji krajowej właściwymi do spraw pracy,
- b) zniesienie procedur i praktyk administracyjnych, jak również terminów dostępu do wolnych miejsc pracy wynikających z prawa krajowego bądź z wcześniejszych umów zawartych między Państwa-

mi Członkowskimi, których utrzymanie w mocy stanowiłoby przeszkodę w liberalizacji przepływu pracowników,

c) zniesienie wszelkich terminów i innych ograniczeń przewidzianych w prawie krajowym lub wcześniej zawartych umowach między Państwami Członkowskimi, które ustanawiają w stosunku do pracowników z innych Państw Członkowskich odmienne warunki co do swobodnego wyboru zatrudnienia niż w stosunku do własnych pracowników,

d) ustanowienie mechanizmów właściwych do zapewnienia wymiany podań o pracę i ofert zatrudnienia oraz w celu ułatwienia zachowania równowagi na rynku pracy, na warunkach, które zapobiegają poważnym zagrożeniom dla poziomu życia i zatrudnienia w różnych regionach i gałęziach przemysłu.

Artykuł III-20

Państwa Członkowskie popierają, w ramach wspólnego programu, wymianę młodych pracowników.

Artykuł III-21

W dziedzinie zabezpieczenia społecznego ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki niezbędne do wprowadzenia w życie swobodnego przepływu pracowników przez wprowadzenie systemu umożliwiającego migrującym pracownikom najemnym i pracującym na własny rachunek oraz uprawnionym osobom od nich zależnym:

a) zaliczenie wszystkich okresów uwzględnianych w prawie poszczególnych państw, w celu nabycia i zachowania prawa do świadczenia oraz naliczenia wysokości świadczenia,

b) wypłatę świadczeń osobom mającym miejsce zamieszkania na terytoriach Państw Członkowskich.

Podsekcja 2

Swoboda przedsiębiorczości

Artykuł III-22

Ograniczenia swobody przedsiębiorczości obywateli jednego Państwa Członkowskiego na terytorium innego Państwa Członkowskiego są zakazane w ramach niniejszej podsekcji. Zakaz ten obejmuje również ograniczenia w tworzeniu agencji, oddziałów lub filii przez obywateli danego Państwa Członkowskiego, ustanowionych na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

Z zastrzeżeniem postanowień sekcji dotyczącej kapitału, obywatele jednego Państwa Członkowskiego mają prawo podejmowania i wykonywania na terytorium innego Państwa Członkowskiego działalności prowadzonej na własny rachunek, jak również zakładania i zarządzania przedsiębiorstwami, a zwłaszcza spółkami w rozumieniu artykułu III-27 akapit drugi na warunkach określonych dla własnych obywateli przez ustawodawstwo przyjmującego Państwa Członkowskiego.

Artykuł III-23

1. Europejska ustawa ramowa ustanawia środki mające na celu urzeczywistnienie swobody przedsiębiorczości w odniesieniu do określonego rodzaju działalności. Europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

2. Parlament Europejski. Rada Ministrów i Komisja wykonują funkcje powierzone im na podstawie ustępu 1, zwłaszcza:

a) traktując co do zasady priorytetowo działalność, w których swoboda przedsiębiorczości wnosi szczególnie korzystny wkład w rozwój produkcji i handlu,

b) zapewniając ścisłą współpracę między właściwymi organami administracyjnymi Państw Członkowskich w celu poznania szczególnych sytuacji w różnych dziedzinach działalności wewnątrz Unii,

c) znosząc takie procedury i praktyki administracyjne wynikające z prawa krajowego bądź z wcześniej zawartych umów między Pań-

stwami Członkowskimi, których utrzymanie w mocy stanowiłoby przeszkodę dla swobody przedsiębiorczości,

d) czuwając, by pracownicy jednego z Państw Członkowskich zatrudnieni na terytorium innego Państwa Członkowskiego mogli pozostać na tym terytorium w celu podjęcia tam działalności na własny rachunek, na tych samych warunkach, które musieliby spełniać, gdyby przybyli do tego Państwa w chwili, kiedy zamierzali podjąć taką działalność,

e) umożliwiając nabycie i korzystanie z własności gruntu znajdującego się na terytorium danego Państwa Członkowskiego przez obywateli Państwa Członkowskiego w zakresie, w jakim nie narusza to zasad ustanowionych w artykule III-123 ustęp 2,

f) znosząc stopniowo ograniczenia swobody przedsiębiorczości w każdej wchodzącej w grę dziedzinie działalności, z jednej strony - w odniesieniu do warunków tworzenia na terytorium Państwa Członkowskiego agencji, oddziałów i filii, a z drugiej - w stosunku do warunków wjazdu personelu głównego przedsiębiorstwa do organów zarządzających lub nadzorczych agencji, oddziałów i filii,

g) koordynując w niezbędnym zakresie, w celu zapewnienia ich równoważności, zabezpieczenia wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu [artykułu III-27 akapit drugi, dla ochrony interesów wspólników i osób trzecich,

h) zapewniając, że warunki przedsiębiorczości nie będą zakłócane przez pomoc przyznaną przez Państwo Członkowskie.

Artykuł III-24

Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do działalności, która w danym z Państw Członkowskich jest związana, choćby przejściowo, z wykonywaniem władzy publicznej.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może wykluczyć niektóre rodzaje działalności ze stosowania niniejszej podsekcji.

Artykuł III-25

1. Niniejsza podsekcja oraz środki podjęte na jej podstawie nie przesądzają o zastosowaniu w Państwach Członkowskich przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych przewidujących szczególne traktowanie cudzoziemców, uzasadnione względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.

2. Europejska ustawa ramowa koordynuje przepisy krajowe, o których mowa w ustępie 1.

Artykuł III-26

1. Europejska ustawa ramowa ułatwia podejmowanie i wykonywanie działalności prowadzonej na własny rachunek. Europejska ustawa ramowa obejmuje:

a) wzajemne uznawanie dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji,

b) koordynację przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek.

2. W odniesieniu do zawodów medycznych i pokrewnych oraz farmaceutycznych stopniowe znoszenie ograniczeń zależy od koordynacji warunków ich wykonywania w różnych Państwach Członkowskich.

Artykuł III-27

Na potrzeby niniejszej podsekcji, spółki założone zgodnie z ustawodawstwem Państwa Członkowskiego i mające swoją statutową siedzibę, zarząd lub główne przedsiębiorstwo wewnątrz Unii są traktowane jak osoby fizyczne mające przynależność Państwa Członkowskiego.

Przez spółki rozumie się spółki prawa cywilnego lub handlowego, a także spółdzielnie oraz inne osoby prawne prawa publicznego lub

prywatnego, z wyjątkiem spółek, których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysków.

Artykuł III-28

Państwa Członkowskie przyznają traktowanie narodowe obywatelom innych Państw Członkowskich w odniesieniu do udziału finansowego w kapitale spółek w rozumieniu artykułu III-27, bez uszczerbku dla stosowania innych postanowień Konstytucji.

Podsekcja 3

Swoboda świadczenia usług

Artykuł III-29

W ramach niniejszej podsekcji ograniczenia w swobodnym świadczeniu usług wewnątrz Unii są zakazane w odniesieniu do obywateli Państw Członkowskich mających swe przedsiębiorstwo w państwie Wspólnoty innym niż Państwo odbiorcy świadczenia.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może rozszerzyć korzyści wynikające z niniejszej podsekcji na obywateli państwa trzeciego świadczących usługi i mających swe przedsiębiorstwa wewnątrz Unii.

Artykuł III-30

Usługami w rozumieniu Konstytucji są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem w zakresie, w jakim nie są objęte postanowieniami o swobodnym przepływie towarów, kapitału i osób.

Usługi obejmują zwłaszcza:

- a) działalność o charakterze przemysłowym,
- b) działalność o charakterze handlowym,
- c) działalność rzemieślniczą,
- d) wykonywanie wolnych zawodów.

Z zastrzeżeniem podsekcji dotyczącej prawa przedsiębiorczości, świadczący usługę może, w celu spełnienia świadczenia, wykonywać przejściowo działalność w Państwie Członkowskim, w którym usługa

jest świadczona, na tych samych warunkach, jakie państwo to nakłada na własnych obywateli.

Artykuł III-31

1. Swobodę przepływu usług w dziedzinie transportu regulują postanowienia tytułu dotyczącego transportu.

2. Liberalizacja usług bankowych i ubezpieczeniowych związanych z przepływem kapitału jest realizowana w zgodzie z liberalizacją przepływu kapitału.

Artykuł III-32

1. Europejska ustawa ramowa ustanawia środki mające na celu zapewnienie liberalizacji określonej usługi. Europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

2. W odniesieniu do europejskich ustaw ramowych określonych w ustępie 1 w zasadzie należy dawać pierwszeństwo usługom, które bezpośrednio wpływają na koszty produkcji lub których liberalizacja przyczynia się do ułatwienia handlu towarami.

Artykuł III-33

Państwa Członkowskie deklarują gotowość zliberalizowania usług w zakresie wykraczającym poza zobowiązanie wynikające z europejskich ustaw ramowych uchwalonych na podstawie artykułu III-29 ustęp 1, jeżeli ich ogólna sytuacja gospodarcza i sytuacja w danym sektorze na to pozwalają.

W tym celu Komisja kieruje zalecenia do zainteresowanych Państw Członkowskich.

Artykuł III-34

Dopóki ograniczenia w swobodnym świadczeniu usług nie zostaną zniesione, każde z Państw Członkowskich stosuje je do wszystkich świadczących usługi, o których mowa w artykule III-29 pierwszy

akapit, bez względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania.

Artykuł III-35

Artykuły III-24 do III-27 mają zastosowanie do spraw uregulowanych w niniejszej podsekcji.

SEKCJA 3 SWOBODNY PRZEPIYW TOWARÓW

Podsekcja 1

Unia celna

Artykuł III-36

1. Unia obejmuje unię celną, która rozciąga się na całą wymianę towarową i obejmuje zakaz ceł przywzowowych i wywzowowych między Państwami Członkowskimi oraz wszelkich opłat o skutku równoznacznym, jak również przyjęcie wspólnej taryfy celnej w stosunkach z państwami trzecimi.

2. Artykuł III-38 i podsekcja 3 niniejszej sekcji stosują się do produktów pochodzących z Państw Członkowskich oraz do produktów pochodzących z państw trzecich, jeżeli znajdują się one w swobodnym obrocie w Państwach Członkowskich.

Artykuł III-37

Produkty pochodzące z państw trzecich są uważane za będące w swobodnym obrocie w jednym z Państw Członkowskich, jeżeli dopełniono wobec nich formalności przywzowowych oraz pobrano wszystkie wymagane cła i opłaty o skutku równoznacznym w tym Państwie Członkowskim i jeżeli nie skorzystały z całkowitego lub częściowego zwrotu tych ceł lub opłat.

Artykuł III-38

Cła przywozowe i wywozowe lub opłaty o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi. Zakaz ten stosuje się również do cel o charakterze fiskalnym.

Artykuł III-39

Rada Ministrów przyjmuje, na wniosek Komisji, rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie określające cła wspólnej taryfy celnej.

Artykuł III-40

Wykonując zadania powierzone jej na mocy niniejszej podsekcji, Komisja kieruje się:

a) potrzebą popierania wymiany handlowej między Państwami Członkowskimi i państwami trzecimi;

b) zmianami warunków konkurencji wewnątrz Unii, jeżeli skutkiem tych zmian jest wzrost siły konkurencyjnej przedsiębiorstw;

c) potrzebami zaopatrzenia Unii w surowce i półprodukty, zwracając przy tym uwagę, by nie zakłócić warunków konkurencji między Państwami Członkowskimi co do produktów końcowych;

d) potrzebą unikania poważnych zaburzeń w życiu gospodarczym Państw Członkowskich oraz zapewnienia racjonalnego rozwoju produkcji i wzrostu konsumpcji w Unii.

Podsekcja 2

Współpraca celna

Artykuł III-41

W zakresie stosowania Konstytucji, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki w celu wzmocnienia współpracy celnej między Państwami Członkowskimi i między nimi a Komisją.

Podsekcja 3

Zakaz ograniczeń ilościowych

Artykuł III-42

Ograniczenia ilościowe w przywozie i wywozie oraz wszelkie środki o skutku równoważnym są zakazane między Państwami Członkowskimi.

Artykuł III-43

Artykuł III-42 nie stanowi przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń przywozowych, wywozowych lub tranzytowych, uzasadnionych względami moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, bądź ochrony własności przemysłowej i handlowej. Zakazy te i ograniczenia nie mogą jednak stanowić środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między Państwami Członkowskimi.

Artykuł III-44

1. Państwa Członkowskie dostosowują monopole państwowe o charakterze handlowym w taki sposób, aby wykluczona była wszelka dyskryminacja między obywatelami Państw Członkowskich w stosunku do warunków zaopatrzenia i zbytu.

Niniejszy artykuł stosuje się do każdego podmiotu, za pośrednictwem którego Państwo Członkowskie z mocy prawa lub faktycznie, bezpośrednio lub pośrednio, kontroluje, kieruje lub wpływa w stopniu odczuwalnym na przywóz lub wywóz w stosunkach między Państwami Członkowskimi. Artykuł stosuje się także do monopolii delegowanych przez Państwo innym podmiotom.

2. Państwa Członkowskie powstrzymują się od wprowadzania wszelkich nowych środków sprzecznych z zasadami określonymi w ustępie 1 lub ograniczających zakres stosowania artykułów dotyczących zakazu ceł i ograniczeń ilościowych między Państwami Członkowskimi.

3. W przypadku monopolu o charakterze handlowym, obejmującego regulację zmierzającą do ułatwienia zbywania lub podnoszenia wartości produktów rolnych, w stosowaniu norm niniejszego artykułu należy zapewnić równoważne gwarancje w zakresie zatrudnienia i poziomu życia zainteresowanych producentów.

SEKCJA 4

KAPITAŁ I PŁATNOŚCI

Artykuł III-45

W ramach postanowień niniejszej sekcji zakazane są wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału i w płatnościach między Państwami Członkowskimi oraz między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi.

Artykuł III-46

1. Artykuł III-45 nie narusza ograniczeń istniejących w dniu 31 grudnia 1993 roku w stosunku do państw trzecich na mocy prawa krajowego lub prawa Unii w odniesieniu do przepływu kapitału do lub z państw trzecich, gdy dotyczą inwestycji bezpośrednich, w tym inwestycji w nieruchomości, związanych z przedsiębiorczością, świadczeniem usług finansowych lub dopuszczaniem papierów wartościowych na rynki kapitałowe.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki dotyczące przepływu kapitału do lub z państw trzecich, gdy dotyczą inwestycji bezpośrednich, w tym inwestycji w nieruchomości, związanych z przedsiębiorczością, świadczeniem usług finansowych lub dopuszczaniem papierów wartościowych na rynki kapitałowe.

Parlament Europejski i Rada Ministrów dążą do urzeczywistnienia w możliwie najszerszym zakresie celu swobodnego przepływu kapitału między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi i bez uszczerbku dla innych postanowień Konstytucji.

3. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, jedynie ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanawiać środki, które w pra-

wie Unii stanowią krok wstecz w odniesieniu do liberalizacji przepływu kapitału do lub z państw trzecich. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-47

1. Artykuł III-45 nie narusza prawa Państw Członkowskich do:

a) stosowania odpowiednich przepisów ich prawa podatkowego traktujących odmiennie podatników ze względu na różne miejsce zamieszkania lub inwestowania kapitału,

b) podejmowania wszelkich działań niezbędnych do zapobiegania naruszeniom ich ustaw i aktów wykonawczych, zwłaszcza w sferze podatkowej i w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi lub ustanowienia procedur deklarowania przepływu kapitału do celów informacji administracyjnej bądź statystycznej, lub podejmowania środków uzasadnionych powodami związanymi z porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem publicznym.

2. Niniejsza sekcja nie przesądza o możliwości stosowania ograniczeń w dziedzinie prawa przedsiębiorczości zgodnych z Konstytucją.

3. Środki i procedury określone w ustępach 1 i 2 nie powinny stanowić arbitralnej dyskryminacji, ani ukrytego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału i płatności w rozumieniu artykułu III-45.

Artykuł III-48

Jeżeli, w wyjątkowych okolicznościach, przepływ kapitału do lub z państw trzecich powoduje lub może spowodować poważne trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, Rada Ministrów może, na wniosek Komisji, przyjąć rozporządzenie europejskie lub decyzję europejską wprowadzającą wobec państw trzecich środki ochronne na okres nie przekraczający sześciu miesięcy, o ile środki te są bezwzględnie konieczne. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Artykuł III-49

Jeżeli realizacja celów określonych w artykule III-158 tego wymaga, w szczególności w odniesieniu do zapobiegania i zwalczania przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i handlu ludźmi, ustawa europejska może określić ramy środków dotyczących przepływu kapitału i płatności, takich jak zamrożenie funduszy i innych środków finansowych lub zysków z działalności gospodarczej, które należą do osób fizycznych lub prawnych, grup lub podmiotów innych niż państwo, albo są w ich posiadaniu lub dyspozycji.

Rada Ministrów przyjmuje, na wniosek Komisji, rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie w celu wykonania ustawy, o której mowa w pierwszym akapicie.

SEKCJA 5

REGUŁY KONKURENCJI

Podsekcja 1

Reguły mające zastosowanie do przedsiębiorstw

Artykuł III-50

1. Niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane są wszelkie porozumienia między przedsiębiorstwami, wszelkie decyzje związków przedsiębiorstw i wszelkie praktyki uzgodnione, które mogą wpływać na handel między Państwami Członkowskimi i których celem lub skutkiem jest zapobieżenie, ograniczenie lub zakłócenie konkurencji wewnątrz wspólnego rynku, a w szczególności te, które polegają na:

- a) ustalaniu w sposób bezpośredni lub pośredni cen zakupu lub sprzedaży albo innych warunków transakcji,
- b) ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji, rynków, rozwoju technicznego lub inwestycji,
- c) podziale rynków lub źródeł zaopatrzenia,

d) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji,

e) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczaj handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

2. Porozumienia lub decyzje zakazane na mocy niniejszego artykułu są nieważne z mocy prawa.

3. Jednakże postanowienia ustępu 1 mogą zostać uznane za nie mające zastosowania do:

- każdego porozumienia lub kategorii porozumień między przedsiębiorstwami,

- każdej decyzji lub kategorii decyzji związków przedsiębiorstw,

- każdej praktyki uzgodnionej lub kategorii praktyk uzgodnionych,

które przyczyniają się do polepszenia produkcji lub dystrybucji produktów bądź do popierania postępu technicznego lub gospodarczego, przy zastrzeżeniu dla użytkowników słusznej części zysku, który z tego wynika, oraz bez:

- a) nakładania na zainteresowane przedsiębiorstwa ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów,

- b) dawania przedsiębiorstwom możliwości eliminowania konkurencji w stosunku do znacznej części danych produktów.

Artykuł III-51

Niezgodne z rynkiem wewnętrznym i zakazane jest nadużywanie przez jedno lub większą liczbę przedsiębiorstw pozycji dominującej na rynku wewnętrznym lub na znacznej jego części, w zakresie, w jakim może to wpływać na handel między Państwami Członkowskimi.

Nadużywanie takie może polegać w szczególności na:

- a) narzucaniu w sposób bezpośredni lub pośredni niesłusznym cen zakupu lub sprzedaży albo innych niesłusznym warunków transakcji,
- b) ograniczaniu produkcji, rynków lub rozwoju technicznego ze szkodą dla konsumentów,
- c) stosowaniu wobec partnerów handlowych nierównych warunków do świadczeń równoważnych i stwarzaniu im przez to niekorzystnych warunków konkurencji,
- d) uzależnianiu zawarcia kontraktów od przyjęcia przez partnerów zobowiązań dodatkowych, które ze względu na swój charakter lub zwyczajnie handlowe nie mają związku z przedmiotem tych kontraktów.

Artykuł III-52

1. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, uchwała rozporządzenia europejskie w celu zastosowania zasad ustanowionych w artykułach III-50 i III-51. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

2. Rozporządzenia europejskie, o których mowa w ustępie 1, mają na celu w szczególności:

- a) zapewnienie poszanowania zakazów ustanowionych w artykule III-50 ustęp 1 i w artykule III-51 przez wprowadzenie grzywien i okresowych kar pieniężnych,
- b) ustanowienie szczegółowych zasad stosowania artykułu III-50 ustęp 3, przy uwzględnieniu potrzeby, z jednej strony, zapewnienia skutecznego nadzoru, a z drugiej - uproszczenia w największym możliwym stopniu kontroli administracyjnej,
- c) określenie, w razie potrzeby, w różnych gałęziach gospodarki, zakresu postanowień artykułów III-50 i III-51,
- d) określenie roli Komisji i Trybunału Sprawiedliwości w stosowaniu postanowień określonych w niniejszym ustępie,
- e) określenie relacji między ustawodawstwami krajowymi - z jednej strony a postanowieniami niniejszej sekcji oraz rozporządzeniami europejskimi uchwalonymi w zastosowaniu niniejszego artykułu - z drugiej strony.

Artykuł III-53

Do czasu wejścia w życie rozporządzeń europejskich uchwalonych w wykonaniu artykułu III-52, władze Państw Członkowskich rozstrzygają o dopuszczalności porozumień, decyzji i praktyk uzgodnionych oraz w sprawie nadużywania pozycji dominującej na rynku wewnętrznym, zgodnie z ich prawem krajowym i z artykułem III-50, w szczególności ustępem 3, i artykułem III-51.

Artykuł III-54

1. Bez uszczerbku dla artykułu III-53, Komisja czuwa nad stosowaniem zasad określonych w artykułach III-50 i III-51. Na wniosek Państwa Członkowskiego lub z urzędu oraz we współpracy z właściwymi władzami Państw Członkowskich, które udzielają jej pomocy, Komisja wszczyna postępowanie w przypadkach podejrzenia naruszenia tych zasad. Jeżeli stwierdzi, że doszło do naruszenia, proponuje środki właściwe do jego zaprzestania.

2. Jeżeli nie zaprzestano naruszania, Komisja podejmuje umotywowaną decyzję europejską stwierdzającą naruszenie zasad. Komisja może opublikować tę decyzję i upoważnić Państwa Członkowskie do przyjęcia niezbędnych w celu zaradzenia sytuacji środków, których warunki i szczegóły określa.

3. Komisja może uchwalać rozporządzenia europejskie dotyczące kategorii porozumień w odniesieniu do których Rada Ministrów działała zgodnie z artykułem III-52 ustęp 2 litera b.

Artykuł III-55

1. Państwa Członkowskie, w odniesieniu do przedsiębiorstw publicznych i przedsiębiorstw, którym przyznają prawa specjalne lub wyłączne, nie wprowadzają ani nie utrzymują żadnego środka sprzecznego z postanowieniami Konstytucji, w szczególności z artykułami I-4 ustęp 2 oraz III-55 do III-58.

2. Przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym lub mające charakter monopolu skarbowego podlegają postanowieniom Konstytucji,

zwłaszcza regułom konkurencji, w granicach, w jakich ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Rozwój handlu nie może być naruszony w sposób pozostający w sprzeczności z interesem Unii.

3. Komisja czuwa nad stosowaniem postanowień niniejszego artykułu i w miarę potrzeby przyjmuje stosowne rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie.

Podsekcja 2

Pomoc przyznawana przez Państwa Członkowskie

Artykuł III-56

1. Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Konstytucji, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.

2. Zgodna z rynkiem wewnętrznym jest:

a) pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem, że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów,

b) pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,

c) pomoc przyznawana gospodarce niektórych regionów Republiki Federalnej Niemiec dotkniętych podziałem Niemiec, w zakresie, w jakim jest niezbędna do skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych tym podziałem.

3. Za zgodną z rynkiem wewnętrznym może zostać uznana:

a) pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia;

b) pomoc przeznaczona na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce Państwa Członkowskiego;

c) pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;

d) pomoc przeznaczona na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji w Unii w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem;

e) inne kategorie pomocy, które mogą zostać określone w rozporządzeniach europejskich lub w decyzjach europejskich przyjmowanych przez Radę Ministrów na wniosek Komisji.

Artykuł III-57

1. Komisja we współpracy z Państwami Członkowskimi stale bada systemy pomocy istniejące w tych Państwach. Proponuje im stosowne środki konieczne ze względu na stopniowy rozwój lub funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

2. Jeżeli Komisja stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że pomoc przyznana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych nie jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu artykułu III-56, lub że pomoc ta jest nadużywana, podejmuje decyzję europejską o zniesieniu lub zmianie tej pomocy przez dane Państwo w terminie, który określa Komisja.

Jeżeli dane Państwo nie zastosuje się do decyzji europejskiej w wyznaczonym terminie, Komisja lub każde inne zainteresowane Państwo Członkowskie może, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułów III-265 i III-266, wnieść sprawę bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości.

Na wniosek Państwa Członkowskiego Rada Ministrów może jedomyślnie podjąć decyzję europejską o uznaniu pomocy, którą to

Państwo przyznaje lub zamierza przyznać, za zgodną z rynkiem wewnętrznym, na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułu III-56 lub rozporządzeń europejskich przewidzianych w artykule III-58, jeżeli wyjątkowe okoliczności uzasadniają taką decyzję. Jeżeli w odniesieniu do danej pomocy Komisja wszczęła procedurę przewidzianą w pierwszym akapicie niniejszego ustępu, wystąpienie zainteresowanego Państwa z wnioskiem skierowanym do Rady Ministrów powoduje zawieszenie tej procedury do czasu zajęcia stanowiska przez Radę Ministrów.

Jednakże, jeżeli Rada Ministrów nie zajmie stanowiska w terminie trzech miesięcy od wystąpienia z wnioskiem, Komisja wydaje decyzję w sprawie.

3. Komisja jest informowana przez Państwa Członkowskie, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeżeli uznaje ona, że plan nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu artykułu III-56, wszczyna bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ustępie 2. Dane Państwo Członkowskie nie może wprowadzać w życie projektowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej.

4. Komisja może uchwalać rozporządzenia europejskie dotyczące kategorii pomocy państwa, o których Rada Ministrów, zgodnie z artykułem III-55 postanowiła, iż mogą zostać zwolnione z procedury przewidzianej w ustępie 3.

Artykuł III-58

Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może uchwalić rozporządzenia europejskie w celu zastosowania artykułów III-56 i III-57, a w szczególności może określić warunki stosowania artykułu III-57 ustęp 3 i kategorie pomocy zwolnione z tej procedury. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim

SEKCJA 6

POSTANOWIENIA PODATKOWE

Artykuł III-59

Żadne Państwo Członkowskie nie nakłada bezpośrednio lub pośrednio na produkty innych Państw Członkowskich podatków wewnętrznych jakiegokolwiek rodzaju wyższych od tych, które nakłada bezpośrednio lub pośrednio na podobne produkty krajowe.

Ponadto żadne Państwo Członkowskie nie nakłada na produkty innych Państw Członkowskich podatków wewnętrznych, które pośrednio chronią inne produkty.

Artykuł III-60

W przypadku gdy produkty są wywożone przez jedno Państwo Członkowskie na terytorium innego Państwa Członkowskiego, jakkolwiek zwrot podatków wewnętrznych nie może być wyższy od podatków, które zostały na nie nałożone bezpośrednio lub pośrednio.

Artykuł III-61

W odniesieniu do opłat innych niż podatek obrotowy, akcyza i inne podatki pośrednie, zwolnienia i zwroty w wywozie do innych Państw Członkowskich nie mogą być dokonywane, a opłaty kompensacyjne w przywozie z Państw Członkowskich nie mogą być ustanawiane, chyba że rozważane postanowienia były uprzednio zatwierdzone na czas ograniczony decyzją europejską podjętą na wniosek Komisji przez Radę Ministrów.

Artykuł III-62

1. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów ustanawia środki dotyczące harmonizacji ustawodawstw odnoszących się do podatków obrotowych, akcyzy i innych podatków pośrednich w zakresie, w jakim harmonizacja ta jest niezbędna do zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego i uniknięcia zakłócenia konkurencji. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji

z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym,

2. Jeżeli Rada Ministrów, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, stwierdzi, że środki o których o których mowa w ustępie 1 dotyczą współpracy administracyjnej lub zwalczania oszustw podatkowych i uchylania się od płacenia podatków, Rada Ministrów stanowiąc większością kwalifikowaną, na zasadzie odstąpienia od ustępu 1, uchwała ustawę europejską lub europejską ustawę ramową wprowadzającą te środki.

Artykuł III-63

Jeżeli Rada Ministrów, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, stwierdzi, że środki odnoszące się do podatku od spółek dotyczą współpracy administracyjnej lub zwalczania oszustw podatkowych i uchylania się od płacenia podatków, Rada Ministrów uchwała ustawę europejską lub europejską ustawę ramową ustanawiającą te środki w zakresie, w jakim są one niezbędne do zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego i uniknięcia zakłócenia konkurencji.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

SEKCJA 7

ZBLIŻANIE USTAWODAWSTW

Artykuł III-64

Europejska ustawa ramowa Rady Ministrów ustanawia środki w celu zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają bezpośredni wpływ na ustanowienie lub funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, bez uszczerbku dla artykułu III-62.

Artykuł III-65

1. Z zastrzeżeniem, że Konstytucja nie stanowi inaczej, niniejszy artykuł stosuje się do urzeczywistnienia celów określonych w artykule III-14. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania do przepisów podatkowych, przepisów dotyczących swobodnego przepływu osób ani odnoszących się do praw i interesów pracowników najemnych.

3. Komisja w swoich wnioskach przedkładanych zgodnie z ustępem 1 w dziedzinie ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska naturalnego i ochrony konsumentów przyjmie jako podstawę wysoki poziom ochrony, uwzględniając w szczególności wszelkie zmiany oparte na faktach naukowych. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Parlament Europejski i Rada Ministrów starają się również osiągnąć ten cel.

4. Jeżeli po przyjęciu środka harmonizującego w ustawie europejskiej lub europejskiej ustawie ramowej lub w rozporządzeniu europejskim Komisji, Państwo Członkowskie uzna za niezbędne utrzymanie przepisów krajowych uzasadnionych ważnymi względami określonymi w artykule III-43 lub dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego, lub środowiska pracy, notyfikuje je Komisji, wskazując powody ich utrzymania.

5. Ponadto, bez uszczerbku dla ustępu 4, jeżeli po przyjęciu środka harmonizującego przez ustawę europejską, europejską ustawę ramową lub rozporządzenie europejskie Komisji, Państwo Członkowskie uzna za niezbędne wprowadzenie przepisów krajowych opartych na nowych dowodach naukowych dotyczących ochrony środowiska naturalnego lub środowiska pracy ze względu na specyficzny problem tego Państwa, który pojawił się po przyjęciu środka harmonizującego, notyfikuje ono Komisji projektowane środki oraz powody ich wprowadzenia.

6. W terminie 6 miesięcy od notyfikacji określonych w ustępach 4 i 5 Komisja podejmuje decyzję europejską zatwierdzającą lub odrzucającą przepisy krajowe, o których mowa, po sprawdzeniu, czy są one środkiem arbitralnej dyskryminacji lub ukrytym ograniczeniem w handlu między Państwami Członkowskimi i czy stanowią one przeszkodę w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

W przypadku braku decyzji Komisji w tym terminie przepisy krajowe określone w ustępach 4 i 5 są uważane za zatwierdzone.

W przypadku gdy jest to uzasadnione złożonością sprawy i nie ma niebezpieczeństwa dla zdrowia ludzkiego, Komisja może notyfikować danemu Państwu Członkowskiemu, że okres, o którym mowa w niniejszym ustępie może być przedłużony na kolejny okres trwający do 6 miesięcy.

7. W przypadku gdy w zastosowaniu ustępu 6 Państwo Członkowskie zostaje upoważnione do utrzymania lub wprowadzenia przepisów krajowych uchylających środek harmonizujący, Komisja bada niezwłocznie, czy należy zaproponować dostosowanie tego środka.

8. W przypadku gdy Państwo Członkowskie zgłosi szczególnie problem zdrowia publicznego w dziedzinie, która uprzednio stała się przedmiotem środka harmonizującego, informuje o tym Komisję, która bada niezwłocznie, czy należy zaproponować Radzie właściwe środki.

9. Na zasadzie odstępstwa od procedury przewidzianej w artykułach III-265 i III-266 Komisja i każde Państwo Członkowskie mogą wnieść sprawę bezpośrednio do Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli uznają, że inne Państwo Członkowskie nadużywa uprawnień przewidzianych w niniejszym artykule.

10. Środki harmonizujące określone w niniejszym artykule obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę ochronną upoważniającą Państwa Członkowskie do podjęcia, z jednego lub więcej powodów pozagospodarczych, o których mowa w artykule III-43, środków tymczasowych poddanych procedurze kontrolnej Unii.

Artykuł III-66

W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że różnica między przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi Państw Członkowskich narusza warunki konkurencji na rynku wewnętrznym i powoduje w ten sposób zakłócenie, które powinno być wyeliminowane, podejmuje ona konsultacje z zainteresowanymi Państwami Członkowskimi.

Jeżeli konsultacje te nie doprowadzą do porozumienia, europejska ustawa ramowa eliminuje to zakłócenie. Mogą być podjęte wszelkie inne stosowne środki przewidziane w Konstytucji.

Artykuł III-67

1. W przypadku gdy istnieje obawa, że przyjęcie lub zmiana krajowego przepisu ustawowego, wykonawczego lub administracyjnego może spowodować zakłócenia w rozumieniu artykułu III-66, Państwo Członkowskie, które chce to uczynić podejmuje konsultacje z Komisją. Po przeprowadzeniu konsultacji z Państwami Członkowskimi, Komisja zaleca zainteresowanemu Państwu właściwe środki w celu uniknięcia tego zakłócenia.

2. Jeżeli Państwo Członkowskie, które chce przyjąć lub zmienić swoje przepisy krajowe nie zastosuje się do zalecenia Komisji, nie można żądać od innych Państw Członkowskich, w zastosowaniu artykułu III-66, zmiany ich przepisów krajowych w celu wyeliminowania tego zakłócenia. Jeżeli Państwo Członkowskie, które nie zastosowało się do zalecenia Komisji, powoduje zakłócenie wyłącznie na własną szkodę, artykuł III-63 nie ma zastosowania.

Artykuł III-68

Ustanawiając rynek wewnętrzny, w ustawie europejskiej lub europejskiej ustawie ramowej ustanawia się środki w celu wprowadzenia instrumentów europejskich zapewniających jednolitą ochronę praw własności intelektualnej w całej Unii oraz w celu wprowadzenia ogólnounijnych warunków autoryzacji, koordynacji i kontroli.

Ustawa europejska Rady Ministrów ustanawia warunki językowe dotyczące instrumentów europejskich. Rada Ministrów stanowi jedynym po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

ROZDZIAŁ II

POLITYKA GOSPODARCZA I PIENIĘŻNA

Artykuł III-69

1. Dla osiągnięcia celów określonych w artykule I-3 działania Państw Członkowskich i Unii obejmują, na warunkach przewidzianych w Konstytucji, przyjęcie polityki gospodarczej opartej na ścisłej koordynacji polityk gospodarczych Państw Członkowskich, rynku wewnętrznym i ustaleniu wspólnych celów oraz prowadzonej w poszanowaniu zasady otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją.

2. Równolegle, na warunkach i zgodnie z procedurami przewidzianymi w Konstytucji, działania te obejmują jedną walutę, euro, jak również określenie oraz prowadzenie jednolitej polityki pieniężnej i polityki wymiany walut, których głównym celem jest utrzymanie stabilności cen, oraz, bez uszczerbku dla tego celu, wspieranie ogólnych polityk gospodarczych w Unii, zgodnie z zasadą otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją.

3. Te działania Państw Członkowskich i Unii zakładają poszanowanie następujących zasad przewodnich: stabilnych cen, prawidłowych finansów publicznych i warunków pieniężnych oraz stabilnej równowagi płatniczej.

SEKCJA 1

POLITYKA GOSPODARCZA

Artykuł III-70

Państwa Członkowskie prowadzą swoje polityki gospodarcze, mając na względzie przyczynianie się do osiągania celów Unii określonych w artykule I-3 i w kontekście ogólnych kierunków określo-

nych w artykule III-71 ustęp 2. Państwa Członkowskie i Unia działają w poszanowaniu zasady otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów, zgodnie z zasadami określonymi w artykule III-69.

Artykuł III-71

1. Państwa Członkowskie uznają swoje polityki gospodarcze za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują je w ramach Rady Ministrów, zgodnie z postanowieniami artykułu III-70.

2. Rada Ministrów, na zalecenie Komisji, opracowuje projekt ogólnych kierunków polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Unii oraz składa sprawozdanie Radzie Europejskiej.

Rada Europejska, na podstawie sprawozdania Rady Ministrów, debatuje nad konkluzją w sprawie ogólnych kierunków polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Unii. Na podstawie tej konkluzji Rada Ministrów przyjmuje zalecenie określające te ogólne kierunki. Rada Ministrów informuje Parlament Europejski o swoim zaleceniu.

3. W celu zapewnienia ściślejszej koordynacji polityk gospodarczych i trwałej konwergencji dokonań gospodarczych Państw Członkowskich, Rada Ministrów, na podstawie sprawozdań przedstawionych przez Komisję, nadzoruje rozwój sytuacji gospodarczej w każdym z Państw Członkowskich i w Unii, jak również zgodność polityk gospodarczych z ogólnymi kierunkami określonymi w ustępie 2 oraz regularnie dokonuje oceny całościowej.

Dla potrzeb tego wielostronnego nadzoru Państwa Członkowskie przesyłają Komisji informacje o ważnych środkach, które przyjęły w dziedzinie swej polityki gospodarczej oraz wszelkie inne informacje, które uznają za niezbędne.

4. W przypadku gdy w ramach procedury określonej w ustępie 3 stwierdzi się, że polityki gospodarcze Państwa Członkowskiego nie są zgodne z ogólnymi kierunkami określonymi w ustępie 2 lub że zagrażają należytemu funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej, Komisja może skierować do danego Państwa Członkowskiego ostrzeżenie. Rada Ministrów, na zalecenie Komisji, może kierować do danego

Państwa Członkowskiego niezbędne zalecenia. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może zdecydować o podaniu swoich zaleceń do publicznej wiadomości.

W zakresie niniejszego ustępu Rada Ministrów stanowi nie biorąc pod uwagę głosu przedstawiciela danego Państwa Członkowskiego, a większość kwalifikowana jest określona jako większość głosów pozostałych Państw Członkowskich, reprezentujących co najmniej trzy piąte ich ludności.

5. Przewodniczący Rady Ministrów i Komisja składają sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu dotyczące rezultatów wielostronnego nadzoru. Przewodniczący Rady Ministrów może być wezwany do stawienia się przed właściwą komisją Parlamentu Europejskiego, jeżeli Rada Ministrów podała swoje zalecenia do publicznej wiadomości.

6. Ustawa europejska może ustanowić szczegółowe zasady procedury wielostronnego nadzoru, o którym mowa w ustępach 3 i 4 niniejszego artykułu.

Artykuł III-72

1. Bez uszczerbku dla innych procedur przewidzianych w Konstytucji, Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może podjąć decyzję europejską ustanawiającą środki odpowiednie do sytuacji gospodarczej, zwłaszcza jeżeli pojawią się poważne trudności w zaopatrzeniu w niektóre produkty.

2. W przypadku gdy Państwo Członkowskie ma trudności lub jest istotnie zagrożone poważnymi trudnościami z racji klęsk żywiołowych lub nadzwyczajnych okoliczności pozostających poza jego kontrolą, Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może podjąć decyzję europejską przyznającą danemu Państwu Członkowskiemu, pod pewnymi warunkami, pomoc finansową Unii. Przewodniczący Rady Ministrów informuje Parlament Europejski o podjętej decyzji.

Artykuł III-73

1. Zakazane jest udzielanie przez Europejski Bank Centralny lub banki centralne Państw Członkowskich, zwane dalej „krajowymi bankami centralnymi”, pożyczek na pokrycie deficytu lub jakichkolwiek innych kredytów instytucjom, organom lub agencjom Unii, rządów centralnym, władzom regionalnym, lokalnym lub innym władzom publicznym, innym instytucjom lub przedsiębiorstwom publicznym Państw Członkowskich, jak również nabywanie bezpośrednio od nich przez Europejski Bank Centralny lub krajowe banki centralne ich papierów dłużnych.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania do publicznych instytucji kredytowych, które, w ramach utrzymywania rezerw przez banki centralne, korzystają ze strony krajowych banków centralnych i Europejskiego Banku Centralnego z takiego samego traktowania jak prywatne instytucje kredytowe.

Artykuł III-74

1. Zakazany jest każdy środek nieoparty na względach o charakterze ostrożnościowym, ustanawiający uprzywilejowany dostęp instytucji lub organów Unii, rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych instytucji lub przedsiębiorstw publicznych Państw Członkowskich do instytucji finansowych.

2. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może przyjmować rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie precyzujące definicje w celu zastosowania zakazu określonego w ustępie 1. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-75

1. Unia nie odpowiada za zobowiązania rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych instytucji lub przedsiębiorstw publicznych Państwa Członkowskiego, ani ich nie przejmuje, z zastrzeżeniem wzajemnych gwarancji finansowych dla wspólnego wykonania określonego projektu. Państwo

Członkowskie nie odpowiada za zobowiązania rządów centralnych, władz regionalnych, lokalnych lub innych władz publicznych, innych instytucji lub przedsiębiorstw publicznych innego Państwa Członkowskiego, ani ich nie przejmuje, z zastrzeżeniem wzajemnych gwarancji finansowych dla wspólnego wykonania określonego projektu.

2. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może przyjmować rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie precyzujące definicje w celu zastosowania zakazów określonych w artykule III-73 i w niniejszym artykule. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-76

1. Państwa Członkowskie unikają nadmiernego deficytu budżetowego.

2. Komisja nadzoruje rozwój sytuacji budżetowej i wysokość długu publicznego w Państwach Członkowskich w celu wykrycia oczywistych błędów. W szczególności bada ona poszanowanie dyscypliny budżetowej na podstawie poniższych dwóch kryteriów:

a) czy stosunek między planowanym lub rzeczywistym deficytem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość odniesienia, chyba że:

(i) stosunek ten zmniejszył się znacznie oraz w sposób stały i osiągnął poziom bliski wartości odniesienia,

(ii) lub przekroczenie wartości odniesienia ma charakter wyjątkowy oraz tymczasowy i stosunek ten pozostaje bliski wartości odniesienia,

b) czy stosunek między długiem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość odniesienia, chyba że stosunek ten zmniejsza się dostatecznie i zbliża się do wartości odniesienia w zadowalającym tempie.

Wartości odniesienia są sprecyzowane w Protokole w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu.

3. Jeżeli Państwo Członkowskie nie spełnia wymogów jednego lub obu tych kryteriów, Komisja opracowuje sprawozdanie. Sprawozdanie

Komisji uwzględnia również to, czy deficyt publiczny przekracza publiczne wydatki inwestycyjne i uwzględnia wszelkie inne istotne czynniki, w tym średniookresową sytuację gospodarczą i budżetową Państwa Członkowskiego.

Komisja może także opracować sprawozdanie, jeżeli mimo spełnienia wymagań wynikających z tych kryteriów uzna, że istnieje ryzyko nadmiernego deficytu w Państwie Członkowskim.

4. Komitet Ekonomiczno-Finansowy wydaje opinie w odniesieniu do sprawozdania Komisji.

5. Jeżeli Komisja uzna, że w Państwie Członkowskim istnieje nadmierny deficyt lub że taki deficyt może wystąpić, kieruje opinię do danego Państwa Członkowskiego.

6. Rada Ministrów, na wniosek Komisji i rozważywszy ewentualne uwagi danego Państwa Członkowskiego może zechcieć dokonać ogólnej oceny i, po jej dokonaniu, zdecydować, czy istnieje nadmierny deficyt. W takim przypadku Rada kieruje zalecenia do danego Państwa Członkowskiego, aby położyło ono kres tej sytuacji w oznaczonym terminie. Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 8, zalecenia te nie zostają podane do publicznej wiadomości.

W zakresie niniejszego ustępu Rada Ministrów stanowi nie biorąc pod uwagę głosu przedstawiciela danego Państwa Członkowskiego, a większość kwalifikowana jest określona jako większość głosów pozostałych Państw Członkowskich, reprezentujących co najmniej trzy piąte ich ludności.

7. Rada Ministrów, na zalecenie Komisji, przyjmuje decyzje europejskie i zalecenia europejskie określone w ustępach 8 – 11. Rada Ministrów stanowi nie biorąc pod uwagę głosu przedstawiciela danego Państwa Członkowskiego, a większość kwalifikowana jest określona jako większość pozostałych Państw Członkowskich, reprezentujących co najmniej trzy piąte ich ludności.

8. W przypadku gdy Rada Ministrów stwierdzi, że w odpowiedzi na jej zalecenia żadne skuteczne działanie nie zostało podjęte w oznaczonym terminie, może podać zalecenia do publicznej wiadomości.

9. Jeżeli Państwo Członkowskie w dalszym ciągu nie realizuje zaleceń Rady Ministrów, może ona podjąć decyzję europejską wzywającą dane Państwo Członkowskie do podjęcia w wyznaczonym terminie działań zmierzających do takiego ograniczenia deficytu, jakie zostanie uznane przez Radę Ministrów za niezbędne do zaradzenia sytuacji.

W takim przypadku Rada Ministrów może zażądać od danego Państwa Członkowskiego przedstawienia sprawozdań według precyzyjnego harmonogramu, aby móc zbadać wysiłki dostosowawcze podjęte przez to Państwo Członkowskie.

10. Tak długo jak Państwo Członkowskie nie stosuje się do decyzji europejskiej podjętej na podstawie ustępu 9, Rada Ministrów może zdecydować o zastosowaniu lub, w odpowiednim przypadku, o zastosowaniu jednego lub kilku z następujących środków:

a) zażądać od danego Państwa Członkowskiego, aby opublikowało dodatkowe informacje, które określi Rada Ministrów, przed emisją obligacji i papierów wartościowych,

b) wezwać Europejski Bank Inwestycyjny do ponownego rozważenia polityki udzielania pożyczek wobec danego Państwa Członkowskiego,

c) zażądać złożenia we Wspólnocie przez dane Państwo Członkowskie nieoprocentowanego depozytu o stosownej wysokości aż do czasu, gdy, w ocenie Rady Ministrów, nadmierny deficyt zostanie skorygowany,

d) nałożyć grzywnę w stosownej wysokości.

Przewodniczący Rady Ministrów informuje Parlament Europejski o podjętych środkach.

11. Rada Ministrów uchyla wszystkie lub niektóre swoje decyzje określone w ustępach 6 i 8-10, w miarę jak nadmierny deficyt został, w ocenie Rady, skorygowany. Jeżeli Rada Ministrów uprzednio podała zalecenia do publicznej wiadomości, to z chwilą uchylecia decyzji przewidzianej w ustępie 8 oświadczą publicznie, że nie ma już nadmiernego deficytu w tym Państwie Członkowskim.

12. Prawa wniesienia skargi przewidziane w artykułach III-265 i III-266 nie mogą być wykonywane w ramach ustępów 1-6 lub 8 i 9 niniejszego artykułu.

13. Uzupełniające przepisy dotyczące stosowania procedury opisanej w niniejszym artykule znajdują się w Protokole w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu.

Ustawa europejska Rady Ministrów ustanawia właściwe przepisy, które zastąpią ten Protokół. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Europejskim Bankiem Centralnym.

Z zastrzeżeniem innych postanowień niniejszego ustępu, Rada Ministrów, na wniosek Komisji, przyjmuje rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie określające szczegółowe warunki i definicje w celu zastosowania postanowień tego Protokołu. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

SEKCJA 2

POLITYKA PIENIĘŻNA

Artykuł III-77

1. Głównym celem Europejskiego Systemu Banków Centralnych jest utrzymanie stabilności cen. Bez uszczerbku dla tego celu, Europejski System Banków Centralnych wspiera ogólne polityki gospodarcze w Unii, mając na względzie przyczynianie się do osiągnięcia celów Unii ustanowionych w artykule I-3. Europejski System Banków Centralnych działa w poszanowaniu zasady otwartej gospodarki rynkowej z wolną konkurencją, sprzyjając efektywnej alokacji zasobów oraz zgodnie z zasadami określonymi w artykule III-69.

2. Podstawowe zadania Europejskiego Systemu Banków Centralnych polegają na:

- a) definiowaniu i urzeczywistnianiu polityki pieniężnej Unii,
- b) przeprowadzaniu operacji walutowych zgodnie z postanowieniami artykułu III-228,

c) utrzymywaniu i zarządzaniu oficjalnymi rezerwami walutowymi Państw Członkowskich,

d) popieraniu należytego funkcjonowania systemów płatniczych.

3. Ustęp 2 litera c stosuje się bez uszczerbku dla utrzymywania i zarządzania przez rządy Państw Członkowskich walutowymi kapitałami obrotowymi.

4. Europejski Bank Centralny jest konsultowany:

a) w sprawie każdego projektowanego aktu Unii w dziedzinach podlegających jego kompetencji,

b) przez władze krajowe w sprawie każdego projektu regulacji w dziedzinach podlegających jego kompetencji, lecz w granicach i na warunkach określonych przez Radę Ministrów zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule III-79 ustęp 6.

Europejski Bank Centralny może w dziedzinach podlegających jego kompetencji przedkładać opinie właściwym instytucjom, organom lub agencjom Unii bądź władzom krajowym.

5. Europejski System Banków Centralnych przyczynia się do należytego wykonywania polityk prowadzonych przez właściwe władze w odniesieniu do nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i do stabilności systemu finansowego.

6. Ustawa europejska może powierzyć Europejskiemu Bankowi Centralnemu specyficzne zadania dotyczące polityk w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i innymi instytucjami finansowymi, z wyjątkiem instytucji ubezpieczeniowych. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Artykuł III-78

1. Europejski Bank Centralny ma wyłączne prawo do upoważnienia do emisji banknotów euro w Unii. Banknoty takie mogą emitować Europejski Bank Centralny i krajowe banki centralne. Banknoty emitowane przez Europejski Bank Centralny i krajowe banki centralne są jedynym legalnym środkiem płatniczym w Unii.

2. Państwa Członkowskie mogą emitować monety, z zastrzeżeniem zgody Europejskiego Banku Centralnego co do wielkości emisji. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może uchylać rozporządzenia europejskie ustanawiające środki w celu zharmonizowania nominałów i specyfikacji technicznych wszystkich monet przeznaczonych do obiegu, w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zapewnienia należytego ich obiegu w Unii. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Europejskim Bankiem Centralnym.

Artykuł III-79

1. Europejski System Banków Centralnych złożony jest z Europejskiego Banku Centralnego i krajowych banków centralnych.

2. Europejski Bank Centralny ma osobowość prawną.

3. Europejski System Banków Centralnych jest kierowany przez organy decyzyjne Europejskiego Banku Centralnego, którymi są Rada Prezesów i Zarząd.

4. Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych jest ustanowiony w Protokole w sprawie Statutów Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

5. Artykuły: 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 litera a) i 36 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego mogą być zmienione ustawą europejską:

a) na wniosek Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, lub

b) na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego i po konsultacji z Komisją.

6. Rada Ministrów przyjmuje rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie ustanawiające środki, o których mowa w artykułach: 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 i 34.3 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem:

a) na wniosek Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym lub

b) na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego i po konsultacji z Komisją.

Artykuł III-80

W wykonywaniu uprawnień oraz zadań i obowiązków, które zostały im powierzone w Konstytucji i Statucie Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, ani Europejski Bank Centralny, ani krajowy bank centralny, ani członek któregokolwiek z ich organów decyzyjnych nie zwracają się o instrukcje ani ich nie przyjmują od instytucji, organów czy agencji Unii, rządów Państw Członkowskich, ani jakiegokolwiek innego organu. Instytucje, organy i agencje Unii, jak również rządy Państw Członkowskich zobowiązują się szanować tę zasadę i nie dążyć do wywierania wpływu na członków organów decyzyjnych Europejskiego Banku Centralnego lub krajowych banków centralnych przy wykonywaniu ich zadań.

Artykuł III-81

Każde Państwo Członkowskie zapewnia zgodność swojego ustawodawstwa krajowego, w tym statutu krajowego banku centralnego, z Konstytucją i Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

Artykuł III-82

1. W celu wykonania zadań powierzonych Europejskiemu Systemowi Banków Centralnych, Europejski Bank Centralny, zgodnie z Konstytucją i na warunkach określonych w Statucie Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego:

a) uchwała rozporządzenia europejskie w zakresie niezbędnym do wykonania zadań określonych w artykule 3.1 pierwsze tiret, artykułach 19.1, 22 i 25.2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, jak również w przypadkach przewidzianych w rozporządzeniach europejskich i decyzjach europejskich, o których mowa w artykule III-79 ustęp 6;

b) podejmuje decyzje europejskie niezbędne do wykonania zadań powierzonych Europejskiemu Systemowi Banków Centralnych na

podstawie Konstytucji i Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego;

c) wydaje zalecenia i opinie.

2. Europejski Bank Centralny może zdecydować o opublikowaniu swych decyzji europejskich, zaleceń i opinii.

3. Rada Ministrów, zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule III-79 ustęp 6, uchwała rozporządzenia europejskie ustanawiające granice i warunki, na których Europejski Bank Centralny jest upoważniony, w przypadku nieposzanowania jego rozporządzeń europejskich i decyzji, do nakładania na przedsiębiorstwa grzywien i okresowych kar pieniężnych.

Artykuł III-83

Bez uszczerbku dla kompetencji Europejskiego Banku Centralnego, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawiają środki niezbędne do wykorzystania euro jako jednej waluty w Państwach Członkowskich. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

SEKCJA 3

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

Artykuł III-84

1. Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego składa się z członków Zarządu Europejskiego Banku Centralnego i prezesów krajowych banków centralnych Państw Członkowskich nie objętych derogacją w rozumieniu artykułu III-91.

2. a) Zarząd składa się z prezesa, wiceprezesa i czterech innych członków.

b) Prezes, wiceprezes i pozostali członkowie Zarządu są mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich na szczeblu szefów państw lub rządów, na zalecenie Rady Ministrów i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz z Radą Prezesów Europejskiego Banku Centralnego, spośród osób o uznanym autorytecie i doświadczeniu zawodowym w dziedzinie pieniądza lub bankowości.

Ich mandat trwa osiem lat i nie jest odnawialny.

Członkami Zarządu mogą być tylko obywatele Państw Członkowskich.

Artykuł III-85

1. Przewodniczący Rady Ministrów i członek Komisji mogą uczestniczyć, bez prawa głosowania, w posiedzeniach Rady Prezesów Europejskiego Banku Centralnego.

Przewodniczący Rady Ministrów może przedłożyć wniosek do rozważenia przez Radę Prezesów Europejskiego Banku Centralnego.

2. Prezes Europejskiego Banku Centralnego jest zapraszany do uczestniczenia w posiedzeniach Rady Ministrów, kiedy dyskutuje ona o sprawach dotyczących celów i zadań Europejskiego Systemu Banków Centralnych.

3. Europejski Bank Centralny kieruje sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Systemu Banków Centralnych i w sprawie

polityki pieniężnej za rok ubiegły i rok bieżący do Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów i Komisji, jak również do Rady Europejskiej. Prezes Europejskiego Banku Centralnego przedstawia to sprawozdanie Radzie Ministrów i Parlamentowi Europejskiemu, który może odbyć debatę generalną na tej podstawie.

Prezes Europejskiego Banku Centralnego i inni członkowie Zarządu mogą, na żądanie Parlamentu Europejskiego lub z inicjatywy własnej, być przesłuchani przez właściwe komisje Parlamentu Europejskiego.

Artykuł III-86

1. W celu wspierania koordynacji polityk Państw Członkowskich w pełnym zakresie niezbędnym do funkcjonowania rynku wewnętrznego, ustanawia się Komitet Ekonomiczno-Finansowy.

2. Zadaniem Komitetu jest:

a) wydawanie opinii na żądanie Rady Ministrów lub Komisji bądź z inicjatywy własnej dla tych instytucji,

b) śledzenie sytuacji gospodarczej i finansowej Państw Członkowskich i Unii oraz regularne składanie Radzie Ministrów i Komisji sprawozdań na ten temat, zwłaszcza w sprawie stosunków finansowych z państwami trzecimi i z instytucjami międzynarodowymi,

c) bez uszczerbku dla artykułu III-247, przyczynianie się do przygotowania prac Rady Ministrów określonych w artykule III-48, artykule III-71 ustępy 2, 3, 4 i 6, artykułach III-72, III-74, III-75 i III-76, artykule III-77 ustęp 6, artykule III-78 ustęp 2, artykule III-79 ustępy 5 i 6, artykułach III-83 i III-90, artykule III-92 ustępy 2 i 3, artykule III-95, artykule III-96 ustępy 2 i 3 i w artykułach III-224 i III-228, oraz wykonywanie innych zadań doradczych i przygotowawczych powierzonych przez Radę Ministrów,

d) badanie, przynajmniej raz w roku, sytuacji w dziedzinie przepływów kapitału i swobody płatności wynikających ze stosowania Konstytucji i aktów Unii; badanie to dotyczy wszystkich środków odnoszących się do przepływów kapitału i płatności; Komitet składa

sprawozdanie Komisji i Radzie Ministrów w sprawie wyników tego badania.

Państwa Członkowskie, Komisja i Europejski Bank Centralny mianują nie więcej niż po dwóch członków Komitetu.

3. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, podejmuje decyzję europejską ustalającą przepisy dotyczące składu Komitetu Ekonomiczno-Finansowego. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym oraz z Komitetem. Przewodniczący Rady Ministrów informuje Parlament Europejski o podjętej decyzji.

4. Oprócz zadań określonych w ustępie 2, jeżeli, i tak długo jak, istnieją Państwa Członkowskie objęte derogacją na mocy artykułów III-91, Komitet śledzi sytuację pieniężną i finansową oraz ogólny system płatności tych Państw Członkowskich i regularnie składa Radzie Ministrów i Komisji sprawozdania na ten temat.

Artykuł III-87

W sprawach objętych zakresem zastosowania artykułu III-71 ustęp 4, artykułu III-76 z wyjątkiem ustępu 13, artykułów III-83, III-90, III-91, artykułu III-92 ustęp 3 i artykułu III-228, Rada Ministrów lub Państwo Członkowskie może żądać od Komisji sformułowania, w zależności od przypadku, zalecenia lub propozycji. Komisja niezwłocznie rozpatruje to żądanie i przedstawia konkluzje Radzie Ministrów.

SEKCJA 3 BIS

POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH NALEŻĄCYCH DO STREFY EURO

Artykuł III-88

1. W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania unii gospodarczej i walutowej oraz zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Konstytucji, środki uzupełniające właściwe dla Państw Członkowskich należących do strefy euro są podejmowane w celu:

a) wzmocnienia koordynacji ich dyscypliny budżetowej i nadzoru nad nią,

b) określenia kierunków ich polityki gospodarczej, zwracając przy tym uwagę, by były zgodne z kierunkami przyjętymi dla całej Unii oraz nadzoru nad nimi.

2. W odniesieniu do środków określonych w ustępie 1 głosują tylko członkowie Rady Ministrów reprezentujący Państwa Członkowskie należące do strefy euro. Większość kwalifikowaną określa się jako większość głosów przedstawicieli Państw Członkowskich należących do strefy euro, reprezentujących co najmniej trzy piąte ich ludności. Jednomyślność tych członków Rady Ministrów jest wymagana w odniesieniu do każdego aktu wymagającego jednomyślności.

Artykuł III-89

Warunki spotkań ministrów Państw Członkowskich należących do strefy euro określa Protokół w sprawie Eurogrupy.

Artykuł III-90

1. W celu zapewnienia miejsca dla euro na międzynarodowym rynku walutowym Rada Ministrów, na wniosek Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, podejmuje decyzję europejską ustanawiającą wspólne stanowiska w odniesieniu do kwestii o szczególnym znaczeniu dla unii gospodarczej i walutowej w kompetentnych międzynarodowych instytucjach finansowych i podczas konferencji międzynarodowych.

2. W odniesieniu do środków o których mowa w ustępie 1 głosują tylko członkowie Rady Ministrów reprezentujący Państwa Członkowskie należące do strefy euro. Większość kwalifikowaną określa się jako większość głosów przedstawicieli Państw Członkowskich należących do strefy euro, reprezentujących co najmniej trzy piąte ich ludności. Jednomyślność tych członków Rady Ministrów jest wymagana w odniesieniu do każdego aktu wymagającego jednomyślności.

3. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może przyjąć odpowiednie środki w celu zapewnienia jednolitej reprezentacji w międzyna-

dowych instytucjach finansowych i podczas konferencji międzynarodowych. Postanowienia proceduralne ustępów 1 i 2 stosuje się.

SEKCJA 4

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE

Artykuł III-91

1. Państwa Członkowskie, co do których Rada Ministrów zdecydowała, że nie spełniają warunków niezbędnych do przyjęcia euro zwane są dalej „Państwami Członkowskimi objętymi derogacją”.

2. Następujące postanowienia Konstytucji nie mają zastosowania do Państw Członkowskich objętych derogacją:

a) uchwalanie części ogólnych kierunków polityk gospodarczych dotyczących ogólnie obszaru euro (artykuł III-71 ustęp 2),

b) środki przymusowe mające na celu zaradzenie nadmiernemu deficytowi (artykuł III-76 ustępy 9 i 10),

c) cele i zadania Europejskiego Systemu Banków Centralnych (artykuł III-77 ustępy 1, 2, 3 i 5),

d) emisja euro (artykuł III-78),

e) akty Europejskiego Banku Centralnego (artykuł III-82),

f) środki regulujące wykorzystanie euro (artykuł III-83),

g) porozumienia walutowe i inne środki dotyczące polityki kursowej (artykuł III-228),

h) mianowanie członków Zarządu Europejskiego Banku Centralnego (artykuł III-84 ustęp 2 litera b)

W artykułach o których mowa powyżej przez „Państwa Członkowskie” rozumie się „Państwa Członkowskie nieobjęte derogacją”.

3. Państwa Członkowskie objęte derogacją i ich krajowe banki centralne są wyłączone z praw i obowiązków w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych zgodnie z rozdziałem IX Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego.

4. Prawa głosu członków Rady Ministrów reprezentujących Państwa Członkowskie objęte derogacją są zawieszane co do decyzji Ra-

dy Ministrów określonych w artykułach wymienionych w ustępie 2. Większość kwalifikowana jest określona jako większość głosów przedstawicieli Państw Członkowskich nieobjętych derogacją, reprezentujących co najmniej trzy piąte ich ludności. Jednomyślność tych Państw Członkowskich wymagana jest w odniesieniu do każdego aktu wymagającego jednomyślności.

Artykuł III-92

1. Przynajmniej co dwa lata albo na żądanie Państwa Członkowskiego objętego derogacją, Komisja i Europejski Bank Centralny składają Radzie Ministrów sprawozdania w sprawie postępów dokonanych przez Państwa Członkowskie objęte derogacją w wypełnianiu ich zobowiązań w zakresie urzeczywistnienia unii gospodarczej i walutowej. Sprawozdania określają, czy ustawodawstwo krajowe każdego Państwa Członkowskiego, w tym statuty jego krajowego banku centralnego, jest zgodne z artykułami III-80 i III-81 i ze Statutem Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. Sprawozdania określają również, czy osiągnięty został wysoki poziom trwałej konwergencji, analizując, w jakim stopniu każde Państwo Członkowskie spełniło następujące kryteria:

a) osiągnięcie wysokiego stopnia stabilności cen; będzie to wynikało ze stopy inflacji zbliżonej do istniejącej w co najwyżej trzech Państwach Członkowskich, które mają najlepsze rezultaty w dziedzinie stabilności cen,

b) stabilna sytuacja finansów publicznych; będzie to wynikało z sytuacji budżetowej, która nie wykazuje nadmiernego deficytu budżetowego w rozumieniu artykułu III-76 ustęp 6,

c) poszanowanie zwykłych marginesów wahań kursów przewidzianych mechanizmem wymiany walut przez co najmniej dwa lata, bez dewaluacji w stosunku do euro;

d) trwały charakter konwergencji osiągniętej przez Państwo Członkowskie objęte derogacją i jego udziału w mechanizmie wymiany walut, co odzwierciedla się w poziomach długoterminowych stóp procentowych.

Cztery kryteria określone w niniejszym ustępie i odpowiednie okresy, podczas których każde z nich ma być przestrzegane, są sprecyzowane w Protokole w sprawie kryteriów konwergencji. Sprawozdania Komisji i Europejskiego Banku Centralnego biorą również pod uwagę wyniki integracji rynków, sytuację i rozwój równowagi płatności bieżących oraz ocenę rozwoju jednostkowych kosztów pracy i innych wskaźników cen.

2. Po konsultacji z Parlamentem Europejskim i dyskusji w ramach Rady Europejskiej, Rada Ministrów, stanowiąc na wniosek Komisji, podejmuje decyzję europejską stwierdzającą które Państwa Członkowskie objęte derogacją spełniają niezbędne warunki, na podstawie kryteriów określonych w ustępie 1, i uchyla derogację w stosunku do tych Państw Członkowskich.

3. Jeżeli decyduje się, zgodnie z procedurą przewidzianą w ustępie 2, o uchyleniu derogacji, Rada Ministrów, na wniosek Komisji, stanowiąc jednomyślnie głosami członków reprezentujących Państwa Członkowskie nieobjęte derogacją oraz dane Państwo Członkowskie, przyjmuje rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie ustalające nieodwołalnie kurs, po jakim euro zastępuje walutę danego Państwa Członkowskiego, oraz decyduje o innych środkach niezbędnych do wprowadzenia euro jako jednej waluty w danym Państwie Członkowskim. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Artykuł III-93

1. Jeżeli, i tak długo jak, istnieją Państwa Członkowskie objęte derogacją oraz bez uszczerbku dla artykułu III-79 ustęp 3, Rada Ogólna Europejskiego Banku Centralnego określona w artykule 45 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego jest ukonstytuowana jako trzeci organ decyzyjny Europejskiego Banku Centralnego.

2. Jeżeli, i tak długo jak, istnieją Państwa Członkowskie objęte derogacją, Europejski Bank Centralny w odniesieniu do tych Państw Członkowskich:

- a) umacnia współpracę między krajowymi bankami centralnymi;

b) umacnia koordynację polityk pieniężnych Państw Członkowskich, dążąc do zapewnienia stabilności cen;

c) nadzoruje funkcjonowanie mechanizmu wymiany walut;

d) udziela konsultacji w kwestiach, które podlegają kompetencji krajowych banków centralnych i wpływają na stabilność instytucji i rynków finansowych;

e) wykonuje dawne funkcje Europejskiego Funduszu Współpracy Walutowej, które zostały wcześniej przejęte przez Europejski Instytut Walutowy;

Artykuł III-94

Każde Państwo Członkowskie objęte derogacją traktuje swoją politykę kursową jako przedmiot wspólnego interesu. Czyniąc to, Państwa Członkowskie uwzględniają doświadczenia zdobyte dzięki współpracy w ramach mechanizmu wymiany walut.

Artykuł III-95

1. W przypadku trudności lub poważnego zagrożenia trudnościami w bilansie płatniczym Państwa Członkowskiego objętego derogacją, wynikających bądź z ogólnego zachwiania bilansu płatniczego, bądź z charakteru walut, jakimi dysponuje, zwłaszcza gdy trudności te mogą narazić na niebezpieczeństwo funkcjonowanie rynku wewnętrznego lub realizację wspólnej polityki handlowej, Komisja niezwłocznie bada sytuację tego Państwa, jak również działanie, jakie państwo to podjęło lub może podjąć zgodnie z postanowieniami Konstytucji, stosując wszelkie dostępne środki. Komisja wskazuje środki, których przyjęcie zaleca danemu Państwu.

Jeżeli działanie podjęte przez Państwo Członkowskie objęte derogacją i środki sugerowane przez Komisję nie okazują się wystarczające do przezwyciężenia trudności lub zagrożeń trudnościami, Komisja zaleca Radzie, po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Finansowym, przyznanie wzajemnej pomocy i zastosowanie właściwych metod.

Komisja regularnie informuje Radę o sytuacji i jej rozwoju.

2. Rada Ministrów przyznaje taką wzajemną pomoc; przyjmuje rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie określające jej warunki i szczegóły. Wzajemna pomoc może przyjąć zwłaszcza formę:

a) uzgodnionego działania w ramach innych organizacji międzynarodowych, do których Państwa Członkowskie objęte derogacją mogą się zwrócić;

b) środków niezbędnych do uniknięcia zakłóceń w handlu, gdy Państwo Członkowskie objęte derogacją znajdujące się w trudnej sytuacji utrzymuje lub przywraca ograniczenia ilościowe w stosunku do państw trzecich;

c) udzielenia ograniczonych kredytów przez inne Państwa Członkowskie, za ich zgodą.

3. Jeżeli wzajemna pomoc zalecona przez Komisję nie została przyznana przez Radę Ministrów lub jeżeli przyznana wzajemna pomoc i przyjęte środki są niewystarczające, Komisja upoważnia Państwo Członkowskie objęte derogacją mające trudności do podjęcia środków ochronnych, których warunki i szczegóły określa Komisja.

Takie upoważnienie może zostać odwołane, a powyższe warunki i szczegóły zmienione przez Radę Ministrów.

Artykuł III-96

1. W przypadku nagłego kryzysu w bilansie płatniczym i jeżeli akt w rozumieniu artykułu III-95 ustęp 2 nie zostaje niezwłocznie przyjęty, Państwo Członkowskie objęte derogacją może podjąć, w charakterze środków zapobiegawczych, niezbędne środki ochronne. Środki te powinny powodować jak najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i nie mogą wykraczać poza to, co jest ściśle konieczne do pokonania powstałych nagle trudności.

2. Komisja i pozostałe Państwa Członkowskie powinny być informowane o takich środkach ochronnych najpóźniej w chwili ich wejścia w życie. Komisja może zalecić Radzie Ministrów udzielenie wzajemnej pomocy zgodnie z artykułem III-95.

3. Po wydaniu opinii przez Komisję i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Finansowym Rada Ministrów może podjąć decyzję stanowiącą, że zainteresowane Państwo Członkowskie powinno zmienić, zawiesić lub znieść powyższe środki ochronne.

ROZDZIAŁ III

POLITYKI W INNYCH SZCZEGÓLNYCH DZIEDZINACH

SEKCJA 1

ZATRUDNIENIE

Artykuł III-97

Unia i Państwa Członkowskie działają, zgodnie z niniejszą sekcją, w celu wypracowania strategii dla zatrudnienia, a w szczególności w celu wsparcia siły roboczej wykwalifikowanej, przeszkolonej i zdolnej do dostosowania się, jak również rynków pracy reagujących na zmiany gospodarcze, mając na względzie osiągnięcie celów określonych w artykule I-3 Konstytucji.

Artykuł III-98

1. Państwa Członkowskie swoimi politykami zatrudnienia przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w artykule III-97 w sposób zgodny z ogólnymi kierunkami polityk gospodarczych Państw Członkowskich i Unii, przyjętymi w wykonaniu artykułu III-71 ustęp 2.

2. Państwa Członkowskie, uwzględniając praktyki krajowe związane z funkcjami partnerów społecznych, uważają wspieranie zatrudnienia za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują swoje działania w tym względzie w ramach Rady Ministrów, zgodnie z artykułem III-100.

Artykuł III-99

1. Unia przyczynia się do urzeczywistnienia wysokiego poziomu zatrudnienia, zachęcając do współpracy Państw Członkowskie i, w razie potrzeby, wspierając i uzupełniając ich działanie. Czyniąc to, szanuje ona w pełni kompetencje Państw Członkowskich w tej dziedzinie.

2. Cel osiągnięcia wysokiego poziomu zatrudnienia brany jest pod uwagę przy definiowaniu i wykonywaniu polityk i działań Unii.

Artykuł III-100

1. Rada Europejska bada co roku sytuację zatrudnienia w Unii i przyjmuje konkluzje w tym przedmiocie na podstawie wspólnego sprawozdania rocznego Rady Ministrów i Komisji.

2. Na podstawie konkluzji Rady Europejskiej, Rada Ministrów, na wniosek Komisji, przyjmuje co roku wytyczne, które Państwa Członkowskie uwzględniają w swoich politykach zatrudnienia. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Regionów, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Zatrudnienia.

Wytyczne te są zgodne z ogólnymi kierunkami przyjmowanymi w wykonaniu artykułu III-71 ustęp 2.

3. Każde Państwo Członkowskie przesyła do Rady Ministrów i Komisji roczne sprawozdanie w sprawie podstawowych środków, jakie przyjęło w celu wykonania swej polityki zatrudnienia w świetle wytycznych określonych w ustępie 2.

4. Na podstawie sprawozdań określonych w ustępie 3 i po uzyskaniu opinii Komitetu Zatrudnienia, Rada Ministrów corocznie analizuje w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia realizację polityk zatrudnienia Państw Członkowskich. Rada Ministrów, na zalecenie Komisji, może wydać zalecenia skierowane do Państw Członkowskich.

5. Na podstawie wyników tej analizy Rada Ministrów i Komisja kierują do Rady Europejskiej wspólne sprawozdanie roczne dotyczące

sytuacji zatrudnienia w Unii i urzeczywistnienia wytycznych dotyczących zatrudnienia.

Artykuł III-101

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić działania zachęcające, zmierzające do sprzyjania współpracy między Państwami Członkowskimi oraz wspierania ich działań w dziedzinie zatrudnienia poprzez inicjatywy mające na celu rozwijanie wymiany informacji i najlepszych praktyk, dostarczając analizy porównawcze i porady, jak również popierając podejścia nowatorskie i oceniając doświadczenia, zwłaszcza przez odwołanie się do projektów pilotażowych. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa nie obejmuje harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Artykuł III-102

Rada Ministrów podejmuje, większością zwykłą, decyzję europejską ustanawiającą Komitet ds. zatrudnienia o charakterze doradczym w celu promowania koordynacji między Państwami Członkowskimi polityk zatrudnienia i w zakresie rynku pracy. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Komitet ma za zadanie:

a) śledzenie rozwoju sytuacji zatrudnienia i polityk zatrudnienia w Państwach Członkowskich i w Unii;

b) bez uszczerbku dla artykułu III-247, formułowanie opinii na żądanie Rady Ministrów lub Komisji, bądź z inicjatywy własnej, oraz przyczynianie się do przygotowania działań Rady Ministrów określonych w artykule III-100.

W wypełnianiu swojego mandatu Komitet konsultuje się z partnerami społecznymi.

Każde Państwo Członkowskie i Komisja mianują po dwóch członków Komitetu.

SEKCJA 2

POLITYKA SPOŁECZNA

Artykuł III-103

Unia i Państwa Członkowskie, świadome podstawowych praw socjalnych wyrażonych w Europejskiej Karcie Społecznej, podpisanej w Turynie 18 października 1961 roku oraz we Wspólnotowej Karcie Socjalnych Praw Podstawowych Pracowników z 1989 roku, mają na celu promowanie zatrudnienia, poprawę warunków życia i pracy, tak aby umożliwić ich wyrównanie z jednoczesnym zachowaniem postępu, odpowiednią ochronę socjalną, dialog między partnerami społecznymi, rozwój zasobów ludzkich pozwalający podnosić i utrzymać poziom zatrudnienia oraz przeciwdziałanie wyłączeniu.

W tym celu Unia i Państwa Członkowskie wprowadzają w życie środki, które uwzględniają różnorodność praktyk krajowych, w szczególności w dziedzinie stosunków umownych, jak również potrzebę utrzymania konkurencyjności gospodarki Unii.

Uważają one, że taki rozwój będzie wynikał nie tylko z funkcjonowania wspólnego rynku, który będzie sprzyjał harmonizacji systemów społecznych, ale też z procedur przewidzianych w Konstytucji oraz ze zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych.

Artykuł III-104

1. Mając na względzie urzeczywistnienie celów określonych w artykule III-103, Unia wspiera i uzupełnia działania Państw Członkowskich w następujących dziedzinach:

- a) polepszanie w szczególności środowiska pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników;
- b) warunki pracy;
- c) zabezpieczenie społeczne i ochrona socjalna pracowników;

- d) ochrona pracowników w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę;
- e) informacja i konsultacja z pracownikami;
- f) reprezentacja i obrona zbiorowa interesów pracowników i pracodawców, w tym współzarządzanie, z zastrzeżeniem ustępu 6;
- g) warunki zatrudnienia obywateli państw trzecich legalnie przebywających na terytorium Unii;
- h) integracja osób wyłączonych z rynku pracy, bez uszczerbku dla artykułu III-183;
- i) równość mężczyzn i kobiet w odniesieniu do ich szans na rynku pracy i traktowania w pracy;
- j) zwalczanie wyłączenia społecznego;
- k) modernizacja systemów ochrony socjalnej, bez uszczerbku dla litery c).

2. W tym celu:

a) Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić środki w celu zachęcania do współpracy między Państwami Członkowskimi w drodze inicjatyw zmierzających do pogłębiania wiedzy, rozwijania wymiany informacji i najlepszych praktyk, wspierania podejść nowatorskich oraz oceny doświadczeń, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich;

b) w dziedzinach określonych w ustępie 1 litery a) – i), europejska ustawa ramowa może ustanowić minimalne wymagania stopniowo wprowadzane w życie, z uwzględnieniem warunków i norm technicznych istniejących w każdym z Państw Członkowskich. Europejska ustawa ramowa unika nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń, które utrudniałyby tworzenie i rozwijanie małych i średnich przedsiębiorstw.

W każdym przypadku, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

3. W odstępstwie od ustępu 2, w dziedzinach, o których mowa w ustępie 1, litery c), d), f) i g), Rada Ministrów uchwała ustawę europejską lub europejską ustawę ramową, stanowiąc jednogłośnie, po

konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Rada Ministrów może, na wniosek Komisji, podjąć decyzję europejską o stosowaniu zwykłej procedury ustawodawczej do ustępu 1 litery d), f) i g). Rada Ministrów stanowi jednomyślnie, po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

4. Państwo Członkowskie może powierzyć partnerom społecznym, na ich wspólne żądanie, wykonanie europejskich ustaw ramowych uchwalonych w zastosowaniu ustępu 2.

W tym przypadku dane Państwo Członkowskie, będąc zobowiązanym do przedsięwzięcia wszelkich środków pozwalających mu w każdej chwili na zagwarantowanie realizacji celów europejskiej ustawy ramowej, zapewnia, że najpóźniej w dniu, w którym europejska ustawa ramowa powinna być przetransponowana, partnerzy społeczni przyjęli niezbędne środki w drodze porozumienia.

5. Ustawy europejskie i europejskie ustawy ramowe uchwalone na mocy niniejszego artykułu:

a) nie naruszają prawa Państw Członkowskich do określenia podstawowych zasad ich systemów zabezpieczenia społecznego i nie mogą znacząco wpływać na ich równowagę finansową;

b) nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych zgodnych z Konstytucją.

6. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do wynagrodzeń, do prawa zrzeszania się, do prawa strajku ani do prawa lokautu.

Artykuł III-105

1. Komisja ma zadanie popierania konsultacji między partnerami społecznymi na szczeblu Unii i podejmuje wszelkie właściwe środki w celu ułatwienia ich dialogu, zapewniając stronom zrównoważone wsparcie.

2. W tym celu Komisja, przed przedstawieniem wniosków w dziedzinie polityki społecznej, konsultuje się z partnerami społecznymi w sprawie możliwego kierunku działania Unii.

3. Jeżeli Komisja po przeprowadzeniu tej konsultacji uzna, że działanie Unii jest pożądane, konsultuje się z partnerami społecznymi w sprawie treści rozważanego wniosku. Partnerzy społeczni przesyłają do Komisji opinię lub, w odpowiednim przypadku, zalecenie.

4. Przy okazji tej konsultacji partnerzy społeczni mogą informować Komisję o swojej woli rozpoczęcia procesu przewidzianego w artykule III-106. Czas trwania procedury nie może przekraczać dziewięciu miesięcy, chyba że partnerzy społeczni i Komisja wspólnie zdecydują o jego przedłużeniu.

Artykuł III-106

1. Dialog między partnerami społecznymi na szczeblu Unii może prowadzić, jeżeli oni sobie tego życzą, do nawiązania stosunków umownych, w tym do zawarcia umów zbiorowych.

2. Wykonywanie umów zbiorowych zawartych na szczeblu Unii odbywa się zgodnie z procedurami i praktykami właściwymi dla partnerów społecznych i Państw Członkowskich, lub, w dziedzinach podlegających artykułowi III-104, na wspólne żądanie stron-sygnatariuszy, w drodze rozporządzeń europejskich lub decyzji europejskich przyjętych przez Radę Ministrów na wniosek Komisji. Parlament Europejski jest informowany.

Rada Ministrów stanowi jednomyślnie jeżeli dana umowa zawiera jedno lub więcej postanowień dotyczących jednej z dziedzin, co do których wymagana jest jednomyślność zgodnie z artykułem III-104 ustęp 3.

Artykuł III-107

Mając na względzie osiągnięcie celów określonych w artykule III-103 i bez uszczerbku dla innych postanowień Konstytucji, Komisja zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz uła-

twią koordynację ich działań we wszystkich dziedzinach polityki społecznej w ramach niniejszej sekcji, w szczególności w dziedzinach:

- a) zatrudnienia;
- b) prawa pracy i warunków pracy;
- c) kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- d) zabezpieczenia społecznego;
- e) ochrony przed wypadkami i chorobami zawodowymi;
- f) higieny pracy;
- g) prawa zrzeszania się w związki zawodowe i sporów zbiorowych między pracodawcami i pracownikami.

W tym celu Komisja działa w ścisłym kontakcie z Państwami Członkowskimi, przeprowadzając badania, wydając opinie i organizując konsultacje zarówno w sprawie problemów pojawiających się na szczeblu krajowym, jak i tych, które interesują organizacje międzynarodowe, w szczególności poprzez inicjatywy mające na celu określenie kierunków i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest wyczerpująco informowany.

Przed wydaniem opinii przewidzianych niniejszym artykułem Komisja konsultuje się z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Artykuł III-108

1. Każde Państwo Członkowskie zapewnia stosowanie zasady równości wynagrodzeń dla pracowników płci męskiej i żeńskiej za taką samą pracę lub pracę tej samej wartości.

2. Do celów niniejszego artykułu przez wynagrodzenie rozumie się zwykłą podstawową lub minimalną płacę albo uposażenie oraz wszystkie inne korzyści w gotówce lub w naturze, otrzymywane przez pracownika bezpośrednio lub pośrednio, z racji zatrudnienia, od pracodawcy.

Równość wynagrodzenia bez dyskryminacji ze względu na płeć oznacza, że:

a) wynagrodzenie przyznane za taką samą pracę na akord jest określone na podstawie takiej samej jednostki miary;

b) wynagrodzenie za pracę na czas jest takie samo na tym samym stanowisku.

3. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki zmierzające do zapewnienia stosowania zasady równości szans i równości traktowania mężczyzn i kobiet w dziedzinie zatrudnienia i pracy, w tym zasadę równości wynagrodzeń za taką samą pracę lub pracę takiej samej wartości. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym

4. W celu rzeczywistego zapewnienia pełnej równości między mężczyznami i kobietami w życiu zawodowym zasada równości traktowania nie stanowi przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub przyjmowaniu środków przewidujących specyficzne korzyści, zmierzające do ułatwienia wykonywania działalności zawodowej przez osoby płci mniej licznie reprezentowanej bądź zapobiegania niekorzystnym sytuacjom w karierze zawodowej i ich kompensowania.

Artykuł III-109

Państwa Członkowskie dokładają starań, aby utrzymać istniejącą równowagę systemów płatnych urlopów.

Artykuł III-110

Komisja opracowuje co roku sprawozdanie w sprawie postępów w osiaganiu celów określonych w artykule III-98, w tym sytuacji demograficznej w Unii. Przesyła ona to sprawozdanie do Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł III-111

Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską ustanawiającą Komitet ds. ochrony socjalnej o charakterze doradczym, celem wspierania współpracy w dziedzinie polityk ochrony socjalnej między Pań-

stwami Członkowskimi oraz z Komisją. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Komitet ma za zadanie:

a) śledzenie sytuacji społecznej i rozwoju ochrony socjalnej w Państwach Członkowskich i w Unii;

b) wspieranie wymiany informacji, doświadczeń i dobrych praktyk między Państwami Członkowskimi oraz z Komisją;

c) opracowywanie sprawozdań, formułowanie opinii lub podejmowanie innych prac w ramach swoich kompetencji, na żądanie Rady Ministrów lub Komisji, lub z własnej inicjatywy, bez uszczerbku dla artykułu III-247.

W wypełnianiu swojego mandatu Komitet nawiązuje odpowiednie kontakty z partnerami społecznymi.

Każde Państwo Członkowskie i Komisja mianują po dwóch członków Komitetu.

Artykuł III-112

Komisja włącza do swojego sprawozdania rocznego dla Parlamentu Europejskiego oddzielny rozdział dotyczący rozwoju sytuacji społecznej w Unii.

Parlament Europejski może wezwać Komisję do opracowania sprawozdań w sprawie poszczególnych problemów dotyczących warunków społecznych.

Podsekcja 2

Europejski Fundusz Społeczny

Artykuł III-113

W celu poprawy możliwości zatrudniania pracowników w ramach rynku wewnętrznego i przyczyniania się w ten sposób do podniesienia poziomu życia, ustanawia się Europejski Fundusz Społeczny; dąży on do ułatwienia zatrudniania pracowników i zwiększania ich mobilności geograficznej i zawodowej wewnątrz Unii, jak również do ułatwienia

im dostosowania się do zmian w przemyśle i systemach produkcyjnych, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie.

Artykuł III-114

Funduszem zarządza Komisja.

Przy wykonywaniu tego zadania Komisję wspomaga komitet złożony z przedstawicieli Państw Członkowskich, związków zawodowych i organizacji pracodawców, któremu przewodniczy członek Komisji.

Artykuł III-115

Ustawa europejska ustanawia środki wykonawcze dotyczące Europejskiego Funduszu Społecznego. Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

SEKCJA 3

SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA

Artykuł III-116

W celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii, rozwija ona i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

W szczególności Unia zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów lub wysp najmniej uprzywilejowanych, w tym obszarów wiejskich.

Artykuł III-117

Państwa Członkowskie prowadzą swoje polityki gospodarcze i koordynują je w taki sposób, aby osiągnąć także cele określone w artykule III-116. Przy formułowaniu i urzeczywistnianiu polityk i działań Unii oraz przy urzeczywistnianiu rynku wewnętrznego bierze się pod uwagę te cele i przyczynia się do ich realizacji. Unia wspiera także

osiąganie tych celów przez działania, które podejmuje za pośrednictwem funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej – Sekcja Orientacji, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innych istniejących instrumentów finansowych.

Co trzy lata Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Ministrów, Komitetowi Regionów i Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie w sprawie postępów w urzeczywistnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz w sprawie sposobu, w jaki różne środki przewidziane w niniejszym artykule przyczyniły się do tego. Sprawozdanie to zawiera, w odpowiednim przypadku, stosowne propozycje.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić wszelkie środki specjalne poza funduszami i bez uszczerbku dla środków przyjętych w ramach innych polityk Unii. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Artykuł III-118

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych w Unii poprzez udział w rozwoju i dostosowaniu strukturalnym regionów opóźnionych w rozwoju oraz w przekształcaniu upadających regionów przemysłowych.

Artykuł III-119

Bez uszczerbku dla artykułu III-120 ustawa europejska określa zadania, cele priorytetowe i organizację funduszy strukturalnych, co może obejmować grupowanie funduszy, oraz ogólne zasady mające do nich zastosowanie, jak również przepisy niezbędne do zapewnienia ich skuteczności oraz koordynacji funduszy między sobą i z innymi istniejącymi instrumentami finansowymi.

Fundusz Spójności, utworzony przez ustawę europejską, wspiera finansowo projekty w dziedzinach środowiska naturalnego i sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportowej.

W każdym przypadku, ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie do 1 stycznia 2007 roku.

Artykuł III-120

Ustawa europejska ustanawia środki wykonawcze dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

W odniesieniu do Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej – Sekcja Orientacji oraz Europejskiego Funduszu Społecznego stosują się odpowiednio artykuły III-127 i III-115.

SEKCJA 4

ROLNICTWO I RYBOŁÓWSTWO

Artykuł III-121

Unia określa i realizuje wspólną politykę rolną i rybołówstwa.

Przez "produkty rolne" należy rozumieć płody ziemi, produkty pochodzące z hodowli i rybołówstwa, jak również produkty pierwszego przetworzenia, które pozostają w bezpośrednim związku z tymi produktami. Wzmianki o wspólnej polityce rolnej i stosowanie terminu "rolna" należy rozumieć jako odnoszące się również do rybołówstwa, zważywszy na szczególne cechy charakterystyczne tego sektora.

Artykuł III-122

1. Rynek wewnętrzny obejmuje także rolnictwo i handel produktami rolnymi.

2. Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień artykułów III-123 – III-128, zasady przewidziane w celu ustanowienia wspólnego rynku stosują się do produktów rolnych.

3. Produkty wymienione w załączniku I² podlegają postanowieniom artykułów III-123 – III-128 .

4. Funkcjonowaniu i rozwojowi rynku wewnętrznego produktów rolnych musi towarzyszyć ustanowienie wspólnej polityki rolnej.

Artykuł III-123

1. Celami wspólnej polityki rolnej są:

- a) zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej, jak również optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
- b) zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie;
- c) stabilizacja rynków;
- d) zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw;
- e) zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów.

2. Przy ustalaniu wspólnej polityki rolnej i specjalnych środków służących jej realizacji uwzględnia się:

- a) szczególny charakter gospodarki rolnej, wynikający ze struktury społecznej rolnictwa oraz z różnic strukturalnych i przyrodniczych między poszczególnymi regionami rolniczymi;
- b) potrzebę stopniowego wprowadzania odpowiednich środków dostosowawczych;
- c) fakt, że w Państwach Członkowskich rolnictwo jest sektorem ściśle powiązany z całą gospodarką.

Artykuł III-124

1. Do osiągnięcia celów przewidzianych w artykule III-123 ustanawia się wspólną organizację rynków rolnych.

² Załącznik ten, który odpowiada Załącznikowi I TWE, będzie sporządzony.

Zależnie od produktów, organizacja ta przybiera jedną z następujących form:

- a) wspólne reguły konkurencji,
- b) obowiązkowa koordynacja różnych krajowych organizacji rynkowych,
- c) europejska organizacja rynkowa.

2. Wspólna organizacja, ustanowiona w jednej z postaci przewidzianych w ustępie 1, może obejmować wszelkie środki konieczne do osiągnięcia celów określonych w artykule III-123, a zwłaszcza regulację cen, dotacje do produkcji i sprzedaży poszczególnych produktów, systemy magazynowania i utrzymywania zapasów oraz wspólne mechanizmy stabilizacji przywozu i wywozu.

Wspólna organizacja ogranicza się do osiągania celów określonych w artykule III-123 i wyklucza wszelką dyskryminację między producentami lub konsumentami wewnątrz Unii.

Ewentualna wspólna polityka cenowa powinna się opierać na wspólnych kryteriach i jednolitych metodach kalkulacji.

3. Aby umożliwić wspólnej organizacji określonej w ustępie 1 osiągnięcie jej celów, może być stworzony jeden lub kilka funduszy orientacji i gwarancji rolnej.

Artykuł III-125

Do umożliwienia osiągnięcia celów określonych w artykule III-123 w ramach wspólnej polityki rolnej mogą być zwłaszcza przewidziane środki polegające na:

- a) skutecznej koordynacji wysiłków podejmowanych w dziedzinach kształcenia zawodowego, badań naukowych i upowszechniania wiedzy rolniczej, co może obejmować wspólne finansowanie projektów lub instytucji,
- b) wspólnym działaniu na rzecz zwiększania poziomu konsumpcji niektórych produktów.

Artykuł III-126

1. Postanowienia sekcji dotyczącej reguł konkurencji stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez ustawę europejską lub europejską ustawę ramową zgodnie z artykułem III-127 ustęp 2, z uwzględnieniem celów określonych w artykule III-123.

2. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może przyjąć rozporządzenie europejskie lub decyzję europejską zezwalające na przyznanie pomocy:

- a) na ochronę gospodarstw znajdujących się w niekorzystnym położeniu ze względu na warunki strukturalne lub przyrodnicze,
- b) w ramach programów rozwoju gospodarczego.

Artykuł III-127

1. Komisja przedkłada propozycje dotyczące wypracowywania i realizowania wspólnej polityki rolnej, w tym zastąpienia organizacji krajowych przez jedną z form wspólnej organizacji przewidzianą w artykule III-124 ustęp 1, jak również wprowadzenia w życie środków wyszczególnionych w niniejszej sekcji.

Propozycje te uwzględniają współzależność zagadnień rolnych wymienionych w niniejszej sekcji.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia wspólną organizację rynków rolnych przewidzianą w artykule III-124 ustęp 1, jak również inne postanowienia niezbędne dla osiągnięcia celów wspólnej polityki rolnej i rybołówstwa. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

3. Rada Ministrów na wniosek Komisji, przyjmuje rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie w sprawie ustalania cen, potrąceń, pomocy i ograniczeń jakościowych, jak również w sprawie ustalania i podziału możliwości połowowych.

4. Wspólna organizacja przewidziana w artykule III-124 ustęp 1 może zastąpić krajowe organizacje rynkowe, na warunkach określonych w ustępie 2, jeżeli:

a) wspólna organizacja oferuje Państwom Członkowskim sprzeciwiającym się temu środkowi i dysponującym własną organizacją krajową dla określonej produkcji równoważne gwarancje zatrudnienia i poziomu życia zainteresowanych producentów, uwzględniając harmonogram możliwych dostosowań i potrzebną specjalizację, i

b) organizacja ta zapewnia w handlu wewnątrz Unii warunki podobne do tych, jakie istnieją na rynku krajowym.

5. Jeżeli utworzona jest wspólna organizacja dla niektórych surowców, a nie istnieje jeszcze wspólna organizacja dla odpowiednich produktów przetworzonych, surowce te, wykorzystywane do produktów przetworzonych przeznaczonych na wywóz do państw trzecich, mogą być przywożone spoza Unii.

Artykuł III-128

Jeżeli w Państwie Członkowskim produkt jest przedmiotem krajowej organizacji rynkowej lub regulacji wewnętrznej o równoważnym skutku, która wpływa na pozycję konkurencyjną produktu podobnego w innym Państwie Członkowskim, Państwa Członkowskie stosują w przywozie opłatę wyrównawczą na taki produkt pochodzący z Państwa Członkowskiego, w którym istnieje taka organizacja lub regulacja, chyba że Państwo to stosuje opłatę wyrównawczą przy wywozie.

Komisja przyjmuje rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie ustalające wysokość tych opłat na poziomie niezbędnym do przywrócenia równowagi; może ona również zezwolić na inne środki, ustalając szczegóły i warunki.

ŚRODOWISKO NATURALNE

Artykuł III-129

1. Polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

- a) zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego;
- b) ochrony zdrowia ludzkiego;
- c) ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych;
- d) promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego.

2. Polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w poszczególnych regionach Unii. Opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”.

W tym kontekście środki harmonizujące odpowiadające wymogom w dziedzinie ochrony środowiska obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę zabezpieczającą, która pozwala Państwom Członkowskim na podejmowanie, z pozagospodarczych względów związanych ze środowiskiem naturalnym, środków tymczasowych podlegających procedurze kontrolnej Unii.

3. Przy opracowywaniu polityki w dziedzinie środowiska naturalnego Unia uwzględnia:

- a) dostępne dane naukowo-techniczne;
- b) warunki środowiska naturalnego w różnych regionach Unii;
- c) korzyści i koszty, które mogą wynikać z działania lub zaniechania działania;
- d) gospodarczy i społeczny rozwój Unii jako całości i zrównoważony rozwój jej regionów.

4. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji Unia i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi. Warunki współpracy Unii mogą stanowić przedmiot umów między Unią i zainteresowanymi stronami trzecimi, negocjowanych i zawieranych zgodnie z artykułem artykule III-272.

Poprzedni akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

Artykuł III-130

1. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia działania służące osiągnięciu celów określonych w artykule III-129. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

2. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 1 i bez uszczerbku dla artykułu III-65, Rada Ministrów uchwała jednogłośnie ustawy europejskie lub europejskie ustawy ramowe ustanawiające:

- a) przepisy głównie o charakterze fiskalnym;
- b) środki wpływające na:
 - i) zagospodarowanie przestrzenne;
 - ii) zarządzanie ilościowe zasobami wodnymi, w sposób pośredni lub bezpośredni wpływające na dostępność tych zasobów;
 - iii) przeznaczenie gruntów, z wyjątkiem kwestii zarządzania odpadami;
- c) środki wpływające znacząco na wybór Państwa Członkowskiego między różnymi źródłami energii i ogólną strukturę jego zaopatrzenia w energię.

Rada Ministrów, stanowiąc jednogłośnie, może podjąć decyzję europejską o stosowaniu zwykłej procedury ustawodawczej do spraw, o których mowa w pierwszym akapicie niniejszego ustępu.

W każdym przypadku, Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

3. Ustawa europejska ustanawia ogólne programy działania określające cele priorytetowe, które mają być osiągnięte. Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Środki niezbędne do urzeczywistnienia tych programów są podejmowane na warunkach przewidzianych w ustępie 1 lub ustępie 2, zależnie od przypadku.

4. Bez uszczerbku dla niektórych środków podjętych przez Unię, Państwa Członkowskie zapewniają finansowanie i realizację polityki w zakresie środowiska naturalnego.

5. Bez uszczerbku dla zasady, iż zanieczyszczający płaci, gdy środek podjęty na podstawie ustępu 1 niesie ze sobą koszty uznane za nieproporcjonalne dla władz publicznych Państwa Członkowskiego, środek ten przewiduje, w odpowiedniej formie:

- a) tymczasowe odstępstwa i/lub
- b) wsparcie finansowe z Funduszu Spójności.

Artykuł III-131

Środki ochronne przyjęte na podstawie artykułu III-130 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z Konstytucją. Są one notyfikowane Komisji.

SEKCJA 6 OCHRONA KONSUMENTÓW

Artykuł III-132

1. Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Unia przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu ochrony ich interesów.

2. Unia przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1 poprzez:

- a) środki, które przyjmuje na podstawie artykułu III-65 w ramach urzeczywistniania rynku wewnętrznego;

b) środki, które wspierają, uzupełniają i nadzorują politykę prowadzoną przez Państwa Członkowskie.

3. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki określone w ustępie 2 litera b). Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

4. Środki przyjęte na podstawie ustępu 3 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z Konstytucją. Są one notyfikowane Komisji.

SEKCJA 7 TRANSPORT

Artykuł III-133

Cele Konstytucji, w odniesieniu do kwestii uregulowanych w niniejszym tytule, są realizowane w ramach wspólnej polityki transportowej.

Artykuł III-134

1. W celu wykonania artykułu III-133 ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa uwzględnia specyficzne aspekty transportu. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa zawiera:

a) wspólne reguły mające zastosowanie do transportu międzynarodowego wykonywanego z lub na terytorium Państwa Członkowskiego lub tranzytu przez terytorium jednej lub większej liczby Państw Członkowskich,

b) warunki dostępu przewoźników nie mających stałej siedziby w Państwie Członkowskim do transportu krajowego w Państwie Członkowskim,

- c) środki pozwalające polepszyć bezpieczeństwo transportu,
- d) wszelkie inne potrzebne przepisy.

Artykuł III-135

Do czasu uchwalenia ustawy europejskiej lub europejskiej ustawy ramowej, o której mowa w artykule III-134 akapit 1, i z zastrzeżeniem jednomyślnego podjęcia przez Radę Ministrów decyzji europejskiej przewidującej odstępstwo, żadne Państwo Członkowskie nie może wydać mniej korzystnych - w ich bezpośrednim lub pośrednim skutku wobec przewoźników z innych Państw Członkowskich - w porównaniu z przewoźnikami krajowymi, przepisów różnych regulujących tę materię na dzień 1 stycznia 1958 roku lub, dla Państw przystępujących, na dzień ich przystąpienia.

Artykuł III-136

Zgodna z Konstytucją jest pomoc, która odpowiada potrzebom koordynacji transportu lub stanowi zwrot za wykonanie pewnych świadczeń nierozzerwalnie związanych z pojęciem usługi publicznej.

Artykuł III-137

Każdy środek w dziedzinie stawek i warunków transportu podjęty w ramach Konstytucji powinien uwzględniać sytuację gospodarczą przewoźników.

Artykuł III-138

1. W odniesieniu do transportu wewnątrz Unii zakazana jest dyskryminacja polegająca na stosowaniu przez przewoźników względem tych samych towarów na tych samych połączeniach przewozowych różnych stawek i warunków transportu ze względu na Państwo Członkowskie pochodzenia lub przeznaczenia produktów przewożonych.

2. Ustęp 1 nie wyklucza uchwalenia innych ustaw europejskich i europejskich ustaw ramowych w zastosowaniu artykułu III-134 akapit 1.

3. Rada Ministrów przyjmuje, na wniosek Komisji, rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie zapewniające wykonanie ustępu 1. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Rada Ministrów może w szczególności przyjąć rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie niezbędne w celu umożliwienia instytucjom zapewnienia zgodności z zasadami ustanowionymi w ustępie 1 i w celu zapewnienia pełnych korzyści użytkownikom.

4. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Członkowskiego, bada przypadki dyskryminacji określone w ustępie 1 i, po konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim, podejmuje niezbędne decyzje europejskie, w ramach rozporządzeń europejskich i decyzji europejskich, o których mowa w ustępie 3.

Artykuł III-139

1. Zakazane jest narzucanie przez Państwo Członkowskie w zakresie transportu wykonywanego wewnątrz Unii stosowania stawek i warunków zawierających jakikolwiek element wsparcia lub ochrony jednego lub kilku przedsiębiorstw bądź poszczególnych gałęzi przemysłu, chyba że jest ono dozwolone przez Komisję w drodze decyzji europejskiej.

2. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Członkowskiego, bada stawki i warunki, o których mowa w ustępie 1, uwzględniając w szczególności, z jednej strony, wymogi właściwej regionalnej polityki gospodarczej, potrzeby regionów słabo rozwiniętych i problemy regionów poważnie dotkniętych przez okoliczności polityczne oraz, z drugiej strony, skutki tych stawek i warunków dla konkurencji między różnymi rodzajami transportu.

Komisja podejmuje niezbędne decyzje europejskie po konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim.

3. Zakaz ustanowiony w ustępie 1 nie ma zastosowania do taryf konkurencyjnych.

Artykuł III-140

Oplaty i należności pobierane przez przewoźnika w związku z przekraczaniem granic niezależnie od ceny transportu nie powinny przekraczać rozsądnego poziomu, przy uwzględnieniu rzeczywistych kosztów efektywnie poniesionych w związku z przekroczeniem granicy.

Państwa Członkowskie podejmują starania, aby stopniowo obniżyć te koszty.

Komisja może kierować do Państw Członkowskich zalecenia w celu zastosowania niniejszego artykułu.

Artykuł III-141

Postanowienia niniejszej sekcji nie stanowią przeszkody w stosowaniu środków podjętych przez Republikę Federalną Niemiec, o ile są one niezbędne w celu skompensowania niekorzystnych skutków gospodarczych spowodowanych podziałem Niemiec dla gospodarki niektórych regionów Republiki Federalnej dotkniętych tym podziałem.

Artykuł III-142

Komitet doradczy, złożony z ekspertów wyznaczonych przez rządy Państw Członkowskich, jest ustanowiony przy Komisji. Komisja konsultuje z nim kwestie transportu zawsze, gdy uzna to za pożądane.

Artykuł III-143

1. Postanowienia niniejszego tytułu stosują się do transportu kolejowego, drogowego i śródlądowego.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić środki odpowiednie dla transportu morskiego i lotniczego. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

SEKCJA 8

SIECI TRANSEUROPEJSKIE

Artykuł III-144

1. Aby pomóc osiągnąć cele określone w artykułach III-14 i III-116 oraz umożliwić obywatelom Unii, podmiotom gospodarczym, samorządom regionalnym i lokalnym pełne czerpanie korzyści z ustanowienia obszaru bez granic wewnętrznych, Unia przyczynia się do ustanowienia i rozwoju sieci transeuropejskich w infrastrukturach transportu, telekomunikacji i energetyki.

2. W ramach systemu wolnych i konkurencyjnych rynków działanie Unii zmierza do sprzyjania wzajemnym połączeniom oraz interoperacyjności sieci krajowych, jak również dostępowi do tych sieci. Uwzględnia ona w szczególności potrzebę łączenia wysp, regionów zamkniętych i peryferyjnych z centralnymi regionami Unii.

Artykuł III-145

1. Aby osiągnąć cele określone w artykule III-144, Unia:

a) ustanawia zbiór wytycznych obejmujących cele, priorytety i ogólne kierunki działań przewidzianych w dziedzinie sieci transeuropejskich; wytyczne te wskazują projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania;

b) urzeczywistnia każdy środek, który może się okazać niezbędny do zapewnienia współdziałania między sieciami, w szczególności w dziedzinie normalizacji technicznej;

c) może wspierać projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, popierane przez Państwa Członkowskie, a wskazane w ramach wytycznych określonych w literze a), w szczególności poprzez analizy możliwości wykonania, gwarancje kredytowe lub bonifikaty oprocentowania; Unia może się również przyczyniać do finansowania, za pośrednictwem Funduszu Spójności, poszczególnych projektów w Państwach Członkowskich w dziedzinie infrastruktury transportu.

Działania Unii biorą pod uwagę potencjalną efektywność gospodarczą projektów.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia wytyczne i inne środki, o których mowa w ustępie 1. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Wytyczne i projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczące terytorium Państwa Członkowskiego wymagają zgody zainteresowanego Państwa Członkowskiego.

3. Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą polityki prowadzone na szczeblu krajowym, które mogą mieć znaczący wpływ na realizację celów określonych w artykule III-144. Komisja może podjąć, w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji.

4. Unia może współpracować z państwami trzecimi w celu wsparcia projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz zapewnienia współdziałania między sieciami.

SEKCJA 9

BADANIA I ROZWÓJ TECHNOLOGICZNY ORAZ PRZESTRZEŃ KOSMICZNA

Artykuł III-146

1. Unia ma na celu wzmocnienie bazy naukowej i technologicznej przemysłu Unii i sprzyjanie zwiększaniu jego międzynarodowej konkurencyjności, przy jednoczesnym promowaniu działalności badawczej uznanej za niezbędną na mocy innych rozdziałów Konstytucji.

2. W tym celu sprzyja ona przedsiębiorstwom, w tym małym i średnim przedsiębiorstwom, ośrodkom badawczym i uniwersytetom w ich wysiłkach badawczych i rozwoju technologicznym wysokiej jakości; wspiera ich wysiłki w zakresie wzajemnej współpracy, zmierzając w szczególności do umożliwienia naukowcom swobodnej współpracy ponad granicami i przedsiębiorstwom pełnego wykorzystania potencjału rynku wewnętrznego, zwłaszcza poprzez otwarcie krajowych

rynków zamówień publicznych, określanie wspólnych norm i usuwanie przeszkód prawnych i fiskalnych tej współpracy.

3. O wszelkich działaniach Unii podejmowanych na podstawie Konstytucji w zakresie badań i rozwoju technologicznego, w tym o projektach demonstracyjnych, decyduje się oraz urzeczywistnia się je zgodnie z niniejszą sekcją.

Artykuł III-147

W dążeniu do osiągnięcia tych celów Unia prowadzi następujące działania, które stanowią uzupełnienie działań podejmowanych przez Państwa Członkowskie:

- a) wykonywanie programów badań, rozwoju technologicznego i demonstracyjnych, wraz z promowaniem współpracy z przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczymi i uniwersytetami oraz współpracy między nimi;
- b) popieranie współpracy Unii w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi;
- c) upowszechnianie i optymalizację wyników działań Unii w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji;
- d) popieranie kształcenia i mobilności naukowców w Unii.

Artykuł III-148

1. Unia i Państwa Członkowskie koordynują swoje działania w zakresie badań i rozwoju technologicznego, tak aby zapewnić wzajemną spójność polityk krajowych i polityki Unii.

2. W ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1, w szczególności poprzez inicjatywy mające na celu określenie kierunków i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest wyczerpująco informowany.

Artykuł III-149

1. Ustawa europejska ustanawia wieloletni program ramowy określający wszystkie działania Unii. Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Program ramowy:

a) ustala naukowe i technologiczne cele, które mają być osiągnięte przez działania przewidziane w artykule III-147 oraz priorytety, które się z nimi wiążą;

b) wskazuje ogólne kierunki tych działań;c) ustala ogólną maksymalną kwotę oraz szczegółowe zasady współuczestnictwa finansowego Unii w programie ramowym, jak również odpowiednie udziały w każdym z przewidywanych działań.

2. Program ramowy jest dostosowywany lub uzupełniany w zależności od rozwoju sytuacji.

3. Program ramowy jest urzeczywistniany poprzez programy szczegółowe przygotowywane w ramach każdego działania. Każdy program szczegółowy określa szczegółowe zasady jego realizacji, ustala czas jego trwania i przewiduje środki uznane za niezbędne. Suma kwot uznanych za niezbędne, ustalona przez programy szczegółowe, nie może przekroczyć ogólnej maksymalnej kwoty ustalonej dla programu ramowego i dla każdego działania.

4. Rada Ministrów uchwała na wniosek Komisji rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie ustanawiające szczegółowe programy. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Artykuł III-150

W celu urzeczywistnienia wieloletniego programu ramowego ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia:

a) zasady uczestnictwa przedsiębiorstw, ośrodków badawczych i uniwersytetów;

b) zasady dotyczące upowszechniania wyników badań.

Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym

Artykuł III-151

Przy wykonywaniu wieloletniego programu ramowego, ustawa europejska może ustanawiać programy uzupełniające, w których uczestniczą tylko niektóre finansujące je Państwa Członkowskie, z zastrzeżeniem ewentualnego współuczestnictwa Unii.

Ustawa europejska ustala zasady mające zastosowanie do programów uzupełniających, zwłaszcza w odniesieniu do upowszechniania wiedzy i dostępu innych Państw Członkowskich. Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i za zgodą zainteresowanych Państw Członkowskich.

Artykuł III-152

Przy wykonywaniu wieloletniego programu ramowego ustawa europejska może przewidzieć, za zgodą zainteresowanych Państw Członkowskich, udział w programach badawczych i rozwojowych podjętych przez kilka Państw Członkowskich, w tym udział w strukturach utworzonych w celu wykonania tych programów.

Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Artykuł III-153

Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego Unia może przewidzieć współpracę w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji z państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi.

Szczegółowe rozwiązania dotyczące tej współpracy mogą być przedmiotem umów między Unią i zainteresowanymi stronami trzecimi; umowy te są negocjowane i zawierane zgodnie z artykułem III-227.

Artykuł III-154

Rada Ministrów może uchwalić, na wniosek Komisji, rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie w celu utworzenia wspólnych przedsięwzięć lub jakiegokolwiek innej struktury niezbędnej do skutecznego wykonywania programów badawczych, rozwoju technologicznego i demonstracyjnych Unii.

Artykuł III-155

1. Unia ustala europejską politykę kosmiczną w celu sprzyjania postępowi naukowo-technicznemu, konkurencyjności przemysłowej i realizacji jej polityk. W tym celu Unia może promować wspólne inicjatywy, popierać badania i rozwój technologiczny i koordynować wysiłki niezbędne dla badania i wykorzystania przestrzeni kosmicznej.

2. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia niezbędne środki, które mogą przyjąć postać europejskiego programu kosmicznego.

Artykuł III-156

Na początku każdego roku Komisja przedstawia sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Ministrów. Sprawozdanie to zawiera zwłaszcza informację o działaniach w zakresie badań, rozwoju technologicznego oraz upowszechniania wyników w roku poprzednim oraz program pracy na rok bieżący.

SEKCJA 10

ENERGETYKA

Artykuł III-157

1. W ramach urzeczywistniania rynku wewnętrznego i z uwzględnieniem wymogów dotyczących ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego, polityka Unii w dziedzinie energetyki ma na celu:

- a) zapewnienie funkcjonowania rynku energii,
- b) zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w energię w Unii, oraz
- c) wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, a także rozwój nowych i odnawialnych źródeł energii.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki niezbędne dla osiągnięcia celów określonych w ustępie 1. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa nie wpływa na wybór Państwa Członkowskiego między różnymi źródłami energii i ogólną strukturę jego zaopatrzenia w energię, bez uszczerbku dla artykułu III-130 ustęp 2 litera c.

ROZDZIAŁ IV

PRZESTRZEŃ WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI

SEKCJA 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł III-158

1. Unia stanowi przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w poszanowaniu praw podstawowych i z uwzględnieniem różnorodności tradycji i systemów prawnych Państw Członkowskich.

2. Unia zapewnia brak kontroli osób na granicach wewnętrznych i rozwój wspólnej polityki w dziedzinie azylu, imigracji i kontroli granic zewnętrznych opartej na solidarności między Państwami Członkowskimi i sprawiedliwej wobec obywateli państw trzecich. Na potrzeby niniejszego rozdziału, bezpaństwowcy są traktowani jak obywatele państw trzecich.

3. Unia podejmuje działania w celu zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa przez stosowanie środków zapobiegania i zwalczania przestępczości, środków koordynacji i współpracy między organami policji i sądownictwa karnego oraz innymi właściwymi organami, jak również przez wzajemne uznawanie decyzji sądów karnych i – w razie potrzeby – zbliżenie systemów prawa karnego.

4. Unia ułatwia dostęp do sądownictwa, w szczególności przez swobodny przepływ aktów i orzeczeń w sprawach cywilnych oparty na zasadzie wzajemnego uznawania.

Artykuł III-159

Rada Europejska określa wytyczne strategiczne planowania legislacyjnego i operacyjnego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Artykuł III-160

1. Parlamenty narodowe Państw Członkowskich, w odniesieniu do wniosków i inicjatyw ustawodawczych przedłożonych zgodnie z sekcjami 4 i 5 niniejszego rozdziału, czuwają nad przestrzeganiem zasady pomocniczości, zgodnie z postanowieniami szczególnymi przewidzianymi w Protokole w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

2. Parlamenty narodowe mogą uczestniczyć w mechanizmach oceny przewidzianych w artykule III-161 Konstytucji i zostają włączone do kontroli politycznej Europolu i oceny działalności Eurojustu, zgodnie z artykułami III-177 i III-174.

Artykuł III-161

Bez uszczerbku dla artykułów III-265 – III-267, Rada Ministrów może przyjąć, na wniosek Komisji, rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie ustanawiające warunki dokonywania przez Państwa Członkowskie, we współpracy z Komisją, obiektywnej i bezstronnej oceny realizacji przez organy Państw Członkowskich polityk Unii, o których mowa w niniejszym rozdziale, w szczególności w celu sprzyjania nieograniczonemu stosowaniu zasady wzajemnego uzna-

wania. Parlament Europejski oraz parlamenty narodowe są informowane o treści i wynikach tej oceny.

Artykuł III-162

Stały komitet może być utworzony w Radzie Ministrów w celu zapewnienia wewnątrz Unii poparcia i wzmocnienia współpracy operacyjnej w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego. Bez uszczerbku dla artykułu III-247, zapewnia on koordynację działań właściwych organów Państw Członkowskich. Przedstawiciele odpowiednich organów i agencji Unii mogą się włączyć do prac komitetu. Parlament Europejski i parlamenty narodowe Państw Członkowskich są na bieżąco informowane o pracach komitetu.

Artykuł III-163

Niniejszy rozdział nie narusza wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego.

Artykuł III-164

Rada Ministrów uchwała rozporządzenia europejskie w celu zapewnienia współpracy między właściwymi służbami administracyjnymi Państw Członkowskich w dziedzinach określonych w niniejszym rozdziale, jak również między tymi służbami a Komisją. Rada Ministrów stanowi na wniosek Komisji, bez uszczerbku dla artykułu III-165, po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-165

Akty, o których mowa w sekcjach 4 i 5 niniejszego rozdziału są przyjmowane:

- a) na wniosek Komisji, lub
- b) z inicjatywy jednej czwartej liczby Państw Członkowskich.

SEKCJA 2
POLITYKA DOTYCZĄCA KONTROLI GRANIC,
AZYLU I IMIGRACJI

Artykuł III-166

1. Unia prowadzi politykę mającą na celu:

- a) zapewnienia braku jakiegokolwiek kontroli osób, niezależnie od ich przynależności państwowej, przy przekraczaniu przez nie granic wewnętrznych;
- b) zapewnienia kontroli osób i skutecznego nadzoru przy przekraczaniu granic zewnętrznych;
- c) stopniowe wprowadzanie wspólnego systemu zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi.

2. W tym celu, ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki dotyczące:

- a) wspólnej polityki w zakresie wydawania wiz i innych dokumentów uprawniających do krótkiego pobytu;
- b) kontroli, której podlegają osoby przekraczające granice zewnętrzne;
- c) warunków swobodnego poruszania się obywateli państw trzecich, w krótkim okresie, po terytorium Unii;
- d) wszelkich środków niezbędnych dla stopniowego wprowadzania wspólnego systemu zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi;
- e) braku jakiegokolwiek kontroli osób, niezależnie od ich przynależności państwowej, przy przekraczaniu granic wewnętrznych.

3. Niniejszy artykuł nie narusza kompetencji Państw Członkowskich w sferze geograficznego wytyczania ich granic, zgodnie z prawem międzynarodowym.

Artykuł III-167

1. Unia prowadzi wspólną politykę w dziedzinie azylu i tymczasowej ochrony, mającą na celu przyznanie odpowiedniego statusu każdemu obywatelowi państwa trzeciego wymagającemu międzynarodowej ochrony oraz mającą na celu zapewnienie przestrzegania zasady niewydalania. Polityka ta jest zgodna z Konwencją Genewską z dnia 28 lipca 1951 roku i Protokołem z dnia 31 stycznia 1967 roku dotyczącymi statusu uchodźców, jak również z innymi odpowiednimi traktatami.

2. W tym celu ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki dotyczące wspólnego europejskiego systemu azylowego obejmujące:

a) jednolity status azylanta dla obywateli państw trzecich, obowiązujący w całej Unii,

b) jednolity status dodatkowej ochrony dla obywateli państw trzecich, którzy nie uzyskawszy azylu europejskiego, wymagają międzynarodowej ochrony,

c) jednolity status tymczasowej ochrony dla osób przesiedlonych, na wypadek masowego napływu,

d) wspólną procedurę przyznawania i pozbawiania jednolitego statusu azylanta lub ochrony dodatkowej,

e) kryteria i mechanizmy ustalania Państwa Członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrywanie wniosku o udzielenie azylu lub dodatkowej ochrony,

f) normy w sprawie warunków przyjmowania osób ubiegających się o azyl lub o ochronę dodatkową lub tymczasową,

g) partnerstwo i współpracę z państwami trzecimi w celu zarządzania napływem osób ubiegających się o azyl lub o ochronę dodatkową lub tymczasową.

3. W przypadku gdy jedno lub więcej Państw Członkowskich znajdzie się w nadzwyczajnej sytuacji charakteryzującej się nagłym napływem obywateli państw trzecich, Rada Ministrów może przyjąć, na

wniosek Komisji, rozporządzenia europejskie lub decyzje europejskie zawierające środki tymczasowe na korzyść zainteresowanych Państw Członkowskich. Rada Ministrów stanowi i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-168

1. Unia prowadzi wspólną politykę w dziedzinie imigracji mającą na celu, na każdym etapie, skuteczne zarządzanie napływem uchodźców, sprawiedliwe traktowanie obywateli państw trzecich przebywających legalnie w Państwach Członkowskich oraz zapobieganie i wzmocnione zwalczanie nielegalnej imigracji i handlu ludźmi.

2. W tym celu ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki:

a) dotyczące warunków wjazdu i pobytu oraz norm dotyczących procedur wydawania przez Państwa Członkowskie długoterminowych wiz i dokumentów pobytowych, w tym dla celów łączenia rodzin;

b) określające prawa, na których obywatele państw trzecich przebywający legalnie w jednym Państwie Członkowskim, w tym warunki regulujące swobodny przepływ i pobyt w innych Państwach Członkowskich;

c) dotyczące nielegalnej imigracji i nielegalnego pobytu, w tym odsyłania i repatriacji osób przebywających nielegalnie;

d) zwalczania handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi.

3: Unia może podpisać z państwami trzecimi porozumienia o readmisji do państwa pochodzenia obywateli państw trzecich przebywających nielegalnie, zgodnie z artykułem III-227.

4: Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić środki mające na celu zachęcanie i wspieranie podejmowanych przez Państwa Członkowskie działań popierających integrację obywateli państw trzecich przebywających legalnie na ich terytorium, z wyjątkiem wszelkiej harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

5. Niniejszy artykuł nie narusza prawa Państw Członkowskich do ustalania wielkości napływu obywateli państw trzecich z państw trze-

cych na ich terytorium w poszukiwaniu pracy najemnej lub pracy wykonywanej na własny rachunek.

Artykuł III-169

Polityki Unii, o których mowa w niniejszej sekcji oraz ich realizacja także w kwestii finansowej podlegają zasadzie solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności pomiędzy Państwami Członkowskimi. Akty prawne Unii przyjęte zgodnie z niniejszą sekcją zawsze, gdy jest to konieczne, zawierają odpowiednie środki w celu zastosowania tej zasady.

SEKCJA 3

WSPÓLPRACA SĄDOWA W SPRAWACH CYWILNYCH

Artykuł III-170

1. Unia rozwija współpracę sądową w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne opartą na zasadzie wzajemnego uznania decyzji sądowych i pozasądowych. Współpraca ta może obejmować działania zmierzające do zbliżenia przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

2. W tym celu ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki zmierzające między innymi do zapewnienie:

- a) wzajemnego uznawania przez Państwa Członkowskie orzeczeń sądowych i pozasądowych i ich wykonywania;
- b) transgranicznego doręczania pism sądowych i pozasądowych;
- c) zgodności norm mających zastosowanie w Państwach Członkowskich w dziedzinie kolizji i sporów o właściwość;
- d) współpracy w dziedzinie gromadzenia dowodów;
- e) wysokiego poziomu dostępu do wymiaru sprawiedliwości;
- f) należytego biegu procedur cywilnych, wspierając w razie potrzeby zgodność norm procedury cywilnej mających zastosowanie w Państwach Członkowskich;
- g) rozwoju alternatywnych metod rozwiązywania sporów;

h) wspieranie szkolenia funkcjonariuszy oraz pracowników wymiaru sprawiedliwości.

3. W odstępstwie od ustępu 2, środki dotyczące prawa rodzinnego mające skutki transgraniczne są ustanowione przez ustawę europejską lub europejską ustawę ramową Rady Ministrów. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może podjąć decyzję europejską określającą aspekty prawa rodzinnego mające skutki transgraniczne, które mogą być przyjęte z zastosowaniem zwykłej procedury ustawodawczej. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

SEKCJA 4

WSPÓLPRACA SĄDOWA W SPRAWACH KARNYCH

Artykuł III-171

1. Współpraca sądowa w sprawach karnych w Unii opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania wyroków i decyzji sądowych i obejmuje zbliżanie przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich w dziedzinach określonych w artykule III-172 ustęp 2.

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki zmierzające do:

- a) ustanowienia reguł i procedur, zapewniających w całej Unii uznawanie wszelkich form wyroków i decyzji sądowych;
- b) zapobiegania i rozwiązywania sporów o właściwość między Państwami Członkowskimi;
- c) wspierania szkolenia funkcjonariuszy i pracowników wymiaru sprawiedliwości;
- d) ułatwiania współpracy między organami wymiaru sprawiedliwości lub równoważnymi organami Państw Członkowskich w ramach ścigania karnego i wykonywania decyzji.

2. W celu ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i decyzji sądowych oraz współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych

mającej wymiar transgraniczny, europejska ustawa ramowa może ustanawiać minimalne normy dotyczące:

- a) wzajemnej dopuszczalności dowodów między Państwami Członkowskimi;
- b) praw jednostki w postępowaniu karnym;
- c) praw ofiar przestępstw;
- d) pozostałych specyficznych aspektów postępowania karnego, które uprzednio określiła Rada Ministrów w decyzji europejskiej. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

Przyjęcie tych minimalnych norm nie stanowi przeszkody dla Państw Członkowskich w utrzymaniu lub ustanowieniu wyższego poziomu ochrony praw jednostki w postępowaniu karnym.

Artykuł III-172

1. Europejska ustawa ramowa może ustanowić normy minimalne określające przestępstwo oraz kary w dziedzinach szczególnie poważnych form przestępczości o wymiarze transgranicznym, wynikającym z rodzaju lub skutków tych przestępstw lub ze szczególnej potrzeby wspólnego ich zwalczania.

Takimi formami przestępczości są: terroryzm, handel ludźmi i seksualne wykorzystywanie kobiet i dzieci, nielegalny handel narkotykami, nielegalny handel bronią, pranie brudnych pieniędzy, korupcja, fałszowanie środków płatniczych, przestępczość komputerowa i przestępczość zorganizowana.

W zależności od rozwoju przestępczości Rada Ministrów może podjąć decyzję europejską określającą inne formy przestępczości spełniające kryteria wymienione w niniejszym ustępie. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

2. Jeżeli zbliżenie norm prawa karnego okazuje się niezbędne w celu zapewnienia skutecznej realizacji polityki Unii w dziedzinie, która stała się przedmiotem środków harmonizujących, europejska

ustawa ramowa może ustanowić normy minimalne określające przestępstwo i kary w danej dziedzinie.

Bez uszczerbku dla artykułu III-165, ta ustawa ramowa jest uchwalana zgodnie z procedurą zastosowaną w przypadku przyjmowania środków harmonizujących, o których mowa w poprzednim ustępie.

Artykuł III-173

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić środki w celu wspierania działania Państw Członkowskich w dziedzinie zapobiegania przestępczości. Środki te nie mogą obejmować zbliżania przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Artykuł III-174

1. Zadaniem Eurojustu jest wspieranie i wzmacnianie koordynacji i współpracy między krajowymi organami ścigania w sprawach poważnej przestępczości, która dotyczy dwu lub więcej Państw Członkowskich, albo która wymaga wspólnego ścigania, na podstawie operacji prowadzonych i informacji dostarczanych przez organy Państw Członkowskich i Europol.

2. Ustawa europejska określa strukturę, funkcjonowanie, zakres działań i zadania Eurojustu. Do zadań tych mogą należeć:

a) wszczynanie i koordynowanie ścigania karnego prowadzonego przez właściwe organy krajowe, w szczególności ściganie przestępstw na szkodę interesów finansowych Unii;

b) wzmocnienie współpracy sądowej, w tym poprzez rozwiązywanie sporów o właściwość i poprzez ściślejszą współpracę z Europejską Siecią Sądową;

Ustawa europejska określa także warunki udziału Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych w ocenie działalności Eurojustu.

3. W ramach ścigania, o którym mowa w niniejszych postanowieniach, bez uszczerbku dla artykułu III-175, akty urzędowe w postę-

powaniu sądowym wykonywane są przez właściwych urzędników krajowych.

Artykuł III-175

1. W walce z poważną przestępczością o wymiarze transgranicznym oraz przestępstwami na szkodę interesów Unii, ustawa europejska Rady Ministrów może ustanowić Prokuraturę Europejską przy Eurojuście. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

2. Prokuratura Europejska jest właściwa do spraw dochodzenia, ścigania, wnoszenia oskarżenia, w razie potrzeby w powiązaniu z Europolem, przeciw osobom, które jako sprawcy lub współsprawcy popełniły poważne przestępstwa, dotyczące kilku Państw Członkowskich, oraz przestępstwa na szkodę interesów finansowych Unii, określonych w ustawie europejskiej przewidzianej w ustępie 1. Prokuratura Europejska jest właściwa do wnoszenia publicznego oskarżenia przed właściwymi sądami Państw Członkowskich w związku z tymi przestępstwami.

3. Ustawa europejska, o której mowa w ustępie 1 określa status Prokuratury Europejskiej, warunki wypełniania jej zadań, przepisy regulujące jej działalność oraz zasady dopuszczalności dowodów i sądowej kontroli działań proceduralnych podejmowanych przez Prokuraturę Europejską w ramach powierzonych jej funkcji.

SEKCJA 5

WSPÓLPRACA POLICYJNA

Artykuł III-176

1. Unia ustanawia współpracę obejmującą wszystkie organy Państw Członkowskich, które są właściwe w sprawach bezpieczeństwa wewnętrznego, włącznie z policją, służbami celnymi i innymi wyspecjalizowanymi organami ścigania, w zapobieganiu, wykrywaniu i ściganiu przestępstw.

2. W tym celu ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa mogą ustanowić środki dotyczące:

a) gromadzenia, przechowywania, przetwarzania, analizowania i wymiany istotnych informacji;

b) wspierania szkolenia personelu oraz współpracy w zakresie wymiany personelu oraz wyposażenia i badań w dziedzinie kryminalistyki;

c) wspólnych technik śledczych dotyczących wykrywania form poważnej przestępczości zorganizowanej.

3. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów może ustanowić środki dotyczące współpracy operacyjnej między organami, o których mowa w niniejszym artykule. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-177

1. Zadaniem Europolu jest wspieranie i umacnianie działalności organów policyjnych i innych organów ścigania Państw Członkowskich oraz ich wzajemnej współpracy w zapobieganiu i zwalczaniu ciężkiej przestępczości dotyczącej dwóch lub kilku Państw Członkowskich, terroryzmu i form przestępczości naruszających wspólny interes będący przedmiotem polityki Unii.

2. Ustawa europejska określa strukturę, funkcjonowanie, zakres działalności i zadania Europolu. Zadania te mogą obejmować:

a) gromadzenie, przechowywanie, przetwarzanie, analizowanie i wymianę informacji przekazywanych przez organy Państw Członkowskich, państw trzecich lub instytucji spoza UE;

b) koordynację, organizację i realizację działań śledczych i operacyjnych prowadzonych wspólnie z właściwymi organami Państw Członkowskich lub w ramach wspólnych grup dochodzeniowych, w razie potrzeby we współpracy z Eurojustem.

Ustawa europejska określa ponadto tryb kontroli działalności Europolu przez Parlament Europejski, do której zostają także włączone parlamenty narodowe Państw Członkowskich.

3. Wszelkie działania operacyjne Europolu muszą być prowadzone w porozumieniu i za zgodą władz Państw Członkowskich, których terytorium dotyczą. Użycie środków przymusu należy do wyłącznej kompetencji właściwych organów krajowych.

Artykuł III-178

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów określa warunki i ograniczenia podejmowania przez właściwe organy Państw Członkowskich, wymienione w artykułach III-171 i III-176, działań na terytorium innego Państwa Członkowskiego, w porozumieniu i za zgodą władz tego państwa. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

ROZDZIAŁ V

DZIEDZINY PODEJMOWANIA PRZEZ UNIĘ DZIAŁAŃ KOORDYNUJĄCYCH, UZUPEŁNIAJĄCYCH LUB WSPIERAJĄCYCH

SEKCJA 1

ZDROWIE PUBLICZNE

Artykuł III-179

1. Przy określaniu i realizacji wszystkich polityk i działań Unii zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego.

Działanie Unii, które uzupełnia polityki krajowe, nakierowane jest na poprawę zdrowia publicznego, zapobieganie chorobom i dolegliwościom ludzkim oraz usuwanie źródeł zagrożeń dla zdrowia fizycznego i umysłowego. Działanie to obejmuje zwalczanie epidemii, poprzez wspieranie badań nad ich przyczynami, sposobami ich rozprzestrzeniania się oraz zapobiegania im, jak również informacji i edukacji zdrowotnej.

Unia uzupełnia działanie Państw Członkowskich w celu zmniejszenia szkodliwych dla zdrowia skutków narkomanii, włącznie z informacją i profilaktyką.

2. Unia zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi w dziedzinach określonych w niniejszym artykule oraz, jeżeli to konieczne, wspiera ich działania.

Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą własne polityki i programy w dziedzinach określonych w ustępie 1. Komisja może podjąć, w ścisłym kontakcie z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji, w szczególności, poprzez inicjatywy mające na celu określenie kierunków i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest wyczerpująco informowany.

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie zdrowia publicznego.

4. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule ustanawiając następujące środki w celu rozwiązania wspólnych problemów w dziedzinie bezpieczeństwa:

a) środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa organów i substancji pochodzenia ludzkiego, krwi i pochodnych krwi; środki te nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych;

b) środki w dziedzinach weterynaryjnej i fitosanitarnej, mające bezpośrednio na celu ochronę zdrowia publicznego;

Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

5. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może również ustanowić środki zachęcające, zmierzające do ochrony i poprawy

zdrowia ludzkiego oraz zwalczania epidemii transgranicznych, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

6. Do celów niniejszego artykułu, Rada Ministrów, na wniosek Komisji, może również przyjąć zalecenia.

7. Działanie Unii w dziedzinie zdrowia publicznego w pełni szanuje odpowiedzialność Państw Członkowskich za organizację i świadczenie usług zdrowotnych i opieki medycznej. W szczególności środki określone w ustępie 4 litera a nie naruszają przepisów krajowych dotyczących pozyskiwania organów i krwi lub ich wykorzystywania do celów medycznych.

SEKCJA 2 PRZEMYSŁ

Artykuł III-180

1. Unia i Państwa Członkowskie czuwają nad zapewnieniem warunków niezbędnych dla konkurencyjności przemysłu Unii.

W tym celu, zgodnie z systemem wolnych i konkurencyjnych rynków, ich działania zmierzają do:

a) przyspieszenia dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych;

b) wspierania środowiska sprzyjającego inicjatywom i rozwojowi przedsiębiorstw w całej Unii, a zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw;

c) wspierania środowiska sprzyjającego współpracy między przedsiębiorstwami;

d) sprzyjania lepszemu wykorzystaniu potencjału przemysłowego polityk innowacyjnych, badań i rozwoju technologicznego.

2. Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, konsultują się wzajemnie oraz, w miarę potrzeby, koordynują swoje działania. Ko-

misja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji, w szczególności inicjatywy mające na celu określenie kierunków i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest wyczerpująco informowany.

3. Unia przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1 przez polityki i działania, które prowadzi na podstawie innych postanowień Konstytucji. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa może ustanowić szczególne środki przeznaczone na wsparcie działań podjętych w Państwach Członkowskich, służących osiągnięciu celów określonych w ustępie 1, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Niniejsza sekcja nie stanowi podstawy do wprowadzenia przez Unię jakiegokolwiek środka, który mógłby prowadzić do zakłócenia konkurencji, bądź który zawiera przepisy podatkowe lub przepisy odnoszące się do praw i interesów pracowników najemnych.

SEKCJA 3 KULTURA

Artykuł III-181

1. Unia przyczynia się do rozkwitu kultur Państw Członkowskich, w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego.

2. Działanie Unii zmierza do zachęcania do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeżeli to niezbędne, do wspierania i uzupełniania ich działań w następujących dziedzinach:

a) pogłębiania wiedzy oraz upowszechniania kultury i historii narodów europejskich,

b) zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim,

- c) niehandlowej wymiany kulturalnej,
- d) twórczości artystycznej i literackiej, włącznie z sektorem audiowizualnym.

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi oraz z kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kultury, zwłaszcza z Radą Europy.

4. Unia uwzględnia aspekty kulturowe w swoim działaniu na podstawie innych postanowień Konstytucji, zwłaszcza w celu poszanowania i popierania różnorodności jej kultur.

5. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule:

a) ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia działania zachęcające, z wyłączeniem jakiejkolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów;

b) Rada Ministrów, na wniosek Komisji, przyjmuje zalecenia.

SEKCJA 4

EDUKACJA, KSZTAŁCENIE ZAWODOWE, MŁODZIEŻ I SPORT

Artykuł III-182

1. Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości, poprzez zachęcanie do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeśli jest to niezbędne, poprzez wspieranie i uzupełnianie ich działalności. Unia w pełni szanuje odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również ich różnorodność kulturową i językową.

2. Działanie Unii zmierza do:

a) rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji, zwłaszcza przez nauczanie i upowszechnianie języków Państw Członkowskich;

b) sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, w tym poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów;

c) promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi;

d) rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych Państw Członkowskich;

e) sprzyjania rozwojowi wymiany młodzieży i wymiany instruktorów społeczno-oświatowych i zachęcania młodzieży do udziału w życiu demokratycznym Europy;

f) popierania rozwoju kształcenia na odległość.

g) rozwoju europejskiego wymiaru sportu, przez popieranie uczciwej rywalizacji i współpracy między organizacjami sportowymi, jak również przez ochronę integralności fizycznej i umysłowej sportowców, w szczególności młodych sportowców.

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi oraz z kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie edukacji, zwłaszcza z Radą Europy.

4. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule:

a) ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki zachęcające, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

b) Rada Ministrów, na wniosek Komisji, przyjmuje zalecenia.

Artykuł III-183

1. Unia realizuje politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działanie Państw Członkowskich, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść i organizację kształcenia zawodowego.

2. Działanie Unii zmierza do:

a) ułatwienia przystosowania się do zmian w przemyśle, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie;

b) poprawy kształcenia zawodowego wstępnego i ustawicznego w celu ułatwienia integracji zawodowej i reintegracji z rynkiem pracy;

c) ułatwienia dostępu do kształcenia zawodowego i sprzyjania mobilności instruktorów i kształcących się, a zwłaszcza młodzieży;

d) pobudzania współpracy w dziedzinie kształcenia między instytucjami edukacyjnymi lub kształcenia zawodowego a przedsiębiorstwami;

e) rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów kształcenia Państw Członkowskich.

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kształcenia zawodowego.

4. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Ustawa europejska i europejska ustawa ramowa jest uchwalana po konsultacji z Komitetem Regionów i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

SEKCJA 5

OCHRONA CYWILNA

Artykuł III-184

1. Unia zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi w celu wzmocnienia skuteczności systemów zapobiegania i ochrony przed katastrofą naturalną lub spowodowaną działalnością człowieka wewnątrz Unii.

Działanie Unii zmierza do:

a) wspierania i uzupełniania działania Państw Członkowskich na szczeblu krajowych, regionalnym i lokalnym dotyczących zapobiegania zagrożeniu, przygotowania personelu ochrony cywilnej w Pań-

stwach Członkowskich oraz interwencji w razie katastrofy naturalnej lub spowodowaną działalnością człowieka;

b) popierania szybkiej i skutecznej współpracy operacyjnej między krajowymi służbami ochrony cywilnej;

c) sprzyjania spójności działań podejmowanych na szczeblu międzynarodowym w dziedzinie ochrony cywilnej.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia niezbędne środki przyczyniające się do osiągnięcia celów, o których mowa w ustępie 1, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

SEKCJA 6

WSPÓŁPRACA ADMINISTRACYJNA

Artykuł III-185

1. Skuteczne wdrażanie prawa Unii przez Państwa Członkowskie mające istotne znaczenie dla dobrego funkcjonowania Unii, jest uznawane za sprawę będącą przedmiotem wspólnego zainteresowania.

2. Unia może wspierać wysiłki podejmowane przez Państwa Członkowskie w celu poprawy zdolności administracyjnej do wdrażania prawa Unii. Działanie to może polegać w szczególności na ułatwianiu wymiany informacji i funkcjonariuszy oraz wspieraniu programów szkolenia. Żadne Państwo Członkowskie nie jest zobowiązane do korzystania z tego wsparcia. Ustawa europejska ustanawia niezbędne w tym celu środki, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich

3. Niniejszy artykuł nie narusza zobowiązań Państw Członkowskich do wdrażania prawa Unii ani prerogatyw i obowiązków Komisji. Nie narusza również pozostałych postanowień Konstytucji przewidujących współpracę administracyjną między Państwami Członkowskimi oraz między nimi i Unią.

TYTUŁ IV STOWARZYSZENIE KRAJÓW I TERYTORIÓW ZAMORSKICH

Artykuł III-186

Kraje i terytoria pozaeuropejskie, które utrzymują szczególne stosunki z Danią, Francją, Niderlandami i Zjednoczonym Królestwem są stowarzyszone z Unią. Lista tych krajów i terytoriów (dalej zwanych „krajami i terytoriami”) zawarta jest w załączniku II*.

Celem stowarzyszenia jest promowanie rozwoju gospodarczego i społecznego krajów i terytoriów oraz ustanowienie ścisłych stosunków gospodarczych między nimi i Unią jako całością.

Stowarzyszenie służy przede wszystkim sprzyjaniu interesom i pomyślności mieszkańców tych krajów i terytoriów, w sposób prowadzący je do rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego, do czego aspirują.

Artykuł III-187

Stowarzyszenie ma następujące cele.

a) Państwa Członkowskie stosują w wymianie handlowej z krajami i terytoriami takie same warunki, jakie stosują między sobą na podstawie Konstytucji,

b) Każdy kraj lub terytorium stosuje w swej wymianie handlowej z Państwami Członkowskimi oraz innymi krajami i terytoriami takie same warunki, jakie stosuje względem Państwa europejskiego, z którym utrzymuje szczególne stosunki,

c) Państwa Członkowskie przyczyniają się do inwestycji, których wymaga stopniowy rozwój tych krajów i terytoriów,

d) W odniesieniu do inwestycji finansowanych przez Unię udział w przetargach i dostawach jest otwarty na równych warunkach dla

* Ten załącznik, odpowiadający załącznikowi II do TWE ma być sporządzony.

wszystkich osób fizycznych i prawnych, które mają przynależność Państwa Członkowskiego lub jednego z krajów i terytoriów,

)W stosunkach między Państwami Członkowskimi oraz krajami i terytoriami prawo przedsiębiorczości obywateli i spółek jest regulowane zgodnie z postanowieniami i przy zastosowaniu procedur przewidzianych w podsekcji dotyczącej prawa przedsiębiorczości oraz na niedyskryminacyjnych podstawach, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych przyjętych na podstawie artykułu III-191.

Artykuł III-188

1. Cła na przywóz do Państw Członkowskich towarów pochodzących z krajów i terytoriów są zakazane tak jak cła między Państwami Członkowskimi zgodnie Konstytucją.

2. Cła na przywóz do każdego kraju lub terytorium z Państw Członkowskich lub z innego kraju lub terytorium są zakazane zgodnie z postanowieniami artykułu III-38.

3. Kraje i terytoria mogą jednak nakładać cła odpowiadające potrzebom ich rozwoju i uprzemysłowienia lub cła o charakterze fiskalnym, mające na celu zasilanie ich budżetu.

Cła określone w pierwszym akapicie nie mogą przewyższać poziomu ceł nałożonych na przywóz produktów pochodzących z Państwa Członkowskiego, z którym każdy kraj lub terytorium utrzymuje szczególne stosunki.

4. Ustęp 2 nie ma zastosowania do krajów lub terytoriów, które z racji ich szczególnych zobowiązań międzynarodowych, którymi są związane, stosują już niedyskryminacyjną taryfę celną.

5. Ustanowienie lub zmiana ceł nałożonych na towary przywożone do krajów i terytoriów nie powinno powodować faktycznej lub prawnej, bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji między przywozem z różnych Państw Członkowskich.

Artykuł III-189

Jeżeli poziom ceł mających zastosowanie do towarów pochodzących z państwa trzeciego przy wjeździe do kraju lub na terytorium

może, po zastosowaniu artykułu III-188 ustęp 1, spowodować zakłócenia w handlu ze szkodą dla Państwa Członkowskiego, może ono żądać od Komisji zaproponowania innym Państw Członkowskim podjęcia działań niezbędnych do zaradzenia tej sytuacji.

Artykuł III-190

Z zastrzeżeniem postanowień dotyczących zdrowia publicznego, bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego, swoboda przepływu pracowników z krajów i terytoriów do Państw Członkowskich oraz z Państw Członkowskich do krajów i terytoriów będzie uregulowana zgodnie z artykułem III-191.

Artykuł III-191

Rada Ministrów, przyjmuje jednomyślnie, na podstawie doświadczeń nabytych w ramach stowarzyszenia krajów i terytoriów z Unią, rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie dotyczące sposobów i procedury stowarzyszenia krajów i terytoriów z Unią.

Artykuł III-192

Artykuły III-186 – III-191 stosują się do Grenlandii, z zastrzeżeniem specyficznych postanowień zawartych w Protokole w sprawie szczególnych ustaleń dla Grenlandii.

TYTUŁ V

DZIAŁANIA ZEWNĘTRZNE UNII

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA O OGÓLNYM ZASTOSOWANIU

Artykuł III-193

1. W swych działaniach na arenie międzynarodowej Unia kieruje się zasadami, które przyświecały jej utworzeniu, rozwojowi i poszerzeniu i które zamierza wspierać na świecie, takimi jak demokracja,

państwo prawne, powszechność i niepodzielność praw człowieka i podstawowych wolności, poszanowanie godności ludzkiej, zasady równości i solidarności oraz przestrzeganie prawa międzynarodowego zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych.

Unia dąży do rozwijania stosunków i budowania partnerstwa z państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi lub światowymi, które również przyjęły te wartości. Sprzyja rozwiązaniom wielostronnym dla wspólnych problemów, w szczególności w ramach Narodów Zjednoczonych.

2. Unia określa i prowadzi wspólną politykę i działania; działa również na rzecz osiągnięcia wysokiego stopnia współpracy we wszelkich dziedzinach stosunków międzynarodowych, w celu:

a) ochrony wspólnych wartości, podstawowych interesów, bezpieczeństwa, niezależności i integralności Unii;

b) umacniania i wspierania demokracji, państwa prawnego, praw człowieka i prawa międzynarodowego;

c) utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i umacniania bezpieczeństwa międzynarodowego zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych;

d) wspierania trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego oraz w zakresie środowiska naturalnego państw rozwijających się, przyjąwszy za nadrzędny cel likwidację ubóstwa;

e) zachęcania wszystkich państw do integracji w ramach gospodarki światowej, również drogą stopniowej eliminacji ograniczeń w handlu międzynarodowym;

f) opracowywania międzynarodowych środków służących ochronie i poprawie stanu środowiska oraz trwałego zarządzania światowymi zasobami naturalnymi, w celu zapewnienia trwałego rozwoju;

g) niesienia pomocy narodom, państwom i regionom w usuwaniu skutków katastrof naturalnymi lub wywołanych działalnością człowieka;

h) wspieranie systemu międzynarodowego opartego na wzmocnionej współpracy wielostronnej i właściwego zarządzania w skali światowej.

3. Unia szanuje zasady i realizuje cele wymienione w ustępach 1 i 2 przy opracowywaniu i realizacji różnych dziedzin działania zewnętrznego Unii ujętych w niniejszym tytule oraz aspektów zewnętrznych innych polityk Unii.

Unia czuwa nad zachowaniem spójności wszystkich dziedzin jej zewnętrznego działania oraz między nimi a jej innymi politykami. Rada Ministrów i Komisja, z pomocą Ministra Spraw Zagranicznych Unii, zapewniają tę spójność i współpracują w tym celu.

Artykuł III-194

1. Na podstawie zasad i celów wymienionych w artykule III-193, Rada Europejska określa interesy i cele strategiczne Unii.

Decyzje europejskie Rady Europejskiej w sprawie interesów i celów strategicznych Unii dotyczą wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, jak również innych dziedzin związanych z działaniami zewnętrznymi Unii. Decyzje te mogą dotyczyć relacji Unii z państwem lub regionem, lub określonego tematu. Określają czas trwania i środki, które mają być przekazane przez Unię i Państwa Członkowskie.

Rada Europejska stanowi jednomyślnie, na zalecenie Rady Ministrów, która przyjmuje je na warunkach określonych dla każdej dziedziny. Decyzje europejskie Rady Europejskiej są wprowadzane w życie zgodnie z procedurami przewidzianymi w Konstytucji.

2. Minister Spraw Zagranicznych, w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, zaś Komisja, w odniesieniu do pozostałych dziedzin działania zewnętrznego, mogą przedkładać Radzie Ministrów wspólne propozycje.

ROZDZIAŁ II

WSPÓLNA POLITYKA ZAGRANICZNA

I BEZPIECZEŃSTWA

Artykuł III-195

1. W kontekście zasad i celów swoich działań zewnętrznych, Unia określa i realizuje wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, obejmującą wszystkie dziedziny polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

2. Państwa Członkowskie popierają, aktywnie i bez zastrzeżeń, politykę zewnętrzną i bezpieczeństwa Unii w duchu lojalności i wzajemnej solidarności.

Państwa Członkowskie działają zgodnie na rzecz umacniania i rozwijania wzajemnej solidarności politycznej. Powstrzymują się od wszelkich działań, które byłyby sprzeczne z interesami Unii lub mogłyby zaszkodzić jej skuteczności jako spójnej sile w stosunkach międzynarodowych.

Rada Ministrów i Minister Spraw Zagranicznych Unii czuwają nad poszanowaniem tych zasad.

3. Unia prowadzi wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa poprzez:

- a) określanie ogólnych wytycznych,
- b) podejmowanie decyzji o:
 - i) działaniach Unii,
 - ii) stanowiskach Unii,
 - iii) realizacji działań i stanowisk,
- c) umacnianie systematycznej współpracy między Państwami Członkowskimi w prowadzeniu ich polityki.

Artykuł III-196

1. Rada Europejska określa ogólne wytyczne wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, łącznie ze sprawami mającymi wpływ na kwestie polityczno-obronne.

Jeżeli wydarzenia międzynarodowe tego wymagają, Przewodniczący Rady Europejskiej zwołuje nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej w celu określenia strategicznych kierunków polityki Unii w obliczu takich wydarzeń.

2. Na podstawie określonych przez Radę Europejską kierunków strategicznych Rada Ministrów podejmuje decyzje europejskie, niezbędne do określenia i wprowadzenia w życie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Artykuł III-197

1. Minister Spraw Zagranicznych Unii, który przewodniczy Radzie Ministrów do Spraw Zagranicznych, poprzez swoje propozycje wnosi wkład w kształtowanie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz zapewnia wprowadzanie w życie decyzji europejskich podejmowanych przez Radę Europejską i Radę Ministrów.

2. W sprawach dotyczących wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Unia jest reprezentowana przez Ministra Spraw Zagranicznych Unii. Minister prowadzi dialog polityczny w imieniu Unii oraz wyraża stanowisko Unii w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych.

3. W wykonywaniu mandatu Minister Spraw Zagranicznych Unii korzysta ze wsparcia Europejskiej Służby do Spraw Działań Zewnętrznych. Służba działa we współpracy ze służbami dyplomatycznymi Państw Członkowskich³

Artykuł III-198

1. W przypadku gdy sytuacja międzynarodowa wymaga podjęcia przez Unię działań operacyjnych, Rada Ministrów podejmuje niezbędne decyzje europejskie. Decyzje te określają cele, zakres i środki, jakie mają być oddane do dyspozycji Unii, warunki wprowadzania ich w życie oraz – w razie potrzeby – czas ich trwania.

³ Zob. Deklaracja w sprawie utworzenia Europejskiej Służby do Spraw Działań Zewnętrznych.

Jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności mająca wyraźny wpływ na kwestię stanowiącą przedmiot takiej decyzji europejskiej, Rada Ministrów dokonuje przeglądu zasad i celów działania oraz podejmuje niezbędne decyzje europejskie. Dopóki Rada Ministrów nie podjęła działań, decyzja europejska w sprawie działania Unii pozostaje w mocy.

2. Takie decyzje europejskie wiążą państwa członkowskie w odniesieniu do zajmowanych przez nie stanowisk i prowadzonych działań.

3. O wszelkich zamiarach zajęcia krajowego stanowiska lub podjęcia jakiegokolwiek krajowego działania w zastosowaniu decyzji europejskiej, o której mowa w ustępie 1, należy poinformować w takim czasie, aby możliwe było – w razie potrzeby – wcześniejsze przeprowadzenie w Radzie Ministrów uzgodnień. Obowiązek wcześniejszego poinformowania nie dotyczy postanowień stanowiących jedynie proste wykonanie decyzji europejskich na płaszczyźnie krajowej.

4. W przypadku bezwzględnej konieczności wynikającej z rozwoju sytuacji i wobec braku nowej decyzji europejskiej, Państwa Członkowskie mogą podjąć w trybie pilnym niezbędne postanowienia, uwzględniając ogólne cele decyzji europejskiej, o której mowa w ustępie 1. Państwo Członkowskie, które podejmuje takie postanowienia, informuje o nich niezwłocznie Radę Ministrów.

6. W przypadku poważnych trudności w wykonaniu decyzji europejskiej przewidzianej w niniejszym artykule, Państwo Członkowskie powiadamia o nich Radę Ministrów, która rozważa je i poszukuje właściwych rozwiązań. Nie mogą być one sprzeczne z celami wspólnego działania ani szkodzić jego skuteczności.

Artykuł III-199

Rada Ministrów podejmuje decyzje europejskie, które określają podejście Unii do danego problemu o charakterze geograficznym lub przedmiotowym. Państwa Członkowskie zapewniają zgodność swych polityk krajowych ze stanowiskami Unii.

Artykuł III-200

1. Każde Państwo Członkowskie, Minister Spraw Zagranicznych Unii lub Minister przy wsparciu Komisji, mogą zwracać się do Rady Ministrów ze wszelkimi pytaniami dotyczącymi wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz przedkładać jej wnioski .

2. W przypadkach wymagających szybkiej decyzji Minister Spraw Zagranicznych Unii zwołuje, z inicjatywy własnej lub na żądanie Państwa Członkowskiego, w ciągu 48 godzin lub – w razie bezwzględnej potrzeby – w krótszym terminie, nadzwyczajne posiedzenie Rady Ministrów.

Artykuł III-201

1. Decyzje europejskie, o których mowa w niniejszym rozdziale, Rada Ministrów podejmuje stanowiąc jednomyślnie. Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w podjęciu takich decyzji.

Każdy członek Rady Ministrów, który wstrzymuje się od głosu, może jednocześnie złożyć formalne oświadczenie. W takim przypadku nie jest on zobowiązany do wykonania decyzji europejskiej, ale akceptuje, że decyzja ta wiąże Unię. W duchu wzajemnej solidarności to Państwo Członkowskie powstrzymuje się od wszelkich działań, które mogłyby być sprzeczne lub utrudnić działania Unii podejmowane na podstawie tej decyzji. Pozostałe Państwa Członkowskie szanują jego stanowisko. Decyzja nie zostaje podjęta, jeżeli członkowie Rady Ministrów, którzy złożyli oświadczenie w związku ze wstrzymaniem się od głosu, reprezentują co najmniej jedną trzecią Państw Członkowskich reprezentujących co najmniej jedną trzecią ludności Unii.

2. Na zasadzie odstępstwa od postanowień ustępu 1 Rada Ministrów stanowi większością kwalifikowaną w sytuacji, gdy:

a) podejmuje decyzje europejskie w sprawie działań i stanowisk Unii na podstawie decyzji europejskiej Rady Europejskiej, dotyczącej strategicznych interesów i celów Unii, określonej w artykule III-194 ustęp 1,

b) podejmuje decyzję w sprawie działania lub stanowiska Unii, na wniosek Ministra przedłożony w wyniku specjalnego żądania, które Rada Europejska skierowała do niego z własnej inicjatywy lub inicjatywy Ministra,

c) podejmuje decyzję europejską wykonującą decyzję o realizacji działania lub stanowiska Unii,

d) podejmuje decyzję europejską dotyczącą mianowania specjalnego przedstawiciela zgodnie z artykułem III-201 niniejszego rozdziału.

Głosowanie nie dochodzi do skutku, jeżeli członek Rady Ministrów oświadcza, że z istotnych względów polityki krajowej, które musi określić, zamierza się sprzeciwić przyjęciu decyzji podejmowanej większością kwalifikowaną. Minister Spraw Zagranicznych Unii będzie, w ścisłej konsultacji z zainteresowanym Państwem Członkowskim, poszukiwać odpowiedniego rozwiązania. Rada Ministrów, stanowiąc większością kwalifikowaną, może zażądać przedłożenia tej sprawy Radzie Europejskiej w celu podjęcia decyzji jednomyślnie.

3. Rada Europejska może jednomyślnie zdecydować, że Rada Ministrów stanowi większością kwalifikowaną w sytuacjach innych niż wymienione w ustępie 2.

4. Ustępy 2 i 3 nie stosują się do decyzji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

Artykuł III-202

1. Jeżeli Unia określiła wspólne podejścia w rozumieniu artykułu I-39 ustęp 5, Minister Spraw Zagranicznych Unii i ministrowie spraw zagranicznych Państw Członkowskich koordynują swoją działalność w Radzie Ministrów.

2. Misje dyplomatyczne Państw Członkowskich i delegacje Unii współpracują ze sobą w państwach trzecich i w organizacjach międzynarodowych, przyczyniając się do formułowania i wprowadzania w życie wspólnego podejścia.

Artykuł III-203

Rada Ministrów może w każdym przypadku, gdy uzna to za niezbędne, mianować – na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych Unii – specjalnego przedstawiciela, któremu powierza się mandat w odniesieniu do poszczególnych spraw politycznych. Specjalny przedstawiciel w sprawowaniu swojego mandatu podlega Ministrowi Spraw Zagranicznych Unii.

Artykuł III-204

Unia może zawierać umowy z jednym lub z większą liczbą państw bądź z organizacjami międzynarodowymi w wykonaniu postanowień niniejszego rozdziału, zgodnie z procedurą określoną w artykule III-227.

Artykuł III-205

1. Minister Spraw Zagranicznych Unii konsultuje z Parlamentem Europejskim najważniejsze kwestie i podstawowe kierunki wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym polityki bezpieczeństwa i obronnej, oraz czuwa, aby poglądy Parlamentu Europejskiego zostały należycie uwzględnione. Minister Spraw Zagranicznych Unii regularnie informuje Parlament Europejski o rozwoju wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym polityki bezpieczeństwa i obronnej. Specjalni przedstawiciele mogą być włączani w informowanie Parlamentu Europejskiego.

2. Parlament Europejski może kierować do Rady Ministrów i Ministra Spraw Zagranicznych Unii pytania lub formułować pod ich adresem zalecenia. Dwa razy w roku przeprowadza on debatę o postępach w realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej.

Artykuł III-206

1. Państwa Członkowskie koordynują swe działania w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych, podtrzymując na tym forum stanowiska Unii. Koordynację tę organizuje Minister Spraw Zagranicznych Unii.

Jeżeli w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych nie są reprezentowane wszystkie Państwa Członkowskie, uczestniczące Państwa Członkowskie podtrzymują stanowiska Unii.

2. Bez uszczerbku dla postanowień ustępu 1 i artykułu III-198 ustęp 3, Państwa Członkowskie reprezentowane w organizacjach międzynarodowych lub podczas konferencji międzynarodowych, w których nie uczestniczą wszystkie Państwa Członkowskie, informują te ostatnie, jak również Ministra Spraw Zagranicznych Unii, o wszelkich sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Państwa Członkowskie, które są także członkami Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, działają zgodnie i wyczerpująco informują pozostałe Państwa Członkowskie. Państwa Członkowskie, które są członkami Rady Bezpieczeństwa, przy wykonywaniu swoich funkcji będą bronić stanowisk i interesów Unii, bez uszczerbku dla ich zobowiązań wynikających z postanowień Karty Narodów Zjednoczonych.

Jeżeli Unia określiła stanowisko w kwestii wpisanej do porządku dziennego Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, Państwa Członkowskie, które zasiadają w Radzie Bezpieczeństwa wnoszą o przedstawienie stanowiska Unii przez Ministra Spraw Zagranicznych Unii.

Artykuł III-207

Misje dyplomatyczne i konsularne Państw Członkowskich oraz delegacje Unii w państwach trzecich i na konferencjach międzynarodowych, a także ich przedstawicielstwa w organizacjach międzynarodowych współpracują ze sobą, tak aby zapewnić poszanowanie i wprowadzenie w życie decyzji europejskich dotyczących stanowisk oraz działań Unii przyjętych przez Radę Ministrów. Umacniają one współpracę, wymieniając informacje i dokonując wspólnych ocen.

Przyczyniają się one do wprowadzania w życie postanowień przewidzianych w artykule I-8 ustęp 2, dotyczącym praw obywateli europejskich do ochrony na terytorium państwa trzeciego oraz środków podejmowanych zgodnie z artykułem III-11.

Artykuł III-208

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu III-247, Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa obserwuje sytuację międzynarodową w dziedzinach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz przyczynia się do określania polityk, wydając opinie dla Rady Ministrów – na jej żądanie lub z inicjatywy własnej. Czuwa on również nad wprowadzaniem w życie uzgodnionych polityk, bez uszczerbku dla kompetencji Ministra Spraw Zagranicznych Unii.

W zakresie objętym niniejszym rozdziałem, Komitet ten sprawuje, pod kierunkiem Rady Ministrów oraz w ścisłym porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych Unii, kontrolę polityczną i kierownictwo strategiczne nad operacjami zarządzania kryzysami, określonymi w artykule III-210.

Rada Ministrów może upoważnić Komitet do podjęcia, w celu i na czas trwania operacji zarządzania kryzysami, określonych przez Radę Ministrów, decyzji dotyczących kontroli politycznej i kierownictwa strategicznego nad operacją.

Artykuł III-209

Realizacja wspólnej polityki zagranicznej nie wpływa na kompetencje wymienione w artykule I-12 i I-16. Wprowadzenie w życie wspólnych polityk wymienionych w tych artykułach nie wpływa na kompetencje określone w artykule I-15.

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do kontroli przestrzegania niniejszego artykułu.

SEKCJA 1

WSPÓLNA POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I OBRONNA

Artykuł III-210

1. Misje przewidziane w artykule 40 ustęp 1, przy których prowadzeniu Unia może użyć środków wojskowych i cywilnych, obejmują wspólne działania rozbrojeniowe, misje humanitarne i ratunkowe, misje wojskowego doradztwa i wsparcia, misje zapobiegania konfliktom i utrzymywania pokoju oraz misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysami, w tym przywracaniu pokoju i stabilizacji sytuacji po konfliktach. Misje te mogą przyczyniać się do zwalczania terroryzmu, w tym poprzez wspieranie państw trzecich w walce z terroryzmem na ich terytoriach.

2. Rada Ministrów podejmuje jednomyślnie decyzje europejskie dotyczące misji w rozumieniu ustępu 1, określające cel i zakres misji oraz warunki ich wykonania. Minister Spraw Zagranicznych Unii zapewnia koordynację cywilnych i wojskowych aspektów tych misji pod nadzorem Rady Ministrów i w ścisłym i stałym porozumieniu z Komitetem Politycznym i Bezpieczeństwa.

Artykuł III-211

1. W ramach decyzji europejskich podejmowanych na podstawie artykułu III-210, Rada Ministrów może powierzyć przeprowadzenie misji grupie Państw Członkowskich, które dysponują wymaganymi zdolnościami i które pragną uczestniczyć w tej misji. Te Państwa Członkowskie, wspólnie z Ministrem Spraw Zagranicznych Unii, uzgadniają między sobą sposób zarządzania misją.

2. Państwa Członkowskie uczestniczące w misji regularnie informują Radę Ministrów o stanie misji. Jeżeli podczas prowadzenia misji wynikną nowe daleko idące konsekwencje lub jeżeli należy zmienić cel misji, ustalony przez Radę Ministrów na podstawie artykułu III-210, jej zakres lub sposób jej prowadzenia. W takich wypadkach Rada Ministrów podejmuje niezbędne decyzje europejskie.

Artykuł III-212

1. Zadaniem Europejskiej Agencji ds. Zbrojeń, Badań i Zdolności Wojskowych jest:

a) udział w określaniu celów w zakresie zdolności wojskowych Państw Członkowskich i ocena wykonania zobowiązań podjętych przez Państwa Członkowskie w zakresie zdolności wojskowych,

b) dążenie do harmonizacji potrzeb operacyjnych oraz wprowadzanie efektywnych i spójnych metod nabywania,

c) zgłaszanie propozycji wielostronnych projektów, dla realizacji celów w zakresie zdolności wojskowych oraz zapewnianie koordynacji programów realizowanych przez Państwa Członkowskie oraz zarządzania specjalnymi programami współpracy,

d) wspieranie badań w dziedzinie technologii obronnej, koordynowanie i planowanie wspólnych prac badawczych oraz studiów nad rozwiązaniami technicznymi odpowiadającym przyszłym potrzebom strategicznym,

e) udział w określaniu wszelkich środków użytecznych przy wzmacnianiu bazy przemysłowej i technologicznej sektora obrony i podnoszenia efektywności wydatków na cele wojskowe.

2. Agencja jest otwarta dla wszystkich Państw Członkowskich pragnących uczestniczyć w jej pracach. Rada Ministrów, stanowiąc większość kwalifikowaną podejmuje decyzję europejską, w której określa statut, siedzibę i sposób działania Agencji. Należy przy tym uwzględnić stopień faktycznego udziału w działaniach Agencji. Wewnątrz Agencji tworzy się specjalne grupy skupiające Państwa Członkowskie, które realizują wspólne projekty. Agencja wypełnia swoje misje, w miarę potrzeby, w powiązaniu z Komisją.

Artykuł III-213

1. Państwa Członkowskie wyszczególnione w Protokole [tytuł], które spełniają zaostrzone kryteria w zakresie zdolności wojskowych i pragną podjąć bardziej wiążące zobowiązania w tym względzie w celu podjęcia misji o większych wymaganiach; podejmują między sobą współpracę strukturalną w rozumieniu [artykułu I-40 ustęp 6]. Proto-

kół zawiera kryteria i zobowiązania dotyczące zdolności wojskowych, określone przez te Państwa Członkowskie.

2. Jeżeli Państwo Członkowskie zechce uczestniczyć w takiej współpracy w późniejszym okresie, podejmując wszystkie wynikające z tego obowiązki, o swoim zamiarze powiadamia Radę Europejską. Rada Ministrów rozpatruje prośbę danego Państwa Członkowskiego. W głosowaniu biorą udział jedynie członkowie Rady Ministrów, którzy reprezentują Państwa Członkowskie uczestniczące we współpracy strukturalnej.

3. Jeżeli Rada Ministrów podejmuje decyzje europejskie dotyczące kwestii objętych taką współpracą, jedynie członkowie Rady Ministrów, którzy reprezentują Państwa Członkowskie uczestniczące we współpracy strukturalnej biorą udział w debacie i podejmowaniu takich decyzji. Minister Spraw Zagranicznych Unii jest obecny podczas debaty. Informuje on systematycznie i odpowiednio przedstawicieli pozostałe Państw Członkowskich o rozwoju współpracy.

4. Rada Ministrów może powierzyć państwom uczestniczącym w takiej współpracy przeprowadzenie w ramach Unii misji, o której mowa w artykule III-210.

5. Z zastrzeżeniem powyższych ustępów, odpowiednie postanowienia dotyczące wzmocnionej współpracy stosuje się do współpracy strukturalnej uregulowanej w niniejszym artykule.

Artykuł III-214

1. Wszystkie Państwa Członkowskie Unii mogą uczestniczyć w ściślejszej współpracy w dziedzinie wzajemnej obrony, zgodnie z artykułem I-40 ustęp 7. Listę uczestniczących Państw Członkowskich włącza się do deklaracji [tytuł]. Jeżeli Państwo Członkowskie zechce włączyć do takiej współpracy w późniejszym okresie, przyjmując na siebie wynikające z niej obowiązki, informuje ono o tym Radę Europejską i podpisuje tę deklarację.

2. Państwo Członkowskie uczestniczące w takiej współpracy, które na swoim terytorium stało się obiektem agresji zbrojnej, informuje o sytuacji pozostałe uczestniczące Państwa Członkowskie i mo-

że je prosić o pomoc i wsparcie. Uczestniczące Państwa Członkowskie obradują na szczeblu ministrów, którym towarzyszą przedstawiciele tych państw w Komitecie Politycznym i Bezpieczeństwa oraz w Komitecie Wojskowym.

3. Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych jest niezwłocznie informowana o każdej agresji zbrojnej oraz o działaniach podjętych w odpowiedzi na agresję.

4. Niniejszy artykuł nie narusza praw i obowiązków danych Państw Członkowskich, wynikających z Paktu Północnoatlantyckiego.

SEKCJA 2

POSTANOWIENIA FINANSOWE

Artykuł III-215

1. Wydatki administracyjne ponoszone przez instytucje w związku z wykonywaniem postanowień zawartych w niniejszym rozdziale są pokrywane z budżetu Unii.

2. Wydatki operacyjne ponoszone w związku z wprowadzaniem w życie tych postanowień są również pokrywane z budżetu Wspólnot Europejskich, z wyjątkiem wydatków przypadających na operacje mające wpływ na kwestie wojskowe i polityczno-obronne oraz przypadków, gdy Rada Ministrów postanowi inaczej.

Jeśli wydatki nie są pokrywane z budżetu Unii, ponoszą je państwa członkowskie według kryterium produktu narodowego brutto, chyba że Rada Ministrów postanowi inaczej. Państwa Członkowskie, których przedstawiciele w Radzie złożyli formalne oświadczenie na podstawie artykułu III-201 ustęp 1 drugi akapit, nie są zobowiązane do wnoszenia wkładu w finansowanie operacji mających wpływ na kwestie wojskowe lub polityczno-obronne.

3. Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską ustanawiającą specjalne procedury w celu zapewnienia szybkiego dostępu do środków budżetu Unii przeznaczonych na natychmiastowe finansowanie inicjatyw w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, zwłaszcza działań przygotowawczych do misji wymienionych w arty-

kule I-40 ustęp 1. Stanowi ona po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Działania przygotowawcze do misji wymienionych w artykule I-40 ustęp 1, które nie obciążają budżetu Unii, są finansowane z funduszu początkowego utworzonego ze składek Państw Członkowskich.

Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych Unii podejmuje większością kwalifikowaną decyzje europejskie ustanawiające:

- a) warunki utworzenia i finansowania funduszu początkowego, zwłaszcza wysokość środków przekazanych na fundusz oraz metody jego zasilania;
- b) warunki zarządzania funduszem początkowym;
- c) tryb kontroli finansowej.

Jeżeli Rada Ministrów planuje misję w rozumieniu artykułu I-40 ustęp 1, która nie może być finansowana z budżetu Unii, upoważnia ona Ministra Spraw Zagranicznych Unii do wykorzystania tego funduszu. Minister Spraw Zagranicznych Unii składa Radzie Ministrów sprawozdanie z wykonywanego mandatu.

ROZDZIAŁ III WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA

Artykuł III-216

Poprzez utworzenie unii celnej między Państwami Członkowskimi Unia zamierza przyczynić się, we wspólnym interesie, do harmonijnego rozwoju handlu światowego, stopniowego zniesienia ograniczeń w handlu międzynarodowym i w bezpośrednich inwestycjach zagranicznych oraz do ograniczenia barier celnych i innych.

Artykuł III-217

1. Wspólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach; zwłaszcza w odniesieniu do zmian stawek celnych, zawierania umów celnych i handlowych dotyczących handlu towarami i usługami oraz

aspektów handlowych własności intelektualnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ujednoczenia środków liberalizacyjnych, polityki eksportowej i handlowych środków ochronnych podejmowanych w przypadku dumpingu i subsydiów. Wspólna polityka handlowa prowadzona jest zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki niezbędne do realizacji wspólnej polityki handlowej.

3. Jeżeli istnieje potrzeba wynegocjowania i zawarcia umów z jednym lub większą liczbą państw albo organizacji międzynarodowych, zastosowanie mają odpowiednie postanowienia artykułu III-227. Komisja przedstawia zalecenia Radzie Ministrów, która upoważnia ją do rozpoczęcia koniecznych rokowań. Rada Ministrów i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie zgodności umów będących przedmiotem rokowań z wewnętrznymi politykami i zasadami Unii.

Komisja prowadzi te rokowania w konsultacji ze specjalnym komitetem wyznaczonym przez Radę Ministrów w celu wsparcia jej w tym zadaniu i w ramach dyrektyw, jakie Rada Ministrów może do niej kierować. Komisja regularnie składa specjalnemu komitetowi i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie w sprawie postępu w negocjacjach.

4. Odnośnie do negocjowania i zawierania umów w dziedzinie handlu usługami, którego następstwem jest przemieszczanie się osób i w dziedzinie handlowych aspektów własności intelektualnej, Rada Ministrów stanowi jednomyślnie, jeżeli umowa zawiera postanowienia, które wymagają jednomyślności dla przyjęcia wewnętrznych przepisów.

Rada stanowi również jednomyślnie w sprawie rokowań i zawierania umów w dziedzinie handlu usługami w dziedzinie kultury i audiowizualnymi, jeżeli zagrażają one różnorodności kulturowej i językowej Unii.

Rokowania i zawieranie umów międzynarodowych w dziedzinie transportu podlega postanowieniem sekcji 7 rozdziału III tytułu III oraz artykułu III-227.

5. Wykonywanie uprawnień w dziedzinie polityki handlowej przyznanych niniejszym artykułem nie ma wpływu na rozdzielenie wewnętrznych kompetencji między Unię i Państwa Członkowskie i nie prowadzi do harmonizacji ustawodawstwa i przepisów wykonawczych Państw Członkowskich, o ile Konstytucja wyklucza taką harmonizację.

ROZDZIAŁ IV

WSPÓŁPRACA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI I POMOC HUMANITARNA

SEKCJA 1

WSPÓŁPRACA W NA RZECZ ROZWOJU

Artykuł III-218

1. Polityka Unii w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju jest prowadzona zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii. Polityka Unii i polityka Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju uzupełniają się i wzmacniają wzajemnie.

Głównym celem współpracy Unii na rzecz rozwoju jest zmniejszenie, a w przyszłości, likwidacja ubóstwa. Przy wykonywaniu polityk, które mogłyby mieć wpływ na kraje rozwijające się, Unia bierze pod uwagę cele współpracy na rzecz rozwoju.

2. Unia i Państwa Członkowskie szanują zobowiązania i uwzględniają cele, na które wyraziły zgodę w ramach Narodów Zjednoczonych i innych kompetentnych organizacji międzynarodowych.

Artykuł III-219

1. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki niezbędne w celu realizacji polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju, które mogą dotyczyć wieloletnich programów współpracy z krajami rozwijającymi się lub programów tematycznych.

2. Unia może zawierać z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi umowy, które przyczyniają się do realizacji celów określonych w artykule III-193. Umowy te negocjuje się i zawiera zgodnie z artykułem III-227.

Pierwszy akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

3. Europejski Bank Inwestycyjny przyczynia się, na warunkach przewidzianych w jego statucie, do realizacji środków określonych w ustępie 1.

Artykuł III-220

1. W celu zwiększania komplementarności i skuteczności swoich działań, Unia i Państwa Członkowskie koordynują swoje polityki w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju i konsultują się wzajemnie co do swych programów pomocy, w tym w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych. Mogą one podejmować wspólne działania. Państwa Członkowskie w razie potrzeby przyczyniają się do wykonania programów pomocy Unii.

2. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1.

3. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji, Unia i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi.

SEKCJA 2

WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA, FINANSOWA I TECHNICZNA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI

Artykuł III-221

1. Bez uszczerbku dla innych postanowień Konstytucji, w szczególności postanowień artykułów III-218–III-220, Unia wykonuje środki w zakresie współpracy gospodarczej, finansowej i technicznej, w tym zwłaszcza pomocy finansowej, z państwami trzecimi innymi

niż państwa rozwijające się. Środki takie są zgodne z polityką Unii na rzecz rozwoju i prowadzi się je w zgodzie z zasadami i celami jej działań zewnętrznych. Środki Unii i Państw Członkowskich wzajemnie wspierają się i uzupełniają.

2. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia środki niezbędne do wprowadzenia w życie postanowień ustępu 1.

3. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji Unia i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi. Warunki współpracy Unii mogą stanowić przedmiot umów między Unią i zainteresowanymi stronami trzecimi, które negocjuje się i zawiera zgodnie z artykułem III-22. W przypadku umów stowarzyszeniowych określonych w artykule III-226 ustęp 2 oraz umów z państwami będącymi kandydatami do członkostwa w Unii, Rada Ministrów stanowi jednomyślnie.

Pierwszy akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

Artykuł III-222

Jeżeli sytuacja w państwie trzecim wymaga pilnej pomocy finansowej Unii, Rada Ministrów podejmuje niezbędne decyzje europejskie na wniosek Komisji.

SEKCJA 3 POMOC HUMANITARNA

Artykuł III-223

1. Działania Unii w dziedzinie pomocy humanitarnej prowadzone są zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii. Działania takie mają na celu zapewnienie doraźnej pomocy, wsparcia i ochrony ludności w państwach trzecich oraz ofiarom katastrof wywołanych czynnikami naturalnymi lub działalnością człowieka, aby sprostać potrzebom humanitarnym wynikającym z tych różnych sytuacji.. W

działaniach tych Unia i Państwa Członkowskie wzajemnie wspierają się i uzupełniają.

2. Pomoc humanitarna jest udzielana w zgodzie z zasadami międzynarodowego prawa humanitarnego, w szczególności z zasadami bezstronności i niedyskryminacji.

3. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa ustanawia niezbędne środki, określające ramy prowadzenia przez Unię akcji pomocy humanitarnej.

4. Unia może zawierać z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi wszelkie rodzaje umów, które przyczyniają się do realizacji celów określonych w artykule III-193. Umowy te negocjuje się i zawiera zgodnie z artykułem III-227.

Pierwszy akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

5. W celu ustanowienia ram wspólnego wkładu młodych Europejczyków w działania humanitarne Unii powołany zostanie Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej. Ustawa europejska określa zasady i sposób działania Korpusu.

6. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę na rzecz lepszego koordynacji działań Unii i państw członkowskich, zmierzającą do większej skuteczności i lepszego uzupełniania się środków pomocy humanitarnej na szczeblu Unii i krajowym.

7. Unia zapewnia, że jej działania humanitarne będą skoordynowane i zgodne z działaniami podjętymi przez organizacje i organy międzynarodowe, w szczególności te, które wchodzi w skład Systemu Narodów Zjednoczonych.

ROZDZIAŁ V

ŚRODKI RESTRYKCYJNE

Artykuł III-224

1. Jeżeli decyzja europejska w sprawie stanowiska lub działania Unii podjęta zgodnie z postanowieniami dotyczącymi wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zawartymi w rozdziale II niniejszego tytułu przewiduje zerwanie lub ograniczenie w części lub w całości stosunków gospodarczych i finansowych z jednym lub z większą liczbą państw trzecich, Rada Ministrów przyjmuje niezbędne rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie, stanowiąc większością kwalifikowaną na wspólny wniosek Ministra Spraw Zagranicznych Unii oraz Komisji. Rada Ministrów powiadamia o tym Parlament Europejski.

2. W dziedzinach, o których mowa w ustępie 1 Rada Ministrów może, zgodnie z tą samą procedurą, podjąć środki restrykcyjne wobec osób fizycznych lub prawnych oraz innych niż państwa grup lub podmiotów.

ROZDZIAŁ VI

UMOWY MIĘDZYNARODOWE

Artykuł III-225

1. Unia może zawierać umowy z jednym lub z większą liczbą państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, jeżeli przewiduje to Konstytucja lub gdy zawarcie umowy jest niezbędne do osiągnięcia, w ramach polityk Unii, jednego z celów ustalonych w niniejszej Konstytucji, jeżeli jest przewidziane w obowiązującym akcie ustawodawczym lub gdy wpływa na akty wewnętrzne Unii.

2. Umowy zawarte przez Unię wiążą instytucje Unii i Państwa Członkowskie.

Artykuł III-226

Unia może zawrzeć umowy stowarzyszeniowe z jednym lub z większą liczbą państw trzecich lub organizacji międzynarodowych. Umowy takie tworzą stowarzyszenie charakteryzujące się wzajemnością praw i obowiązków, wspólnymi działaniami i szczególnymi procedurami.

Artykuł III-227

1. Bez uszczerbku dla konkretnych postanowień artykułu III-217, umowy pomiędzy Unią a państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi negocjuje się i zawiera zgodnie z następującą procedurą.

2. Rada Ministrów upoważnia do podjęcia rokowań, wydaje dyrektywy negocjacyjne i zawiera umowy.

3. Komisja lub Minister Spraw Zagranicznych Unii, jeżeli umowa dotyczy wyłącznie lub zasadniczo wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, przedstawia swe zalecenia Radzie Ministrów, która podejmuje decyzję europejską upoważniającą do podjęcia rokowań.

4. W związku z decyzją upoważniającą do rokowań, zależnie od przedmiotu przyszłej umowy, Rada Ministrów mianuje negocjatora lub szefa unijnego zespołu negocjatorów.

5. Rada Ministrów może skierować dyrektywy w sprawie rokowań do negocjatora Unii oraz wyznaczyć specjalną komisję, w konsultacji z którą należy prowadzić rokowania.

6. Na wniosek negocjatora umowy Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską upoważniającą do podpisania umowy i, w razie potrzeby, do tymczasowego jej stosowania.

7. Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską zawierającą umowę, na wniosek negocjatora umowy.

Z wyjątkiem przypadków, w których umowy dotyczą wyłącznie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, Rada Ministrów podejmuje decyzję, o której mowa w pierwszym akapicie po konsultacji z Parlamentem Europejskim. Parlament Europejski wyraża swoją

opinię w terminie, jaki Rada Ministrów może określić w zależności do stopnia pilności sprawy. Jeśli opinia nie zostanie przedstawiona w tym terminie, Rada Ministrów może działać.

Zgoda Parlamentu Europejskiego jest potrzebna w przypadku:

- a) umów stowarzyszeniowych,
- b) przystąpienia Unii do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,
- c) umów, które tworzą specyficzne ramy instytucjonalne poprzez organizację procedur współpracy,
- d) umów mających istotne implikacje budżetowe dla Unii,
- e) umów dotyczących dziedzin, do których stosuje się procedurę ustawodawczą.

Parlament Europejski i Rada Ministrów mogą, w pilnych przypadkach, uzgodnić termin wyrażenia zgody.

8. Zawierając umowę, Rada Ministrów może, na zasadzie odstępstwa od ustępów 6, 7 i 10, upoważnić negocjatora umowy do zatwierdzenia w imieniu Unii, poprawek do umowy, gdy umowa przewiduje, że poprawki te powinny być przyjęte według procedury uproszczonej lub przez organ utworzony przez tę umowę; Rada Ministrów może dołączyć do takiego upoważnienia pewne warunki specyficzne.

9. Podczas całej procedury Rada Ministrów stanowi większością kwalifikowaną. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie, gdy umowa dotyczy dziedziny, w której do przyjęcia przepisów wewnętrznych wymagana jest jednomyślność, jak również w przypadku umów stowarzyszeniowych oraz przystąpienia do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

10. Rada Ministrów, na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych Unii lub Komisji, podejmuje decyzję europejską zawieszającą stosowania umowy i ustalającą stanowiska, które mają być zajęte w imieniu Unii w organie utworzonym przez umowę, gdy organ ten ma przyjąć akty mające skutki prawne, z wyjątkiem aktów uzupełniających lub zmieniających ramy instytucjonalne umowy.

11. Parlament Europejski jest natychmiast i w pełni informowany na wszystkich etapach procedury.

12. Państwo Członkowskie, Parlament Europejski, Rada Ministrów lub Komisja mogą uzyskać opinię Trybunału Sprawiedliwości w sprawie zgodności przewidywanej umowy z postanowieniami Konstytucji. Jeżeli opinia Trybunału Sprawiedliwości jest negatywna, przewidywana umowa może wejść w życie, o ile Konstytucja zostanie znowelizowana zgodnie z procedurą określoną w artykule IV-6.

Artykuł III-228

1. Na zasadzie odstępstwa od artykułu III-227, Rada Ministrów, stanowiąc jednomyślnie na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego lub Komisji, po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, w celu doprowadzenia do konsensusu zgodnego z celem stabilności cen, po konsultacji z Parlamentem Europejskim, zgodnie z procedurą określoną w ustępie 3 w odniesieniu do ustaleń, o których tam mowa, może zawierać umowy formalne dotyczące systemu kursów wymiany euro w stosunku do walut innych niż będące prawnym środkiem płatniczym w Unii.

Rada Ministrów, stanowiąc większością kwalifikowaną, na zalecenie lub Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, albo Europejskiego Banku Centralnego oraz w celu doprowadzenia do konsensusu zgodnego z celem stabilności cen, może przyjąć, zmienić lub zrezygnować z centralnych kursów euro w systemie kursów walutowych. Przewodniczący Rady Ministrów informuje Parlament Europejski o przyjęciu, zmianie lub rezygnacji z centralnych kursów euro.

2. W przypadku braku systemu kursów walutowych w stosunku do większej liczby walut innych niż będące prawnym środkiem płatniczym w Unii, w rozumieniu ustępu 1, Rada Ministrów, stanowiąc większością kwalifikowaną bądź na zalecenie Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, bądź na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego, może określić ogólne kierunki polityki kursów walutowych w stosunku do tych walut. Te ogólne kierunki nie naru-

szają podstawowego celu Europejskiego Systemu Banków Centralnych, a mianowicie utrzymania stabilności cen.

3. Na zasadzie odstępstwa od postanowień artykułu III-227, w przypadku gdy umowy w sprawach odnoszących się do systemu walutowego lub kursowego powinny stanowić przedmiot rokowań między Unią a jednym lub większą liczbą państw albo organizacji międzynarodowych, Rada Ministrów, stanowiąc na zalecenie Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, decyduje o ustaleniach dotyczących rokowań i zawarcia tych umów. Ustalenia te powinny zapewnić wyrażanie przez Unię jednolitego stanowiska. Komisja jest w pełni włączana do rokowań.

4. Bez uszczerbku dla kompetencji i umów Unii w dziedzinie unii gospodarczej i walutowej, Państwa Członkowskie mogą prowadzić rokowania w organach międzynarodowych i zawierać umowy międzynarodowe.

ROZDZIAŁ VII

STOSUNKI UNII Z ORGANIZACJAMI MIĘDZYNARODOWYMI I PAŃSTWAMI TRZECIMI I DELEGACJAMI UNII

Artykuł III-229

1. Unia ustanawia wszelkie właściwe formy współpracy z Narodami Zjednoczonymi, Radą Europy, Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

2. Utrzymuje także właściwe stosunki z innymi organizacjami międzynarodowymi.

3. Ministrowi Spraw Zagranicznych Unii i Komisji poleca się wprowadzenie powyższego ustępu w życie.

Artykuł III-230

1. Delegacje Unii w państwach trzecich i do organizacji międzynarodowych reprezentują Unię.

2. Delegacje Unii działają podlegając Ministrowi Spraw Zagranicznych Unii i w ścisłej współpracy z misjami Państw Członkowskich.

ROZDZIAŁ VIII

ZASTOSOWANIE KLAUZULI SOLIDARNOŚCI

Artykuł III-231

1. Stanowiąc na wspólny wniosek Komisji i Ministra Spraw Zagranicznych Unii, Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską określającą warunki wprowadzania w życie klauzuli solidarności, o której mowa w artykule I-42. Parlament Europejski informuje się.

2. Jeżeli państwo członkowskie padło ofiarą ataku terrorystycznego albo katastrofy wywołanej czynnikami naturalnymi lub działalnością człowieka, na prośbę jego władz politycznych inne Państwa Członkowskie przychodzą mu z pomocą. W tym celu Państwa Członkowskie dokonują w Radzie Ministrów uzgodnień między sobą.

3. Dla celów niniejszego artykułu Radzie Ministrów pomagają Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa, wsparty przez struktury powstałe w kontekście wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej, oraz Komitet przewidziany w artykule III-162, które, w razie potrzeby, przedstawiają wspólne opinie.

4. Rada Europejska systematycznie ocenia zagrożenia dla Unii, aby umożliwić podjęcie skutecznych działań przez Unię.

TYTUŁ VI
FUNKCJONOWANIE UNII

ROZDZIAŁ I
POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

SEKCJA 1
INSTYTUCJE

Podsekcja 1
Parlament europejski

Artykuł III-232

1. Ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa Rady Ministrów ustanawia niezbędne środki w celu umożliwienia przeprowadzenia powszechnych wyborów bezpośrednich do Parlamentu Europejskiego, zgodnie z jednolitą procedurą we wszystkich Państwach Członkowskich lub zgodnie z zasadami wspólnymi dla wszystkich Państw Członkowskich.

Rada Ministrów stanowi jednomyślnie w sprawie projektu Parlamentu Europejskiego, po uzyskaniu jego zgody udzielonej większością głosów jego członków. Ta ustawa europejska lub europejska ustawa ramowa wchodzi w życie wyłącznie po jej zatwierdzeniu przez Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

2. Ustawa europejska Parlamentu Europejskiego określa status i ogólne warunki pełnienia funkcji przez jego członków. Parlament Europejski stanowi, z inicjatywy własnej, po zasięgnięciu opinii Komisji i za zgodą Rady Ministrów. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie w sprawie wszelkich przepisów lub warunków dotyczących opodatkowania obecnych lub byłych członków.

3. W czasie kadencji 2004-2009, skład Parlamentu Europejskiego jest przewidziany w Protokole w sprawie reprezentacji obywateli w Parlamencie Europejskim.

Artykuł III-233

Ustawa europejska określa status partii politycznych na szczeblu europejskim, o których mowa w artykule I-45 ustęp 4, w szczególności zasady dotyczące ich finansowania.

Artykuł III-234

Parlament Europejski może, stanowiąc większością głosów swoich członków, żądać od Komisji przedłożenia wszelkich właściwych propozycji w kwestiach, co do których uważa on, że akt Unii jest niezbędny w celu wykonania Konstytucji. Jeżeli Komisja nie przedłoży propozycji, zawiadamia o tym Parlament Europejski, podając uzasadnienie.

Artykuł III-235

W ramach wykonywania swych zadań Parlament Europejski może, na żądanie jednej czwartej swoich członków, ustanowić tymczasową komisję śledczą do zbadania, bez uszczerbku dla uprawnień przyznanych w Konstytucji innym instytucjom lub organom, zarzutów naruszenia lub niewłaściwego administrowania w stosowaniu prawa Unii, chyba że podnoszone fakty są rozpatrywane przez sąd i postępowanie sądowe nie jest zakończone.

Tymczasowa komisja śledcza kończy działalność wraz z przedłożeniem swojego sprawozdania.

Ustawa europejska Parlamentu Europejskiego określa szczegółowe postanowienia dotyczące wykonywania uprawnień śledczych. Parlament Europejski stanowi, z własnej inicjatywy, po uzyskaniu zgody Rady Ministrów i Komisji.

Artykuł III-236

Wszyscy obywatele Unii, jak również wszystkie osoby fizyczne lub prawne mające miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w

Państwie Członkowskim, mają prawo kierowania, indywidualnie lub wspólnie z innymi obywatelami lub osobami, petycji do Parlamentu Europejskiego w sprawach objętych zakresem działalności Unii, które dotyczą ich bezpośrednio.

Artykuł III-237

1. Parlament Europejski mianuje Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do przyjmowania od każdego obywatela Unii lub każdej osoby fizycznej bądź prawnej mającej miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w Państwie Członkowskim skarg, które dotyczą przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub agencji Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości wykonującego swoje funkcje sądowe.

Zgodnie ze swoimi zadaniami Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przeprowadza dochodzenia, które uważa za uzasadnione, bądź z inicjatywy własnej, bądź na podstawie skarg przedstawionych mu bezpośrednio lub za pośrednictwem członka Parlamentu Europejskiego, chyba że podnoszone fakty są lub były przedmiotem postępowania sądowego. Gdy Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdzi przypadek niewłaściwego administrowania, przekazuje sprawę do danej instytucji, organu lub agencji, które mają trzy miesiące, aby poinformować go o swoim stanowisku. Następnie Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przesyła sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i danej instytucji, organowi lub agencji. Osoba, która złożyła skargę, jest informowana o wyniku dochodzenia.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawia Parlamentowi Europejskiemu roczne sprawozdanie z wyników swoich dochodzeń.

2. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest mianowany po każdym wyborach do Parlamentu Europejskiego na okres jego kadencji. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich może być mianowany ponownie.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich może zostać zdymisjonowany przez Trybunał Sprawiedliwości na żądanie Parlamentu Eu-

ropejskiego, jeżeli nie spełnia już warunków koniecznych do wykonywania swych funkcji lub jeżeli dopuścił się poważnego uchybienia.

3. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest w pełni niezależny w wykonywaniu swej funkcji. W wykonywaniu tej funkcji nie zwraca się o instrukcje ani ich nie przyjmuje od żadnego organu. Podczas trwania swej kadencji Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich nie może wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej.

4. Ustawa europejska Parlamentu Europejskiego określa status i ogólne warunki pełnienia funkcji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Parlament Europejski stanowi; z własnej inicjatywy, po zasięgnięciu opinii Komisji i za zgodą Rady Ministrów.

Artykuł III-238

Parlament Europejski odbywa sesję roczną. Zbiera się on z mocy prawa w drugi wtorek marca.

Parlament Europejski może zebrać się na sesji nadzwyczajnej na żądanie większości jego członków lub na żądanie Rady Ministrów bądź Komisji.

Artykuł III-239

1. Komisja może uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach Parlamentu Europejskiego, a na swoje żądanie musi być wysłuchana.

Komisja odpowiada ustnie lub pisemnie na pytania skierowane do niej przez Parlament Europejski lub jego członków.

2. Rada Europejska i Rada Ministrów są wysłuchiwane przez Parlament Europejski na warunkach określonych w zasadach proceduralnych Rady Europejskiej i w regulaminie wewnętrznym Rady Ministrów.

Artykuł III-240

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień Konstytucji, Parlament Europejski stanowi większością oddanych głosów. Regulamin wewnętrzny określa kworum.

Artykuł III-241

Parlament Europejski uchwała swój regulamin wewnętrzny, stanowiąc większością głosów swoich członków.

Protokoły posiedzeń Parlamentu Europejskiego są publikowane na warunkach określonych w Konstytucji i regulaminie wewnętrznym.

Artykuł III-242

Parlament Europejski na posiedzeniu jawnym rozpatruje ogólne sprawozdanie roczne przedstawione mu przez Komisję.

Artykuł III-243

Jeżeli do Parlamentu Europejskiego wpłynie wniosek o wotum nieufności dla Komisji ze względu na jej działalność, może on głosować w sprawie tego wniosku najwcześniej trzy dni po jego złożeniu i wyłącznie w głosowaniu jawnym.

Jeżeli wniosek o wotum nieufności zostanie przyjęty większością dwóch trzecich oddanych głosów, reprezentującą większość członków Parlamentu Europejskiego, Komisja rezygnuje ze swych funkcji. Prowadzi nadal sprawy bieżące do czasu jej zastąpienia zgodnie z artykułami I-25 i I-26. W takim przypadku mandat Komisji mianowanej na jej miejsce wygasa z dniem, w którym wygasłby mandat Komisji zobowiązanej do rezygnacji.

Podsekcja 2

Rada Europejska

Artykuł III-24

1. W przypadku głosowania każdy członek Rady Europejskiej może otrzymać pełnomocnictwo tylko od jednego z pozostałych członków.

Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w przyjęciu uchwały, która wymaga jednomyślności.

2. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego może zostać wezwany przez Radę Europejską w celu jego wysłuchania.

3. Rada Europejska ustanawia większością zwykłą własne zasady proceduralne.

Radę Europejską wspomaga Sekretariat Generalny Rady Ministrów.

Podsekcja 3

Rada Ministrów

Artykuł III-245

1. Posiedzenia Rady Ministrów zwołuje jej przewodniczący, z własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z członków Rady Ministrów albo Komisji.

2. Rada Europejska podejmuje jednomyślnie decyzję ustanawiającą zasady rotacji prezydencji składów Rady Ministrów.

Artykuł III-246

1. W przypadku głosowania każdy członek Rady Ministrów może otrzymać pełnomocnictwo tylko od jednego z pozostałych członków.

2. Jeżeli przyjęcie uchwały wymaga większości zwykłej, Rada Ministrów stanowi większością głosów swoich członków.

3. Wstrzymanie się od głosu przez członków obecnych lub reprezentowanych nie stanowi przeszkody w przyjęciu uchwał Rady Ministrów, które wymagają jednomyślności.

Artykuł III-247

1. Komitet złożony ze stałych przedstawicieli Państw Członkowskich odpowiada za przygotowanie prac Rady Ministrów i wykonywanie zadań powierzonych mu przez Radę Ministrów. Komitet może podejmować decyzje proceduralne w przypadkach przewidzianych w regulaminie wewnętrznym Rady Ministrów.

2. Radę Ministrów wspomaga Sekretariat Generalny, działający pod kierunkiem Sekretarza Generalnego mianowanego przez Radę Ministrów.

Rada Ministrów decyduje większością zwykłą o organizacji Sekretariatu Generalnego.

3. Rada Ministrów stanowi większością zwykłą w sprawach proceduralnych i w sprawie uchwalenia jej regulaminu wewnętrznego.

Artykuł III-248

Rada Ministrów może, większością zwykłą, zażądać od Komisji przeprowadzenia wszelkich analiz, które uzna za pożądane dla realizacji wspólnych celów i przedłożenia jej wszelkich właściwych propozycji. Jeżeli Komisja nie przedłoży propozycji, zawiadamia o tym Radę Ministrów, podając uzasadnienie.

Artykuł III-249

Rada Ministrów podejmuje decyzje europejskie określające status komitetów przewidzianych w Konstytucji. Rada Ministrów stanowi większością zwykłą po konsultacji z Komisją.

Podsekcja 4

Komisja

Artykuł III-250

Komisarze europejscy i komisarze są mianowani na okres pięciu lat, z zastrzeżeniem, w odpowiednim przypadku, artykułu III-243. Komisarzami europejskimi lub komisarzami mogą zostać wyłącznie osoby mające przynależność Państw Członkowskich.

Artykuł III-251

Komisarze europejscy i komisarze powstrzymują się od wszelkich czynności niezgodnych z charakterem ich funkcji. Każde Państwo Członkowskie zobowiązuje się szanować tę zasadę i nie dążyć do

wywierania wpływu na komisarzy europejskich i komisarzy przy wykonywaniu przez nich zadań.

Komisarze europejscy i komisarze nie mogą, podczas pełnienia swych funkcji, wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej. Obejmując swoje stanowiska, uroczą się zobowiązuja się szanować, w trakcie pełnienia funkcji i po ich zakończeniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji. W przypadku naruszenia tych zobowiązań Trybunał Sprawiedliwości, na wniosek Rady Ministrów, stanowiącej większością zwykłą, lub na wniosek Komisji, może orzec, stosownie do okoliczności, o dymisji, zgodnie z artykułem III-253, lub o pozbawieniu zainteresowanego prawa do emerytury lub innych podobnych korzyści.

Artykuł III-252

1. Poza przypadkami normalnej wymiany lub śmierci, funkcje komisarzy europejskich i komisarzy kończą się z chwilą ich rezygnacji lub dymisji. Komisarz europejski lub komisarz składają dymisję na żądanie przewodniczącego.

2. W przypadku wakatu spowodowanego przez rezygnację, dymisję lub śmierć Komisarza europejskiego lub komisarza, jest on zastępowany, na czas pozostający do zakończenia kadencji, przez nowego komisarza europejskiego lub komisarza mianowanego przez przewodniczącego Komisji, zgodnie z artykułami I-25 i I-26.

3. W przypadku rezygnacji, dymisji lub śmierci, przewodniczący jest zastępowany na okres pozostający do zakończenia kadencji, zgodnie z artykułem I-26 ustęp 1.

4. W przypadku kolektywnej rezygnacji komisarzy europejskich lub komisarzy, pełnią oni swoje funkcje do chwili ich zastąpienia, na okres pozostający do zakończenia kadencji, zgodnie z artykułami I-25 i I-26.

Artykuł III-253

Jeżeli komisarz europejski lub komisarz nie spełnia już warunków koniecznych do wykonywania swych funkcji lub dopuścił się poważnego uchybienia, Trybunał Sprawiedliwości może go zdymisjonować, na wniosek Rady Ministrów stanowiącej większością zwykłą lub na wniosek Komisji.

Artykuł III-254

Przewodniczący ustala zakres obowiązków Komisji i rozdziela je pomiędzy jej członków, zgodnie z artykułem I-26 ustęp 3. Przewodniczący może dokonywać zmian w rozdziale obowiązków w trakcie kadencji Komisji. Komisarze europejscy i komisarze wykonują funkcje powierzone im przez przewodniczącego i jemu podlegają.

Artykuł III-255

Komisja podejmuje uchwały większością liczby członków kolegium. Regulamin wewnętrzny określa kworum.

Artykuł III-256

Komisja uchwała swój regulamin wewnętrzny w celu zapewnienia jej funkcjonowania jak i jej służb. Zapewnia ona publikację tego regulaminu.

Artykuł III-257

Komisja publikuje co roku, nie później niż na miesiąc przed otwarciem sesji Parlamentu Europejskiego, ogólne sprawozdanie z działalności Unii.

Podsekcja 5

Trybunał Sprawiedliwości

Artykuł III-258

Europejski Trybunał Sprawiedliwości obraduje w izbach, w składzie wielkiej izby lub w pełnym składzie, zgodnie ze Statutem Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł III-259

Europejski Trybunał Sprawiedliwości jest wspomagany przez ośmiu rzeczników generalnych. Jeżeli Europejski Trybunał Sprawiedliwości tego zażąda, Rada Ministrów, stanowiąc jednomyślnie, może podjąć decyzję europejską w sprawie zwiększenia liczby rzeczników generalnych.

Zadaniem rzecznika generalnego jest publiczne przedstawianie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnionych wniosków w sprawach, które zgodnie ze Statutem Trybunału Sprawiedliwości, wymagają jego zaangażowania.

Artykuł III-260

Sędziowie i rzecznicy generalni Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mających kwalifikacje wymagane w ich państwach do zajmowania najwyższych stanowisk sądowych lub są prawnikami o uznanej kompetencji. Są oni mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich, po konsultacji z komitetem przewidzianym w artykule III-262.

Co trzy lata następuje częściowe odnowienie składu sędziowskiego i składu rzeczników generalnych, na warunkach określonych w Statucie Trybunału Sprawiedliwości.

Sędziowie wybierają spośród siebie na okres trzech lat prezesa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Jego mandat jest odnawialny.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości przyjmuje swój regulamin proceduralny. Wymaga on zatwierdzenia przez Radę Ministrów.

Artykuł III-261

Liczbę sędziów Sądu określa Statut Trybunału Sprawiedliwości. Statut może przewidywać, że Sąd wspierany będzie przez rzeczników generalnych.

Członkowie Sądu są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mogących zajmować wysokie stanowiska sądowe. Są oni mianowani za wspólnym porozumieniem przez rządy Państw Członkowskich, po konsultacji z komitetem przewidzianym w artykule III-262.

Co trzy lata następuje częściowa wymiana składu Sądu. Ustupający członkowie mogą być mianowani ponownie.

Sędziowie wybierają spośród siebie na okres trzech lat prezesa Sądu. Jego mandat jest odnawialny.

Sąd ustanawia swój regulamin proceduralny w porozumieniu z Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości. Regulamin ten wymaga zatwierdzenia przez Radę Ministrów.

Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień Statutu Trybunału Sprawiedliwości, postanowienia Konstytucji dotyczące Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości stosują się do Sądu.

Artykuł III-262

Ustanawia się komitet mający w celu opiniowania kandydatów do wykonywania funkcji sędziego i rzecznika generalnego w Europejskim Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie przed podjęciem decyzji przez rządy Państw Członkowskich zgodnie z artykułami III-260 i III-261.

Komitet składa się z siedmiu osobistości spośród byłych członków Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, członków krajowych sądów najwyższych i prawników o uznanej kompetencji, przy czym jedna z kandydatur jest zaproponowana przez Parlament Europejski. Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską ustanawiającą reguły funkcjonowania komitetu oraz decyzję europejską desygnującą jego członków. Rada Ministrów stanowi na wniosek prezesa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł III-263

1. Sąd jest właściwy do rozpoznawania w pierwszej instancji skarg określonych w artykułach III-270, III-272, III-275, III-277 i III-279, z wyjątkiem skarg powierzonych sądom wyspecjalizowanym lub skarg zastrzeżonych na mocy Statutu dla Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Statut może przyznać Sądowi właściwość w innych kategoriach skarg.

Od orzeczeń wydanych przez Sąd na mocy niniejszego ustępu przysługuje, na warunkach i w zakresie określonym przez Statut Trybunału Sprawiedliwości, prawo odwołania się do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, ograniczone do kwestii prawnych.

2. Sąd jest właściwy do rozpoznawania skarg wniesionych przeciwko orzeczeniom sądów wyspecjalizowanych, utworzonych na mocy artykułu III-264.

Orzeczenia wydane przez Sąd na mocy niniejszego ustępu mogą zostać w drodze wyjątku, na warunkach i w zakresie określonym przez Statut, poddane kontroli Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli zachodzi poważne ryzyko naruszenia jedności i spójności prawa Unii.

3. Sąd jest właściwy do rozpoznawania pytań prejudycjalnych przedkładanych na mocy artykułu III-274, w poszczególnych dziedzinach określonych w Statucie Trybunału Sprawiedliwości.

Jeżeli Sąd uzna, że sprawa wymaga orzeczenia co do zasad, które może mieć wpływ na jedność i spójność prawa Unii, może on przekazać tę sprawę do rozpoznania Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości.

Orzeczenia wydane przez Sąd w sprawach pytań prejudycjalnych mogą zostać w drodze wyjątku, na warunkach i w zakresie określonym przez Statut, poddane kontroli Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli zachodzi poważne ryzyko naruszenia jedności i spójności prawa Unii.

Artykuł III-264

1. Ustawa europejska może tworzyć przy Sądzie sądy wyspecjalizowane, rozpoznające w pierwszej instancji niektóre kategorie skarg wniesionych w szczególnych dziedzinach. Ustawa europejska jest uchwalana na wniosek Komisji i po konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości, bądź na żądanie Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Komisją.

2. Ustawa europejska ustanawiająca sąd wyspecjalizowany określa zasady organizacji tego sądu i zakres przyznanej mu właściwości.

3. Od orzeczeń wydanych przez sądy wyspecjalizowane przysługuje prawo odwołania się do Sądu, ograniczone do kwestii prawnych lub – jeżeli jest to przewidziane w ustawie europejskiej ustanawiającej sąd wyspecjalizowany – obejmujące również kwestie faktyczne.

4. Członkowie sądów wyspecjalizowanych są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności i mogących zajmować stanowiska sądowe. Są oni mianowani przez Radę Ministrów, stanowiącą jednomyślnie.

5. Sądy wyspecjalizowane przyjmują swój regulamin proceduralny w porozumieniu z Trybunałem Sprawiedliwości. Regulamin podlega zatwierdzeniu przez Radę Ministrów.

6. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów ustawy europejskiej ustanawiającej sąd wyspecjalizowany, postanowienia Konstytucji dotyczące Trybunału Sprawiedliwości oraz postanowienia Statutu Trybunału Sprawiedliwości, stosują się do sądów wyspecjalizowanych.

Artykuł III-265

Jeżeli Komisja uzna, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Konstytucji, wydaje ona uzasadnioną opinię w tym przedmiocie, po uprzednim umożliwieniu temu Państwu przedstawienia swych uwag.

Jeżeli Państwo to nie zastosuje się do opinii w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł III-266

Każde Państwo Członkowskie może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości, jeżeli uznaje, że inne Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Konstytucji.

Zanim Państwo Członkowskie wnieśli przeciwko innemu Państwu Członkowskiemu skargę opartą na zarzucanym naruszeniu zobowiązania, które na nim ciąży na podstawie Konstytucji, powinno wnieść sprawę do Komisji.

Komisja wydaje uzasadnioną opinię, po umożliwieniu zainteresowanemu Państwu przedstawienia na zasadzie spornej uwag pisemnych i ustnych.

Jeżeli Komisja nie wyda opinii w terminie trzech miesięcy od wniesienia sprawy, brak opinii nie stanowi przeszkody we wniesieniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł III-267

1. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Konstytucji, Państwo to jest zobowiązane podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

2. Jeżeli Komisja uznaje, że dane Państwo Członkowskie nie podjęło takich środków, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości, po umożliwieniu temu Państwu przedstawienia uwag. Wskazuje ona wysokość ryczałtu lub okresowej kary pieniężnej do zapłacenia przez dane Państwo Członkowskie, jaką uzna za odpowiednią do okoliczności.

Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że dane Państwo Członkowskie nie zastosowało się do jego wyroku, może na nie nałożyć ryczałt lub okresową karę pieniężną.

Procedura ta nie narusza artykułu III-266.

3. Jeżeli Komisja wnieśli skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z artykułem III-265 uznając, że dane Państwo uchybiło obowiązowi poinformowania o środkach podjętych w celu wykonania europejskiej ustawy ramowej, Komisja może, o ile uzna to za właściwe, zażądać w tej samej skardze od Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości nałożenia ryczałtu lub okresowej kary pieniężnej w przypadku stwierdzenia przez Trybunał uchybienia. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości uwzględni żądanie Komisji, wypłata staje się skuteczna w terminie wyznaczonym w wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł III-268

Ustawy europejskie lub rozporządzenia europejskie Rady Ministrów mogą przyznać Trybunałowi Sprawiedliwości nieograniczone prawo orzekania w odniesieniu do kar, które przewidują.

Artykuł III-269

Bez uszczerbku dla innych postanowień Konstytucji, ustawa europejska może przyznać Trybunałowi Sprawiedliwości, w określonym przez nią zakresie, właściwości w odniesieniu do sporów dotyczących stosowania aktów przyjętych na podstawie Konstytucji, które tworzą europejskie prawo własności intelektualnej.

Artykuł III-270

1. Trybunał Sprawiedliwości kontroluje legalność ustaw europejskich i europejskich ustaw ramowych, aktów Rady Ministrów, Komisji i Europejskiego Banku Centralnego, innych niż zalecenia i opinie, oraz aktów Parlamentu Europejskiego zmierzających do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich. Kontroluje również legalność aktów organów i agencji Unii, które zmierzają do wywarcia skutków prawnych wobec podmiotów trzecich.

2. W tym celu Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez Państwo Członkowskie, Parlament Europejski, Radę Ministrów lub Komisję, podnoszących zarzut braku kompetencji, naruszenia istotnych wymogów proceduralnych,

naruszenia Konstytucji lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub nadużycia władzy.

3. Europejski Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy, na tych samych warunkach, do orzekania w zakresie skarg wniesionych przez Trybunał Obrachunkowy, przez EBC i Komitet Regionów, zmierzających do zapewnienia ochrony ich prerogatyw.

4. Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na tych samych warunkach, skargę na akty, których jest adresatem lub które dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie oraz na akty wykonawcze, które dotyczą jej bezpośrednio i nie zawierają środków wykonawczych.

5. Akty tworzące organy i agencje Unii mogą przewidywać szczegóły i warunki szczególne dotyczące skarg wniesionych przez osoby fizyczne lub prawne na akty tych organów lub agencji, zmierzające do wywarcia skutków prawnych.

6. Skargi przewidziane w niniejszym artykule powinny być wniesione w terminie dwóch miesięcy, stosownie do przypadku, od daty publikacji aktu lub jego notyfikowania skarżącemu lub, w razie ich braku, od daty powzięcia przez niego wiadomości o tym akcie.

Artykuł III-271

Jeżeli skarga jest zasadna, Trybunał Sprawiedliwości orzeka o nieważności danego aktu.

Jednakże Trybunał Sprawiedliwości wskazuje, jeśli uzna to za niezbędne, jakie skutki aktu, o którego nieważności orzekł, powinny być uważane za ostateczne.

Artykuł III-272

Jeżeli Parlament Europejski, Rada Ministrów, Komisja lub Europejski Bank Centralny, z naruszeniem Konstytucji, zaniechają działania, Państwa Członkowskie i inne instytucje Unii mogą wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości w celu stwierdzenia tego naruszenia. Postanowienie to stosuje się, na tych samych warunkach, do organów i agencji Unii, które zaniechają działania.

Skarga ta jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy dana instytucja, organ lub agencja zostały uprzednio wezwane do działania. Jeżeli w terminie dwóch miesięcy od tego wezwania instytucja, agencja lub organ nie zajęły stanowiska, skarga może być wniesiona w ciągu następujących dwóch miesięcy.

Każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości, na warunkach określonych w poprzednich akapitach, stawiając zarzut jednej z instytucji, organu lub agencji Unii, iż zaniechała wydania aktu skierowanego do niej, innego niż zalecenie lub opinia.

Artykuł III-273

W przypadku orzeczenia o nieważności aktu przyjętego przez instytucję lub instytucje, organ lub agencję lub stwierdzenia, iż zaniechanie przez nie działania jest sprzeczne z Konstytucją, są one zobowiązane do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

Zobowiązanie to nie narusza zobowiązania, jakie może wynikać z zastosowania artykułu III-337 akapit drugi.

Artykuł III-274

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym:

- a) o wykładni Konstytucji;
- b) o ważności i wykładni aktów instytucji Unii.

W przypadku gdy pytanie z tym związane jest podniesione przed sądem jednego z Państw Członkowskich, sąd ten może, jeżeli uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku, zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie tego pytania.

W przypadku gdy takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest zobowiązany wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Jeżeli takie pytanie jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym dotyczącej osoby aresztowanej, Trybunał Sprawiedliwości stanowi w jak najkrótszym terminie.

Artykuł III-275

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w sporach dotyczących odszkodowań określonych w artykule III-337 akapit drugi.

Artykuł III-276

Na wniosek Państwa Członkowskiego, którego dotyczy stwierdzenie Rady Europejskiej lub Rady Ministrów zgodnie z artykułem I-58, Europejski Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania wyłącznie w sprawie postanowień czysto proceduralnych przewidzianych w tym artykule. Trybunał orzeka w terminie jednego miesiąca od daty tego stwierdzenia.

Artykuł III-277

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Unią i jej pracownikami, w granicach i na warunkach określonych w regulaminie pracowniczym urzędników Unii lub warunkach zatrudnienia mających zastosowanie do innych pracowników Unii.

Artykuł III-278

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania, w poniższych granicach, w sporach dotyczących:

- a) wykonywania zobowiązań Państw Członkowskich, wynikających ze Statutu Europejskiego Banku Inwestycyjnego. W tym zakresie Rada Dyrektorów Banku ma uprawnienia przyznane Komisji przez artykuł III-265;
- b) środków przyjętych przez Radę Gubernatorów Europejskiego Banku Inwestycyjnego. W tym zakresie każde Państwo Członkowskie, Komisja i Rada Dyrektorów Banku mogą wnieść skargę na warunkach przewidzianych w artykule III-270;

c) środków przyjętych przez Radę Dyrektorów Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Skargi na te środki mogą być wniesione, na warunkach określonych w artykule III-270, tylko przez Państwa Członkowskie lub Komisję i jedynie w związku z naruszeniem procedur przewidzianych w artykule 21 ustępy 2 i 5-7 Statutu Banku;

d) wykonywania przez krajowe banki centralne zobowiązań wynikających z Konstytucji i Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych. W tym zakresie Rada Europejskiego Banku Centralnego dysponuje wobec krajowych banków centralnych uprawnieniami przyznanymi Komisji wobec Państw Członkowskich przez artykuł III-265. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdza, że krajowy bank centralny uchybił jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Konstytucji, bank ten jest zobowiązany podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł III-279

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania na mocy klauzuli arbitrażowej umieszczonej w umowie prawa publicznego lub prywatnego, zawartej przez Unię lub w jej imieniu.

Artykuł III-280

Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w każdym sporze między Państwami Członkowskimi, związanym z przedmiotem Konstytucji, jeżeli spór ten jest mu przedłożony na mocy kompromisu.

Artykuł III-281

Z zastrzeżeniem właściwości Trybunału Sprawiedliwości określonej w Konstytucji, spory, których stroną jest Unia, nie są z tego tytułu wyłączone spod jurysdykcji sądów krajowych.

Artykuł III-282

Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy do orzekania w sprawach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, której dotyczy artykuły I-39 i I-40 oraz postanowienia rozdziału II tytułu V części III.

Jednakże, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w sprawie skarg dotyczących kontroli środków restrykcyjnych stosowanych wobec osób fizycznych lub prawnych przyjętych przez Radę na podstawie artykułu III-193, wniesionych na warunkach określonych w artykule III-270 ustęp 4.

Artykuł III-283

W wykonywaniu swoich kompetencji dotyczących postanowień sekcji 4 i 5 rozdziału IV tytułu III dotyczących przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy w zakresie kontroli zgodności z prawem lub proporcjonalności działań policji lub innych organów ścigania w Państwie Członkowskim ani wykonywania przez Państwa Członkowskie obowiązków dotyczących utrzymania porządku publicznego i ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego, jeżeli czynności te podlegają prawu wewnętrznemu.

Artykuł III-284

Państwa Członkowskie zobowiązują się nie poddawać sporów dotyczących wykładni lub stosowania Konstytucji procedurze rozstrzygnięcia innej niż w niej przewidziana.

Artykuł III-285

Bez względu na upływ terminu przewidzianego w artykule III-270, każda strona może, w postępowaniu dotyczącym ustawy europejskiej lub rozporządzenia europejskiego Rady Ministrów, Komisji, lub Europejskiego Banku Centralnego, podnieść zarzuty określone w artykule III-270 ustęp 2, w celu powołania się przed Trybunałem Sprawiedliwości na niemożność stosowania tego aktu.

Artykuł III-286

Skargi wniesione do Trybunału Sprawiedliwości nie mają skutku zawieszającego. Jednakże Trybunał Sprawiedliwości może, jeśli uzna, że okoliczności tego wymagają, zarządzić zawieszenie wykonania zaskarżonego aktu.

Artykuł III-287

W sprawach, które rozpatruje, Trybunał Sprawiedliwości może zarządzić niezbędne środki tymczasowe.

Artykuł III-288

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości podlegają wykonaniu na warunkach określonych w artykule III-307.

Artykuł III-289

Statut Trybunału Sprawiedliwości jest określony w protokole.

Ustawa europejska może zmienić postanowienia Statutu, z wyjątkiem postanowień tytułu I i artykułu 64. Ustawa jest uchwalana na żądanie Trybunału Sprawiedliwości i po konsultacji z Komisją, bądź na wniosek Komisji i po konsultacji z Trybunałem Sprawiedliwości.

Podsekcja 6

Trybunał Obrachunkowy

Artykuł III-290

1. Trybunał Obrachunkowy kontroluje rachunki wszystkich dochodów i wydatków Unii. Kontroluje również rachunki wszystkich dochodów i wydatków wszystkich organów utworzonych przez Unię, w zakresie, w jakim akt założycielski nie wyklucza takiej kontroli.

Trybunał Obrachunkowy przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Ministrów poświadczenie wiarygodności rachunków, jak również legalności i prawidłowości operacji leżących u ich podstaw, które jest publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Poświadczenie to może zostać uzupełnione przez szczegółowe oceny każdego z głównych obszarów działalności Unii.

2. Trybunał Obrachunkowy kontroluje legalność i prawidłowość dochodów i wydatków oraz upewnia się co do należytego zarządzania finansami. Czyniąc to, sygnalizuje w szczególności wszelkie nieprawidłowości.

Kontrolę dochodów przeprowadza się zarówno na podstawie założeń dochodowych, jak i płatności przekazanych Unii.

Kontrolę wydatków przeprowadza się zarówno na podstawie podjętych zobowiązań, jak i dokonanych wydat.

Kontrole te mogą być przeprowadzane przed zamknięciem rozliczeń w danym roku budżetowym.

3. Kontrola dotyczy dokumentów, a w razie potrzeby przeprowadzana jest na miejscu w innych instytucjach, w pomieszczeniach każdego organu zarządzającego dochodami i wydatkami w imieniu Unii oraz w Państwach Członkowskich, w tym w pomieszczeniach każdej osoby fizycznej lub prawnej otrzymującej płatności z budżetu. Kontrolę w Państwach Członkowskich przeprowadza się w powiązaniu z krajowymi instytucjami kontrolnymi lub, jeżeli nie mają one niezbędnych uprawnień, z właściwymi służbami krajowymi. Trybunał Obrachunkowy oraz krajowe instytucje kontrolne Państw Członkowskich współpracują na zasadzie wzajemnego zaufania, zachowując swoją niezależność. Instytucje te lub służby zawiadamiają Trybunał Obrachunkowy, czy zamierzają uczestniczyć w kontroli.

Inne instytucje, organy zarządzające dochodami i wydatkami w imieniu Unii, osoby fizyczne lub prawne otrzymujące płatności z budżetu oraz krajowe instytucje kontrolne bądź, jeżeli nie mają one niezbędnych uprawnień, właściwe służby krajowe, przekazują Trybunałowi Obrachunkowemu, na jego żądanie, wszelkie dokumenty lub informacje niezbędne do wykonywania jego zadania.

W odniesieniu do działalności Europejskiego Banku Inwestycyjnego związanej z zarządzaniem dochodami i wydatkami Unii, prawo dostępu Trybunału Obrachunkowego do informacji posiadanych przez Bank jest regulowane umową zawartą między Trybunałem, Bankiem oraz Komisją. W przypadku braku umowy Trybunał ma wszakże dostęp do informacji niezbędnych do przeprowadzania kontroli dochodów i wydatków Unii zarządzanych przez Bank.

4. Trybunał Obrachunkowy sporządza roczne sprawozdanie po zamknięciu każdego roku budżetowego. Sprawozdanie to jest przesyłane innym instytucjom i publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii

Europejskiej wraz z odpowiedziami tych instytucji na uwagi Trybunału Obrachunkowego.

Ponadto Trybunał Obrachunkowy może przedstawiać w każdej chwili swoje uwagi, zwłaszcza w formie sprawozdań specjalnych w poszczególnych sprawach oraz wydawać opinie na żądanie jednej z pozostałych instytucji.

Przyjmuje on swoje sprawozdania roczne, sprawozdania specjalne lub opinie większością członków wchodzących w jego skład. Jednakże, może on ustanowić wewnętrzne izby, w celu przyjmowania pewnych kategorii sprawozdań lub opinii, na warunkach określonych w jego regulaminie wewnętrznym.

Pomaga on Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Ministrów w wykonywaniu ich funkcji kontrolnych w zakresie wykonania budżetu.

Trybunał Obrachunkowy przyjmuje swój regulamin wewnętrzny. Regulamin podlega zatwierdzeniu przez Radę Ministrów.

Artykuł III-291

1. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są wybierani spośród osób, które wchodzi lub wchodziły w swych krajach w skład organów kontroli zewnętrznej lub mających szczególne kwalifikacje do zajmowania tego stanowiska. Ich niezależność musi być niekwestionowana.

W skład Trybunału Obrachunkowego wchodzi jedna osoba mająca przynależność danego Państwa Członkowskiego.

2. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są mianowani na okres sześciu lat. Ich mandat jest odnawialny. Rada Ministrów podejmuje decyzję ustalającą listę członków, sporządzoną zgodnie z propozycjami każdego z Państw Członkowskich. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

3. Członkowie Trybunału Obrachunkowego są w pełni niezależni w wykonywaniu swych funkcji, w ogólnym interesie Unii.

W wykonywaniu swych obowiązków nie zwracają się o instrukcje ani ich nie przyjmują od żadnego rządu lub jakiegokolwiek organu. Powstrzymują się od wszelkich czynności niezgodnych z charakterem ich funkcji.

4. Członkowie Trybunału Obrachunkowego nie mogą podczas pełnienia swych funkcji wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej. Obejmując stanowiska, uroczyście zobowiązują się szanować, w trakcie pełnienia funkcji i po ich zakończeniu, zobowiązania z nich wynikające, zwłaszcza obowiązki uczciwości i roztropności przy obejmowaniu pewnych stanowisk lub przyjmowaniu pewnych korzyści po zakończeniu funkcji.

5. Poza przypadkami normalnej wymiany lub śmierci, funkcje członka Trybunału Obrachunkowego kończą się z chwilą jego rezygnacji lub dymisji, orzeczonej przez Trybunał Sprawiedliwości zgodnie z ustępem 6.

Osoba ta jest zastępowana na okres pozostający do zakończenia mandatu.

Z wyjątkiem przypadku dymisji, członkowie Trybunału Obrachunkowego pełnią swoje funkcje do chwili ich zastąpienia.

6. Członkowie Trybunału Obrachunkowego mogą być zwolnieni z funkcji lub pozbawieni prawa do emerytury bądź innych podobnych korzyści tylko wówczas, gdy Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi, na żądanie Trybunału Obrachunkowego, że przestali odpowiadać wymaganym warunkom lub czynić zadość zobowiązaniom wynikającym z ich urzędu.

SEKCJA 3

ORGANY DORADCZE UNII

Podsekcja 1

Komitet Regionów

Artykuł III-292

Liczba członków Komitetu Regionów nie przekracza 350. Rada Ministrów podejmuje jednomyślnie decyzję europejską określającą skład Komitetu.

Członkowie Komitetu oraz w równej liczbie zastępcy członków są mianowani na okres pięciu lat. Ich mandat jest odnawialny.

Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską ustalającą listę członków oraz zastępców członków, sporządzoną zgodnie z propozycjami każdego z Państw Członkowskich.

Kadencja członków Komitetu kończy się automatycznie, gdy mandat, o którym mowa w pierwszym akapicie, na podstawie którego zostali zaproponowani, dobiega końca. Są oni wówczas zastępowani na czas pozostający do zakończenia kadencji, zgodnie z tą samą procedurą.

Członkowie Komitetu nie mogą być równocześnie członkami Parlamentu Europejskiego.

Artykuł III-293

Komitet Regionów wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium na okres dwóch i pół roku.

Uchwała on swój regulamin wewnętrzny.

Komitet jest zwoływany przez przewodniczącego na żądanie Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów lub Komisji. Może również zbierać się z inicjatywy własnej.

Artykuł III-294

Komitet Regionów jest konsultowany przez Parlament Europejski, Radę Ministrów lub Komisję w przypadkach przewidzianych w Konstytucji oraz we wszelkich innych przypadkach, w szczególności gdy mają związek ze współpracą transgraniczną, o ile jedna z tych instytucji uzna to za stosowne.

Parlament Europejski, Rada Ministrów lub Komisja wyznaczają Komitetowi, jeśli uznają to za niezbędne, termin na dostarczenie opinii, który nie może być krótszy niż miesiąc od daty skierowania do przewodniczącego zawiadomienia w tej sprawie. Po upływie wyznaczonego terminu brak opinii nie stanowi przeszkody w podjęciu dalszych działań.

W przypadku gdy Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest konsultowany na mocy [artykułu III-294 (dawny 262)], Komitet Regionów jest informowany przez Parlament Europejski, Radę Ministrów lub Komisję o żądaniu wydania opinii. Może on wydawać opinie z własnej inicjatywy w przypadkach gdy uzna to za stosowne.

Opinia Komitetu, jak również protokół z obrad są przesyłane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Ministrów i Komisji.

Podsekcja 3

Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Artykuł III-295

Liczba członków Komitetu Ekonomiczno-Społecznego nie przekracza 350. Rada Ministrów podejmuje jednomyślnie decyzję europejską określającą skład Komitetu.

Artykuł III-296

Członkowie Komitetu Ekonomiczno-Społecznego są mianowani na okres pięciu lat. Ich mandat jest odnawialny. Rada Ministrów podejmuje decyzję europejską ustalającą listę członków, sporządzoną zgodnie z propozycjami każdego z Państw Członkowskich

Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Komisją. Może ona zasięgnąć opinii organizacji europejskich reprezentujących różne sektory gospodarcze i społeczne oraz społeczeństwo obywatelskie zainteresowane działalnością Unii.

Artykuł III-297

Komitet Ekonomiczno-Społeczny wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i prezydium na okres dwóch i pół roku.

Uchwala on swój regulamin wewnętrzny.

Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest zwoływany przez przewodniczącego na żądanie Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów lub Komisji. Może również zbierać się z inicjatywy własnej.

Artykuł III-298

Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest obowiązkowo konsultowany przez Parlament Europejski, Radę Ministrów lub Komisję w przypadkach przewidzianych w Konstytucji. Może być konsultowany przez te instytucje we wszystkich innych przypadkach. Może on także wydać opinie z własnej inicjatywy.

Parlament Europejski, Rada Ministrów lub Komisja wyznaczają Komitetowi, jeśli uznają to za niezbędne, termin na dostarczenie opinii, który nie może być krótszy niż miesiąc od daty skierowania do przewodniczącego zawiadomienia w tej sprawie. Po upływie wyznaczonego terminu brak opinii nie stanowi przeszkody w podjęciu dalszych działań.

Opinia Komitetu, jak również protokół z obrad, są przesyłane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Ministrów i Komisji.

ROZDZIAŁ 5

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

Artykuł III-299

Europejski Bank Inwestycyjny ma osobowość prawną.

Członkami Europejskiego Banku Inwestycyjnego są Państwa Członkowskie.

Statut Europejskiego Banku Inwestycyjnego stanowi przedmiot protokołu. Ustawy europejskie, na żądanie Europejskiego Banku Inwestycyjnego i po konsultacji z Komisją, bądź na żądanie Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, mogą zmienić artykuły 4, 11 i 12 oraz artykuł 18 ustęp 5 Statutu Banku.

Artykuł III-300

Zadaniem Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest przyczynianie się, poprzez odwołanie się do rynku kapitałowego i zasobów własnych, do zrównoważonego i stałego rozwoju rynku wewnętrznego w interesie Unii. W tym celu Bank, nie dążąc do osiągnięcia zysków,

udziela pożyczek i gwarancji, które sprzyjają finansowaniu poniższych projektów we wszystkich sektorach gospodarki:

a) projektów zmierzających do rozwoju regionów mniej rozwiniętych;

b) projektów modernizacji lub przekształcania przedsiębiorstw lub tworzenia nowych dziedzin działalności, wynikających ze stopniowego ustanawiania rynku wewnętrznego, które z uwagi na swoje rozmiary lub charakter nie mogą być całkowicie sfinansowane z różnych środków dostępnych w poszczególnych Państwach Członkowskich;

c) projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania kilku Państw Członkowskich, które z uwagi na swoje rozmiary lub charakter nie mogą być całkowicie sfinansowane z różnych środków dostępnych w poszczególnych Państwach Członkowskich.

Wykonując swoje zadania Bank ułatwia finansowanie programów inwestycyjnych w powiązaniu z pomocą funduszy strukturalnych i innych instrumentów finansowych Unii.

SEKCJA 4

POSTANOWIENIA WSPÓLNE DLA INSTYTUCJI, ORGANÓW I AGENCJI UNII

Artykuł III-301

1. Jeśli, na mocy Konstytucji, Rada Ministrów przyjmuje akt na wniosek Komisji, akt stanowiący zmianę projektu Rada Ministrów może przyjąć wyłącznie jednomyślnie, z zastrzeżeniem artykułów I-54, III-302 ustępy 10 i 13 oraz III-310.

2. Dopóki Rada Ministrów nie podjęła działań, Komisja może zmienić swój projekt w każdej chwili w toku procedur prowadzących do przyjęcia aktu Unii.

Artykuł III-302

1. W przypadku gdy na mocy Konstytucji ustawy lub ustawy ramowe są uchwalane zgodnie ze zwykłą procedurą legislacyjną, stosowane są następujące postanowienia.

2. Komisja przedstawia projekt Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Ministrów.

Pierwsze czytanie

3. Parlament Europejski uchwała stanowisko w pierwszym czytaniu i przekazuje je Radzie Ministrów.

4. Jeżeli Rada Ministrów zatwierdzi stanowisko Parlamentu Europejskiego, projektowany akt zostaje uchwalony.

5. Jeżeli Rada Ministrów nie zatwierdzi stanowiska Parlamentu Europejskiego, przyjmuje własne stanowisko w pierwszym czytaniu i przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu.

6. Rada Ministrów informuje w pełni Parlament Europejski o powodach, które doprowadziły ją do uchwalenia jej stanowiska w pierwszym czytaniu. Komisja informuje w pełni Parlament Europejski o swoim stanowisku.

Drugie czytanie

7. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od tego przekazania Parlament Europejski:

a) zatwierdzi stanowisko Rady Ministrów lub nie wypowie się, projektowany akt uważa się za uchwalony;

b) odrzuci większością głosów swoich członków stanowisko Rady Ministrów w pierwszym czytaniu, projektowany akt uważa się za nieprzyjęty;

c) zaproponuje większością głosów swoich członków poprawki do stanowiska Rady Ministrów, zmieniony tekst jest przesyłany do Rady Ministrów i Komisji, która wydaje opinię w przedmiocie tych poprawek.

8. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od otrzymania poprawek Parlamentu Europejskiego Rada Ministrów, stanowiąc większością kwalifikowaną,

a) przyjmuje wszystkie te poprawki, dany akt uważa się za uchwalony

b) nie przyjmie wszystkich poprawek, przewodniczący Rady Ministrów w porozumieniu z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego zwołuje komitet pojednawczy w terminie sześciu tygodni

9. Rada Ministrów stanowi jednomyślnie w sprawie poprawek, które stały się przedmiotem negatywnej opinii Komisji.

Pojednanie

10. Komitet pojednawczy, w którego skład wchodzi członkowie Rady Ministrów lub ich przedstawiciele oraz taka sama liczba członków reprezentujących Parlament Europejski, ma za zadanie doprowadzić do porozumienia w sprawie wspólnego projektu większością kwalifikowaną członków Rady Ministrów lub ich przedstawicieli oraz większością głosów członków reprezentujących Parlament Europejski, w terminie sześciu tygodni od jego zwołania, na podstawie stanowisk Parlamentu i Rady Ministrów w drugim czytaniu.

11. Komisja uczestniczy w pracach komitetu pojednawczego i podejmuje wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów.

12. Jeżeli w terminie sześciu tygodni od jego zwołania komitet pojednawczy nie zatwierdzi wspólnego projektu, proponowany akt uważa się za nieprzyjęty.

Trzecie czytanie

13. Jeżeli w tym terminie komitet pojednawczy zatwierdzi wspólny projekt, Parlament Europejski i Rada Ministrów mają termin sześciu tygodni od tego terminu na uchwalenie danego aktu zgodnie ze wspólnym projektem, jeśli chodzi o Parlament Europejski – większością oddanych głosów, a jeśli chodzi o Radę – większością kwalifikowaną. Jeżeli nie uczynią tego, proponowany akt uważa się za nieprzyjęty.

14. Terminy trzech miesięcy i sześciu tygodni przewidziane w niniejszym artykule są przedłużone najwyżej, odpowiednio, o miesiąc i o dwa tygodnie, z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady Ministrów.

Postanowienia specjalne

15. Jeżeli, w przypadkach wyraźnie określonych w Konstytucji, ustawa lub ustawa ramowa jest poddana zwykłej procedurze legislacyjnej z inicjatywy grupy Państw Członkowskich, na zalecenie Europejskiego Banku Centralnego, albo na zalecenie Trybunału Sprawiedliwości lub Europejskiego Banku Inwestycyjnego, ustępy 2, ostatnie zdanie ustępu oraz ustęp 9 nie mają zastosowania.

Parlament Europejski i Rada Ministrów przekazują Komisji proponowany akt oraz swoje stanowiska w pierwszym i drugim czytaniu.

Parlament Europejski i Rada Ministrów mogą zażądać opinii Komisji w trakcie całej procedury. Komisja może wydać opinię z własnej inicjatywy. Może ona, jeżeli uzna to za niezbędne, uczestniczyć w komitecie pojedynczym na warunkach przewidzianych w ustępie 11.

Artykuł III-303

Parlament Europejski, Rada Ministrów i Komisja konsultują się ze sobą oraz za wspólnym porozumieniem określają warunki ich współpracy. W tym celu mogą one, zgodnie z Konstytucją, zawierać porozumienia międzyinstytucjonalne, które mogą mieć charakter wiążący.

Artykuł III-304

1. Wykonując swoje misje instytucje, agencje i organy Unii korzystają ze wsparcia otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej.

2. Bez uszczerbku dla artykułu III-332, ustawa europejska może ustanowić w tym celu przepisy szczególne.

Artykuł III-305

1. Instytucje, agencje i organy Unii uznają znaczenie przejrzystości w ich pracy i, w zastosowaniu artykułu I-49, określają w swoich regulaminach wewnętrznych przepisy szczególne dotyczące publicznego dostępu do dokumentów. W wykonywaniu swoich zadań administracyjnych Trybunał Sprawiedliwości i Europejski Bank Centralny podlegają postanowieniom artykułu I-49 ustęp 3.

2. Parlament Europejski i Rada Ministrów zapewniają publikację dokumentów dotyczących procedur ustawodawczych.

Artykuł III-306

1. Rada Ministrów podejmuje decyzje europejskie ustalające:

a) uposażenia, dodatki i emerytury przewodniczącego Rady Europejskiej, przewodniczącego Komisji, Ministra Spraw Zagranicznych Unii, komisarzy europejskich i komisarzy, prezesa, sędziów, rzeczników generalnych i sekretarza Trybunału Sprawiedliwości oraz członków i sekretarza Sądu,

b) warunki zatrudnienia, w szczególności uposażenia, dodatki i emerytury przewodniczącego i członków Trybunału Obrachunkowego.

Ustala ona także wszelkie należności płatne zamiast wynagrodzenia.

2. Rada Ministrów przyjmuje rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie określające dodatki członków Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

Artykuł III-307

Akty Rady Ministrów, Komisji lub Europejskiego Banku Centralnego, które nakładają zobowiązanie pieniężne na podmioty inne niż Państwa stanowią tytuł wykonawczy.

Postępowanie egzekucyjne jest regulowane przez przepisy procedury cywilnej obowiązujące w Państwie Członkowskim, na terytorium którego ma ono miejsce. Klauzula wykonalności jest nadawana, bez jakiegokolwiek kontroli innej niż weryfikacja autentyczności tytułu, przez wyznaczony w tym celu przez rząd Państwa Członkowskiego organ krajowy, o którym zostanie powiadomiona Komisja i Trybunał Sprawiedliwości.

Po dopełnieniu tych formalności na wniosek zainteresowanego, może on przystąpić do egzekucji, wnosząc sprawę bezpośrednio do właściwego organu zgodnie z ustawodawstwem krajowym.

Postępowanie egzekucyjne może być zawieszona wyłącznie na mocy orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości. Jednakże, kontrola prawidłowości przeprowadzenia egzekucji podlega właściwości sądów krajowych.

TYTUŁ II

POSTANOWIENIA FINANSOWE

SEKCJA 1

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE

Artykuł III-308

1. Wieloletnie ramy finansowe ustanawia się na okres co najmniej pięciu lat zgodnie z artykułem I-54.

2. Wieloletnie ramy finansowe ustalają limity roczne zobowiązań finansowych według kategorii wydatków oraz limity roczne dopuszczalnych płatności. Kategorie wydatków, których liczba jest ograniczona, odpowiadają głównym sektorom działalności Unii.

3. Wieloletnie ramy finansowe zawierają inne postanowienia wymagane dla prawidłowego prowadzenia rocznej procedury budżetowej.

4. Jeżeli ustawa europejska ustanawiająca nowe ramy finansowe nie została uchwalona przed końcem bieżących ram finansowych, limity i inne postanowienia dotyczące ostatniego roku tych ram rozszerza się do czasu uchwalenia tej ustawy.

5. W trakcie całej procedury prowadzącej do uchwalenia ram finansowych Parlament Europejski, Rada Ministrów i Komisja podejmują wszelkie środki niezbędne do pomyślnego zakończenia procedury.

SEKCJA 2

BUDŻET ROCZNY UNII

Artykuł III-309

Rok budżetowy rozpoczyna się 1 stycznia i kończy 31 grudnia.

Artykuł III-310

Ustawa europejska ustanawia budżet roczny Unii zgodnie z następującymi postanowieniami:

1. Każda instytucja sporządza przed 1 lipca swój preliminarz wydatków. Komisja łączy te preliminarze w projekt budżetu. Dołącza do tego opinię, która może zawierać różne warianty preliminarzy.

Projekt budżetu obejmuje prognozę dochodów i wydatków.

Komisja może zmienić projekt budżetu w trakcie procedury do czasu zwołania komitetu pojednawczego przewidzianego w ustępie 5.

2. Komisja przedkłada projekt budżetu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Ministrów najpóźniej 1 września roku, który poprzedza rok, w którym budżet ma być wykonywany.

3. Rada Ministrów uchwała stanowisko w sprawie projektu budżetu i przekazuje je Parlamentowi Europejskiemu najpóźniej 1 października roku, który poprzedza rok, w którym budżet ma być wykonywany. Rada Ministrów informuje w pełni Parlament Europejski o powodach, które doprowadziły ją do uchwalenia jej stanowiska

4. Jeżeli w terminie 42 dni od tego przekazania Parlament Europejski:

a) zatwierdzi stanowisko Rady Ministrów lub nie wypowie się, europejską ustawę budżetową uważa się za uchwalony;

b) zaproponuje bezwzględną większością swoich członków poprawki do stanowiska Rady Ministrów, zmieniony tekst jest przesyłany do Rady Ministrów i Komisji. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego w porozumieniu z przewodniczącym Rady Ministrów zwołuje komitet pojednawczy.

Komitet pojednawczy nie zbiera się, jeżeli w terminie 10 dni Rada Ministrów poinformuje Parlament Europejski o przyjęciu wszystkich jego poprawek.

5. Komitet pojednawczy, w którego skład wchodzi członkowie Rady Ministrów lub ich przedstawiciele oraz taka sama liczba członków reprezentujących Parlament Europejski, ma za zadanie doprowadzić do porozumienia w sprawie wspólnego projektu większością kwalifikowaną członków Rady Ministrów lub ich przedstawiciele oraz większością głosów przedstawicieli Parlamentu Europejskiego w terminie dwudziestu jeden dni od jego zwołania, na podstawie stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów.

6. Komisja uczestniczy w pracach komitetu pojednawczego i podejmuje wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów.

7. Jeżeli w terminie dwudziestu jeden dni, o którym mowa w ustępie 5, komitet pojednawczy zatwierdzi wspólny projekt, Parlament Europejski i Rada Ministrów mają termin czternastu dni od tego dnia na uchwalenie wspólnego projektu, jeśli chodzi o Parlament Europejski – większością oddanych głosów, a jeśli chodzi o Radę – większością kwalifikowaną.

8. Jeżeli w terminie dwudziestu jeden dni komitet pojednawczy nie zatwierdzi wspólnego projektu lub Rada Ministrów odrzuci wspólny projekt, Parlament może, w terminie czternastu dni zatwierdzić jego poprawki, większością jego członków i trzech piątych oddanych głosów

Jeżeli poprawka Parlamentu nie zostanie zatwierdzona, stanowisko Rady Ministrów w sprawie pozycji budżetu będącej przedmiotem tej poprawki uważa się za przyjęte.

Jeżeli jednak Parlament odrzuci wspólny projekt większością głosów swoich członków i trzech piątych głosów oddanych, może on zażądać przedłożenia nowego projektu.

9. Po zakończeniu procedury przewidzianej w niniejszym artykule przewodniczący Parlamentu Europejskiego stwierdza, że europejska ustawa budżetowa została ostatecznie uchwalona.

Artykuł III-311

1. Jeśli na początku roku budżetowego europejska ustawa budżetowa nie została jeszcze uchwalona, wydatki mogą być dokonywane miesięcznie na rozdział lub inną jednostkę podziału, według przepisów ustawy europejskiej, o której mowa w artykule III-318, w granicach jednej dwunastej środków przyznanych w europejskiej ustawie budżetowej w poprzednim roku budżetowym na każdą pozycję budżetu, z zastrzeżeniem, iż nie może to spowodować pozostawienia do dyspozycji Komisji środków w kwocie przewyższającej jedną dwunastą środków przewidzianych w przygotowywanym projekcie budżetu.

2. Rada Ministrów, na wniosek Komisji i przestrzegając warunki określone w ustępie 1, może podjąć decyzję europejską upoważniającą do dokonywania wydatków przekraczających jedną dwunastą. Rada Ministrów przekazuje decyzję niezwłocznie Parlamentowi Europejskiemu.

Decyzja europejska przewiduje niezbędne środki w zakresie zasobów pozwalające na stosowanie niniejszego artykułu.

Wchodzi ona w życie trzydziestego dnia od jej podjęcia, jeżeli w tym terminie Parlament Europejski, stanowiąc większością głosów swoich członków nie zdecydował o ograniczeniu tych wydatków.

Artykuł III-312

Zgodnie z warunkami określonymi w artykule III-318, środki inne niż dotyczące wydatków personalnych, które nie zostaną wykorzystane na koniec roku budżetowego, mogą być przeniesione wyłącznie na następny rok budżetowy.

Wydatki klasyfikowane są w rozdziały grupujące wydatki według ich charakteru i przeznaczenia, oraz dzielone dalej zgodnie z ustawą europejską o której mowa w artykule III-318.

Wydatki Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów, Komisji i Trybunału Sprawiedliwości są przedmiotem odrębnych części budżetu, bez uszczerbku dla szczególnych zasad odnoszących się do niektórych wydatków wspólnych.

SEKCJA 3

WYKONANIE BUDŻETU I ABSOLUTORIUM

Artykuł III-313

Komisja wykonuje budżet we współpracy z Państwami Członkowskimi, zgodnie z ustawą europejską o której mowa w artykule III-318, na własną odpowiedzialność i w granicach przyznanych środków, zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Państwa Członkowskie współpracują z Komisją w celu zapewnienia, aby środki były wykorzystywane zgodnie z tymi zasadami.

Ustawa europejska, o której mowa w artykule III-318, ustanawia obowiązki kontroli i audytu Państw Członkowskich w zakresie wykonania budżetu oraz wynikającej z nich odpowiedzialności

Ustawa europejska, o której mowa w artykule III-318, ustanawia obowiązki i szczegółowe sposoby, według których każda instytucja uczestniczy w wykonywaniu swych własnych wydatków.

Komisja może, w granicach i na warunkach określonych w ustawie europejskiej, o której mowa w artykule III-318, przenosić w ramach budżetu środki z rozdziału do rozdziału bądź z podrozdziału do podrozdziału.

Artykuł III-314

Komisja przedkłada corocznie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Ministrów rozliczenia za poprzedni rok budżetowy odnoszące się do wykonania budżetu. Komisja przekazuje im także bilans finansowy przedstawiający aktywa i pasywa Unii.

Komisja przedkłada także Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie oceniające finanse Unii na podstawie uzyskanych wyników, zwłaszcza w odniesieniu do wskazówek wydanych przez Parlament Europejski i Radę Ministrów na podstawie artykułu III-315.

Artykuł III-315

1. Parlament Europejski, na zalecenie Rady Ministrów, udziela Komisji absolutorium z wykonania budżetu. W tym celu Rada Mini-

strów i Parlament kolejno badają rachunki i bilans finansowy określone w artykule III-314, roczne sprawozdanie Trybunału Obrachunkowego, wraz z odpowiedziami kontrolowanych instytucji na uwagi Trybunału Obrachunkowego, oświadczenie o wiarygodności określone w artykule III-290 ustęp 1 drugi akapit, jak również odpowiednie sprawozdania specjalne Trybunału Obrachunkowego.

2. Przed udzieleniem Komisji absolutorium lub w jakichkolwiek innych celach pozostających w związku z wykonywaniem jego uprawnień w dziedzinie realizacji budżetu, Parlament Europejski może żądać przesłuchania Komisji w sprawie wykonywania wydatków lub funkcjonowania systemów kontroli finansowej. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, na jego żądanie, wszelkie niezbędne informacje.

3. Komisja podejmuje wszelkie działania w celu uwzględnienia uwag towarzyszących decyzjom o absolutorium i innych uwag Parlamentu Europejskiego dotyczących wykonywania wydatków, jak również komentarzy towarzyszących zaleceniom odnoszącym się do absolutorium przyjętym przez Radę Ministrów.

4. Na żądanie Parlamentu Europejskiego lub Rady Ministrów Komisja składa sprawozdanie co do środków podjętych w kontekście tych uwag i komentarzy, a zwłaszcza co do instrukcji udzielonych służbom odpowiedzialnym za wykonanie budżetu. Sprawozdania te są również przesyłane do Trybunału Obrachunkowego.

SEKCJA 4

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Artykuł III-316

Wieloletnie ramy finansowe i budżet roczny są ustanawiane w euro.

Artykuł III-317

Komisja może, z zastrzeżeniem, iż poinformuje o tym właściwe władze zainteresowanych Państw Członkowskich, przelewać w wal-

cie jednego z Państw Członkowskich aktywa, które posiada w walucie innego Państwa Członkowskiego, w zakresie koniecznym do ich wykorzystania w celach, na które są one przeznaczone w Konstytucji. Komisja unika w miarę możliwości dokonywania takich przelewów, jeśli ma dostępne lub dające się zgromadzić aktywa w walutach, których potrzebuje.

Komisja komunikuje się z każdym z zainteresowanych Państw Członkowskich za pośrednictwem organu, który ono wyznaczy. W wykonywaniu operacji finansowych korzysta ona z usług banku emisyjnego zainteresowanego Państwa Członkowskiego lub innej instytucji finansowej przez niego uznanej.

Artykuł III-318

1. Ustawa europejska:

a) ustala reguły finansowe określające w szczególności procedurę stanowienia i wykonywania budżetu oraz przedstawiania i kontrolowania rachunków;

b) ustala reguły i organizuje kontrolę odpowiedzialności kontrolerów finansowych, intendentów i księgowych.

Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z Trybunałem Obrachunkowym.

2. Rada Ministrów, na wniosek Komisji, uchwała rozporządzenie europejskie ustanawiające metody i procedurę, według których dochody budżetowe przewidziane w ramach systemu zasobów własnych Unii są pozostawione do dyspozycji Komisji oraz środki stosowane, w razie potrzeby, w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Trybunałem Obrachunkowym.

3. Do 1 stycznia 2007 roku Rada Ministrów stanowi jednomyślnie we wszystkich przypadkach określonych w niniejszym artykule.

Artykuł III-319

Parlament Europejski, Rada Ministrów i Komisja zapewnia dostępność środków finansowych pozwalających Unii wypełniać swoje zobowiązania prawne wobec podmiotów trzecich.

Artykuł III-320

Regularne spotkania przewodniczących Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów i Komisji są zwoływane z inicjatywy Komisji w ramach procedur budżetowych o których mowa w niniejszym rozdziale. Przewodniczący podejmują wszelkie działania niezbędne do popierania konsultacji i zbliżania stanowisk instytucji w celu ułatwienia wykonania postanowień niniejszego rozdziału.

SEKCJA 5

WALKA Z NADUŻYCIAMI FINANSOWYMI

Artykuł III-321

1. Unia Państwa Członkowskie zwalczają nadużycia finansowe i wszelkie inne działania nielegalne naruszające interesy finansowe Unii za pomocą środków podejmowanych zgodnie z niniejszym artykułem. Środki te mają skutek odstraszcający i zapewniają skuteczną ochronę w Państwach Członkowskich.

2. Państwa Członkowskie podejmują takie same środki do zwalczania nadużyć finansowych naruszających interesy finansowe Unii, jakie podejmują do zwalczania nadużyć finansowych naruszających ich własne interesy finansowe.

3. Z zastrzeżeniem innych postanowień Konstytucji, Państwa Członkowskie koordynują swoje działania zmierzające do ochrony interesów finansowych Unii przed nadużyciami finansowymi. W tym celu organizują z Komisją ścisłą i regularną współpracę między właściwymi władzami.

4. Ustawy europejskie lub europejskie ustawy ramowe ustanawiają niezbędne środki w dziedzinach zapobiegania nadużyciom finansowym naruszającym interesy finansowe Unii i zwalczania tych nadużyć

w celu zapewnienia skutecznej i równoważnej ochrony w Państwach Członkowskich. Ustawy europejski i europejskie ustawy ramowe są uchwalane po konsultacji z Trybunałem Obrachunkowym.

5. Komisja, we współpracy z Państwami Członkowskimi kieruje corocznie do Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów sprawozdanie w sprawie środków podjętych w celu wykonania niniejszego artykułu.

ROZDZIAŁ III WZMOCNIONA WSPÓLPRACA

Artykuł III-322

Każda propozycja wzmocnionej współpracy szanuje Konstytucję i prawo Unii.

Taka współpraca nie narusza rynku wewnętrznego, ani spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Nie stanowi ona przeszkody ani dyskryminacji w handlu między Państwami Członkowskimi oraz nie zakłóca konkurencji między nimi.

Artykuł III-323

Każda propozycja wzmocnionej współpracy szanuje kompetencje, prawa i obowiązki Państw Członkowskich nie uczestniczących w niej. Państwa te nie utrudniają wprowadzania jej w życie przez uczestniczące Państwa Członkowskie.

Artykuł III-324

1. Jeżeli wzmocniona współpraca jest ustanawiana, pozostaje ona otwarta dla wszystkich Państw Członkowskich, pod warunkiem spełnienia warunków uczestnictwa określonych w decyzji upoważniającej. Pozostaje również otwarta dla nich w każdej chwili pod warunkiem przestrzegania, w uzupełnieniu ewentualnych takich warunków, aktów już przyjętych w ramach tej współpracy.

Komisja i Państwa Członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy zapewniają, aby jak najwięcej Państw Członkowskich miało ułatwione uczestnictwo w niej.

2. Komisja oraz, w razie potrzeby, Minister Spraw Zagranicznych Unii informują regularnie wszystkich członków Rady oraz Parlament Europejski o rozwoju wzmocnionej współpracy.

Artykuł III-325

1. Państwa Członkowskie, które chcą ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę w jednej z dziedzin określonych w Konstytucji, z wyjątkiem wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, kierują wniosek do Komisji, określając zakres i cele przewidywanej wzmocnionej współpracy. Komisja może przedłożyć Radzie Ministrów odpowiednią propozycję. Jeżeli Komisja nie przedłoży takiej propozycji, zawiadamia o tym zainteresowane Państwa Członkowskie, podając uzasadnienie.

Upoważnienie do działania w sprawie wzmocnionej współpracy jest udzielane decyzją europejską Rady Ministrów, stanowiącej na wniosek Komisji i po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskim

W ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, wniosek Państw Członkowskich, które chcą ustanowić między sobą wzmocnioną współpracę jest kierowany do Rady Ministrów. Jest on przekazywany Ministrowi Spraw Zagranicznych Unii, który wydaje opinię o spójności wzmocnionej współpracy ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa Unii, oraz do Komisji, która wydaje opinię, dotyczącą w szczególności spójności proponowanej wzmocnionej współpracy z innymi politykami Unii. Wniosek przekazywany jest również do wiadomości Parlamentu Europejskiego.

Upoważnienie do działania w sprawie wzmocnionej współpracy jest udzielane decyzją europejską Rady Ministrów.

Artykuł III-326

1. Każde Państwo Członkowskie, które chce uczestniczyć we wzmocnionej współpracy, w jednej z dziedzin określonych w artykule III-325 ustęp 1, notyfikuje swój zamiar Radzie Ministrów i Komisji.

Komisja potwierdza, w terminie czterech miesięcy od otrzymania tej notyfikacji, uczestnictwo danego Państwa Członkowskiego. Stwierdza ona, w razie potrzeby, że wszelkie warunki uczestnictwa zostały spełnione i wydaje przepisy przejściowe, które uzna za niezbędne w odniesieniu do wykonania aktów już przyjętych w ramach wzmocnionej współpracy.

Jeżeli jednak Komisja uważa, że jakiegokolwiek warunki uczestnictwa nie zostały spełnione, wskazuje środki, które należy podjąć w celu spełnienia tych warunków i określa termin ponownego rozpatrzenia wniosku w sprawie uczestnictwa. Rozpatruje ona ponownie wniosek zgodnie z procedurą określoną w poprzednim akapicie. Jeżeli Komisja uważa, jakiegokolwiek warunki uczestnictwa pozostają niespełnione, zainteresowane Państwo Członkowskie może przekazać sprawę Radzie Ministrów, która stanowi zgodnie z artykułem I-43 ustęp 3. Rada Ministrów może, na wniosek Komisji, wydać przepisy przejściowe, o których mowa w poprzednim akapicie.

2. Każde Państwo Członkowskie, które chce uczestniczyć we wzmocnionej współpracy w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, notyfikuje swój zamiar Radzie Ministrów, Ministrowi Spraw Zagranicznych Unii oraz Komisji

Rada Ministrów potwierdza uczestnictwo danego Państwa Członkowskiego po konsultacji z Ministrem Spraw Zagranicznych Unii. Stwierdza ona, w razie potrzeby, że wszelkie warunki uczestnictwa zostały spełnione. Rada Ministrów, na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych Unii, może także wydać przepisy przejściowe, które uzna za niezbędne w odniesieniu do wykonania aktów już przyjętych w ramach wzmocnionej współpracy. Jeżeli jednak Komisja uważa, że jakiegokolwiek warunki uczestnictwa nie zostały spełnione, wskazuje środki, które należy podjąć w celu spełnienia tych warunków i określa termin ponownego rozpatrzenia wniosku w sprawie uczestnictwa.

Dla celów niniejszego ustępu Rada Ministrów stanowi zgodnie z artykułem I-43 ustęp 3.

Artykuł III-327

Wydatki wynikające z wprowadzania w życie wzmocnionej współpracy, inne niż koszty administracyjne ponoszone przez instytucje, obciążają uczestniczące we współpracy Państwa Członkowskie, chyba że Rada Ministrów, stanowiąc jednogłosem decyzją wszystkich swoich członków po konsultacji z Parlamentem Europejskim, zdecydował inaczej.

Artykuł III-328

Jeżeli postanowienie Konstytucji, które może być zastosowane w kontekście wzmocnionej współpracy przewiduje, że Rada Ministrów stanowi jednogłosem, Rada Ministrów, stanowiąc jednogłosem zgodnie z postanowieniami artykułu I-43 ustęp 3, może, z własnej inicjatywy, postanowić inaczej.

Jeżeli postanowienie Konstytucji, które może być zastosowane w kontekście wzmocnionej współpracy przewiduje, że Rada Ministrów uchwała ustawy europejskie lub europejskie ustawy ramowe zgodnie ze szczególną procedurą ustawodawczą, Rada Ministrów, stanowiąc jednogłosem zgodnie z postanowieniami artykułu I-43 ustęp 3, może, z własnej inicjatywy, postanowić o stanowieniu zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Artykuł III-329

Rada Ministrów i Komisja zapewniają spójność działań podjętych w ramach wzmocnionej współpracy oraz ich zgodność z politykami Unii, współpracując w tym celu ze sobą.

TYTUŁ VII POSTANOWIENIA WSPÓLNE

Artykuł III-330

Biorąc pod uwagę strukturalną sytuację gospodarczą i społeczną francuskich departamentów zamorskich, Azorów, Madery i Wysp

Kanaryjskich, pogorszoną ich oddaleniem, charakterem wyspiarskim, niewielkimi rozmiarami, trudną topografią i klimatem, ich zależnością gospodarczą od niewielkiej liczby produktów, podczas gdy trwałość i łączne występowanie tych czynników poważnie szkodzą ich rozwojowi, Rada Ministrów, na wniosek Komisji, przyjmuje rozporządzenia europejskie i decyzje europejskie zmierzające w szczególności do określenia warunków stosowania Konstytucji do tych regionów, w tym wspólnych polityk. Rada Ministrów stanowi po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Środki określone w pierwszym akapicie dotyczą, w szczególności, polityk celnych i handlowych, polityki fiskalnej, stref wolnocłowych, polityk w dziedzinach rolnictwa i rybołówstwa, warunków zaopatrzenia w surowce i dobra konsumpcyjne pierwszej potrzeby, pomocy państwowej i warunków dostępu do funduszy strukturalnych oraz programów horyzontalnych Unii.

Rada Ministrów przyjmuje środki określone w pierwszym akapicie, biorąc pod uwagę szczególne cechy charakterystyczne i ograniczenia regionów peryferyjnych, bez podważania integralności i spójności porządku prawnego Unii, w tym rynku wewnętrznego i wspólnych polityk.

Artykuł III-331

Konstytucja nie przesądza w niczym zasad prawa własności w Państwach Członkowskich.

Artykuł III-332

W każdym z Państw Członkowskich Unia posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych o najszerszym zakresie przyznany przez ustawodawstwa krajowe osobom prawnym; może ona zwłaszcza nabywać lub zbywać mienie ruchome i nieruchome oraz stawać przed sądem. W tym zakresie jest ona reprezentowana przez Komisję. Jednakże jest ona reprezentowana przez każdą z instytucji, w związku z ich autonomią administracyjną, w sprawach związanych z ich odpowiednim funkcjonowaniem.

Artykuł III-333

Ustawa europejska ustanawia regulamin pracowniczy urzędników Unii oraz warunki zatrudnienia innych pracowników Unii. Ustawa europejska jest uchwalana po konsultacji z zainteresowanymi instytucjami.

Artykuł III-334

W celu wypełnienia zadań, które są jej powierzone, Komisja może zbierać wszelkie informacje i dokonywać wszelkich niezbędnych weryfikacji w granicach i na warunkach określonych przez rozporządzenie europejskie lub decyzję europejską, przyjętą zwykłą większością przez Radę Ministrów.

Artykuł III-335

1. Bez uszczerbku dla artykułu 5 Protokołu w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, europejska ustawa lub europejska ustawa ramowa określa środki w celu tworzenia statystyk, jeżeli jest to konieczne do wykonywania działań Unii.

2. Tworzenie statystyk odbywa się w poszanowaniu bezstronności, rzetelności, obiektywizmu, niezależności naukowej, efektywności pod względem kosztów oraz poufności informacji statystycznych; nie może to pociągać za sobą nadmiernych obciążeń dla podmiotów gospodarczych.

Artykuł III-336

Członkowie instytucji Unii, członkowie komitetów, jak również urzędnicy i inni pracownicy Unii są zobowiązani, również po zaprzestaniu pełnienia swoich funkcji, nie ujawniać informacji objętych ze względu na swój charakter tajemnicą zawodową; a zwłaszcza informacji dotyczących przedsięwzięć i ich stosunków handlowych lub kosztów własnych.

Artykuł III-337

Odpowiedzialność umowna Unii podlega prawu właściwemu dla danej umowy.

W dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej Unia powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi, wspólnymi dla praw Państw Członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Poprzedni akapit stosuje się na tych samych zasadach do szkód spowodowanych przez Europejski Bank Centralny lub jego pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

Odpowiedzialność osobistą pracowników wobec Unii określają przepisy ich regulaminu pracowniczego lub mających zastosowanie warunków zatrudnienia.

Artykuł III-338

Siedzibę instytucji Unii określa wspólne porozumienie rządów Państw Członkowskich.

Artykuł III-339

Rada Ministrów jednomyślnie uchwała rozporządzenie określające system językowy instytucji Unii, bez naruszania Statutu Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł III-340

Unia korzysta na terytorium Państw Członkowskich z przywilejów i immunitetów koniecznych do wykonywania jej zadań, na warunkach określonych w Protokole z 8 kwietnia 1965 roku w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich. Jest tak również w przypadku Europejskiego Banku Centralnego i Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Artykuł III-341

Konstytucja nie narusza praw i obowiązków wynikających z umów zawartych przed 1 stycznia 1958 roku lub, wobec Państw przystępują-

cych, przed datą ich przystąpienia, między jednym lub większą liczbą Państw Członkowskich z jednej strony a jednym lub większą liczbą państw trzecich z drugiej strony.

W zakresie, w jakim umowy te nie są zgodne z Konstytucją, dane Państwo lub Państwa Członkowskie zastosują wszelkie właściwe środki w celu wyeliminowania stwierdzonych niezgodności. W razie potrzeby Państwa Członkowskie udzielają sobie wzajemnie pomocy dla osiągnięcia tego celu i w odpowiednim przypadku przyjmują wspólną postawę.

Przy stosowaniu umów, o których mowa w pierwszym akapicie, Państwa Członkowskie uwzględniają fakt, że korzyści uzgodnione w Konstytucji przez każde Państwo Członkowskie wiążą się integralnie z ustanowieniem Unii i z tego tytułu są nierozzerwalnie związane z utworzeniem wspólnych instytucji, powierzeniem im kompetencji i przyznaniem takich samych korzyści przez wszystkie pozostałe Państwa Członkowskie.

Artykuł III-342

1. Konstytucja nie stanowi przeszkody w stosowaniu następujących reguł:

a) żadne Państwo Członkowskie nie ma obowiązku udzielania informacji, których ujawnienie uznaje za sprzeczne z podstawowymi interesami jego bezpieczeństwa;

b) Każde Państwo Członkowskie może podejmować środki, jakie uważa za konieczne w celu ochrony podstawowych interesów jego bezpieczeństwa, a które odnoszą się do produkcji lub handlu bronią, amunicją lub materiałami wojennymi; środki takie nie mogą negatywnie wpływać na warunki konkurencji na rynku wewnętrznym w odniesieniu do produktów, które nie są przeznaczone wyłącznie do celów wojskowych.

2. Rada Ministrów może, na wniosek Komisji, podjąć jednomyślnie decyzję europejską wprowadzającą zmiany do sporządzonej przez siebie 15 kwietnia 1958 roku listy produktów, do których mają zastosowanie postanowienia ustępu 1 litera b.

CZEŚĆ IV

POSTANOWIENIA OGÓLNE I KOŃCOWE

Artykuł IV-1⁴

Symbole Unii

Flaga Unii przedstawia krąg dwunastu gwiazd na niebieskim tle.

Hymn Unii pochodzi z Ody do radości z IX Symfonii Ludwiga van Beethovena.

Dewizą Unii jest: „zjednoczeni w różnorodności”.

Walutą Unii jest euro.

Dzień 9 maja jest obchodzony w całej Unii jako dzień Europy.

Artykuł IV-2

Uchylenie wcześniejszych Traktatów

Z dniem wejścia w życie Traktatu ustanawiającego Konstytucję uchyła się Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, Traktat o Unii Europejskiej oraz akty i traktaty, które je uzupełniają lub zmieniają i zostały załączone do Traktatu ustanawiającego Konstytucję.

Artykuł IV-3

Ciągłość prawna w odniesieniu do Wspólnoty Europejskiej i Unii Europejskiej

Unia Europejska przejmuje wszelkie prawa i obowiązki Wspólnoty Europejskiej i Unii, zarówno wewnętrzne jak i wynikające z umów międzynarodowych, jakie powstały przed wejściem w życie Traktatu ustanawiającego Konstytucję na mocy dotychczasowych traktatów, protokołów i aktów, w tym wszelkie aktywa i pasywa Wspólnoty i Unii, jak również ich archiwa.

⁴ Konwent uważa, że niniejszy artykuł powinien raczej znajdować się w części I.

Postanowienia aktów instytucji Unii, przyjęte na mocy traktatów i aktów wymienionych w ustępie 1, pozostają w mocy na warunkach określonych w protokole załączonym do Traktatu ustanawiającego Konstytucję. Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich utrzymuje się jako źródło interpretacji prawa Unii.

Artykuł IV-4 **Zakres terytorialny stosowania**

1. Traktat ustanawiający Konstytucję stosuje się do Królestwa Belgii, Królestwa Danii, Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Grecji, Królestwa Hiszpanii, Republiki Francuskiej, Irlandii, Republiki Włoskiej, Wielkiego Księstwa Luksemburga, Królestwa Holandii, Republiki Austrii, Republiki Portugalskiej, Republiki Finlandii, Królestwa Szwecji oraz Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, ...

2. Traktat ustanawiający Konstytucję stosuje się do francuskich departamentów zamorskich, Azorów, Madery i Wysp Kanaryjskich zgodnie z artykułem III-329 części III.

3. Szczególne zasady stowarzyszania określone w tytule IV części III Traktatu ustanawiającego Konstytucję stosują się do krajów i terytoriów zamorskich, których lista zawarta jest w Załączniku II do TWE.

Traktat ustanawiający Konstytucję nie ma zastosowania do krajów i terytoriów zamorskich utrzymujących szczególne stosunki ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, które nie są umieszczone na wymienionej liście.

4. Traktat ustanawiający Konstytucję stosuje się do terytoriów europejskich, za których stosunki zewnętrzne odpowiedzialne jest Państwo Członkowskie.

5. Traktat ustanawiający Konstytucję stosuje się do Wysp Alandzkich, zgodnie z postanowieniami Protokołu nr 2 do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji.

6. Na zasadzie odstępstwa od ustępów poprzednich:

a) Traktat ustanawiający Konstytucję nie ma zastosowania do Wypś Owczych;

b) Traktat ustanawiający Konstytucję nie ma zastosowania do stref suwerennych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze;

c) Traktat ustanawiający Konstytucję stosuje się do wysp Kanału La Manche i Wyspy Man tylko w zakresie niezbędnym do zapewnienia stosowania ustaleń dotyczących tych wysp, zawartych w traktacie dotyczącym przystąpienia nowych Państw Członkowskich do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej oraz Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej podpisanym 22 stycznia 1972 roku.

Artykuł IV-5

Związki regionalne

Traktat ustanawiający Konstytucję nie wyklucza istnienia lub powstania związków regionalnych między Belgią i Luksemburgiem, jak również między Belgią, Luksemburgiem i Holandią, w zakresie, w jakim cele tych związków regionalnych nie są osiągnięte w wyniku zastosowania tego Traktatu.

Artykuł IV-6

Protokoły

Protokoły załączone do niniejszego Traktatu stanowią jego integralną część.

Artykuł IV-7

Procedura rewizji Traktatu Konstytucyjnego

1. Rząd każdego Państwa Członkowskiego, Parlament Europejski lub Komisja mogą przedkładać Radzie Ministrów propozycje zmiany Traktatu ustanawiającego Konstytucję. O propozycjach tych powiadamia się parlamenty narodowe Państw Członkowskich.

2. Jeżeli Rada Europejska, po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i Komisji, zwykłą większością głosów, decyduje, w której opowie się za rozpatrzeniem proponowanych zmian,

przewodniczący Rady Europejskiej zwołuje konwentu złożony z przedstawicieli parlamentów narodowych Państw Członkowskich, szefów państw lub rządów Państw Członkowskich, Parlamentu Europejskiego i Komisji. W przypadku zmian instytucjonalnych w dziedzinie pieniądza konsultowany jest Europejski Bank Centralny. Rada Europejska może zwykłą większością głosów, po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego, zdecydować o niezwoływaniu konwentu, gdy nie jest to uzasadnione zakresem proponowanych zmian. W ostatnim przypadku Rada Europejska ustanawia mandat dla konferencji przedstawicieli rządów Państw Członkowskich.

Konwent rozpatruje propozycje zmian i przyjmuje, w drodze konsensusu, zalecenie dla konferencji przedstawicieli rządów Państw Członkowskich przewidzianej w ustępie 3.

3. Konferencję przedstawicieli rządów Państw Członkowskich zwołuje przewodniczący Rady Ministrów w celu przyjęcia, za wspólnym porozumieniem, zmian, jakie mają zostać dokonane w Traktacie ustanawiającym Konstytucję.

Zmiany wchodzi w życie po ich ratyfikowaniu przez wszystkie Państwa Członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi.

4. Jeżeli po upływie dwóch lat od podpisania traktatu zmieniającego Traktat ustanawiający Konstytucję został on ratyfikowany przez cztery piąte Państw Członkowskich i gdy jedno lub więcej Państw Członkowskich napotkało na trudności w postępowaniu ratyfikacyjnym, sprawę przekazuje się Radzie Europejskiej.

Artykuł IV-8

Przyjęcie, ratyfikacja i wejście w życie Traktatu Konstytucyjnego

1. Traktat ustanawiający Konstytucję podlega ratyfikacji przez Wysokie Umawiające się Strony, zgodnie z ich odpowiednimi wymogami konstytucyjnymi. Dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone do depozytu Rządowi Republiki Włoskiej.

2. Traktat ustanawiający Konstytucję wchodzi w życie z dniem ... pod warunkiem, że zostaną złożone do depozytu wszystkie doku-

menty ratyfikacyjne lub – w przeciwnym wypadku – wchodzi on w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po złożeniu dokumentu ratyfikacyjnego przez państwo-sygnatariusza, które jako ostatnie spełni tę formalność.

Artykuł IV-9

Czas obowiązywania

Traktat ustanawiający Konstytucję zawiera się na czas nieograniczony.

Artykuł IV-10

Języki¹

Traktat ustanawiający Konstytucję sporządzony w jednym oryginalnym egzemplarzu w językach duńskim, niderlandzkim, angielskim, fińskim, francuskim, niemieckim, greckim, , irlandzkim, włoskim, portugalskim, hiszpańskim, szwedzkim, czeskim, estońskim, łotewskim, litewskim, węgierskim, maltańskim, polskim, słowackim i słoweńskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne, zostaje złożony do depozytu w archiwum Rządu Republiki Włoskiej, który przekaże uwierzytelniony odpis każdemu z rządów pozostałych państw-sygnatariuszy.

¹ Niniejszy artykuł zostanie skorygowany zgodnie z Aktem o Przystąpieniu.

PROTOKÓŁ W SPRAWIE ROLI PARLAMENTÓW NARODOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRZYPOMINAJĄC, że sposób w jaki poszczególne parlamenty narodowe kontrolują swoje rządy w odniesieniu do działań Unii jest kwestią indywidualnej organizacji konstytucyjnej i praktyki każdego Państwa Członkowskiego,

PRAGNĄC, jednakże zachęcić parlamenty narodowe do większego zaangażowania się w działalność Unii Europejskiej i zwiększyć możliwość wyrażania ich poglądów w sprawie wniosków ustawodawczych, jak również w innych sprawach, które mogą być dla nich szczególnie interesujące,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które załącza się do Konstytucji:

I. Informacje dla parlamentów narodowych Państw Członkowskich

1. Wszystkie dokumenty konsultacyjne Komisji (zielone i białe księgi oraz komunikaty) są przekazywane przez Komisję parlamentom narodowych Państw Członkowskich bezpośrednio po ich opublikowaniu. Komisja przesyła również parlamentom narodowym Państw Członkowskich roczny program prac legislacyjnych oraz wszelkie dokumenty dotyczące planowania legislacyjnego lub strategii politycznej, przedkładany przez nią Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Ministrów, równocześnie z ich przekazaniem tym instytucjom.

2. Wszystkie wnioski ustawodawcze kierowane do Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów są równocześnie przesyłane parlamentom narodowych Państw Członkowskich.

3. Parlamenty narodowe Państw Członkowskich mogą przesłać przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów i Komisji uzasadnioną opinię w sprawie zgodności wniosku ustawo-

dawczego z zasadą pomocniczości, zgodnie z procedurą przewidzianą w Protokole w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

4. Okres między przekazaniem przez Komisję wniosku ustawodawczego Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Ministrów i parlamentom krajowym Państw Członkowskich a umieszczeniem jej w porządku dziennym Rady Ministrów w celu jego przyjęcia lub zajęcia stanowiska w ramach procedury legislacyjnej wynosi sześć tygodni, z zastrzeżeniem wyjątków z powodu pilności, które zostaną uzasadnione w akcie lub we wspólnym stanowisku Rady Ministrów. Z wyjątkiem przypadków pilnych, które zostały należycie uzasadnione, nie może dojść do żadnego porozumienia w sprawie wniosku ustawodawczego w ciągu tych sześciu tygodni. Między umieszczeniem wniosku w porządku dziennym Rady Ministrów a przyjęciem wspólnego stanowiska Rady Ministrów musi upłynąć dziesięć dni.

5. Porządki dzienne posiedzeń Rady Ministrów i ich wyniki, łącznie z protokołami z posiedzeń Rady Ministrów rozpatrującej wnioski ustawodawcze, są przekazane bezpośrednio parlamentom narodowym państw członkowskich równocześnie z ich przekazaniem rządów Państw Członkowskich.

6. Jeżeli Rada Europejska zamierza powołać się na postanowienia artykułu I-24 ustęp 4, akapit pierwszy Konstytucji, parlamenty narodowe muszą być uprzednio o tym poinformowane.

7. Jeżeli Rada Europejska zamierza powołać się na postanowienia artykułu I-24 ustęp 4, akapit drugi Konstytucji, parlamenty narodowe muszą być poinformowane co najmniej cztery miesiące przed podjęciem takiej decyzji.

8. Trybunał Obrachunkowy przesyła swoje sprawozdanie roczne parlamentom narodowym Państw Członkowskich dla celów informacyjnych, równocześnie z przesłaniem go do Parlamentu Europejskiego i Rady Ministrów.

9. W przypadku parlamentów narodowych dwuizbowych postanowienia te mają zastosowanie do obu izb.

II. Współpraca międzyparlamentarna

1. Parlament Europejski i parlamenty narodowe wspólnie określają w jaki sposób można skutecznie i systematycznie organizować i rozwijać współpracę międzyparlamentarną w Unii Europejskiej.

2. Konferencja Komisji ds. Europejskich może przedłożyć stanowisko, które uzna za właściwe, do wiadomości Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów i Komisji. Konferencja ta może ponadto wspierać rozwój wymiany informacji i najlepszych doświadczeń między parlamentami Państw Członkowskich a Parlamentem Europejskim, łącznie z ich wyspecjalizowanymi komisjami. Konferencja może także organizować konferencje międzyparlamentarne na wybrane tematy, w szczególności w celu omówienia zagadnień wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz wspólnej polityki bezpieczeństwa i obronnej. Stanowiska przedkładane przez Konferencję nie będą w żaden sposób wiązać parlamentów narodowych ani przesądzać o ich stanowisku.

PROTOKÓŁ W SPRAWIE STOSOWANIA ZASAD POMOCNICZOŚCI I PROPORCJONALNOŚCI

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRAGNĄC zapewnić podejmowanie decyzji jak najbliżej obywateli Unii,

ZDECYDOWANE ustanowić warunki stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, zapisane w artykule I-9 Konstytucji, oraz stworzyć system monitorowania stosowania tych zasad przez instytucje,

UZGODNIŁY następujące postanowienia, które załącza się do Konstytucji:

1. Każda instytucja zapewnia stałe przestrzeganie zasad pomocniczości i proporcjonalności, określonych w artykule I-9 Konstytucji.

2. Przed zgłoszeniem wniosku ustawodawczego Komisja prowadzi szerokie konsultacje. Konsultacje te tam, gdzie to jest właściwe, uwzględniają wymiar regionalny i lokalny przewidywanych działań. W szczególnie pilnych przypadkach, Komisja nie prowadzi konsultacji. W swoim wniosku uzasadnia taką decyzję.

3. Komisja przesyła parlamentom narodowym Państw Członkowskich wszystkie swoje wnioski ustawodawcze i swoje zmienione wnioski równocześnie z ich przesłaniem ustawodawcy Unii. Uchwały legislacyjne Parlamentu Europejskiego oraz stanowiska Rady Ministrów są, po ich przyjęciu, przesyłane parlamentom narodowym Państw Członkowskich.

4. Komisja uzasadnia swój wniosek w odniesieniu do zasad pomocniczości i proporcjonalności. Każdy wniosek ustawodawczy powinien zawierać szczegółowe oświadczenie, umożliwiające ocenę zgodności z zasadami pomocniczości i proporcjonalności. Takie oświadczenie powinno zawierać pewną ocenę skutków finansowych wniosku oraz, w przypadku ustawy ramowej, jej skutków dla regulacji wprowadzanych przez Państwa Członkowskie, w razie potrzeby, z

legislacją regionalną włącznie. Podstawy stwierdzenia, że cel Unii może zostać lepiej osiągnięty na szczeblu Unii muszą zostać uzasadnione na podstawie jakościowych, a tam gdzie to możliwe, ilościowych wskaźników. Komisja bierze pod uwagę konieczność zminimalizowania jakichkolwiek obciążeń, finansowych lub administracyjnych, nakładanych na Unię, rządy krajowe, władze regionalne lub lokalne, podmioty gospodarcze i obywatele oraz to, by takie obciążenia były współmierne do zamierzonego celu.

5. Każdy parlament narodowy lub każda izba parlamentu narodowego Państwa Członkowskiego może, w ciągu sześciu tygodni od daty przekazania wniosku ustawodawczego Komisji, przesłać przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Rady Ministrów i Komisji uzasadnioną opinię zawierającą powody dla których uznaje, że dany wniosek nie jest zgodny z zasadą pomocniczości. Do parlamentu narodowego lub izby parlamentu narodowego należy konsultowania się, w razie potrzeby, z parlamentami regionalnymi mającymi kompetencje ustawodawcze.

6. Parlament Europejski, Rada Ministrów i Komisja uwzględniają uzasadnione opinie wydane przez parlamenty narodowe Państw Członkowskich lub izbę parlamentu narodowego.

Parlamente narodowe Państw Członkowskich, w których panuje system jednoizbowy dysponują dwoma głosami, podczas gdy każda z izb w systemie parlamentarnym dwuizbowym dysponuje jednym głosem.

W przypadku, gdy uzasadnione opinie o niezgodności wniosku Komisji z zasadą pomocniczości, stanowią co najmniej jedna trzecia głosów przyznanych parlamentom narodowym Państw Członkowskich i ich izbom, Komisja ponownie rozpatrzy swój wniosek. Próg ten wynosi co najmniej jedną czwartą w przypadku wniosków Komisji lub w przypadku inicjatywy grupy Państw Członkowskich na mocy postanowień artykułu III-165 Konstytucji dotyczącego przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Po ponownym rozpatrzeniu, Komisja może postanowić o utrzymaniu, zmianie lub wycofaniu wniosku. Komisja uzasadnia swoją decyzję.

7. Trybunał Sprawiedliwości ma właściwość w zakresie rozpatrywania spraw wnoszonych przez Państwa Członkowskie, zgodnie z artykułem III-226 Konstytucji, w związku naruszeniem przez akt ustawodawczy zasady pomocniczości, lub przekazanych przez nie zgodnie z ich porządkiem prawnym w imieniu ich parlamentu narodowego lub jego izby.

Zgodnie z tym samym artykułem Konstytucji, Komitet Regionów może również wnieść takie sprawy, które dotyczą aktów prawnych, do których przyjęcia Konstytucja przewiduje konsultowanie się z nim.

8. Komisja przedstawia co roku Radzie Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie Ministrów i parlamentom narodowym Państw Członkowskich sprawozdanie ze stosowania artykułu I-9 Konstytucji. Sprawozdanie roczne jest również przekazywane Komitetowi Regionów i Komitetowi Ekonomiczno- Społecznemu.

**PROTOKÓŁ W SPRAWIE REPREZENTACJI
OBYWATELI W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM
ORAZ WAŻENIA GŁOSÓW W RADZIE
EUROPEJSKIEJ I RADZIE MINISTRÓW**

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY

PRZYJEŁY następujące postanowienia, które załącza się do Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy:

ARTYKUŁ 1

Postanowienia dotyczące Parlamentu Europejskiego

1. Podczas kadencji 2004-2009, liczbę przedstawicieli wybieranych w każdym Państwie Członkowskim do Parlamentu Europejskiego ustala się następująco:

Belgia	24
Republika Czeska	24
Dania	14
Niemcy	99
Estonia	6
Grecja	24
Hiszpania	54
Francja	78
Irlandia	13
Włochy	78
Cypr	6
Łotwa	9
Litwa	13
Luksemburg	6
Węgry	24

Malta	5
Niderlandy	27
Austria	18
Polska	54
Portugalia	24
Słowenia	7
Słowacja	14
Finlandia	14
Szwecja	19
Zjednoczone Królestwo	78

ARTYKUŁ 2

Postanowienia dotyczące ważenia głosów w Radzie Europejskiej i w Radzie Ministrów

1. Niniejsze postanowienia obowiązują do 1 listopada 2009 r., bez uszczerbku dla artykułu I-24 Konstytucji.

Jeżeli przyjęcie postanowienia przez Radę Europejską i Radę Ministrów wymaga większości kwalifikowanej, głosy członków ważne są następująco:

Belgia	12
Republika Czeska	12
Dania	7
Niemcy	29
Estonia	4
Grecja	12
Hiszpania	27
Francja	29
Irlandia	7
Włochy	29
Cypr	4
Łotwa	4

Litwa	7
Luksemburg	4
Węgry	12
Malta	3
Niderlandy	13
Austria	10
Polska	27
Portugalia	12
Słowenia	4
Słowacja	7
Finlandia	7
Szwecja	10
Zjednoczone Królestwo	29

Do przyjęcia postanowień wymagane jest co najmniej 232 głosów „za”, oddanych przez większość członków, jeżeli Konstytucja wymaga, aby były przyjęte na wniosek Komisji. W innych przypadkach do przyjęcia postanowienia wymagane jest co najmniej 232 głosów "za", oddanych przez co najmniej dwie trzecie liczby członków.

Jeżeli decyzja ma zostać przyjęta przez Radę Europejską lub Radę Ministrów większością kwalifikowaną, członek Rady Europejskiej lub Rady Ministrów może zażądać sprawdzenia, czy Państwa Członkowskie stanowiące większość kwalifikowaną reprezentują co najmniej 62 % ogółu ludności Unii. Jeżeli okaże się, że warunek nie został spełniony, decyzja nie zostanie przyjęta.

2. Z chwilą każdego kolejnego przystąpienia, próg określony w poprzednim ustępie oblicza się tak, aby próg większości kwalifikowanej wyrażony w liczbie głosów nie przekroczył progu wynikającego z tabeli zamieszczonej w Deklaracji w sprawie rozszerzenia Unii Europejskiej, zawartej w Akcie Końcowym Konferencji, która przyjęła Traktat z Nicei.

PROTOKÓŁ W SPRAWIE EUROGRUPY

Wysokie Umawiające się Strony,

Pragnąc sprzyjać warunkom silniejszego wzrostu gospodarczego w Europie i w tym celu pragnąc rozwijać coraz ściślejszą koordynację polityk gospodarczych w strefie euro,

świadome konieczności ustanowienia postanowień szczególnych w celu pogłębienia dialogu między Państwami Członkowskimi, które przyjęły euro, w oczekiwaniu na przystąpienie wszystkich Państw Członkowskich Unii Europejskiej do strefy euro,

uzgodniły następujące postanowienia, załączone do Konstytucji:

Artykuł 1

Ministrowie Państw, które przyjęły euro zbierają się na nieformalnych spotkaniach. Spotkania te odbywają się, w miarę potrzeby, w celu rozpatrzenia spraw związanych z odpowiedzialnością szczególną, jaką ponoszą w związku z jednolitą walutą. Komisja i Europejski Bank Centralny są zapraszane do wzięcia udziału w tych spotkaniach przygotowywanych przez przedstawicieli ministrów do spraw finansów Państw Członkowskich, które przyjęły euro.

Artykuł 2

Ministrowie z Państw Członkowskich, które przyjęły euro wybierają przewodniczącego na okres dwu i pół roku, większością Państw Członkowskich strefy euro.

PROTOKÓŁ ZMIENIAJĄCY TRAKTAT EURATOM

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY,

PRZYWOŁUJĄC konieczność, aby postanowienia traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską Energii Atomowej nadal wywoływały w pełni skutek prawny,

PRAGNĄC jednak dostosować traktat do nowych reguł ustanowionych przez traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, w szczególności w dziedzinie instytucjonalnej i finansowej,

PRZYJĘŁY poniższe postanowienia załączone do Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy, zmieniające Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską Energii atomowej w następującym brzmieniu:

Artykuł 1

Uchyła się artykuł 3.

Artykuł 3

Tytuł „Postanowienia instytucjonalne” Tytułu III otrzymuje brzmienie: „Postanowienia instytucjonalne i finansowe”.

Artykuł 4

1. Artykuł 107 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 107

Postanowienia instytucjonalne i finansowe Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy (artykuły I-18 – I-38, artykuły I-52 – I-55 i artykuły III-227 – III-316) i artykuł I-58 tego Traktatu stosują się do niniejszego Traktatu, bez uszczerbku dla postanowień szczególnych przewidzianych w artykułach 134, 135, 144, 157, 171, 172, 174 i 176.

2. Uchyła się artykuły 107A – 134, 136 – 143, 146 – 156, 158 – 170, 173, 173 bis, 175, 177 – 183 bis.”

Artykuł 5

Tytuł „Postanowienia finansowe” Tytułu IV otrzymuje brzmienie: „Szczególne postanowienia finansowe”.

Artykuł 6

W artykule 38 akapit 3 i w artykule 82 akapit 3 powołania na artykuły 141 i 142 zastępuje się odpowiednio artykułami III-261 i III-262 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy.

W artykule 171 ustęp 2, artykule 175 ustęp 1 i artykule 176 ustęp 3 powołania na artykuł 183 zastępuje się powołaniem odpowiednio na artykuły III-265 i III-266 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy.

W artykule 18 ostatni akapit i artykule 83 ustęp 2, powołanie na artykuł 164 zastępuje się artykułem III-307 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy.

W artykułach 38 i 82, wyraz "dyrektywa" zastępuje się wyrazami "decyzja europejska".

W Traktacie wyraz "decyzja" zastępuje się wyrazami "decyzja europejska".

Artykuł 7

Artykuł 190 otrzymuje brzmienie:

"System językowy instytucji określa, bez uszczerbku dla postanowień Statutu Trybunału Sprawiedliwości, Rada Ministrów stanowiąca jednomyślnie."

Artykuł 8

Artykuł 198 litera a) otrzymuje brzmienie:

"a) niniejszy traktat nie ma zastosowania do Wysp Owczych;"

Artykuł 9

Artykuł 201 otrzymuje brzmienie:

„Unia nawiązuje ścisłą współpracę z Europejską Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, której szczegóły strony ustalają obopólnie.”

Artykuł 10

Artykuł 206 otrzymuje brzmienie:

„Unia może zawierać z jednym lub większą liczbą państw lub organizacji międzynarodowych umowy ustanawiające stowarzyszenie, obejmujące wzajemne prawa i obowiązki, wspólne działania i szczególne procedury.

Umowy te są zawierane przez Radę Ministrów, stanowiącą jednomyślnie i po konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Jeżeli umowy te wymagają zmian niniejszego Traktatu, zmiany są uprzednio przyjmowane zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule IV-7 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy.”

DEKLARACJA
załączona do Protokołu w sprawie reprezentacji obywateli
w Parlamencie Europejskim oraz ważenia głosów
w Radzie Europejskiej i Radzie Ministrów

Wspólne stanowisko, które przyjmą Państwa Członkowskie Unii Europejskiej podczas konferencji w sprawie przystąpienia do Unii Europejskiej Rumunii i/lub Bułgarii w kwestii podziału mandatów w Parlamencie Europejskim oraz ważenia głosów w Radzie Europejskiej i Radzie Ministrów jest następujące. Jeżeli przystąpienie Rumunii i/lub Bułgarii do Unii Europejskiej nastąpi przed wejściem w życie decyzji Rady Europejskiej, o której mowa w artykule I-19, ustęp 2 Konstytucji, liczba ich przedstawicieli wybieranych do Parlamentu Europejskiego będzie obliczana odpowiednio na podstawie liczb 33 i 17, skorygowanych według tej samej formuły, która posłużyła do określenia liczby przedstawicieli każdego Państwa Członkowskiego w Parlamencie Europejskim wskazanej w Protokole w sprawie reprezentacji obywateli w Parlamencie Europejskim oraz ważenia głosów w Radzie Europejskiej i Radzie Ministrów.

Traktat o przystąpieniu do Unii Europejskiej może przewidywać, w odstępstwie od artykułu I-19 ustęp 2 Konstytucji, tymczasowe przekroczenie liczby 736 członków Parlamentu Europejskiego w okresie do końca kadencji 2004-2009.

Bez uszczerbku dla artykułu I-24 ustęp 2 Konstytucji głosy Rumunii i Bułgarii ważne są odpowiednio w liczbie 14 i 10 do 1 listopada 2009 roku. Z chwilą każdego kolejnego przystąpienia, próg przewidziany w Protokole w sprawie reprezentacji obywateli w Parlamencie Europejskim oraz ważenia głosów w Radzie Europejskiej i Radzie Ministrów określa Rada Ministrów.

DEKLARACJA W SPRAWIE UTWORZENIA EUROPEJSKIEJ SŁUŻBY DO SPRAW DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH

„W celu wsparcia przyszłego Ministra Spraw Zagranicznych, przewidzianego w artykule I-27 Konstytucji, w wykonywaniu jego funkcji, Konwent uznaje konieczność utworzenia, w uzgodnieniu między Radą Ministrów a Komisją, z zastrzeżeniem praw Parlamentu Europejskiego, pod kierunkiem Ministra, wspólnej służby (Służby Europejskiej do spraw Działań Zewnętrznych), składającej się z urzędników odpowiednich wydziałów sekretariatu Rady Ministrów i Komisji oraz personelu oddelegowanego krajowych służb dyplomatycznych.

Personel delegacji Unii, o których mowa w artykule III-230, pochodzi ze wspólnej służby.

Konwent uznaje, że postanowienia konieczne dla ustanowienia służby wspólnej powinny być przyjęte w pierwszym roku po wejściu w życie Konstytucji dla Europy.”

DEKLARACJA
W AKCIE KOŃCOWYM PODPISANIA TRAKTATU USTA-
NAWIAJĄCEGO KONSTYTUCJĘ

Jeżeli po upływie dwóch lat od podpisania traktatu zmieniającego Traktat ustanawiający Konstytucję został on ratyfikowany przez cztery piąte Państw Członkowskich i gdy jedno lub więcej Państw Członkowskich napotkało na trudności w postępowaniu ratyfikacyjnym, sprawę przekazuje się Radzie Europejskiej

KONWENT EUROPEJSKI LISTA CZŁONKÓW

PREZYDIUM

pan Valéry GISCARD d'ESTAING	przewodniczący
pan Giuliano AMATO	wiceprzewodniczący
pan Jean-Luc DEHAENE	wiceprzewodniczący

INNI CZŁONKOWIE PREZYDIUM

pan Michel BARNIER	przedstawiciel Komisji Europejskiej
pan John BRUTON	przedstawiciel parlamentów krajowych
pan Henning CHRISTOPHERSEN	przedstawiciel Danii jako kraju sprawującego przewodnictwo
pan Alfonso DASTIS	przedstawiciel Hiszpanii jako kraju sprawującego przewodnictwo (od marca 2003 r.)
pan Klaus HÄNSCH	przedstawiciel Parlamentu Europejskiego
pan Giorgos KATIFORIS	przedstawiciel Grecji jako kraju sprawującego przewodnictwo (do lutego 2003 r.)
pan Iñigo MÉNDEZ DE VIGO	przedstawiciel Parlamentu Europejskiego
pani Ana PALACIO	przedstawiciel Hiszpanii jako kraju sprawującego przewodnictwo (do marca 2003 r.)

pan Giorgos PAPANDEOU	przedstawiciel Grecji jako kraju sprawującego przewodnictwo (od lutego 2003 r.)
pani Gisela STUART	przedstawiciel parlamentów krajowych
pan Antonio VITORINO	przedstawiciel Komisji Europejskiej
pan Alojz PETERLE	zaproszony

**CZŁONKOWIE KONWENTU
PRZEDSTAWICIELE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

pan Jens-Peter BONDE (Dania)
pan Elmar BROK (Niemcy)
pan Andrew Nicholas DUFF (Zjednoczone Królestwo)
pan Olivier DUHAMEL (Francja)
pan Klaus HÄNSCH (Niemcy)
pani Sylvia-Yvonne KAUFMANN (Niemcy)
pan Timothy KIRKHOPE (Zjednoczone Królestwo)
pan Alain LAMASSOURE (Francja)
pani Linda McAVAN (Zjednoczone Królestwo)
pani Hanja MAIJ-WEGGEN (Holandia)
pan Luís MARINHO (Portugalia)
pan Íñigo MÉNDEZ DE VIGO Y MONTOJO (Hiszpania)
pani Cristiana MUSCARDINI (Włochy)
pan Antonio TAJANI (Włochy)
pani Anne VAN LANCKER (Belgia)
pan Johannes VOGGENHUBER (Austria)

PRZEDSTAWICIELE KOMISJI

pan Michel BARNIER

pan António VITORINO

PRZEDSTAWICIELE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

KRAJ

BELGIA

Rząd

pan Louis MICHEL

Parlament narodowy

pan Karel DE GUCHT

pan Elio DI RUPO

DANIA

Rząd

pan Henning CHRISTOPHER-SEN

Parlament narodowy

pan Peter SKAARUP

pan Henrik DAM KRISTENSEN

NIEMCY

Rząd

pan Joschka FISCHER

zastąpił pana Petera GLOTZA w listopadzie 2002

Parlament narodowy

pan Jürgen MEYER

pan Erwin TEUFEL

GRECJA

Rząd

pan Giorgos PAPANDREOU

zastąpił

pana Giorgosa KATIFORISA

w lutym 2003

Parlament narodowy

pan Paraskevas AVGERINOS

pani Marietta GIANNAKOU

HISZPANIA

Rząd

pan Alfonso DASTIS
zastąpił pana Carlosa BASTARRECHE'A jako zastępcę członka we wrześniu 2002, potem panią A. Palacio jako członka w marcu 2003

Parlament narodowy

pan Josep BORRELL FONTELLES
pan Gabriel CISNEROS LABORDA

FRANCJA

Rząd

pan Dominique de VILLEPIN
zastąpił pana Pierre'a MOUCOVICI w listopadzie 2002

Parlament narodowy

pan Pierre LEQUILLER
zastąpił pana Alaina BARRAU w lipcu 2002
pan Hubert HAENEL

IRLANDIA

Rząd

pan Dick ROCHE
zastąpił pana Ray'a MacSHARRY'EGO w liocu 2002

Parlament narodowy

pan John BRUTON
pan Proinsias DE ROSSA

WŁOCHY

Rząd

pan Gianfranco FINI

Parlament narodowy

pan Marco FOLLINI
pan Lamberto DINI

LUKSEMBURG

Rząd

pan Jacques SANTER

Parlament narodowy

pan Paul HELMINGER
pan Ben FAYOT

HOLANDIA

Rząd

pan Gijs de VRIES
zastąpił pana Hansa van MIERLO'A w październiku 2002

Parlament narodowy

pan René van der LINDEN
pan Frans TIMMERMANS

AUSTRIA

Rząd

pan Hannes FARNLEITNER

Parlament narodowy

pan Caspar EINEM
pan Reinhard Eugen BÖSCH

PORTUGALIA

Rząd

pan Ernâni LOPES
zastąpił pana João de VAL- LERA w maju 2002

Parlament narodowy

pan Alberto COSTA
pani Eduarda AZEVEDO

FINLANDIA

Rząd

pani Teija TIILIKAINEN

Parlament narodowy

pan Kimmo KILJUNEN
pan Jari VILÉN
zastąpił pana Matti'ego VANHANENA w maju 2003

SZWECJA

Rząd

pani Lena HJELM-WALLÉN

Parlament narodowy

pan Sören LEKBERG
pan Göran LENNMARKER

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Rząd

pan Peter HAIN

Parlament narodowy

pani Gisela STUART
pan David HEATHCOAT-AMORY

PRZEDSTAWICIELE KRAJÓW KANDYDUJĄCYCH

KRAJ CYPR

Rząd

pan Michael ATTALIDES

Parlament narodowy

pani Eleni MAVROU
pan Panayiotis DEMETRIOU

MALTA

Rząd

pan Peter SERRACINO-INGLOTT

Parlament narodowy

pan Michael FRENDO
pan Alfred SANT

WĘGRY

Rząd

pan Péter BALÁZS
zastąpił pana Jánosa MARTONYI w czerwcu 2002

Parlament narodowy

pan József SZÁJER
pan Pál VASTAGH

POLSKA

Rząd

pani Danuta HÜBNER

Parlament narodowy

pan Józef OLEKSY
pan Edmund WITTBRODT

RUMUNIA

Rząd

pani Hildegard Carolina PUWAK

Parlament narodowy

pan Alexandru ATHANASIU
zastąpił pana Liviu'a MAIORA w lutym 2003
pan Puiu HASOTTI

SŁOWACJA

Rząd

pan Ivan KORČOK
zastąpił pana Jána FIGELA w listopadzie 2002

Parlament narodowy

pan Ján FIGEL
zastąpił pana Pavola HAMZIKA w październiku 2002
pani Irena BELOHORSKÁ

LOTWA

Rząd

pani Sandra KALNIETE
*zastąpiła pana Robertsa
ZILĒ'A w styczniu 2003*

Parlament narodowy

pan Rihards PIKS
pani Liene LIEPINA
*zastąpiła pana Edvins INKĒNS w
styczniu 2003*

ESTONIA

Rząd

pan Lennart MERI

Parlament narodowy

pan Tunne KELAM
pan Rein LANG
*zastąpił pana Peetera REIT-
ZBERGA w kwietniu 2003*

LITWA

Rząd

pan Rytis MARTIKO-
NIS

Parlament narodowy

pan Vytenis ANDRIUKAITIS
pan Algirdas GRICIUS
*w grudniu 2002 zastąpił pana Alvyda-
sa MEDALINSKASA,
który z kolei zastąpił panią Dalia
KUTRAITE-GIEDRAITIENE jako
zastępcę członka*

BULGARIA

Rząd

pani Meglena KUNEVA

Parlament narodowy

pan Daniel VALCHEV
pan Nikolai MLADENOV

REPUBLIKA CZESKA

Rząd

pan Jan KOHOUT
*zastąpił pana Jana
KAVANA we wrze-
śniu 2002*

Parlament narodowy

pan Jan ZAHRADIL
pan Josef ZIELENIEC

SŁOWENIA

Rząd

pan Dimitrij RUPEL
zastąpił pana Matjaza NAHTIGALA w styczniu 2003

Parlament narodowy

pan Jelko KACIN
zastąpił pana Slavko GABERA w styczniu 2003
pan Alojz PETERLE

TURCJA

Rząd

pan Abdullah GÜL
w marcu 2003 zastąpił pana Yasara YAKISA, który zastąpił pana Mesuta YILMAZA w grudniu 2002

Parlament narodowy

pan Zekeriya AKCAM
zastąpił pana Ali'ego TEKINA w grudniu 2002
pan Kemal DERVIŞ
zastąpił panią Ayfer YILMAZ w grudniu 2002

ZASTĘPCY

PRZEDSTAWICIELE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

pan William ABITBOL (Francja)
pani ALMEIDA GARRETT (Portugalia)
pan John CUSHNAHAN (Irlandia)
pani Lone DYBKJAER (Dania)
pani Pervenche BERÈS (Francja)
pani Maria BERGER (Austria)
pan Carlos CARNERO GONZÁLEZ (Hiszpania)
pan Neil MacCORMICK (Zjednoczone Królestwo)
pani Piia-Noora KAUPPI (Finlandia)
pani Elena PACIOTTI (Włochy)
pan Luís QUEIRÓ (Portugalia)
pan Reinhard RACK (Austria)
pan Esko SEPPÄNEN (Finlandia)

lord STOCKTON (Zjednoczone Królestwo)
pani Helle THORNING-SCHMIDT (Dania)
pan Joachim WUERMELING (Niemcy)

PRZEDSTAWICIELE KOMISJI

pan David O'SULLIVAN
pan Paolo PONZANO

PRZEDSTAWICIELE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

KRAJ

BELGIA

Rząd	Parlament narodowy
pan Pierre CHEVALIER	pan Danny PIETERS
	pani Marie NAGY

DANIA

Rząd	Parlament narodowy
pan Poul SCHLÜTER	pan Per DALGAARD
	pan Niels HELVEG PETERSEN

NIEMCY

Rząd	Parlament narodowy
pan Hans Martin BURY	pan Peter ALTMAIER
<i>zastąpił pana Guntera PLEUGERA w listopadzie 2002</i>	pan Wolfgang GERHARDS
	<i>zastąpił pana Wolfganga SENFFA w marcu 2003</i>

GRECJA

Rząd	Parlament narodowy
pan Giorgos KATIFORIS	pan Nikolaos CONSTANTOPOULOS
<i>zastąpił pana Panayiotisa IOAKIMIDISA w lutym 2003</i>	pan Evripidis STILINIADIS

HISZPANIA

Rząd

pani Ana PALACIO
*zastąpiła pana Alfonso
Dastisa w marcu 2003*

Parlament narodowy

pan Diego LÓPEZ GARRIDO
pan Alejandro MUÑOZ LONSO

FRANCJA

Rząd

pani Pascale ANDREANI
*zastąpiła pana Pierre'a
VIMONTA w sierp-
niu 2002*

Parlament narodowy

pan Jacques FLOCH
*zastąpił panią Anne-Marie
IDRAC w lipcu 2002*
pan Robert BADINTER

IRLANDIA

Rząd

pan Bobby McDONAGH

Parlament narodowy

pan Pat CAREY, *zastąpił pana
Martina CULLENA w lip-
cu 2002*
pan John GORMLEY

WŁOCHY

Rząd

pan Francesco E. SPE-
RONI

Parlament narodowy

pan Valdo SPINI

LUKSEMBURG

Rząd

pan Nicolas SCHMIT

Parlament narodowy

pan Gaston GIBERYEN
pani Renée WAGENER

HOLANDIA

Rząd

pan Thom de BRU-
IJN

Parlament narodowy

pan Wim van EEKELEN

pan Jan Jacob van DIJK
*zastąpił pana Hansa van BAALENA
w październiku 2002*

AUSTRIA

Rząd
pan Gerhard TUSEK

Parlament narodowy
pani Evelin LICHTENBERGER
pan Eduard MAINONI
*zastąpił pana Gerharda KURZ-
MANNA w marcu 2003*

PORTUGALIA

Rząd
pan Manuel LOBO ANTU-
NES

Parlament narodowy
pan Guilherme d'OLIVEI-
RA MARTINS *zastąpił*
pana Osvaldo de CASTRO w
czerwcu 2002
pan António NAZARÉ
PEREIRA

FINLANDIA

Rząd
pan Antti PELTOMÄKI

Parlament narodowy
pan Hannu TAKKULA
zastąpił panią Riitta
KORHONEN w maju 2003
pan Esko HELLE

SZWECJA

Rząd
pan Sven-Olof PETERSSON
*zastąpił panią Lena HALLEN-
GREN w grudniu 2002*

Parlament narodowy
pan Kenneth KVIST
pan Ingvar SVENSSON

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Rząd
baronowa SCOTLAND OF ASTHAL

Parlament narodowy
lord TOMLINSON
lord MACLENNAN OF
ROGART

PRZEDSTAWICIELE KRAJÓW KANDYDUJĄCYCH

KRAJ

CYPR

Rząd

pan Theophilos V. THE-
OPHILOU

Parlament narodowy

pan Marios MATSAKIS
pani Androula VASSILIOU

MALTA

Rząd

pan John INGUANEZ

Parlament narodowy

pani Dolores CRISTINA
pan George VELLA

WĘGRY

Rząd

pan Péter GOTTFRIED

Parlament narodowy

pan András KELEMEN
pan István SZENT-IVÁNYI

POLSKA

Rząd

pan Janusz TRZCIŃSKI

Parlament narodowy

pani Marta FOGLER
pani Genowefa GRABOW-
SKA

RUMUNIA

Rząd

pan Constantin ENE
*zastąpił pana Iona JINGA
w grudniu 2002*

Parlament narodowy

pan Péter ECKSTEIN-
KOVACS
pan Adrian SEVERIN

SŁOWACJA

Rząd

pan Juraj MIG-
AŠ

Parlament narodowy

pani Zuzana MARTINAKOVA
*zastąpiła pana Frantiseka SEBEJA w
listopadzie 2002*
pan Boris ZALA
*zastąpił panią Olga KELTOSOVA w
listopadzie 2002*

LOTWA

Rząd

pan Roberts ZILE
zastąpił pana Guntarsa KRASTSA w styczniu 2003

Parlament narodowy

pan Guntars KRASTS
zastąpił pana Marisa SPRINDZUKSA w styczniu 2003
pan Arturs Krisjanis KARINS
zastąpił panią Inese BIRZNIECE w styczniu 2003

ESTONIA

Rząd

pan Henrik HOLOLEI

Parlament narodowy

pani Liina TÕNISSON
zastąpiła panią Liia HÄNNI w kwietniu 2003
pan Urmas REINSALU
zastąpił pana Ülo TÄRNO w kwietniu 2003

LITWA

Rząd

pan Oskaras JUSYS

Parlament narodowy

pan Gintautas ŠIVICKAS
w lutym 2003 zastąpił pana Gediminasa DALINKEVICIUSA, który zastąpił pana Rolandasa PAVILIONISA w grudniu 2002
pan Eugenijus MALDEIKIS
zastąpił pana Alvydasa MEDALINSKASA w lutym 2003

BULGARIA

Rząd

pani Neli KUTSKOVA

Parlament narodowy

pan Alexander ARABADJIEV
pan Nesrin UZUN

REPUBLIKA CZESKA

Rząd

pani Lenka Anna ROVNA
zastąpiła pana Jana KOHOUTA we wrześniu 2002

Parlament narodowy

pan Petr NEČAS
pan František KROUPA

SŁOWENIA

Rząd

pan Janez LENARČIČ

Parlament narodowy

pan Franc HORVAT

zastąpił panią Danica SIMŠIČ w styczniu 2003

pan Mihael BREJC

TURCJA

Rząd

pan Oğuz DEMIRALP

*zastąpił pana Nihata AKY-
OLA w sierpniu 2002*

Parlament narodowy

pan Ibrahim ÖZAL

*zastąpił pana Kürsata ESERA w grud-
niu 2002*

pan Necdet BUDAK

*zastąpił pana A. Emre'a KOCAOĞLOU'A
w grudniu 2002*

OBSERWATORZY

pan Roger BRIESCH

pan Josef CHABERT

pan João CRAVINHO

pan Manfred DAMMEYER

pan Patrick DEWAELE

pan Nikiforos DIAMANDOUROS

*(zastąpił pana Jacoba SÖDERMANA
w marcu 2003)*

pani Claude DU GRANRUT

pan Göke Daniel FRERICHS

pan Emilio GABAGLIO

pan Georges JACOBS

pan Claudio MARTINI

pani Anne-Maria SIGMUND

Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Komitet Regionów

Europejscy Partnerzy Społeczni

Komitet Regionów

Komitet Regionów

Europejski Rzecznik Praw Oby-
watelskich

Komitet Regionów

Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Europejscy Partnerzy Społeczni

Europejscy Partnerzy Społeczni

Komitet Regionów

Komitet Ekonomiczno-Społeczny

pan Ramón Luis VALCÁRCEL SISO Komitet Regionów
*(zastąpił pana Eduardo ZAPLANA w
lutym 2003; pani Eva-Riitta SIITONEN
działała jako zastępca od październi-
ka 2002)*

SEKRETARIAT

pan John KERR
pani Annalisa GIANNELLA

sekretarz generalny
zastępca sekretarza generalnego

pani Marta ARPIO SANTACRUZ
pan Hervé BRIBOSIA
pani Elisabeth GATEAU
pani Maria José MARTÍNEZ IGLESIAS
pan Guy MILTON
pani Kristin de PEYRON
pan Alain PIOTROWSKI
pani Alessandra SCHIAVO
pani Maryem van den HEUVEL

pani Agnieszka BARTOL
pani Nicole BUCHET
pan Clemens LADENBURGER
pan Nikolaus MEYER LANDRUT
pan Ricardo PASSOS
pan Alain PILETTE
pan Etienne de PONCINS
pani Walpurga SPECKBACHER